

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

วารสาร ราย 4 เดือน ปีที่ 38 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2014/2557

เจ้าของ	วิทยาลัยแสงธรรม	
คณะที่ปรึกษา	อธิการบดี ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม คณบดีคณะศาสนศาสตร์
คณะผู้ทรงคุณวุฒิ	หมวดกฎหมายพระศาสนจักร หมวดกระแสรเบียง หมวดคำสอน หมวดจริยธรรม หมวดชีวิตด้านจิตใจ หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร หมวดปรัชญา หมวดพระคัมภีร์ หมวดพระสังฆธรรม หมวดพิธีกรรม หมวดศาสนสัมพันธ์และคริสตสัมพันธ์	บาทหลวง ผศ.ดร.ไพยอง มณีราช บาทหลวงอดิศักดิ์ พรงาม มุขนายกวิระ อาภรณ์รัตน์ บาทหลวง ผศ.วัชรศิลป์ ฤกษ์เจริญ บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, M.I. บาทหลวงสมชัย พิทยาพงศ์พร บาทหลวงเจริญ ว่องประชาณุกุล บาทหลวงธีรพล กอบวิทยากุล บาทหลวง ดร.สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์ บาทหลวง ดร.อภัสสิน สุทธิโย ปิโตโย, S.J. บาทหลวง ดร.วิศักดิ์ วนาโรจน์สุวิษ มุขนายก ดร.ลือชัย ธาตุวิสัย บาทหลวง ผศ.ศักดิ์ไนย์ คมกฤษ บาทหลวงสมเกียรติ ตรินิกร บาทหลวงวิรัช นารินรักษ์ บาทหลวงชาย ชันทะโฮม, C.Ss.R. บาทหลวง ดร.ฟรังซิส ไก่ส์, S.D.B. บาทหลวงเคลาดิโอ เบร์ตูลอร์, O.M.I. บาทหลวงอนุสรณ์ แก้วขจร มุขนายกชูศักดิ์ สิริสุทธิ บาทหลวงชิกมุนต์ แลส์เซ็นสกี, S.J.
บรรณาธิการบริหาร	บาทหลวงเจริญ ว่องประชาณุกุล	
บรรณาธิการสร้างสรรค์	อาจารย์พรพัฒน์ ถวิลรัตน์	
กองบรรณาธิการ	อาจารย์สุจิตตรา จันทร์ลอย อาจารย์พิเชษฐ รุ่งลาวัลย์ นางสุจิต เพชรแก้ว นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ	
จัดพิมพ์โดย	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม	
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการในด้านเทววิทยาและปรัชญา 2. เพื่อเป็นสื่อกลางความรู้ และความสัมพันธ์อันดีทางด้านศาสนา	
กำหนดออก	ปีละ 3 ฉบับ ประจำเดือนมกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม และกันยายน-ธันวาคม	
ค่าบำรุงสมาชิก	สมาชิกรายปี 300 บาท จำหน่ายปลีก ฉบับละ 120 บาท สำหรับสมาชิกรายปี สามารถส่งเงินค่าบำรุง สมาชิกเป็นเงินสด, ตั๋วแลกเงิน, ไปรษณีย์, เช็คขีดคร่อมสั่งจ่าย “แสงธรรมปริทัศน์”, ธนาณัติ สั่งจ่าย “บาทหลวงอภิสิทธิ์ ฤกษ์เจริญ” ปณ.อ้อมใหญ่ 73160 หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทสโก้ โลตัส สามพราน นครปฐม ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ ฤกษ์เจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4	

|| บทบรรณาธิการ ||

เวลาและวารีไม่เคยคอยใครจริงๆ ชั่วโมงไม่นานในปีใหม่และเทศกาลปีสาก็เวียนมาบรรจบอีกครั้ง บ่งบอกถึงการเติบโตขึ้นอีกปี (อย่างน้อยทางตัวเลขอายุที่เพิ่มมากขึ้น) พร้อมๆ กับการเข้าสู่ปีที่ 38 ของแสงธรรมปริทัศน์ ที่เติบโตเคียงข้างผู้อ่านทุกท่านตลอดมา

ปีนี้ เราขอเปิดปี 2014/2557 ด้วยหัวข้อ “ความรัก” เพื่อให้สอดคล้องกับบรรยากาศของช่วงเดือนมกราคมจนถึงเดือนเมษายน ที่อบอวลด้วยความความรักความปรารถนาดี ตั้งแต่ปีใหม่เรื่อยมาจนถึงปีสกาวันที่เราระลึกถึงความรักอันยิ่งใหญ่ ที่พระเจ้าผู้ทรงเป็นองค์แห่งความรัก และทรงรักเราก่อนอย่างถึงที่สุดได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มชัดผ่านทางพระเยซูคริสต์

วันปีสกาจึงไม่ใช่แค่วันสุดท้ายของสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ แต่น่าจะเป็นวันเริ่มต้นของทุกปี ที่ช่วยให้เราตระหนักถึงความรักอันยิ่งใหญ่ที่พระเจ้าทรงมีต่อเรามนุษย์ ตระหนักถึงชัยชนะอันยิ่งใหญ่ของความจริง ความรักและการให้อภัย ผ่านทางชีวิตของพระเยซูคริสต์

เช่นเดียวกัน ปีที่ 38 แห่งการรับใช้ผู้อ่านทุกท่าน จะยังคงเป็นอีกหนึ่งปี ที่เรามุ่งมั่นสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยความรักในความจริง และหวังให้แสงธรรมปริทัศน์นี้ เป็นดังแสงธรรมที่นำความจริงและความรักมาสู่จิตใจของทุกๆ ท่าน เพื่อร่วมกันแบ่งปันสู่บุคคลรอบข้างและสังคมสืบไป

สุขสันต์วันปีสกาแด่ผู้อ่านทุกท่านครับ

บรรณาธิการสร้างสรรค์

ข่าวประชาสัมพันธ์... ขอเชิญชวนส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ฉบับต่อไป เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2557 ในหัวข้อ “เยาวชน” ส่งต้นฉบับได้ที่ อาจารย์พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์ E-mail : pi_santo@yahoo.com หรือ คุณสุกานดา วงศ์เพ็ญ E-mail : sukanda.1984@gmail.com ภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2557 และขอขอบคุณล่วงหน้าสำหรับทุกบทความที่ส่งมาร่วมแบ่งปัน

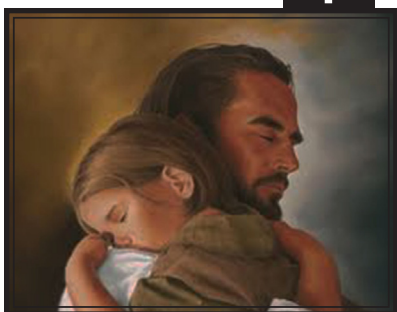
บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ ขอสงวนสิทธิ์ตามกฎหมาย
ในกรณีที่ต้องการบทความไปเผยแพร่ กรุณาแจ้งขออนุญาตอย่างเป็นทางการ

Content

Saengtham Journal

ปีที่ 38 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2014/2557

1

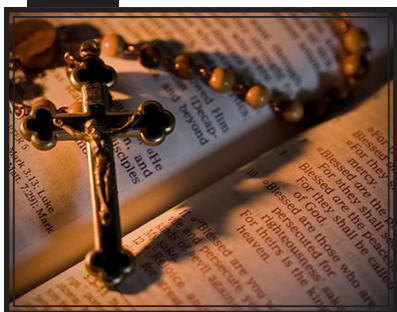

บทบรรณาธิการ

1 วิสัยทัศน์พระวรสารตามคำบอกเล่าของ นักบุญยอห์น เรื่องความรัก

บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไรส์, S.D.B.

15

15 ความรักในพระคัมภีร์

บาทหลวงวสันต์ พิรุฬห์วงศ์, C.S.S.

49

49 ความรักกับสวาท

ศ.กิริติ บุญเจือ

65 รักไม่รู้โรย

บาทหลวงปรีชา ธรรมนิยม, O.M.I.

74

74 รักแท้นั้นเป็นฉันทิ
ดร.สุภาวดี นัมคณิสสรณ์

86

86 รักวัวให้ผูก รักลูกให้เป็น
ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

92

92 เพราะรักจึงก่อเกิด : กำเนิดแห่งเทคโนโลยี
กำเนิดซิลิคอน วาลเลย์
อ.พิเชษฐ รุ่งลาวัลย์

104

104 เพราะรัก
อ.พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์

113 แนะนำหนังสือ
บาทหลวงสมชัย พิทยาพงศ์พร

[หมวดพระสังฆธรรม]

วิธียักตักพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญยอห์น

เรื่อง “ความรัก”

บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไก้ส์ S.D.B.

พระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญยอห์นคงจะเขียนขึ้นประมาณปลายศตวรรษที่ 1 และบันทึกธรรมเนียมประเพณีสืบต่อมาเกี่ยวกับคำสอนของพระเยซูเจ้าเรื่องความรัก

ต่อพระเจ้าและต่อเพื่อนมนุษย์ดังที่พระเยซูเจ้าทรงสั่งสอนและพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญมาระโก มัทธิว และลูกาได้บันทึกสืบต่อกันมากก็มีแหล่งที่มาจากพันธสัญญาเดิม

บาทหลวงสังกัดคณะซาเลเซียน, อาจารย์สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

เมื่อมีผู้ทูลถามพระเยซูเจ้าว่า “บทบัญญัติข้อใดเป็นเอกในธรรมบัญญัติ” (มธ 22:36; เทียบ มก 12:28) หรือ “จะต้องทำอะไรเพื่อจะได้ชีวิตนิรันดร์ (ลก 10:25) คำตอบคือ “ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาและสุดกำลังของท่าน บทบัญญัติประการที่สองก็คือ ท่านจะรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” (มก 12:30-31; เทียบ มธ 22:35-38; ลก 10:25-28) ข้อความนี้คัดมาจากหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติที่ว่า “ท่านจะต้องรักพระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่าน สุดจิตใจ สุดวิญญาณ และสุดกำลังของท่าน” (ฉธบ 6:4-5) และจากหนังสือเลวีนิติที่ว่า “ท่านจะต้องไม่แกล้งกัน หรืออาฆาตคนชาติเดียวกับท่านแต่จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง” (ลนต 19:18)

ผู้นิพนธ์พระวรสารสหทรรศน์อาจจะใช้พระวาจาของพระเยซูเจ้าตามความพึงพอใจบ้าง แต่ผู้ที่ได้รวบรวมข้อความจากหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติกับข้อความจากหนังสือเลวีนิติเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งความรักเข้าด้วยกันก็เป็นพระเยซูเจ้าอย่างแน่นอน ในทำนองเดียวกัน พระเยซูเจ้าคงทรงเป็นผู้ริเริ่มพระบัญชาให้รักศัตรู ดังที่เรพบในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญมัทธิว (เทียบ มธ 5:44) และนักบุญลูกา (เทียบ ลก 6:27)

1. บทบัญญัติแห่งความรักในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญยอห์น

ในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญยอห์น เราพบว่าผู้นิพนธ์ได้พัฒนาวิธีใช้บทบัญญัติแห่งความรักมากยิ่งขึ้น นักบุญยอห์นไม่เคยบันทึกเลยว่า พระเยซูเจ้าทรงสั่งให้บรรดาศิษย์รักพระเจ้า แต่เราพบพระบัญชาของพระองค์ให้บรรดาศิษย์รักพระเยซูเจ้าและบทบัญญัติของพระองค์แทน “ถ้าท่านทั้งหลายรักเรา ท่านจะปฏิบัติตามบทบัญญัติของเรา” (ยอห์น 14:15; เทียบ 14:21,23,28; 16:27) พระองค์ทรงสัญญากับบรรดาศิษย์ว่า “ผู้ที่มีบทบัญญัติของเรา และปฏิบัติตาม ผู้นั้นรักเรา และผู้ที่รักเรา พระบิดาของเราก็จะทรงรักเขา” (ยอห์น 14:23) โดยแท้จริงแล้วพระวรสารฉบับนี้กล่าวบ่อยๆ ถึงความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวของความรักระหว่างพระเยซูเจ้ากับพระบิดา “พระบิดาทรงรักพระบุตร และทรงมอบทุกสิ่งไว้ในพระหัตถ์ของพระบุตร” (ยอห์น 3:35; เทียบ 10:17; 14:31; 15:09; 17:23, 24, 26) แต่เราแทบจะไม่พบคำกล่าวว่า บรรดาศิษย์มีส่วนร่วมในความสนิทสัมพันธ์นี้

ยิ่งกว่านั้น บทบัญญัติที่สั่งให้รัก “เพื่อนบ้าน” ทั่วไป ดังที่เรพบในพระวรสารสหทรรศน์ ดูเหมือนกลายเป็นบทบัญญัติที่สั่งให้รักเฉพาะผู้เป็นศิษย์ด้วยกันเท่านั้นในพระวรสารตามคำบอกเล่าของ

นักบุญยอห์น พระเยซูเจ้าตรัสกับบรรดาศิษย์ว่า “นี่คือบทบัญญัติของเรา ให้ท่านทั้งหลายรักกันเหมือนดังที่เรารักท่าน” (ยน 15:12) บทบัญญัตินี้เป็นประเด็นสำคัญพิเศษในการพบปะครั้งสุดท้ายระหว่างพระเยซูเจ้ากับบรรดาศิษย์ (เทียบ ยน 13:1-17:26) คำปราศรัยสุดท้ายนี้ของพระเยซูเจ้าเริ่มต้นโดยผู้เขียนบรรยายสถานการณ์ว่า “ก่อนวันฉลองปัสกา พระเยซูเจ้าทรงทราบว่าถึงเวลาแล้วที่จะทรงจากโลกนี้ไปเฝ้าพระบิดา พระองค์ทรงรักผู้ที่เป็นของพระองค์ซึ่งอยู่ในโลกนี้ พระองค์ทรงรักเขาจนถึงที่สุด” (ยน 13:1) คือทรงรักบรรดาศิษย์จนถึงวาระสุดท้ายของพระชนมชีพ เมื่อทรงสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน และทรงรักเขาอย่างมากที่สุดถึงกับทรงยอมสละชีวิตเพื่อเขา คำปราศรัยสุดท้ายนี้จบลงโดยคำอธิษฐานภาวนาของพระเยซูเจ้าผู้ทรงบันดาลให้บรรดาศิษย์มีส่วนร่วมในความรักที่มีอยู่ตั้งแต่แรกเริ่มระหว่างพระบิดากับพระบุตร (เทียบ ยน 17:24-26) ส่วนข้อความใน 14:21-24 เราพบคำสั่งสอนเกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องรักพระเยซูเจ้า พระวาจาและบทบัญญัติของพระองค์เพื่อพระเยซูเจ้าและพระบิดาจะทรงรักเรา

เราพบพระบัญชาให้บรรดาศิษย์รักซึ่งกันและกันดังที่พระเยซูเจ้าทรงรักเขา ในข้อความ 3 ตอนคือ 13:34-35; 15:12 และ 15:17 พระบัญชาในบทที่ 15 นี้มีอุปมาเรื่องเถาองุ่นเกรินนำ ภาพนี้เน้นความสำคัญของ

บรรดาศิษย์ให้ “ดำรงอยู่” ในพระเยซูเจ้าดังที่พระองค์ทรงดำรงอยู่ในเขา เพื่อความรักที่มีอยู่ระหว่างพระบิดากับพระบุตรจะดำรงอยู่ระหว่างพระเยซูเจ้ากับบรรดาศิษย์อีกด้วย (เทียบ ยน 15:1-11) เขาจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระเยซูเจ้าเพื่อจะดำรงอยู่ในความรักของพระองค์เช่นเดียวกับพระเยซูเจ้า ทรงปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระบิดา แล้วจึงทรงดำรงอยู่ในความรักของพระเจ้า (เทียบ ยน 15:9-11) ต่อจากนั้น พระเยซูเจ้าตรัสว่า “นี่คือบทบัญญัติของเราให้ท่านทั้งหลายรักกัน เหมือนดังที่เรารักท่าน ไม่มีใครมีความรักยิ่งใหญ่ กว่า การสละชีวิตของตนเพื่อมิตรสหาย” (ยน 15:12-13)

การพิจารณาประเด็นเรื่องความรักในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญยอห์นอย่างรวดเร็วเช่นนี้ แสดงความสำคัญของเรื่องราวเกี่ยวกับพระเยซูเจ้าสำหรับคริสตชนสมัยแรกๆ แต่เราพบประเด็นเรื่องความรักในพระวรสารฉบับนี้ไม่เพียงในคำศัพท์และกริยาที่ผู้เขียนใช้เพื่อเรียกร้องหรือแสดงความรักเท่านั้น แต่ยังพบในกิจการของพระองค์อีกด้วย เราพบเรื่องความรักโดยเฉพาะในการกระทำต่อไปนี้คือ การล้างเท้าให้บรรดาศิษย์ และการจุ่มขนมปังชิ้นหนึ่งส่งให้ยูดาส (เทียบ ยน 13:1-38) คำอธิษฐานภาวนาสุดท้ายของพระเยซูเจ้า (เทียบ ยน 17:1-26) และการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูเจ้าบนไม้กางเขน ซึ่ง

เป็นตัวอย่างของ “ความรักยิ่งใหญ่” บรรดาศิษย์ได้รับการตักเตือนให้ปฏิบัติตามที่พระเยซูเจ้าทรงรักเขา “จนถึงที่สุด” (ยอห์น 13:1; เทียบ 13:34-35; 15:12,17)

เราจึงมาพิจารณาความหมายความรักของพระเยซูเจ้า “จนถึงที่สุด” ในบริบทของข้อความ 13:1-38

2. โครงสร้างทางวรรณกรรมของข้อ 13:1-38

ลักษณะประการหนึ่งของพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญยอห์นคือ ประโยคที่พระเยซูเจ้าทรงใช้ 24 ครั้ง เพื่อเกริ่นนำความจริงสำคัญบางประการ “อาเมน อาเมน เราบอกแก่ท่านว่า” ซึ่งโดยทั่วไปแปลเป็นภาษาไทยว่า “เราบอกความจริงกับท่านทั้งหลายว่า”

ในพระวรสารฉบับอื่นๆ พระเยซูเจ้าทรงใช้คำว่า “อาเมน” เพียงครั้งเดียว เราจึงพบประโยค “อาเมน เราบอกแก่ท่านว่า” ในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญมัทธิว 30 ครั้ง ในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญมาระโก 13 ครั้ง และในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญลูกา 7 ครั้ง การใช้คำว่า “อาเมน อาเมน” 2 ครั้งจึงเป็นลักษณะพิเศษการเขียนของนักบุญยอห์น เราพบประโยคนี้ 4 ครั้งในข้อความ 13:1-38 คือ ในข้อ 16, 20, 21, 38 ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดโครงสร้างความคิดในบทที่ 13 เราจึงแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่คือ

- (1) ข้อ 1-17 การล้างเท้าและคำสั่งสอนของพระเยซูเจ้าแก่บรรดา

ศิษย์จบลงโดยประโยคที่ใช้คำว่า

“อาเมน” 2 ครั้ง คือข้อ 16-17

- (2) ข้อ 18-20 เป็นศูนย์กลางของเรื่องพระเยซูเจ้าทรงอธิบายเหตุผลว่าทำไมจึงตรัสว่าจำนี้แก่บรรดาศิษย์ที่ไม่มั่นคง จบลงโดยประโยคที่ใช้คำว่า “อาเมน” 2 ครั้ง คือข้อ 20

- (3) ข้อ 21-38 พระเยซูเจ้าประทานขนมปังชิ้นหนึ่งแก่ยูดาสและทรงสั่งสอนบรรดาศิษย์ที่ไม่มั่นคง เริ่ม (ข้อ 21) และจบลง (ข้อ 38) โดยประโยคที่ใช้คำว่า “อาเมน” 2 ครั้ง

เราจะพิจารณาความหมายของขั้นตอนเหล่านี้เพื่อค้นหาความคิดของนักบุญยอห์นเกี่ยวกับความรักเมื่อเขาระลึกถึงพระวาจาและกิจการของพระเยซูเจ้าในอาหารค่ำมื้อสุดท้ายของพระองค์กับบรรดาศิษย์

3. การล้างเท้าและคำสั่งสอนของพระเยซูเจ้าแก่บรรดาศิษย์ (1-17)

เมื่อเราพิจารณาเหตุการณ์และบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในข้อความนี้ เราแบ่งได้เป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

- (1) ก่อนวันฉลองปัสกา พระเยซูเจ้าทรงทราบว่าถึงเวลาแล้วที่จะทรงจากโลกนี้ไปเฝ้าพระบิดา พระองค์

ทรงรักผู้ที่เป็นของพระองค์ซึ่งอยู่ในโลกนี้ พระองค์ทรงรักเขาจนถึงที่สุด ระหว่างการเลี้ยงอาหารค่ำปีศาจดลใจยูดาส อิสคาริโอทบุตรของซีโมนให้ทรยศต่อพระองค์ พระเยซูเจ้าทรงทราบ ว่าพระบิดาประทานทุกสิ่งไว้ในพระหัตถ์ของพระองค์แล้ว และทรงทราบว่าพระองค์ทรงมาจากพระเจ้า และกำลังเสด็จกลับไปหาพระเจ้า จึงทรงลุกขึ้นจากโต๊ะ ทรงถอดเสื้อคลุมออกวางไว้ ทรงใช้ผ้าเช็ดตัวคาดสะเอว แล้วทรงเทน้ำลงในอ่าง ทรงเริ่มล้างเท้าบรรดาศิษย์และทรงใช้ผ้าที่คาดสะเอวเช็ดให้ (1-5)

นักบุญยอห์นประกาศว่าพระเยซูเจ้า “ทรงทราบว่าถึงเวลาแล้วที่จะทรงจากโลกนี้ไปเฝ้าพระบิดา” เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะชี้แจงความรักสมบูรณ์ที่พระเยซูเจ้าทรงมีกับบรรดาศิษย์ พระวาจานี้ตามด้วยการเปิดเผยว่าปีศาจตัดสินใจแล้วที่จะให้ยูดาสทรยศต่อพระเยซูเจ้าโดยแท้จริงแล้ว การแปล “ปีศาจดลใจยูดาส” ไม่สอดคล้องกับต้นฉบับภาษากรีก และขัดแย้งกับข้อความในข้อ 27 ที่บอกว่า ซาดานก็เข้าสิงในตัวยูดาสเมื่อได้รับขนมปังจากพระเยซูเจ้า แม้พระองค์ทรงทราบสิ่งเหล่านี้ แต่ก็ยังทรงแสดงความรักต่อไป โดยทรงล้างเท้าให้บรรดาศิษย์

(2) เมื่อเสด็จมาถึงซีโมนเปโตร เขาทูลพระองค์ว่า “พระเจ้าข้า พระองค์จะทรงล้างเท้าของข้าพเจ้าหรือ” พระเยซูเจ้าตรัสตอบเขาว่า “สิ่งที่เราทำอยู่ขณะนี้ ท่านยังไม่เข้าใจ แต่จะเข้าใจในภายหลัง” เปโตรทูลว่า “ข้าพเจ้าไม่ยอมให้พระองค์ล้างเท้าข้าพเจ้า” พระเยซูเจ้าตรัสตอบว่า “ถ้าท่านไม่ให้เราล้าง ท่านจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรา” ซีโมนเปโตรทูลว่า “พระเจ้าข้า อย่าทรงล้างเฉพาะเท้าเท่านั้น แต่ล้างทั้งมือและศีรษะด้วย” พระเยซูเจ้าตรัสว่า “ผู้ที่อาบน้ำแล้วก็ไม่จำเป็นต้องล้างอะไรอีกนอกจากเท้า เขาสะอาดทั้งตัวแล้ว ท่านทั้งหลายก็สะอาดอยู่แล้ว แต่ไม่ทุกคน” ทั้งนี้ทรงทราบว่า ใครกำลังทรยศต่อพระองค์ จึงตรัสว่า “ท่านทั้งหลายสะอาด แต่ไม่ทุกคน” (6-11)

นักบุญเปโตรคัดค้านไม่ให้พระเยซูเจ้าทรงล้างเท้าของเขา แต่พระองค์ทรงสนทนากับเขา ในที่นี้เราเห็นความสัมพันธ์ระหว่างการล้างเท้ากับการประกอบพิธีศีลล้างบาป นักบุญเปโตรจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับพระเยซูเจ้าไม่ได้ ถ้าเขาไม่ยอมรับการล้างจากพระเยซูเจ้า อาศัยการล้างเท้า ศิษย์ “มีส่วนเกี่ยวข้อง” กับความรอดพ้นที่เป็นผลของการสิ้นพระชนม์

และการกลับคืนพระชนมชีพของพระเยซูเจ้า แล้วพระองค์ทรงยืนยันเป็นครั้งแรกว่า ยูดาสจะทรยศต่อพระองค์

(3) เมื่อทรงล้างเท้าของบรรดาศิษย์เสร็จแล้ว พระเยซูเจ้าทรงสวมเสื้อคลุมอีกครั้งหนึ่ง เสด็จกลับไปใต้โต๊ะตรัสว่า “ท่านเข้าใจไหมว่าเราทำอะไรให้ท่าน” ท่านทั้งหลายเรียกเราว่าอาจารย์และองค์พระผู้เป็นเจ้าก็ถูกแล้ว เพราะเราเป็นอย่างนั้นจริงๆ ในเมื่อเราซึ่งเป็นทั้งองค์พระผู้เป็นเจ้าและอาจารย์ยังล้างเท้าให้ท่าน ท่านก็ต้องล้างเท้าให้กันและกันด้วย เราวางแบบอย่างไว้ให้แล้ว ท่านจะได้ทำเหมือนกับที่เราทำกับท่าน “เราบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลายว่า ผู้รับใช้ย่อมไม่เป็นใหญ่กว่านายของตน ผู้ถูกส่งไปย่อมไม่เป็นใหญ่กว่าผู้ที่ส่งเขาไป” บัดนี้ท่านรู้เรื่องนี้แล้ว ถ้าท่านปฏิบัติตาม ท่านย่อมเป็นสุข (12-17)

พระเยซูเจ้าทรงอธิบายความหมายของการกิจการที่ทรงกระทำกับบรรดาศิษย์ และทรงเรียกร้องให้เขาปฏิบัติเช่นเดียวกันตามพระฉบับของพระองค์ ภาพของพระอาจารย์และองค์พระผู้เป็นเจ้าผู้ทรงคุกเข่าลงรับใช้บรรดาศิษย์ต้องเป็นเครื่องหมายของผู้ที่ติดตามพระเยซูเจ้าตลอดไป พระองค์ทรงวางแบบอย่างซึ่ง

เขาจะต้องปฏิบัติซ้ำๆ ในชีวิตของตนโดยรับใช้ผู้อื่นไม่ว่าเขาจะมีบทบาทใด คำภาษากรีกที่มักจะแปลว่า “แบบอย่าง” เป็นคำที่เราพบครั้งแรกเดียวในพันธสัญญาใหม่ แต่เป็นคำที่ต้นฉบับภาษากรีกในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมหมายถึง แบบอย่างในบริบทของความตาย (เทียบ 2 มคบ 6:28; บสร 44:16) ดังนั้น พระเยซูเจ้าทรงใช้คำนี้เพื่ออธิบายการมอบพระองค์เองด้วยความรัก แม้จะต้องสิ้นพระชนม์ก็ต้องเป็นกฎชีวิตและข้อปฏิบัติของกลุ่มคริสตชน พระวาจาสุดท้ายเรียกร้องให้บรรดาศิษย์รับใช้เจ้านายของตน เขาจะมีความสุขเพราะความรู้และกิจการของตน ความรักและความรู้ของพระเยซูเจ้าไหลเวียนในการปฏิบัติโดยทรงล้างเท้าให้บรรดาศิษย์ฉันใด (เทียบ 1-5) บรรดาศิษย์จะต้องพิสูจน์ความรักในกิจการ โดยปฏิบัติตามพระฉบับของพระเยซูเจ้าจนถึงที่สุดฉันนั้น

4. พระวาจาที่เป็นศูนย์กลาง (18-20)

ข้อ 18-20 เป็นพระวาจาที่น่าประหลาดใจที่สุดของข้อความ 13:1-38 เพราะอธิบายความหมายทั้งของการล้างเท้า (เทียบ 1-17) และการประทานขนมปัง (เทียบ 21-38) แม้เป็นข้อความสั้นๆ แต่ยังรวมคำยืนยันสามประการไว้ด้วยกันคือ

- (1) “เราไม่พูดเช่นนี้เพื่อท่านทุกคน เรา รู้จักผู้ที่เราเลือกไว้แล้ว แต่พระ

คัมภีร์จะต้องเป็นความจริง ที่ว่า ‘ผู้ที่กินปังของเรา ได้ยกสันเท้าใส่เรา’” (18) พระเยซูเจ้าทรงเลือกศิษย์ที่ไม่มั่นคง และศิษย์คนหนึ่งจะทรยศต่อพระองค์

- (2) “เราบอกท่านทั้งหลายตั้งแต่บัดนี้ ก่อนที่เรื่องนี้จะเกิดขึ้น เพื่อว่าเมื่อเรื่องนี้จะเกิดขึ้นแล้ว ท่านจะได้เชื่อว่าเราเป็น” (19) พระองค์ทรงเลือกศิษย์เช่นนี้ เพื่อเขาจะได้เชื่อว่าพระองค์ทรงเป็นผู้ใด

- (3) “เราบอกความจริงกับท่านทั้งหลายว่า ใครรับผู้ที่เราส่งไป ก็รับเรา ใครรับเรา ก็รับพระองค์ผู้ทรงส่งเรามา” (20) พระเยซูเจ้าทรงส่งบรรดาศิษย์เหล่านี้ไป เพื่อคนทั้งหลายจะได้รับพระองค์ และพระบิดาผู้ทรงส่งพระองค์มา

พระเยซูเจ้าจึงตรัสถึงความสัมพันธ์กับบรรดาศิษย์ ทรงทราบถึงความไม่มั่นคงของเขา ความต้อรู้ในการเข้าใจและการที่ศิษย์คนหนึ่งจะทรยศต่อพระองค์ พระองค์ทรงรู้จักผู้ที่ทรงเลือกสรร ทรงตระหนักว่าคนหนึ่งจะเป็นกบฏต่อพระองค์ ทรงอ้างถึงเพลงสดุดี “ผู้ที่กินปังของเรา ได้ยกสันเท้าใส่เรา” (สดด 41:10) แม้บรรดาศิษย์ที่ทรงเลือกเป็นคนอ่อนแอ พระองค์ก็จะทรงส่งเขาไปประกาศข่าวดี

เราจึงเกิดคำถามที่ว่า ทำไมพระเยซูเจ้าทรงเลือกและทรงส่งผู้ที่อ่อนแอ จะทรยศและปฏิเสธพระองค์ เราจะพบคำตอบได้ในข้อ 19 พระองค์ตรัสว่า “เราบอกท่านทั้งหลายตั้งแต่บัดนี้ ก่อนที่เรื่องนี้จะเกิดขึ้น เพื่อว่าเมื่อเรื่องนี้จะเกิดขึ้นแล้ว ท่านจะได้เชื่อว่าเราเป็น” พระเจ้าทรงได้รับการเปิดเผยจากสัญลักษณ์ของความรักมากที่สุดที่พระเยซูเจ้าทรงแสดงโดยสิ้นพระชนม์คือ การที่พระองค์ทรงล้างเท้าให้บรรดาศิษย์ที่ไม่เข้าใจพระองค์และจะทรยศต่อพระองค์ เหตุการณ์ที่พระเยซูเจ้าทรงมอบตนเองอย่างไม่มีเงื่อนไขเพื่อบรรดาศิษย์ที่ไม่มั่นคงยังไม่เกิดขึ้น แต่ได้รับการประกาศล่วงหน้าจากการล้างเท้าและการประทานขนมปังซึ่งเป็นอาภักปฏิกิริยาที่แสดงออกถึงความรักผู้อ่านหรือฟังเรื่องนี้รู้ดีว่าเหตุการณ์ที่อาภักปฏิกิริยาดังกล่าวประกาศล่วงหน้าจะเกิดขึ้นจริงเมื่อพระเยซูเจ้าทรงถูกตรึงบนไม้กางเขน แต่บรรดาศิษย์ที่ร่วมโต๊ะกับพระเยซูเจ้าในอาหารค่ำมื้อสุดท้ายไม่รู้ เขาให้คำสัญญาแต่ไม่ปฏิบัติตามและเข้าใจพระเยซูเจ้าผิดต่อไป

พระเยซูเจ้าตรัสสิ่งเหล่านี้แก่บรรดาศิษย์เวลานี้ ก่อนเหตุการณ์การรับทรมานบนไม้กางเขนจะเกิดขึ้น เพื่อว่าเมื่อพระองค์จะทรงเปิดเผยความรักอย่างมากที่สุดเช่นนี้แล้วเขาจะได้เชื่อว่าพระองค์ทรงเป็นการประทับอยู่ของพระเจ้าในหมู่เขา การเปิดเผยที่พระองค์ทรงรักบรรดาศิษย์อย่างไม่มีเงื่อนไข ทรงเลือกและ

ทรงส่งเขาไปเป็นพยานถึงพระองค์ทั้งๆ ที่เขาไม่เพียงรักพระองค์ดังที่พระองค์ทรงรักเขา แต่จะปฏิเสธ ทรยศและเข้าใจพระองค์ผิด ไม่มีเหตุผลที่มนุษย์จะอธิบายได้นี่คือความหมายที่พระองค์ทรงรัก “จนถึงวาระสุดท้าย” และ “มากที่สุด” แบบที่โลกไม่มีวันที่จะเข้าใจได้ ความรักเช่นนี้ของพระเยซูเจ้าต่อบรรดาศิษย์เปิดเผยความรักที่อาจเข้าใจได้ของพระเจ้าอาภักปฏิกิริยาการมอบตนเองด้วยความรักประกาศล่วงหน้าถึงเหตุการณ์บนไม้กางเขน และเปิดเผยความรักของพระเจ้าและแสดงความรักของพระเยซูเจ้าในทางปฏิบัติทำให้ผู้อ่านหรือฟังเรื่องนี้ซึ่งเป็นศิษย์ที่ไม่มั่นคงเช่นเดียวกันเกิดอัศจรรย์ใจ

5. พระเยซูเจ้าประทานขนมปังและผลตามมา (21-38)

เช่นเดียวกับข้อความ 1-17 โครงสร้างของข้อความนี้แบ่งได้เป็น 3 ภาคดังต่อไปนี้

- (1) “เมื่อตรัสดังนี้แล้ว พระเยซูเจ้าทรงรู้สึกหวั่นไหวพระทัย จึงตรัสยืนยันว่า ‘เราบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลายว่า ท่านคนหนึ่งจะทรยศเรา’ บรรดาศิษย์ต่างมองหน้ากัน ไม่รู้ว่าพระองค์ทรงหมายถึงใคร ศิษย์คนหนึ่งซึ่งพระเยซูเจ้าทรงรักนั่งโต๊ะติดกับพระองค์ ซีโมน เปโตรจึงทำสัญญานให้เขาทูลถามว่า ‘ผู้ที่

พระองค์กำลังตรัสถึงนี่เป็นใคร”
เขาจึงเอนกายชิดพระอุระของพระ
เยซูเจ้า ทูลถามว่า “พระเจ้าข้า
เป็นใครหรือ” (21-25)

นักบุญยอห์นบันทึกอารมณ์ลึกซึ้งของ
พระเยซูเจ้า เป็นสถานการณ์คล้ายกับข้อที่ 1
เมื่อพระองค์ทรงแสดงทั้งความรู้และความรัก
การที่พระองค์ “ทรงรู้สึกหวั่นไหวพระทัย”
ชวนเราให้ระลึกถึงการรับทรมานบนไม้กางเขน
พระองค์ทรงทำนายอีกครั้งถึงการทรยศของ
ศิษย์คนหนึ่ง พระวาจานี้ทำให้บรรดาศิษย์ที่
รอบโต๊ะอาหารวุ่นวายใจ เขาไม่เข้าใจว่า
พระองค์ตรัสถึงผู้ใด ความไม่รู้ไม่เข้าใจของเขายังคงมีต่อไป

นี่เป็นครั้งแรกที่ “ศิษย์ที่พระองค์ทรง
รัก” ปรากฏในพระวรสาร เขากำลังนั่ง
ตะแคง “ติดกับพระองค์” ซึ่งเป็นท่าที่แสดง
ความใกล้ชิดเป็นกันเอง เมื่อนักบุญเปโตรเชิญ
ชวนศิษย์ที่พระเยซูเจ้าทรงรักให้ทูลถาม
พระองค์ว่า ผู้ที่จะทรยศเป็นใคร เขาก็กล่าวทูล
ถามพระองค์ ศิษย์พิเศษคนนี้เช่นเดียวกับศิษย์
คนอื่นๆ ก็ไม่รู้ความหมายพระวาจาของ
พระเจ้าด้วย เขาจึงทูลถามว่า “พระเจ้าข้า
เป็นใครหรือ”

(2) “พระเยซูเจ้าทรงตอบว่า ‘เป็นผู้ที่เรา
จะจุ่มขนมปังส่งให้’ แล้วทรงจุ่ม
ขนมปังชิ้นหนึ่งส่งให้ยูดาส บุตรของ
ซีโมน อิสคาริโอท แต่เมื่อยูดาสได้

รับขนมปังชิ้นนี้แล้ว ชาตาก็เข้าสู่
ในตัวเขา พระเยซูเจ้าจึงตรัสแก่เขา
ว่า “ท่านจะทำอะไร ก็จงทำโดยเร็ว
เถิด’ ผู้ร่วมโต๊ะด้วยกันไม่มีใครเข้าใจ
ว่าเหตุใดพระองค์จึงตรัสเช่นนั้น บาง
คนคิดว่าเนื่องจากยูดาสเป็นผู้ถือถุง
เงิน พระเยซูเจ้าทรงบอกเขาว่า
‘จงไปซื้อของที่จำเป็นสำหรับวัน
ฉลอง’ หรือบอกว่า จงไปแจกทาน
แก่คนยากจน ดังนั้น เมื่อยูดาส
รับขนมปังแล้ว ก็ออกไปทันที
ขณะนั้นเป็นเวลากลางคืน” (26-30)

พระเยซูเจ้าทรงกระทำกิจการที่แสดง
ความใกล้ชิดระหว่างเพื่อนคือ “ทรงจุ่มขนมปัง
ชิ้นหนึ่งส่งให้ยูดาส” ตามสัญญาที่ทรงให้ไว้
แก่ศิษย์ที่พระองค์ทรงรัก แม้พระเยซูเจ้าทรง
ทราบว่ายูดาสได้ตัดสินใจแล้วว่า ยูดาสจะต้อง
ทรยศต่อพระองค์ พระองค์ยังทรงแสดงความ
รักแก่เขา ทรงแบ่งปันขนมปังกับเขา ดังนั้น
ศิษย์ที่เลวร้ายที่สุดในพระวรสาร (เทียบ
6:70-71;12:4-6;13:2) ก็ยังมีส่วนร่วมในขนมปัง
ที่เป็นเครื่องหมายของศีลมหาสนิท สิ่งที่มีมนุษย์
คิดว่าเป็นไปไม่ได้ก็เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อพระ
เยซูเจ้าทรงสำแดงความรักอย่างไม่มีเงื่อนไขใน
การปฏิบัติความรัก

ผู้เชี่ยวชาญพระคัมภีร์ไม่ยอมรับว่า
ขนมปังที่พระเยซูเจ้าทรงส่งให้ยูดาสเป็น
เครื่องหมายของศีลมหาสนิท แต่สำเนาโบราณ

ภาษากรีกบางฉบับเสริมอีวลีหนึ่งกับประโยคที่ว่า “ทรงจุ่มขนมปังขึ้นหนึ่งสิ่งให้ยูดาส” คือ “ทรงรับและทรงจุ่มขนมปังขึ้นหนึ่งสิ่งให้ยูดาส” ที่นักบุญยอห์นใช้เขาอ้างว่า วลีนี้เป็นวลีที่เราพบในพระวรสารทั้งสี่ฉบับเมื่อกล่าวถึงอัศจรรย์การทวีขนมปัง ซึ่งเป็นเครื่องหมายของศีลมหาสนิท ยิ่งกว่านั้น จากบริบทข้อความ 1-38 เราเห็นว่าการล้างเท้ายังเป็นสัญลักษณ์ของศีลล้างบาปฉันใด ขนมปังที่พระเยซูเจ้าประทานแก่ยูดาสจึงน่าจะเป็นสัญลักษณ์ของศีลมหาสนิทฉันนั้น ความรักสมบูรณ์ของพระเยซูเจ้าต่อบรรดาศิษย์แผ่ขยายไปถึงยูดาส รูปแบบของศิษย์ผู้เลวร้ายที่สุดเพื่อเปิดเผยพระเจ้า พระบิดาของพระเยซูเจ้า ผู้ทรงรักโลกอย่างไม่มีเงื่อนไข (เทียบ 3:16-17; 13:18-20)

บางคนอาจคิดว่าการตีความหมายนี้ค่อนข้างแปลก เพราะเขามั่นใจว่าขนมปังที่พระเยซูเจ้าประทานแก่ยูดาสเป็นศีลมหาสนิทไม่ได้ แต่โดยแท้จริงแล้ว ข้อมูลที่เรามีในพันธสัญญาใหม่ไม่ขัดแย้งกับความคิดนี้ แม้พระวรสารสหทรรศน์ก็เล่าเหตุการณ์อาหารค่ำมื้อสุดท้ายว่า “ทั้งๆ ที่ยูดาสได้ตกลงจะมอบพระเยซูเจ้าแก่สมณะแล้ว (เทียบ มก 14:10-11; ธ 26:14-16; ลก 22:3-6) เขายังอยู่ที่โต๊ะอาหารพร้อมกับพระองค์ (เทียบ มก 14:17-21; มธ 26:20-25; ลก 22:14, 21-23) พระวรสารสหทรรศน์ไม่บันทึกเลยว่ายูดาสได้จากออกไป นักบุญลูกาบันทึกพระวาจาที่พระเยซูเจ้าตรัสหลังจากทรงตั้งศีลมหาสนิทว่า “ผู้ทรยศต่อเราอยู่ที่นี่ ร่วมโต๊ะกับเราด้วย” (ลก 22:21)

ในพระวรสารตามคำบอกเล่าของนักบุญยอห์น พระเยซูเจ้าทรงทราบเจตนาของยูดาแล้ว (2,10ค-11,18,21-26) บัดนี้แผนการของซาตานสำหรับยูดาสำเร็จลง “ซาตานก็เข้าสิงในตัวเขา” (27ก) พระเยซูเจ้าทรงส่งเขาไปทำสิ่งที่เขาตั้งใจทำให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ (27ข) พระวาจาไม่ใช่คำเปรียบเทียบกับแต่มีความหมายตรงไปตรงมาอย่างไรก็ตาม ศิษย์ทุกคน รวมทั้งศิษย์ที่พระองค์ทรงรักไม่เข้าใจว่าพระองค์หมายถึงอะไร เป็นไปได้อย่างไร เพราะพระเยซูเจ้าทรงตอบและทรงชี้แนะแล้วว่า ยูดาเป็นผู้ทรยศนักบุญยอห์นต้องการเน้นว่า ความไม่รู้และความสับสนุ่นวายนครอบงำจิตใจของบรรดาศิษย์

(3) “เมื่อยูดาออกไปแล้ว พระเยซูเจ้าตรัสว่า ‘บัดนี้ บุตรแห่งมนุษย์ได้รับพระสิริรุ่งโรจน์และพระเจ้าทรงได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ในบุตรแห่งมนุษย์ ด้วย ถ้าพระเจ้าทรงได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ในบุตรแห่งมนุษย์ พระเจ้าจะทรงให้บุตรแห่งมนุษย์ได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ในพระองค์ด้วย และจะทรงให้บุตรแห่งมนุษย์ได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ทันที ลูกทั้งหลายเอ๋ย เราจะอยู่กับท่านอีกไม่นาน ท่านจะแสวงหาเราแต่เราบอกท่านบัดนี้เหมือนกับที่เราเคยบอกชาวยิวว่า ที่ที่เราไปนั้น ท่านไปไม่ได้ เราให้

บทบัญญัติใหม่แก่ท่านทั้งหลาย ให้ท่านรักกัน เรารักท่านทั้งหลายอย่างไร ท่านก็จงรักกันอย่างนั้นเถิด ถ้าท่านมีความรักต่อกัน ทุกคนจะรู้ว่า ท่านเป็นศิษย์ของเรา’ ซีโมนเปโตรทูลว่า ‘พระเจ้าข้า พระองค์กำลังจะไปไหน’ พระเยซูเจ้าทรงตอบว่า ‘ที่ที่เราไปนั้น ท่านยังตามไปเวลานี้ไม่ได้ แต่จะตามไปได้ในภายหลัง’ เปโตรทูลพระองค์ว่า ‘พระเจ้าข้า ทำไมข้าพเจ้าจึงตามพระองค์ไปเวลานี้ไม่ได้ข้าพเจ้าจะสละชีวิตเพื่อพระองค์’ พระเยซูเจ้าทรงตอบว่า ‘ท่านจะสละชีวิตเพื่อเรา หรือเราบอกความจริงกับท่านว่า ก่อนไปนั้น ท่านจะบอกถึงสามครั้งว่าไม่รู้จักเรา’” (31-38)

เมื่อยูดาออกจากห้องอาหารเข้าสู่ความมืดในยามค่ำคืนเพื่อทรยศต่อพระเยซูเจ้าจนสิ้นพระชนม์แล้ว พระองค์ตรัสด้วยความยินดีว่า “บัดนี้ บุตรแห่งมนุษย์ได้รับพระสิริรุ่งโรจน์และพระเจ้าทรงได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ในบุตรแห่งมนุษย์ด้วย” (31ข - 32) ผู้อ่านพระวรสารรู้แล้วว่า พระเยซูเจ้าจะทรง “ถูกยกขึ้นจากแผ่นดิน” เพื่อจะทรงดึงดูดทุกคนให้เข้าหาพระองค์ และรู้จักพระบิดาเจ้า (เทียบ 12:32-33) เวลาที่พระเยซูเจ้าทรงรับความรุ่งโรจน์จะมาถึงบนไม้กางเขน และการ

สิ้นพระชนม์จะเปิดเผยในพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าพันธสัญญาเดิมใช้คำว่า “พระสิริรุ่งโรจน์” หมายถึงพระเจ้าทรงสำแดงพระองค์บนภูเขาซีนาย แต่นักบุญยอห์นใช้คำนี้มาโดยตลอดหมายถึงกิจการของพระเยซูเจ้า (เทียบ 2:11, 5:44; 7:18; 11:4, 40; 12:41, 43) พระเจ้าทรงสำแดงองค์ในกิจการเหล่านี้ และไม่ว่าจะเป็นเวลาและสถานที่แห่งการแสดงที่สมบูรณ์

แล้วพระเยซูเจ้าทรงย้ำความรักอย่างไม่มีเงื่อนไขของพระองค์สำหรับบรรดาศิษย์ที่ไม่มั่นคงโดยเริ่มตรัสว่า “ลูกทั้งหลายเอ๋ย” ซึ่งเป็นการแสดงความเอ็นดู พระเยซูเจ้าทรงย้อนหลังพระวาจาที่เคยตรัสกับชาวยิวผู้ทำหยาพระองค์ว่า “ที่ที่เราไปนั้น ท่านไปไม่ได้” (33 เทียบ 7:34) เวลานั้น ชาวยิวไม่เข้าใจว่าพระเยซูเจ้ากำลังจะเสด็จไป และเข้าใจไม่ได้ว่าพระองค์กำลังเสด็จกลับไปหาพระบิดาฉันใดบัดนี้ บรรดาศิษย์ที่ไม่มั่นคงก็ไม่ว่าพระเยซูเจ้ากำลังเสด็จไปที่ใดฉันนั้นอย่างไรก็ตาม เขายังคงเป็นศิษย์ของพระเยซูเจ้าต่อไปเป็น “ลูกทั้งหลาย” ที่หลงทาง แต่พระองค์ทรงรักแม้เขาเข้าใจผิด ล้มเหลวและไม่มีความรู้ก็ตาม

พระเยซูเจ้าประทานบทบัญญัติใหม่แก่ “ลูกทั้งหลาย” เหล่านี้ ก่อนหน้านั้นพระองค์ทรงวางพระฉบับ ทั้งบทบัญญัติใหม่และพระฉบับมีความสัมพันธ์กับคำเรียกร้องของพระเยซูเจ้าให้บรรดาศิษย์ติดตามพระองค์

โดยมอบตนเองด้วยความรักจนถึงที่สุด ดังที่พระองค์ทรงล้างเท้าและประทานขนมปังเป็นสัญลักษณ์ คำเรียกร้องนี้เป็นนัยแล้วในพระบัญชาให้ปฏิบัติตามพระฉบับของพระเยซูเจ้า คือ ให้บรรดาศิษย์รักกันดังที่พระเยซูเจ้าทรงรักเขา (15ข) บทบัญญัติใหม่ที่สั่งให้บรรดาศิษย์รักกัน ดังที่พระเยซูเจ้าทรงรักเขา (34ข) ทำให้คำเรียกร้องของพระเยซูเจ้าชัดเจนมากขึ้น คนทั้งหลายจะรู้ว่าเขาเป็นศิษย์ของพระองค์ถ้าเขารักซึ่งกันและกันดังที่พระเยซูเจ้าทรงรักเขา (35) เมื่อพระเยซูเจ้าจะทรงจากเขาไป บรรดาศิษย์จะต้องปฏิบัติตามความรักตามพระฉบับของพระองค์ ทำให้วิถีชีวิตของพระเยซูเจ้าเป็นปัจจุบันเสมอ

นักบุญเปโตรทูลถามพระเยซูเจ้าว่าทำไมเวลานั้นเขาติดตามพระองค์ไปด้วยไม่ได้ พระเยซูเจ้าตรัสตอบว่า เขาจะติดตามพระองค์ในภายหลัง แต่นักบุญเปโตรต้องการติดตามพระองค์ทันที เขาคิดถึงการเดินทางในสถานที่และเวลาที่มีอันตราย ส่วนพระเยซูเจ้าตรัสถึงการเสด็จกลับไปหาพระบิดา ความคิดของนักบุญเปโตรอยู่คนละระดับกับความคิดของพระเยซูเจ้า นักบุญเปโตรอ้างว่าตนพร้อมที่จะสละชีวิตเพื่อพระองค์ ดังที่ก่อนหน้านี้พระเยซูเจ้าตรัสว่า ผู้เลี้ยงแกะที่ดีสละชีวิตเพื่อแกะของตน (เทียบ 10:11, 15, 17) นี่คือความหมายของคำเรียกร้องที่พระเยซูเจ้าทรงให้ไว้แก่บรรดาศิษย์ โดยประทานพระฉบับ

(15) และบทบัญญัติใหม่ (34-35) แต่ความรัก เช่นนี้มาจากการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูเจ้า ไม่มาจากเพียงความตั้งใจของมนุษย์เท่านั้น พระเยซูเจ้าทรงทำนายว่าความตั้งใจของนักบุญ ความเปโตรจะล้มเหลวเพราะเขายังไม่มีความรู้ และจะปฏิเสธพระองค์ถึงสามครั้งก่อนไก่ขัน

6. ข้อสรุป

ข้อความ 13:1-38 ในพระวรสารตาม คำบอกเล่าของนักบุญยอห์นเล่าเรื่องการเปิดเผยความรักที่พระเยซูเจ้าทรงแสดงโดยการกระทำ พระเยซูเจ้าทรงรักบรรดาศิษย์จนสิ้นพระชนม์ ทรงล้างเท้าและประทานขนมปังให้ แม้ผู้ที่จะทรยศต่อพระองค์ ศูนย์กลางของเรื่องเล่าคือ พระเยซูเจ้าทรงรู้จักผู้ที่ทรงเลือกคือ ศิษย์เหล่านี้ที่ทรงล้างเท้า ประทานขนมปังและจะทรงถูกหักหลัง

การทรงถูกหักหลังเช่นนี้ การทรงถูกผู้ที่กินปังของพระองค์ยกขึ้นเท้าใส่ ไม่เปลี่ยนแปลงอะไรเลย ตรงกันข้าม พระองค์จะทรงส่งเขาไปเป็นผู้แทนพระองค์และผู้แทนพระบิดาของพระองค์ ผู้ที่ยอมรับศิษย์เหล่านี้ที่ไม่มั่นคงแต่ยังได้รับความรักจากพระเยซูเจ้า ก็จะต้อนรับพระเยซูเจ้าและพระบิดา การที่พระเยซูเจ้าทรงเลือกและทรงส่งบรรดาศิษย์ที่ขาดความรู้และไม่มั่นคง ดังที่ความล้มเหลวของยูดาสและนักบุญเปโตรเป็นภาพที่เรามองเห็นได้ก็แสดงอัตลักษณ์ของพระเยซูเจ้าและ

ความเป็นหนึ่งเดียวของพระองค์กับพระบิดาเหนือสิ่งอื่นใด ความรักของพระเยซูเจ้าต่อบรรดาศิษย์เป็นข้อพิสูจน์อย่างเด็ดขาดว่าพระองค์ทรงเป็นผู้แสดงพระเจ้าแก่มนุษย์ ความรักของพระเจ้าเป็นความรักที่มนุษย์คาดคะเนไม่ได้ และท้าทายหลักเกณฑ์และประสบการณ์ทั้งหลายของมนุษย์ บางคนอาจคิดว่า ความรักนี้น่าเหลือเชื่อ ถูกแล้ว นี่คือการหมายที่นักบุญยอห์นต้องการถ่ายทอดเมื่อบันทึกว่า พระเยซูเจ้าทรงรักเราอย่างสมบูรณ์จนถึงที่สุด

- Barrett, Kingsley C. The Gospel According to St John, 2nd ed. London: SPCK, 1978.
- Brown, Raymond E. The Gospel According to John. 2 vols. Anchor Bible 29-29A. Garden City, NY : Doubleday, 1966-70.
- Leon-Dufour, Xavier. Dictionary of Biblical Theology. New York: Desclee Company, 1967.
- Keener, Craig S. The Gospel of John: A Commentary. Peabody, MA : Hendrickson, 2003.
- Kelly, Anthony J. God is Love. The Heart of the Christian Faith. Collegeville : Liturgical Press, 2012.
- McKenzie, John L., S.J., Dictionary of the Bible. London: Geoffrey Chapman, 1976.
- Moloney, Francis. A Body Broken for a Broken People. Eucharist in the New Testament. Peabody, MA : Hendrickson, 1997.
- . Love in the Gospel of John. An Exegetical, Theological and Literary Study. Grand Rapids : Baker Academic, 2013.
- . The Gospel of John. Collegeville, MN : The Liturgical Press, 1998.

นั้นยังมีความหมายอีกมิติหนึ่งที่สำคัญมากที่เราพบได้ในพระคัมภีร์ นั่นคือ ในพระคัมภีร์มีการพูดถึงความรักที่มีต่อคนที่ไม่พึงปรารถนา หรือคนไร้คุณธรรม คนที่ไร้ประโยชน์ใดๆ และรวมถึงคนที่เป็ศัตรูด้วย ซึ่งในกรณีนี้ความรักไม่ได้หมายถึงความยินดีหรือความพึงพอใจในสภาพที่คนเหล่านั้นเป็น แต่หมายถึงความรู้สึกลึกๆ ภายในจิตใจที่อยากจะช่วยเหลือพวกเขา เพื่อให้พวกเขาได้เป็นอย่างที่พวกเขาควรจะเป็น และนี่เป็นมิติที่สำคัญของความรักที่เราพบได้บ่อยๆ ในพระคัมภีร์ ทั้งในพันธสัญญาเดิมและในพันธสัญญาใหม่

จากนี้ไป เราจะไปสำรวจดูในพระคัมภีร์ทั้งในพันธสัญญาเดิมและในพันธสัญญาใหม่ โดยจุดสนใจของเราจะมุ่งเน้นไปที่ความรักของพระเจ้าก่อนเป็นลำดับแรก จากนั้นเราจะไปพิจารณาความรักของมนุษย์ที่มีต่อพระเจ้า และสุดท้ายเป็นความรักของมนุษย์ที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

1.ความรักในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิม

พระเยชูเจ้าทรงตรัสว่า บัญญัติที่ใหญ่ที่สุดในพันธสัญญาเดิมคือการรักองค์พระผู้เป็นเจ้าอย่างสุดจิตใจ สุดวิญญาณและสุดสติ

ปัญญา¹ และบัญญัติประการที่สองคือ การรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง² จากนั้นพระองค์ได้ทรงตรัสต่อไปในทำนองว่า ธรรมบัญญัติและคำสอนทั้งหมดของบรรดาประกาศกในอดีตก็ขึ้นอยู่กับบทบัญญัติสองข้อนี้³ การที่พระเยซูเจ้าทรงตรัสเช่นนี้ คงจะหมายความว่าถึงสิ่งใดอื่นไปไม่ได้ นอกจากความหมายที่ว่า หากเรามนุษย์เข้าใจและปฏิบัติตามบัญญัติสองประการนี้ ก็ถือได้ว่า เราเป็นผู้ที่ทำให้สิ่งที่พันธสัญญาเดิมทั้งหมดต้องการจะสอนสำเร็จไป ซึ่งเป้าหมายของพันธสัญญาเดิมก็ไม่ใช่ อะไรอื่น นอกจากต้องการเปลี่ยนแปลงมนุษย์ชายและหญิงให้กลายเป็นประชากรที่รื้อร่นในการรักพระเจ้าและรักเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง

1. ความรักของพระเจ้า

การที่ใครคนใดคนหนึ่งรักหรือชอบอะไร นั้น เราสามารถบอกได้โดยสังเกตพฤติกรรมของเขาที่มีต่อสิ่งนั้น นั่นคือ เขาจะทุ่มเทและอุทิศตนอย่างมากต่อสิ่งนั้น การแสดงออกและการกระทำของเขาจึงเป็นตัวบ่งชี้อย่างดีว่าเขาให้คุณค่าและความสำคัญต่อสิ่งนั้นมากน้อย

เพียงใด ในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิม เราพบอยู่บ่อยๆ ว่าสิ่งที่มีคุณค่าสูงสุดและเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของพระเจ้าคือ “พระนามของพระเจ้า” เอง ซึ่งนับจากจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์ของชนชาติอิสราเอลเรื่อยมา จนถึงวาระสุดท้ายของยุคพันธสัญญาเดิม เราได้เห็นอย่างชัดเจนว่า พระเจ้าได้ทรงกระทำกิจการต่างๆ กับชาวอิสราเอลเพราะ “ความรักที่ยิ่งใหญ่” ของพระองค์นั่นเอง ดังที่พระองค์ได้ทรงตรัสผ่านประกาศกอิสยาห์ว่า พระองค์ทรงสร้างอิสราเอลเพื่อสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์⁴ และทรงตรัสกับอิสราเอลในเวลาต่อมาว่า พวกเขาเป็นผู้รับใช้ของพระองค์และพระองค์จะทรงแสดงพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ผ่านทางพวกเขา⁵

การที่พระเจ้าทรงตรัสเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า การที่พระองค์ทรงช่วยชาวอิสราเอลให้รอดพ้นจากแดนทาสในอียิปต์ และทรงปกป้องคุ้มครองพวกเขาในตลอดการเดินทางในถิ่นอพยพนั้น พระองค์ทรงกระทำ “เพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์” กล่าวคือ พระองค์ไม่ต้องการให้ชนชาติต่างๆ ดูหมิ่น

¹ “ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน” มธ 22:37; “ท่านจะต้องรักพระยาเวห์ พระเจ้าของท่าน สุดจิตใจ สุดวิญญาณ และสุดกำลังของท่าน” ฉธบ 6:5.

² “ท่านต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” มธ 22:39 “ท่านจะต้องไม่แค้น หรืออาฆาตคนชาติเดียวกับท่าน แต่จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง เราคือพระยาเวห์” ลนต 19:18.

³ “ธรรมบัญญัติและคำสอนของบรรดาประกาศกก็ขึ้นอยู่กับบทบัญญัติสองประการนี้” มธ 22:40.

⁴ “ทุกคนที่มีชื่อเรียกตามนามของเรา ผู้ที่เราสร้างขึ้นไว้เพื่อสิริรุ่งโรจน์ของเรา ผู้ที่เราปั้นไว้และทำขึ้นมา” อสย 43:7.

⁵ “ท่านเป็นผู้รับใช้ของเรา เราจะแสดงสิริรุ่งโรจน์ของเราโดยทางท่าน” อสย 49:3.

พระนามของพระองค์นั่นเอง⁶ และเมื่อพระเจ้าทรงขับไล่ชนชาติต่างๆ ออกไปจากคานาอัน ดินแดนแห่งพันธสัญญา เพื่อให้ชาวอิสราเอลได้ครอบครองแล้ว พระองค์ยังได้ทรงประทานชื่อเสียงแก่อิสราเอลด้วย⁷ และที่สุดในตอนปลายของยุคพันธสัญญาเดิม หลังจากที่ยูดาห์อิสราเอลถูกขับไปเป็นเชลยที่บาบิโลนแล้ว พระเจ้าก็ทรงมีแผนการแห่งความเมตตา กรุณาที่จะช่วยพวกเขาให้รอดพ้นจากดินแดนทาสนั้นด้วย⁸ ดังนั้น เราจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า พระเจ้าทรงรักพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ และยังทรงกระทำการสิ่งต่างๆ มากมายเพื่อรักษาพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ กล่าวคือ เพื่อไม่ให้ใครดูหมิ่นพระนามของพระองค์ได้

แต่อย่างไรก็ตาม ความเที่ยงธรรมของพระเจ้านี้ก็ขึ้นอยู่กับความจงรักภักดีของมนุษย์ต่อคุณค่าสูงสุดของพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ด้วย เราเห็นเรื่องนี้ได้ชัดผ่านทางคำพูดเปรียบ

เทียบของเพลงสดุดีที่กล่าวว่า “ข้าแต่พระยาเวห์ เดชะพระนามของพระองค์ โปรดประทานชีวิตแก่ข้าพเจ้า โปรดทรงช่วยข้าพเจ้าให้พ้นจากความทุกข์ยาก เพราะความเที่ยงธรรมของพระองค์”⁹

พระเจ้าอาจหยุดเป็นผู้เที่ยงธรรมได้ หากพระองค์หยุดรักพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ แต่เนื่องจากพระเจ้าทรงพอพระทัยอย่างเต็มเปี่ยมในพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ ดังนั้น เราจึงสามารถคาดหวังได้ว่า พระองค์ย่อมจะทรงพอพระทัยมนุษย์ผู้เป็น “ภาพสะท้อน” ของพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ที่อยู่ในโลกด้วย¹⁰ แต่ที่มากกว่านั้นคือ พระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมได้ให้ข้อมูลแก่เราว่า ความรักของพระเจ้าที่มีต่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์นั้น ทำให้พระองค์มีข้อผูกมัดที่จะแสดงความรักต่ออิสราเอลประชากรของพระองค์ด้วย ที่เป็นเช่นนี้ เพราะมิติที่แท้จริง

⁶ “เพื่อไม่ให้ชนชาติต่างๆ ที่เขาอาศัยอยู่ด้วยดูหมิ่นนามของเรา เราจึงแสดงตนให้เขารู้จัก เพื่อนำเขาออกจากแผ่นดินอียิปต์” อสค 20:9, 14, 22; เทียบ อพย 14:14.

⁷ “ไม่มีชนชาติอื่นใดในแผ่นดินเหมือนอิสราเอล ประชากรของพระองค์ ที่มีพระเจ้าเสด็จมากอบกู้เขา ทรงทำให้เขาเป็นประชากร ประทานชื่อเสียงแก่เขา ทรงกระทำกิจการยิ่งใหญ่ นำสะพังกริ้ว สำหรับแผ่นดินของพระองค์ ทรงขับไล่ชนหลายชาติและเทพเจ้าของเขาออกไปต่อหน้าประชากรของพระองค์ ซึ่งทรงปลดปล่อยออกจากอียิปต์” 2 ซมอ 7:23.

⁸ โดยพระองค์ทรงตรัสว่า “เพราะเห็นแก่นามของเรา เราจึงระงับความโกรธไว้ เพราะเห็นแก่เกียรติของเรา เราจึงระงับความโกรธ ... เพราะเห็นแก่เรา เพราะเห็นแก่เราเอง เราจะปล่อยให้นามของเราถูกลบหลู่ได้อย่างไร เราจะไม่ยอมให้สิริรุ่งโรจน์ของเราแก่ผู้ใด” อสย 48:9, 11; เทียบ อสค 36:22, 23, 32.

⁹ สดต 143:11.

¹⁰ ดังคำพูดในเพลงสดุดีที่ว่า “พระยาเวห์ทรงเที่ยงธรรมและทรงรักความชอบธรรม” สดต 11:7; 33:5; 37:28; 45:7; 99:4; พระองค์ “ทรงปรารถนาความจริงใจในข้าพเจ้า” สดต 51:6.

ของพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าก็คือการมีเสรีภาพในการเลือกที่จะอวยพรแม้แต่ผู้ที่ไม่เหมาะสม และการที่พระเจ้าทรงใช้เสรีภาพในการเลือกเช่นนี้เลือกทำพันธสัญญากับชาวอิสราเอล ก็เท่ากับว่า พระเจ้าได้ทรงถวายพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระองค์เองที่ได้รักษาข้อผูกมัดแห่งความรักนี้กับอิสราเอล ประชากรของพระองค์

ความสัมพันธ์ระหว่างความรักของพระเจ้าและการเลือกสรรชาวอิสราเอลนี้ เราเห็นได้ชัดเจนในกรณีของโมเสส เมื่อครั้งโมเสสต้องการจะเห็นพระสิริรุ่งโรจน์ของ

พระเจ้า พระเจ้าก็ได้ทรงตรัสตอบว่าเขาจะได้ประกาศสรรเสริญพระนามรุ่งโรจน์ของพระองค์แน่ และในเวลาต่อมา มิติที่แท้จริงของพระนามของพระเจ้าและอัตลักษณ์ของพระองค์ก็ได้รับการเปิดเผยให้เห็นผ่านทางพระวาจาที่ว่า “เราจะโปรดปรานผู้ที่เราต้องการจะโปรดปราน และเราจะเมตตากรุณาผู้ที่เราต้องการจะเมตตากรุณา”¹¹ พูดอีกอย่างก็คือ เสรีภาพยิ่งใหญ่ของพระเจ้าที่จะมีเมตตาต่อผู้ที่พระองค์ทรงโปรดปรานนั้นเป็นธรรมชาติแท้จริงของการเป็นพระเจ้าของพระองค์นั่นเอง นี่เป็นเอกลักษณ์ของพระเจ้าที่เราเห็นได้ชัดในพันธสัญญาที่พระองค์ทรงสถาปนาไว้กับอิสราเอลบนภูเขาซีนาย ความรักของพระเจ้าที่มีต่อชาวอิสราเอลนั้นไม่ใช่มาจากหน้าที่ของความเป็นพระเจ้าที่จะต้องปฏิบัติตามพันธสัญญา แต่พันธสัญญาเป็นการแสดงออกของความมีเมตตาของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์ เรื่องนี้หนังสืออพยพได้กล่าวยืนยันไว้อย่างชัดเจนว่า “พระยาเวห์เสด็จผ่านไปข้างหน้าเขา ทรงประกาศว่า เราเป็นพระยาเวห์ พระเจ้าผู้เมตตาและกรุณา ไม่โกรธง่าย เปี่ยมด้วยความรักมั่นคงและความซื่อสัตย์ เรารักษาความรักมั่นคงของเราไว้แก่ชนหลายพันชั่วอายุคน และอภัยความผิด อภัยการล่วงละเมิด และอภัยบาป..”¹²

¹¹ อพย 33:19.

¹² อพย 34:6-7.

ดังนั้น พันธสัญญาบนภูเขาซีนายจึงมีรากฐานมาจากอิสรภาพของความรักและความเมตตากรุณาของพระเจ้า ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ พันธสัญญากับโมเสสจึงเรียกร้องการดำเนินชีวิตที่ยืนหยัดมั่นคงในพันธสัญญาแห่งความเมตตาที่พระเจ้าได้ทรงสถาปนาไว้ แต่ในเวลาเดียวกัน ก็ยังนำมาซึ่งการอภัยบาปและไม่เคยทำให้มนุษย์ตกอยู่ภายใต้การสาปแช่งด้วยความสัมพันธ์ที่พระเจ้าทรงสถาปนาขึ้นกับชาวอิสราเอลและความรักที่พระองค์ทรงมีต่อพวกเขาถูกนำมาเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา กล่าวคือ พระเจ้าเป็นเหมือนสามีที่รักและซื่อสัตย์ต่อภรรยาเสมอมา แต่ชาวอิสราเอลเป็นเหมือนภรรยาที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อสามีโดยหันไปคบชู้¹³ กระนั้นก็ดี แม้ชาวอิสราเอลจะยังคงต่อต้านไม่ยอมเลิกคบชู้ คือ

ไม่ยอมเลิกกราบไหว้นั้สการพระเท็จเทียม แต่พระยาเวห์ก็ยังคงรักชาวอิสราเอลต่อไปอย่างไม่เสื่อมคลาย¹⁴ นอกจากนี้ ความรักของพระเจ้าที่มีต่อประชากรของพระองค์ยังสามารถเชื่อมโยงได้กับความรักระหว่างบิดาที่มีต่อลูก หรือความรักระหว่างมารดาที่มีต่อบุตรของนางด้วย¹⁵

อย่างไรก็ตาม ความรักของพระเจ้าที่มีต่อชาวอิสราเอลนี้ ไม่ได้หมายความว่า พระองค์จะละเลยการพิพากษาดัดสนอย่างยุติธรรมต่อชาวอิสราเอลที่ทำผิดต่อพระองค์ การทำลายอาณาจักรทางเหนือโดยชาวอัสซีเรียในปี 722 ก่อนคริสต์ศักราช¹⁶ และการกวาดต้อนอาณาจักรทางใต้ไปเป็นเชลยในกรุงบาบิโลนในปี 586 ก่อนคริสต์ศักราช¹⁷ เป็นเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าพระเจ้าไม่ได้ทรง

¹³ “แต่เจ้าหลงในความงามของตนและใช้ชื่อเสียงของเจ้าเพื่อเล่นชู้ มอbringungกายแก่ทุกคนที่ผ่านมา” อสค 16:15; “พระยาเวห์ตรัสกับข้าพเจ้าว่า จงไปอึก จงไปรักหญิงซึ่งรักผู้อื่น เป็นหญิงมีชู้ จงรักนางเหมือนที่พระยาเวห์ทรงรักชาวอิสราเอล แม้เขาหันไปกราบไหว้เทพเจ้าอื่นและชอบบงุ่นแห่งอด” ฮย 3:1.

¹⁴ “พระยาเวห์ทรงสำแดงพระองค์แก่เขาจากที่ไกล ตรัสว่า เรารักท่านด้วยความรักนิรันดร์ ดังนั้น เราจึงมีความรักมั่นคงต่อท่านตลอดไป” ยรม 31:3; เทียบ ฮย 2:16-20; อสย 54:8.

¹⁵ “เราจะนำเขาให้เดินไปยังธารน้ำ ให้เดินในทางตรงที่เขาจะไม่สะดุด เพราะเราเป็นบิดาสำหรับอิสราเอล และเอเฟราอิมเป็นบุตรคนแรกของเรา” ยรม 31:9, 20; “หญิงคนหนึ่งจะลืมนมบุตรที่ยังกินนม และจะไม่ส่งสารบุตรที่เกิดจากครรภ์ของนางได้หรือ แม้หญิงเหล่านี้จะลืมนมได้ เราจะไม่มีวันลืมนมเจ้าเลย” อสย 49:15; 66:13.

¹⁶ “ปีที่สี่ในรัชกาลกษัตริย์เฮเซคียาห์ ซึ่งเป็นปีที่เจ็ดในรัชกาลกษัตริย์โฮเซยาแห่งอิสราเอล บุตรของเอลาห์ กษัตริย์ซัลมานะเซอร์แห่งอัสซีเรียทรงยกทัพมายังกรุงสะมาเรียและล้อมเมืองไว้ ชาวอัสซีเรียยึดเมืองได้หลังจากล้อมอยู่สามปี กรุงสะมาเรียแตกปีที่หกในรัชกาลกษัตริย์เฮเซคียาห์ ซึ่งเป็นปีที่เก้าในรัชกาลกษัตริย์โฮเซยาแห่งอิสราเอล” 2 พกษ 18:9-10.

¹⁷ “วันที่เจ็ด เดือนห้า ปีที่สิบเก้าในรัชกาลกษัตริย์เนบูคัดเนสซาร์แห่งบาบิโลน เนบูซารัดดาน ผู้บัญชาการทหารองครักษ์ เป็นผู้แทนกษัตริย์แห่งบาบิโลน ยกพลเข้าสู่กรุงเยรูซาเล็ม เขาเผาพระวิหารของพระยาห์เวห์ พระราชวังและบ้านเรือนทั้งหมดในกรุงเยรูซาเล็ม อาคารใหญ่ทุกหลังถูกเผาไฟ กองทหารชาวเคลเดียซึ่งอยู่กับผู้บัญชาการทหารองครักษ์ทำลายกำแพงรอบกรุงเยรูซาเล็ม เนบูซารัดดาน ผู้บัญชาการทหารองครักษ์ กวาดต้อนผู้คนที่เหลืออยู่ในเมือง รวมทั้งทุกคนที่หนีไปอยู่กับกษัตริย์แห่งบาบิโลนและประชาชนที่เหลือไปเป็นเชลย” 2 พกษ 25:8-11.

เมินเฉยต่อความไม่ซื่อสัตย์ของประชากรของพระองค์¹⁸ ที่จริง พระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมได้จบลงพร้อมกับคำสัญญาหลายประการของพระเจ้าที่ยังไม่ได้ถูกทำให้สำเร็จไป แต่เรื่องราวเกี่ยวกับความรักนิรันดร์ของพระเจ้าที่มีต่อชาวอิสราเอล ประชากรของพระองค์นั้น ก็ได้ถูกยกขึ้นมาพูดถึงอีกครั้งหนึ่งในพระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่โดยนักบุญเปาโล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในบทที่ 11 ของจดหมายที่ท่านเขียนถึงชาวโรม

ในการพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ายกกับประชาชนชาวอิสราเอลในฐานะเป็นชนชาตินั้น ไม่ได้หมายความว่า พระเจ้าไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนเป็นรายบุคคลเลย นักบุญเปาโลได้เคยพูดถึงเรื่องนี้แล้วว่านับแต่ในพันธสัญญาเดิมแล้วที่คนที่สืบเชื้อสายจากอิสราเอลก็เชื่อว่าจะเป็นชาวอิสราเอลเสมอไป¹⁹ พูดอีกอย่างคือ คำสัญญาแห่งความรักของพระเจ้าที่มีต่อชาวอิสราเอลนั้น ไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติโดยไม่มีการจำแนกชาวอิสราเอลออก

¹⁸ “พระยาเวห์ทรงดักเตือนผู้ที่ทรงรักให้แก้ไขความประพฤติ เหมือนบิดาดักเตือนบุตรที่เขารัก” สดข 3:12.

¹⁹ “คนที่สืบเชื้อสายจากอิสราเอลมิใช่เป็นชาวอิสราเอลเสมอไป” โรม 9:6-13; เทียบ โรม 11:2-10.

เป็นรายบุคคล แต่ในการแสดงความรักความเมตตาของพระเจ้านั้น พระองค์ทรงแยกคนดีออกจากคนไม่ดีด้วย²⁰

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น เราคงพอมองเห็นว่า ความรักของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์นั้นไม่ใช่มีเท่ากันสำหรับทุกคน แต่พระเจ้าทรงพึงพอใจ “เฉพาะคนที่หวังในความรักมั่นคงของพระองค์” และเช่นเดียวกับที่พบในพระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่²¹ ผู้ที่จะสามารถชื่นชมความรักของพระเจ้าได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับความรักนั้น นั่นคือ มีความวางใจอย่างสุภาพในความเมตตากรุณาของพระเจ้า²²

1.2 ความรักของมนุษย์ต่อพระเจ้า

การที่มนุษย์จะสามารถรับความรักและความช่วยเหลือจากพระเจ้าได้อย่างเต็มเปี่ยม

จำเป็นที่มนุษย์จะต้องรักพระเจ้าด้วย ดังพระวาจาที่ตรัสว่า “พระยาเวห์ทรงพิทักษ์ทุกคนที่รักพระองค์ แต่ทรงทำลายคนอธรรมทุกคน”²³ ดังนั้น เมื่อมนุษย์เข้ามาพึ่งพิงพระเจ้าด้วยความเต็มใจ มนุษย์ก็จะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากพระเจ้า²⁴ และนี่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้วยในชีวิตของประชากรชาวอิสราเอลตามข้อกำหนดของพันธสัญญาที่พระเจ้าได้ทรงกระทำไว้กับโมเสส²⁵ โดยพระเจ้าได้ทรงตรัสกับโมเสสว่า “เราแสดงความรักมั่นคงต่อผู้ที่รักเราและปฏิบัติตามบทบัญญัติของเราจนถึงวันชั่วยาม”²⁶ และเนื่องจากพระเจ้าผู้เปี่ยมด้วยความรักทรงเป็นคนแรกและเป็นเงื่อนไขทั้งหมดของคำสัญญาแห่งพันธสัญญา องค์พระเจ้าเองจึงทรงเป็นคนแรกและเป็นบัญญัติที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของพันธสัญญาด้วย²⁷

²⁰ ข้อความจากพระคัมภีร์ต่อไปนี้ช่วยเราอย่างมากให้เข้าใจว่า ในการแสดงความรักความเมตตาของพระเจ้านั้น พระองค์ทรงแยกคนดีออกจากคนไม่ดีด้วย “ความประพฤติของคนชั่วร้ายเป็นที่น่ารังเกียจของพระยาเวห์ แต่พระองค์ทรงรักผู้ปฏิบัติความชอบธรรม” สภข 15:9; “พระองค์ทรงพิทักษ์รักษาชีวิตของผู้ที่จงรักภักดีต่อพระองค์” สดต 97:10; “พระยาเวห์ทรงรักผู้ชอบธรรม” สดต 146:8; “พระองค์ไม่ทรงชื่นชมในพลังของม้า ไม่พอพระทัยในความคล่องแคล่วของมนุษย์ แต่พระยาเวห์พอพระทัยเขาทั้งหลายที่ยำเกรงพระองค์ เขาทั้งหลายที่หวังในความรักมั่นคงของพระองค์” สดต 147:10-11.

²¹ “ผู้ที่มิปฏิบัติตามบทบัญญัติของเราและปฏิบัติตาม ผู้นั้นรักเรา และผู้ที่รักเรา พระบิดาของเราจะทรงรักเขา และเราเองก็จะรักเขา และจะแสดงตนแก่เขา” ยน 14:21, 23; 16:27.

²² “จงวางใจในพระองค์ แล้วพระองค์จะทรงจัดการ” (สดต 37:5)

²³ สดต 145:20.

²⁴ “ขอให้ผู้ที่ลี้ภัยมาพึ่งพิงพระองค์มีความยินดี เขาจะร้องเพลงด้วยความเบิกบานตลอดไป พระองค์ทรงปกป้องคุ้มครองเขา ผู้ที่รักพระนามของพระองค์จะมีความสุขเดชะพระองค์” สดต 5:11; เทียบ อสย 56:6, 7; สดต 69:36; “โปรดฝันพระพักตร์มายังข้าพเจ้าและทรงพระกรุณาเถิด ดังที่เคยทรงกระทำต่อผู้ที่รักพระนามของพระองค์” สดต 119:132.

²⁵ ที่จริงในพันธสัญญาที่พระเจ้าทำไว้กับอับราฮัมก็มีเงื่อนไขอยู่ด้วย แม้ในพันธสัญญาดังกล่าวจะไม่ได้พูดถึงเรื่องความรักอย่างชัดเจนก็ตาม ดูได้ใน ปฐก 18:19; 22:16-18; 26:5.

แต่ความรักนี้ไม่ใช่เป็นการที่มนุษย์รับใช้พระเจ้าเพื่อจะได้รับการรางวัลตอบแทนจากพระองค์ ความเข้าใจเช่นนี้ไม่ถูกต้อง เพราะพระเจ้าทรงเป็นเจ้าเหนือสรรพสิ่ง เป็นเจ้านายเหนือเจ้านายทั้งปวง และทรงเที่ยงธรรมอย่างที่สุดด้วย²⁸ ดังนั้น การจะได้รับความรักจากพระเจ้าจึงไม่ใช่เกิดจากมนุษย์ทำกิจการดีเพื่อพระเจ้า แต่เกิดจากการที่มนุษย์ “ยอมรับ” เงื่อนไขของพระเจ้าอย่างสงบสุข และเต็มใจที่จะกระทำการต่างๆ เพื่อผู้ที่วางใจในพระเจ้า²⁹ ดังนั้น พันธสัญญาบนภูเขาซีนายจึงเริ่มต้นด้วยการประกาศซึ่งได้กลายเป็นคำสัญญาที่ยิ่งใหญ่สำหรับชาวอิสราเอล นั่นคือ “เราคือพระยาเวห์ พระเจ้าของท่านเป็นผู้นำท่านออกจากแผ่นดินอียิปต์ ให้พ้นจากการเป็นทาส”³⁰ บัญญัติแห่งความรักต่อพระเจ้าจึงเป็นบัญญัติเพื่อให้

ชาวอิสราเอลมีความปิติยินดีในพระเจ้าและสรรเสริญพระเจ้าเหนือสิ่งอื่นใด ดังนั้น ความรักของชาวอิสราเอลที่มีต่อพระเจ้าจึงแตกต่างจากความรักที่พระเจ้ามอบต่อชาวอิสราเอล กล่าวคือ ความรักของชาวอิสราเอลที่มีต่อพระเจ้าเป็นการ “ตอบรับ” ในสิ่งที่พระเจ้าได้ทรงทำและจะทรงกระทำเพื่อพวกเขาต่อไป³¹ ลักษณะการตอบรับความรักของมนุษย์ที่มีต่อพระเจ้านี้ เห็นได้ชัดในหนังสือของประกาศกโยชูวาเมื่อกล่าวว่า “พึงระมัดระวังที่จะรักพระยาเวห์พระเจ้าของท่าน ถ้าพวกท่านยังเห็นว่าชีวิตของพวกท่านมีคุณค่า”³² และในหนังสือเพลงสดุดีที่ว่า “ข้าพเจ้ารักพระยาเวห์ เพราะพระองค์ทรงฟังเสียงของข้าพเจ้าที่วอนขอพระกรุณา”³³ และนี่คือแนวทางสำหรับการดำเนินชีวิตต่อไปของพวกเขา³⁴

²⁶ อพย 20:6; ฉธบ 5:10; นอม 1:5; ดนล 9:4.

²⁷ กล่าวคือ “ชาวอิสราเอลเอ๋ย จงฟังเถิด พระยาเวห์ทรงเป็นพระเจ้าของเรา พระยาเวห์มีเพียงพระองค์เดียว ท่านจะต้องรักพระยาเวห์ พระเจ้าของท่าน สุดจิตใจ สุดวิญญาณ และสุดกำลังของท่าน” ฉธบ 6:4-5.

²⁸ “เพราะพระยาเวห์ พระเจ้าของท่าน เป็นพระเจ้าเหนือเทพเจ้าใดๆ ทั้งสิ้น ทรงเป็นเจ้านายเหนือเจ้านายทั้งปวง ทรงเป็นพระเจ้ายิ่งใหญ่ ทรงพระอานุภาพและน่าสะพรึงกลัว พระองค์ไม่ทรงล่าเอียง ไม่ทรงรับสินบน” ฉธบ 10:17.

²⁹ “จงฝากชะตากรรมของท่านไว้กับพระยาเวห์ จงวางใจในพระองค์ แล้วพระองค์จะทรงจัดการ” สดด 37:5; อสย 64:4.

³⁰ อพย 20:2.

³¹ เทียบ ฉธบ 10:20-11:1.

³² ยซอ 23:11.

³³ สดด 116:1.

1.3 ความรักของมนุษย์ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ถ้ามนุษย์เลื่อมใสศรัทธาและเคารพยำเกรงพระเจ้า กราบไหว้นมัสการและหลบภัยในความเมตตาคุ้มครองของพระเจ้า การประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันก็จะต้องสะท้อนให้เห็นความรักที่พระเจ้าทรงมีต่อเขา ด้วยเหตุนี้ บทบัญญัติที่ยิ่งใหญ่ประการที่สองของพันธสัญญาเดิมตามที่พระ

เยซูเจ้าทรงกล่าวถึงนั้น³⁵ จึงเป็นสิ่งที่พบได้ในหนังสือเลวีนิติด้วย เช่นเมื่อกล่าวว่า “ท่านจะต้องไม่แกล้งแค้นหรืออาฆาตคนชาติเดียวกับท่าน แต่จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง เราคือพระยาเวห์”³⁶ คำว่า “เพื่อนบ้าน” ในที่นี้ บางทีอาจหมายถึงเพื่อนร่วมชาติอิสราเอลด้วยกัน แต่ในหนังสือเลวีนิติ เมื่อพระเจ้าทรงตรัสว่า “ท่านจะต้องปฏิบัติต่อคนต่างด้าวเหมือนท่านปฏิบัติต่อชาวอิสราเอลด้วยกัน และรัก

³⁴ “เมื่อใจข้าพเจ้าเป็นทุกข์และรู้สึกขมขื่น ข้าพเจ้าเบาปัญญา ไม่เข้าใจ อยู่เฉพาะพระพักตร์เหมือนสัตว์โง่เขลา แต่ข้าพเจ้าอยู่กับพระองค์เสมอ พระองค์ทรงจับมือขวาของข้าพเจ้าไว้ ประทานคำปรึกษาแนะนำข้าพเจ้า แล้วจะทรงรับข้าพเจ้าไว้ในพระสิริรุ่งโรจน์ ยังมีใครอีกเล่าสำหรับข้าพเจ้าในสวรรค์? เมื่ออยู่กับพระองค์ ข้าพเจ้าไม่ปรารถนาสิ่งใดบนแผ่นดิน แม้ร่างกายและจิตใจข้าพเจ้าอ่อนกำลัง พระเจ้าก็ทรงเป็นหลักศิลาแห่งดวงใจ ทรงเป็นทรัพย์สมบัติของข้าพเจ้าตลอดไป” สดด 73:21-26.

³⁵ ดูใน มธ 22:39

³⁶ ลนต 19:18.

เขาเหมือนรักตนเอง อย่าลืมนะว่าท่านทั้งหลาย เคยเป็นคนต่างด้าวในแผ่นดินอียิปต์มาแล้ว เราคือพระยาเวห์ พระเจ้าของท่าน”³⁷ เพื่อ บ้านในที่นี้จึงหมายถึงคนต่างด้าวด้วย

เหตุผลของความรักในที่นี้ เราจะ สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้นหากนำไปเทียบเคียงกับ สิ่งทีกล่าวถึงในหนังสือเฉลยธรรมบัญญัติที่ กล่าวว่า “พระเจ้าทรงให้ความยุติธรรมแก่ลูก กำพรว้าและหญิงม่าย ทรงรักคนต่างด้าว ประทานอาหารและเสื้อผ้าแก่เขา ดังนั้น ท่านทั้งหลายจงรักคนต่างด้าวเถิด เพราะครั้ง หนึ่ง ท่านก็เคยเป็นคนต่างด้าวในแผ่นดิน อียิปต์ด้วย”³⁸ ข้อความตอนนี้ถือว่าสัมพันธ์กับ

ข้อความที่พบใน ลนต 19:34 อย่างมาก³⁹ เพราะทั้งสองตอนล้วนกล่าวถึงการเป็นคน ต่างด้าวของชาวอิสราเอลขณะอยู่ในอียิปต์ และทั้งสองตอนก็กล่าวถึงคำสั่งให้รักคน ต่างด้าวด้วยเหมือนกัน แต่เรื่องที่สำคัญที่สุด คือคำพูดที่ว่า “เราคือพระยาเวห์ พระเจ้า ของท่าน” ที่พบใน ลนต 19:34 นั้น ถูก แทนที่ด้วยการบรรยายถึงความรักของพระเจ้า ความยุติธรรมและการกระทำที่ทรงฤทธานุภาพ เพื่อชาวอิสราเอลซึ่งพบได้ใน ฉบ 10:12-22⁴⁰ ดังนั้น ชาวอิสราเอลจึงต้องแสดงความรักใน แบบเดียวกันนี้แก่คนต่างด้าวเหมือนกับที่ พระเจ้าได้ทรงแสดงกับพวกเขา และใน

³⁷ ลนต 19:34.

³⁸ ฉบ 10:18-19.

³⁹ “ท่านจะต้องปฏิบัติต่อคนต่างด้าวเหมือนท่านปฏิบัติต่อชาวอิสราเอลด้วยกัน และรักเขาเหมือนรักตนเอง อย่าลืมนะว่า ท่านทั้งหลายเคยเป็นคนต่างด้าวในแผ่นดินอียิปต์มาแล้ว เราคือพระยาเวห์ พระเจ้าของท่าน”

⁴⁰ บัดนี้ ชาวอิสราเอลทั้งหลายเอ๋ย พระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่านทรงประสงค์สิ่งใดจากท่านเล่า พระองค์ทรงประสงค์ ให้ท่านยำเกรงพระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่าน ให้เดินตามทุกวิถีทางของพระองค์ ให้รักและรับใช้พระยาห์เวห์ พระเจ้า ของท่าน สุดจิตใจและสุดวิญญาณ ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระยาห์เวห์ และข้อกำหนดที่ข้าพเจ้ามอบให้ท่านในวันนี้ เพื่อความดีของท่าน ดุซึ สวรรค์และสวรรค์สูงสุดเป็นของพระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่าน แผ่นดินและทุกสิ่งที่อยู่ในนั้นก็ เป็นของพระองค์ด้วย แต่พระยาห์เวห์ทรงรักบรรพบุรุษของท่านยิ่งกว่าผู้อื่น ทรงรักเขาและต่อมาทรงเลือกบุตรหลานของ เขาคือท่านทั้งหลายจากชนชาติทั้งปวง ดังที่ทรงรักท่านจนถึงวันนี้ เพราะฉะนั้น จงเข้าสู่หนัดในใจและอย่าถือรั้นอีกต่อไป เพราะพระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่าน เป็นพระเจ้าเหนือเทพเจ้าใดๆ ทั้งสิ้น ทรงเป็นเจ้านายเหนือเจ้านายทั้งปวง ทรง เป็นพระเจ้ายิ่งใหญ่ ทรงพระอานุภาพและน่าสะพรึงกลัว พระองค์ไม่ทรงล่าเอียง ไม่ทรงรับสินบน ทรงให้ความยุติธรรม แก่ลูกกำพรว้าและหญิงม่าย ทรงรักคนต่างด้าว ประทานอาหาร และเสื้อผ้าแก่เขา ดังนั้น ท่านทั้งหลายจงรักคนต่างด้าว เถิด เพราะครั้งหนึ่ง ท่านก็เคยเป็นคนต่างด้าวในแผ่นดินอียิปต์ด้วย จงยำเกรงพระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่าน และรับใช้ พระองค์เพียงพระองค์เดียว จงซื่อสัตย์ต่อพระองค์ และจงสาบานในพระนามพระองค์เท่านั้น จงสรรเสริญพระองค์เถิด เพราะพระองค์ทรงเป็นพระเจ้าของท่าน พระองค์ทรงกระทำกริ่งใหญ่และน่าสะพรึงกลัว ที่ท่านได้เห็นกับตา เมื่อ บรรพบุรุษของท่านลงไปยังประเทศอียิปต์ มีจำนวนเพียงเจ็ดสิบคนเท่านั้น แต่บัดนี้ พระยาห์เวห์ พระเจ้าของท่าน ได้ ทรงบันดาลให้ท่านทวีจำนวนมากมายดุจดวงดาวในท้องฟ้า”

ท่านเองเดียวกัน หนังสือเลวีนิติบทที่ 19 ซึ่งเริ่มต้นด้วยคำสั่งของพระยาเวห์ที่ว่า “ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ เพราะเรา พระยาเวห์ พระเจ้าของท่านเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์”⁴¹ นั้น คำว่า “เราคือพระเจ้าของท่าน” ก็ถูกกล่าวซ้ำถึง 15 ครั้งหลังจากที่กล่าวถึงคำสั่งในแต่ละประการแล้วในบทที่ 19 นี้แสดงให้เห็นว่าเจตนาของผู้เขียนพระคัมภีร์บทนี้คือต้องการจะกล่าวถึงตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจงว่าจะเป็นคนศักดิ์สิทธิ์เหมือนพระเจ้าศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างไร แต่หากมองในมุมมองกว้างของ ฉธบ 10:12-22 ก็สามารถหมายความว่าความรักของมนุษย์ที่มีต่อเพื่อนพี่น้องนั้นควรไหลออกมาจากความรักของพระเจ้า และสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของพระเจ้าด้วย

เรายังควรสังเกตด้วยว่า ความรักที่เรียกร้องในที่นี้มีความเกี่ยวพันกับการกระทำภายนอกและทัศนคติภายในด้วย กล่าวคือ “ท่านจะต้องไม่เก็บความเกลียดชังพี่น้องไว้ในใจ”⁴² ท่านจะต้องไม่แค้น (การ

กระทำ) หรืออาฆาตคนชาติเดียวกับท่าน และการรักเพื่อนพี่น้องเหมือนรักตัวเองนั้น ไม่ได้หมายถึงการมีท่าทีที่เชื่อมั่นในตัวเองสูงเกินไป แต่หมายถึงการมีความกระตือรือร้นและความเพียรพยายามที่จะสร้างความสุขให้กับผู้อื่นเหมือนกับที่เราทำให้กับตัวเอง

ถ้าความรักในระหว่างมนุษย์ด้วยกันเป็นการสะท้อนถึงความรักของพระเจ้าแล้ว ความเกลียดชังศัตรูก็จะไม่เกิดขึ้น อย่างน้อยก็ในระดับหนึ่ง เพราะความรักของพระเจ้าที่มีต่อชาวอิสราเอลเป็นความรักที่เกิดจาก “อิสราภาพ” ของพระเจ้า ไม่ได้มาจากกิจการดีของชาวอิสราเอลเอง พระองค์ไม่ทรงโกรธง่าย ทรงอภัยบาปผิดต่างๆ ที่ขัดขวางความสัมพันธ์อันดีระหว่างพระองค์กับพวกเขา⁴³ และความรักเมตตาของพระเจ้านี้ก็ได้แผ่ขยายไปเหนือพันธะใดๆ ของชาวอิสราเอล⁴⁴ ดังนั้นเราจึงพบคำแนะนำให้เรารักแม้แต่ศัตรูของเรา⁴⁵ แต่ความรักต่อศัตรูนี้ เราต้องเข้าใจภายใต้เงื่อนไข 2 ประการด้วยกัน ประการ

⁴¹ ลนต 19:2.

⁴² ลนต 19:17.

⁴³ เทียบ อพย 34:6, 7.

⁴⁴ เทียบ ปฐก 12:2, 3; 18:8.

⁴⁵ “ถ้าท่านพบโคหรือลาของศัตรูพลัดหลงมา ท่านจะต้องนำไปคืนให้เขา ถ้าท่านเห็นลาของผู้ที่เกลียดชังท่านล้มลงเพราะบรรทุกของหนัก จงอย่าเดินจากไปโดยไม่ช่วยเหลือ แต่จงช่วยเขาลุกมันขึ้น” อพย 23:4-5; “อย่ายินดีเมื่อศัตรูของท่านล้ม” สภข 24:17; และ “ถ้าศัตรูของท่านทิว จงให้อาหารแก่เขา ถ้าเขากระหาย จงให้เขาดื่ม” สภข 25:21.

แรกคือในพันธสัญญาเดิม วิธีการดำเนินงานของพระเจ้าในท่ามกลางโลกนั้นมีมิติทางการเมืองปนอยู่ด้วย ซึ่งแตกต่างจากโลกในปัจจุบันที่ไม่มีมิติเช่นนี้แล้ว ประชากรของพระเจ้าจึงแตกต่างจากมนุษย์ชาติอื่นๆ และกลุ่มการเมืองอื่นๆ เพราะสำหรับพวกเขา พระเจ้าคือผู้ประทานกฎบัญญัติ พระเจ้าทรงเป็นกษัตริย์และเป็นผู้นำที่แท้จริงของพวกเขา ตัวอย่างเช่น เมื่อพระเจ้าทรงตัดสินพระทัยจะลงโทษชาวคานาอันที่พวกเขาหันไปกราบไหว้พระเท็จเทียม พระองค์ก็ทรงใช้ประชากรของพระองค์ขับไล่พวกเขาให้ออกไปจากแผ่นดิน⁴⁶ การกระทำของชาวอิสราเอลนี้ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นความรักต่อศัตรูของพวกเขา⁴⁷ แต่เราควรคิดถึงเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านั้นในฐานะเป็นตัวอย่างพิเศษของประวัติศาสตร์แห่งการไถ่กู้ที่พระเจ้าทรงใช้ประชากรของพระองค์ทำให้การแก้แค้นชนชาติชั่วร้ายสำเร็จไป⁴⁸ ตัวอย่างดังกล่าวนี้ไม่ควรจะนำมาใช้ในโลกยุคปัจจุบันอีกต่อไป เนื่องจากพระประสงค์ของพระเจ้าที่มี

ต่อโลกปัจจุบันไม่ได้ถูกทำให้สำเร็จไปด้วยกลุ่มทางการเมืองเหมือนที่เกิดขึ้นกับชาวอิสราเอลในยุคพันธสัญญาเดิมอีกต่อไปแล้ว

ประการที่สองคือ ความรักต่อศัตรูเป็นสิ่งที่ถูกเรียกร้องจากเพลงสดุดีที่ผู้เขียนประกาศไว้อย่างชัดเจนว่าไม่รวมผู้ที่ขัดขึ้นพระเจ้า ดังตัวอย่างในเพลงสดุดีที่กล่าวว่า “โปรดทรงประหารคนชั่วร้าย บรรดาคนที่ชอบใช้ความรุนแรงจงออกไปจากข้าพเจ้า เขากล่าวร้ายถึงพระองค์ เป็นศัตรูที่กบฏต่อพระองค์ แต่ไร้ผล ข้าแต่พระยาเวห์ ข้าพเจ้าเกลียดผู้ที่ชิงชังพระองค์ ข้าพเจ้ารังเกียจทุกคนที่เป็นกบฏต่อพระองค์ ข้าพเจ้าเกลียดชังเขาอย่างที่สุด เขาเป็นศัตรูของข้าพเจ้าด้วย”⁴⁹ ความเกลียดของผู้เขียนเพลงสดุดีมีเหตุมาจากเพราะพวกเขาเหล่านั้นขัดสู้พระเจ้า เขาจึงต้องตั้งตนเป็นศัตรูกับพวกเขาเหล่านั้นเหมือนกับที่พระเจ้าทรงเป็นศัตรูกับคนเหล่านั้น⁵⁰ แต่ก็น่าแปลกอยู่เหมือนกันที่ความเกลียดนี้ไม่ได้ลงเอยที่การแก้แค้น ผู้เขียนเพลงสดุดีปล่อย

⁴⁶ เทียบ ฉธบ 20:18.

⁴⁷ เทียบ ฉธบ 7:1, 2; 25:17-19; อพย 34:12.

⁴⁸ เทียบ ฉธบ 32:35; ยชว 23:10.

⁴⁹ สดต 139:19-22.

⁵⁰ “พระองค์มิใช่พระเจ้าซึ่งพอพระทัยในความชั่ว คนชั่วจะอยู่กับพระองค์ไม่ได้ คนโง่จะเข้าเฝ้าเฉพาะพระพักตร์ไม่ได้ พระองค์ทรงเกลียดผู้กระทำความชั่ว พระองค์ทรงทำลายคนพุดเท็จ พระยาเวห์ทรงรังเกียจผู้กระหายเลือดและคนหลอกลวง” สดต 5:4-6; 11:5; 31:6.

พวกเขาเหล่านั้นไว้ในพระหัตถ์ของพระเจ้าและยังกระทำกับพวกเขาอย่างอ่อนโยนด้วย เรื่องนี้เห็นได้ชัดเจนในเพลงสดุดีอีกเช่นกันที่กล่าวว่า “เขากล่าวหาข้าพเจ้าเป็นการตอบแทนความรักที่ข้าพเจ้ามีต่อเขา ขณะที่ข้าพเจ้าอธิษฐานภาวนา เขาตอบแทนความดีของข้าพเจ้าด้วยความชั่วร้าย และตอบแทนความรักของข้าพเจ้าด้วยความเกลียดชัง”⁵¹ และอีกตอนหนึ่งคือ ”เขาตอบแทนความดีของ

ข้าพเจ้าด้วยความชั่วร้าย ทำให้ชีวิตของข้าพเจ้าไร้ความหวัง แต่ยามที่เขาล้มป่วย ข้าพเจ้าก็เป็นทุกข์ สวมเสื้อผ้ากระสอบ ถ่อมตนโดยจำศีลอดอาหาร อธิษฐานภาวนาข้าแล้วข้าเล่าอยู่ในใจ เหมือนกับว่าเขาเป็นเพื่อนหรือเป็นพี่น้องของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเดินไปมาเหมือนผู้เฒ่าทุกขให้มารดา คอดกด้วยความโศกเศร้า”⁵²

⁵¹ สดต 109:4-5

⁵² สดต 35:12-14.

2. ความรักในพระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่

สิ่งที่ทำให้พระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่มีความใหม่และแตกต่างจากพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมก็คือ การปรากฏมาของพระบุตรพระเจ้าในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ กล่าวคือในพระบุตรเยซูคริสต์เจ้า เราได้เห็นการเปิด

เผยของพระเจ้าอย่างที่ไม่เคยมีปรากฏมาก่อน ดังพระดำรัสของพระเยซูเจ้าที่ว่า “ผู้ที่เห็นเราก็เห็นพระบิดาด้วย”⁵³ ที่พระเยซูเจ้าทรงตรัสเช่นนั้น เพราะแท้ที่จริงแล้วพระองค์เองคือพระบุตรของพระเจ้า⁵⁴

⁵³ ยน 14:9; เทียบ คส 2:9; ฮบ 1:3.

⁵⁴ “เมื่อแรกเริ่มนั้น พระวชนาถ์ทรงดำรงอยู่แล้ว พระวชนาถ์ประทับอยู่กับพระเจ้า และพระวชนาถ์เป็นพระเจ้า” ยน 1:1; “โหมสทูทพระองค์ว่า องค์พระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้า และพระเจ้าของข้าพเจ้า” ยน 20:28.

แต่การเสด็จมาของพระเยซูคริสต์เจ้า ไม่ใช่เป็นเพียงแค่การเปิดเผยของพระเจ้าเท่านั้น แต่โดยอาศัยการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพ พระคริสต์เจ้ายังได้นำความรอดมาสู่มนุษย์ด้วย⁵⁵ ความรอดนี้รวมถึงการอภัยบาป⁵⁶ ได้เข้าใกล้พระเจ้า⁵⁷ มีความหวังในชีวิตนิรันดร์⁵⁸ และมีจิตใจใหม่ที่เอนเอียงในการประกอบกิจการดี⁵⁹

ดังนั้น เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับความรัก เราต้องนำทุกสิ่งทุกอย่างดังกล่าวมาเกี่ยวข้องกับพระเยซูคริสต์เจ้าและชีวิตของพระองค์ เกี่ยวพันกับการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ด้วย เพราะในชีวิตและการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูคริสต์เจ้า

เราได้มองเห็นรูปแบบใหม่ของความรักของพระเจ้าและความรักของมนุษย์ที่ควรมีต่อพระเจ้าและควรมีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และโดยทางความเชื่อ พระจิตของพระเยซูคริสต์เจ้าซึ่งดำรงชีพอยู่ในเรา ก็จะบันดาลให้เราในการติดตามแบบอย่างของพระองค์

2.1 ความรักของพระเจ้าต่อพระบุตรของพระองค์

ในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิม เราพบว่าพระเจ้าทรงรักพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์มาก และพระองค์ก็ทรงพอพระทัยที่จะเปิดเผยพระสิริรุ่งโรจน์นี้ในการสร้างและในการกิจการแห่งการไถ่กู้ของพระองค์ แต่มีดีที่ลึกกว่าของความรักของพระเจ้านี้ เราเห็นได้ชัดเจนในพันธ

⁵⁵ “ขณะที่เรายังอ่อนแอ พระคริสต์เจ้าสิ้นพระชนม์เพื่อคนบาปตามเวลาที่กำหนด ยากที่จะหาคนที่ยอมตายเพื่อคนชอบธรรม บางครั้ง อาจจะมีคนยอมตายแทนคนดีจริงๆ ได้ แต่พระเจ้าทรงพิสูจน์ว่าทรงรักเรา เพราะพระคริสต์เจ้าสิ้นพระชนม์เพื่อเราขณะที่เรายังเป็นคนบาป บัดนี้ เมื่อเราได้รับความชอบธรรมโดยอาศัยพระโลหิตของพระองค์แล้ว เดชะพระองค์ เราก็ยังจะได้รับความรอดพ้นจากการถูกพระเจ้าลงโทษ ถ้าเรากลับคืนดีกับพระเจ้า เดชะการสิ้นพระชนม์ของพระบุตร ขณะที่เรายังเป็นศัตรูอยู่ ยิ่งกว่านั้นเมื่อกลับคืนดีแล้ว เราก็จะรอดพ้น เดชะพระชนมชีพของพระองค์ด้วย มิใช่เพียงเท่านั้น เรายังภูมิใจในพระเจ้า เดชะพระเยซูคริสต์ องค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา เดชะพระองค์ บัดนี้ พระองค์ทรงทำให้เราคืนดีกับพระเจ้าแล้ว” รม 5:6-11.

⁵⁶ “ในองค์พระคริสต์เจ้า เราได้รับการไถ่กู้ เดชะพระโลหิต คือ ได้รับการอภัยบาป นี่คือพระหรรษทานอันอุดม” อพ 1:7.

⁵⁷ “เดชะพระองค์ เราทั้งสองฝ่ายจึงเข้าไปเฝ้าพระบิดาเจ้าได้ในพระจิตเจ้าองค์เดียวกัน” อพ 2:18.

⁵⁸ “พระเจ้าทรงรักโลกอย่างมาก จึงประทานพระบุตรเพียงพระองค์เดียวของพระองค์ เพื่อทุกคนที่มีความเชื่อในพระบุตรจะไม่พินาศ แต่จะมีชีวิตนิรันดร์” ยน 3:16.

⁵⁹ “เราเป็นผลงานของพระองค์ ถูกสร้างมาในพระคริสต์เยซูเพื่อให้ประกอบกิจการดี ซึ่งพระเจ้าทรงกำหนดล่วงหน้าให้เราปฏิบัติ” อพ 2:10; “พระองค์ทรงมอบพระองค์เพื่อเรา เพื่อไถ่กู้เราจากอธรรมทั้งหลาย ชำระประชากรให้บริสุทธิ์ เพื่อจะเป็นประชากรของพระองค์ และเป็นผู้ปรารถนาจะทำแต่ความดี” ทต 2:14.

สัญญาใหม่ กระนั้นก็ดี สิ่งที่ยังเป็นจริงอยู่เสมอคือ พระเจ้าทรงมีเป้าหมายในกิจการทุกอย่างเพื่อเปิดเผยพระพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์แก่มนุษย์ เพื่อมนุษย์จะได้มีความยินดีและร่วมกันสรรเสริญพระองค์⁶⁰ แต่สิ่งที่เราได้เรียนรู้ในพันธสัญญาใหม่คือ พระคริสตเจ้า “ทรงเป็นรังสีแห่งพระสิริรุ่งโรจน์ของ

พระเจ้า ทรงเป็นภาพลักษณ์ที่สมบูรณ์ขององค์พระเจ้า”⁶¹ และ “ในองค์พระคริสตเจ้านั้น พระเทวภาพบริบูรณ์สถิตอยู่ในสภาพมนุษย์ที่สัมผัสได้”⁶² พูดสั้นๆ ก็คือ พระคริสตเจ้าคือพระเจ้าและทรงดำรงอยู่อย่างนิรันดร์ในธรรมชาติแห่งความเป็นหนึ่งเดียวกับพระบิดา⁶³ ดังนั้น ความรักของพระเจ้าต่อ

⁶⁰ “เพื่อสรรเสริญพระสิริรุ่งโรจน์แห่งพระหรรษทานของพระองค์ ซึ่งโปรดประทานให้เรา เดชะพระบุตร ผู้ทรงเป็นที่รัก” อฟ 1:6; เทียบ อฟ 1:12, 16; ยน 17:4.

⁶¹ ฮบ 1:3.

⁶² คส 2:9.

⁶³ “เมื่อแรกเริ่มนั้น พระวจนาตถ์ทรงดำรงอยู่แล้ว พระวจนาตถ์ประทับอยู่กับพระเจ้าและพระวจนาตถ์เป็นพระเจ้า” ยน 1:1.

พระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์นั้น บัดนี้ เราสามารถมองเห็นได้ชัดเจนในฐานะเป็นความรักใน “พระสิริรุ่งโรจน์ของพระคริสต์เจ้าผู้ทรงเป็นภาพลักษณ์ของพระเจ้า”⁶⁴ นั่นเอง ความรักที่พระเจ้าพระบิดามีต่อพระบุตรของพระองค์นั้น ได้แสดงออกให้เห็นบ่อยๆ ในพระวรสารของนักบุญยอห์น⁶⁵ และบางครั้งเราก็กพบในพระคัมภีร์ฉบับอื่นๆ ด้วย⁶⁶

ความรักภายในพระตรีเอกภาพนี้ มีความสำคัญต่อคริสตชนอย่างมาก ทั้งนี้ ด้วยเหตุผล 2 ประการด้วยกัน ประการแรกคือคุณค่าและความงดงามของการบังเกิดและการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูคริสต์เจ้านั้น เราจะไม่สามารถเข้าใจได้อย่างถูกต้องหากปราศจากธรรมล้ำลึกแห่งความรักนี้ และประการที่สองความรักที่พระบิดาทรงหลั่งลงในจิตใจของบรรดาผู้มีความเชื่อนั้น เป็นความรักเดียวกับ

ที่พระบิดาทรงมีต่อพระบุตรของพระองค์⁶⁷ ดังนั้น เป้าหมายสุดท้ายของคริสตชนจึงเป็นการได้เห็นพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าในพระคริสต์เจ้า⁶⁸ ได้อยู่ร่วมกับพระองค์⁶⁹ และปิติยินดีในพระองค์มากเท่าที่พระบิดาทรงมี⁷⁰

⁶⁴ 2 คร 4:4; เทียบ ฟป 2:6.

⁶⁵ ดูใน ยน 3:35; 5:20; 10:17; 15:9, 10; 17:23-26.

⁶⁶ ดูใน มธ 3:17; 12:18; 17:5; อฟ 1:6; คส 1:13.

⁶⁷ “ข้าพเจ้าบอกให้เขารู้จักพระนามของพระองค์ และจะบอกให้รู้ต่อไป เพื่อความรักที่พระองค์ทรงรักข้าพเจ้าจะได้อยู่ในตัวเขา และข้าพเจ้าจะได้อยู่ในตัวเขาด้วยกัน” ยน 17:26.

⁶⁸ “บัดนี้ พระบิดาเจ้าข้า โปรดประทานพระสิริรุ่งโรจน์กับพระเจ้า พระสิริรุ่งโรจน์ที่ข้าพเจ้าเคยมีร่วมกับพระองค์ตั้งแต่ก่อนการสร้างโลก” ยน 17:5.

⁶⁹ “ผู้ที่ไม่รักเรา ก็ไม่ปฏิบัติตามวาจาของเรา วาจาที่ท่านได้ยินนี้ ไม่ใช่วาจาของเรา แต่เป็นของพระบิดาผู้ทรงส่งเรามา” ยน 14:24.

⁷⁰ “ข้าพเจ้าบอกให้เขารู้จักพระนามของพระองค์ และจะบอกให้รู้ต่อไป เพื่อความรักที่พระองค์ทรงรักข้าพเจ้าจะได้อยู่ในตัวเขา และข้าพเจ้าจะได้อยู่ในตัวเขาด้วยกัน” ยน 17:26.

2.2 ความรักของพระเจ้าต่อมนุษย์

ในจดหมายถึงชาวโรม นักบุญเปาโลกล่าวว่า “ใครจะพรากเราจากความรักของพระคริสต์เจ้าได้?”⁷¹ แต่ในเวลาต่อมา ท่านได้กล่าวว่า “ไม่มีสรรพสิ่งใดๆ จะพรากเราได้ จากความรักของพระเจ้าซึ่งปรากฏในพระคริสต์เยซู องค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา”⁷² การ

ที่เปาโลเปลี่ยนจาก “พระคริสต์เจ้า” มาเป็น “พระเจ้าในพระคริสต์เจ้า” นั้น ได้แสดงให้เห็นว่า ภายใต้หัวข้อ “ความรักของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์” นั้น เราต้องรวมถึงความรักของพระคริสต์เจ้าที่มีต่อมนุษย์ด้วย เนื่องจากความรักของพระคริสต์เจ้าเป็นการแผ่ขยายความรักของพระเจ้าออกให้มากขึ้น

⁷¹ รม 8:35.

⁷² รม 8:39.

สิ่งพื้นฐานที่สุดที่เราสามารถพูดได้เกี่ยวกับความรักในความสัมพันธ์กับพระเจ้า คือ “พระเจ้าคือความรัก”⁷³ คำพูดนี้ไม่เคย “ล้าสมัย” สำหรับพระเจ้า ทั้งยังสื่อความหมายด้วยว่า หนึ่งในบรรดาคำพูดทั้งหลายที่บรรยายคุณลักษณะของพระเจ้าได้ดีที่สุดก็คือคำว่า “ความรัก” นี้เอง เพราะธรรมชาติของพระเจ้าคือ ในความสมบูรณ์ของพระองค์นั้น พระองค์ไม่ต้องการสิ่งใดเลย⁷⁴ ตรงกันข้าม เป็นพระองค์ที่ได้ทรงหลังความดีของพระองค์ออกมา ธรรมชาติของพระเจ้าจึงเป็นความรัก หรือพูดอีกอย่างคือ ความรักคือธรรมชาติของพระเจ้า

เป็นเพราะความรักของพระเจ้านี้เองที่ทำให้พระเจ้าทรงส่งพระบุตรองค์เดียวของพระองค์ลงมายังโลก⁷⁵ เพื่อว่า โดยอาศัยการสิ้นพระชนม์ของพระบุตรเยซูคริสต์เจ้า บาบของมนุษย์จะได้รับการอภัย⁷⁶ และทุกคนที่เชื่อในพระองค์จะได้รับชีวิตนิรันดร์⁷⁷ การที่บรรดาผู้มีความเชื่อได้รับการช่วยให้รอดพ้นผ่านทาง การสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสต์เจ้านั้น แท้ที่จริงแล้วคือการรอดพ้นจากพระพิโรธของพระเจ้านั่นเอง⁷⁸ แต่เราต้องไม่จินตนาการเอาว่า พระคริสต์เจ้ากำลังแสดงความรักต่อเราในขณะที่พระเจ้าทรงพระพิโรธ⁷⁹ เพราะเป็นความรักของพระเจ้าเองที่ทำให้พระองค์หาหนทางช่วยเหลือเราจากพระพิโรธของพระองค์⁸⁰

⁷³ “ผู้ไม่มีความรัก ย่อมไม่รู้จักพระเจ้า เพราะพระเจ้าเป็นความรัก ... เราารู้และเชื่อในความรักที่พระเจ้าทรงมีต่อเรา พระเจ้าทรงเป็นความรัก ผู้ใดดำรงอยู่ในความรัก ย่อมดำรงอยู่ในพระเจ้า และพระเจ้าย่อมทรงดำรงอยู่ในเขา” 1 ยน 4:8, 16; เทียบ 2 คร 13:11.

⁷⁴ “พระองค์ไม่ทรงต้องการการปรนนิบัติจากมนุษย์ประหนึ่งว่าพระองค์ทรงขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะพระองค์ทรงเป็นผู้ประทานชีวิตลมหายใจ และทุกสิ่งให้แก่มนุษย์ทุกคน” กจ 17:25.

⁷⁵ “ความรักอยู่ที่ว่าพระเจ้าทรงรักเรา และทรงส่งพระบุตรของพระองค์มาเพื่อชดเชยบาปของเรา มิใช่อยู่ว่าเรารักพระเจ้า” 1 ยน 4:10.

⁷⁶ “ข้าพเจ้ามอบธรรมประเพณีสำคัญที่สุดให้กับท่าน เป็นธรรมประเพณีที่ข้าพเจ้าได้รับมาอีกทอดหนึ่ง คือ พระคริสต์เจ้าได้สิ้นพระชนม์เพราะบาปของเรา ตามที่มิเขียนไว้ในพระคัมภีร์” 1 คร 15:3; เทียบ 1 ปด 2:24; 3:18.

⁷⁷ “พระเจ้าทรงรักโลกอย่างมาก จึงประทานพระบุตรเพียงพระองค์เดียวของพระองค์ เพื่อทุกคนที่มีความเชื่อในพระบุตรจะไม่พินาศไป แต่จะมีชีวิตนิรันดร์” ยน 3:16; เทียบ 2 ธส 2:16; 1 ยน 3:1; ทด 3:4.

⁷⁸ “บัดนี้ เมื่อเราได้รับความชอบธรรมโดยอาศัยพระโลหิตของพระองค์แล้ว เดชะพระองค์ เราก็ยังจะได้รับความรอดพ้นจากการถูกพระเจ้าลงโทษ” รม 5:9.

⁷⁹ “แต่พระเจ้าทรงพิสูจน์ว่าทรงรักเรา เพราะพระคริสต์เจ้าสิ้นพระชนม์เพื่อเราขณะที่เรายังเป็นคนบาป” รม 5:8.

⁸⁰ “เราทุกคนก็เคยประพฤดิเช่นนี้ในอดีต ปล่อยตนตามราคะตัณหา ปฏิบัติตนตามความต้องการและความคิดโดยธรรมชาติฝ่ายต่ำเรา จึงน่าจะถูกพระเจ้าลงโทษเช่นเดียวกับคนอื่น แต่พระเจ้าทรงเปี่ยมด้วยพระเมตตา ทรงสำแดงความรักยิ่งใหญ่ต่อเรา เมื่อเราตายไปแล้วเพราะการล่วงละเมิด พระองค์ก็ทรงบันดาลให้เรากลับมีชีวิตกับพระคริสต์เจ้า ท่านได้รับความรอดพ้นก็เพราะพระหรรษทาน” อพ 2:3-5.

นอกจากนี้ เรายังไม่ควรคิดด้วยว่า พระเจ้าพระบิดาทรงบังคับพระบุตรของพระองค์ให้มาตายเพื่อมนุษย์ เพราะข้อความในพระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่ได้กล่าวยืนยันซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า พระคริสตเจ้าทรงรักเราและทรงมอบพระองค์เองเพื่อเรา⁸¹ และความรักของพระคริสตเจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพนี้ยังได้ผลักดันเรา⁸² ทรงวอนขอแทนเรา⁸³ และทรงดักเตือน⁸⁴ ประชากรของพระองค์อยู่เสมอ

ความเข้าใจผิดอีกประการหนึ่งที่จะต้องหลีกเลี่ยงคือ ความเข้าใจที่ว่า ความรักของพระเจ้าและความรักของพระเยซูคริสตเจ้านั้น ใครๆ ก็สามารถได้รับหรือหามาได้เอง เพราะความจริงก็คือ เมื่อพระเยซูเจ้าทรงถูกกล่าวหาว่าเป็นเพื่อของคนเก็บภาษีและคนบาป⁸⁵ พระองค์ก็ทรงตรัสตอบไปว่า “คนสบายดีไม่ต้องการหมอ แต่คนเจ็บไข้ต้องการ เราไม่ได้มาเพื่อเรียกคนชอบธรรม แต่เรามาเพื่อเรียก

⁸¹ “จงดำเนินชีวิตในความรักดังที่พระคริสตเจ้าทรงรักเราและทรงมอบพระองค์เพื่อเรา เป็นเครื่องบูชากลิ่นหอมถวายแด่พระเจ้า” อฟ 5:2; เทียบ 1 ยน 3:16; “พระเยซูเจ้าทรงทราบว่าถึงเวลาแล้วที่จะทรงจากโลกนี้ไปเฝ้าพระบิดา พระองค์ทรงรักผู้ที่ เป็นของพระองค์ซึ่งอยู่ในโลกนี้ พระองค์ทรงรักเขาจนถึงที่สุด” ยน 13:1; 15:9; 12, 13.

⁸² “เพราะความรักของพระคริสตเจ้าผลักดันเรา เราแน่ใจว่า ถ้าคนหนึ่งตายเพื่อทุกคน ก็เหมือนกับว่าทุกคนได้ตายด้วย” 2 คร 5:14.

⁸³ “ใครเล่าจะตัดสินลงโทษ พระคริสตเยซูสิ้นพระชนม์ ทั้งยังทรงกลับคืนพระชนมชีพ ประทับอยู่เบื้องขวาของพระเจ้า ทรงวอนขอแทนเรานี้ด้วย” รม 8:34.

⁸⁴ “เราดักเตือนและเขียนตีสั่งสอนผู้ที่เรารัก ดังนั้น จงมีความกระตือรือร้นและกลับใจ” วว 3:19.

⁸⁵ “เมื่อเห็นดังนี้ ชาวฟาริสีจึงถามศิษย์ของพระองค์ว่า ทำไมอาจารย์ของท่านจึงกินอาหารร่วมกับคนเก็บภาษีและคนบาปเล่า” มธ 9:11; ลก 7:34.

คนบาป”⁸⁶ และอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระเยซูเจ้าทรงถูกตำหนิว่าร่วมโต๊ะกินข้าวกับคนเก็บภาษีและคนบาป⁸⁷ พระองค์ก็ได้เล่าเรื่องอุปมาสามเรื่องด้วยกันเพื่อแสดงให้เห็นว่าพระเจ้าทรงดีพระทัยเพียงใดที่เห็นคนบาปคนหนึ่งกลับใจ⁸⁸ ด้วยการกระทำเช่นนี้ พระเยซูเจ้าได้ทรงแสดงให้เห็นว่าความรักแห่งการช่วยให้รอดของพระองค์นั้น ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อโอ้อวดผู้ที่คิดว่าตัวเองชอบธรรมแล้ว⁸⁹ แต่มีเป้าหมายเพื่อโอ้อวดคนที่ยากจนในจิตใจ⁹⁰ อย่างเช่นคนเก็บภาษีที่กล่าวว่า “ข้าแต่พระเจ้า โปรดทรงพระกรุณาต่อข้าพเจ้าคนบาปด้วยเถิด”⁹¹ นี่แสดงให้เห็นด้วยว่า ความรักของพระเยซูเจ้านี้ ไม่ใช่เราจะไปหามาได้ด้วยตัวของเราเอง แต่เป็นสิ่งที่เรา “รับมา” ด้วยใจอิสระและด้วยใจยินดี นี่จึงตรงข้ามกับระเบียบกฎหมายต่างๆ ของพวกฟาริสี เพราะนี่เป็น “แอกที่อ่อนนุ่ม” และเป็น “ภาระที่เบา” มาก⁹²

เหตุผลที่พระเยซูเจ้าชี้แสดงให้เห็นว่าความรักของพระองค์มีเพื่อแผ่ไปถึงคนที่ไม่สมควรได้รับด้วย คือ เพราะพระองค์ทรงเป็นเหมือนพระบิดาของพระองค์นั่นเอง ดังพระดำรัสสอนที่ว่า พระบิดาเจ้าทรง “โปรดให้ดวงอาทิตย์ของพระองค์ขึ้นเหนือคนดีและคนชั่ว โปรดให้ฝนตกเหนือคนชอบธรรมและคนอธรรม”⁹³ และพระองค์ยัง “ทรงพระกรุณาต่อคนกตัญญูและต่อคนชั่วร้าย”⁹⁴ ด้วยนักบุญเปาโลก็เน้นเช่นนี้เหมือนกันว่าเอกลักษณ์ที่สำคัญของความรักของพระเจ้าคือการพยายามที่จะช่วยแม้แต่ศัตรูให้ได้รับความรอดพ้น เปาโลได้บรรยายด้วยคำพูดดังนั้นว่า “ขณะที่เรายังอ่อนแอ พระคริสต์เจ้าสิ้นพระชนม์เพื่อคนบาปตามเวลาที่กำหนดยากที่จะหาคนที่ยอมตายเพื่อคนชอบธรรม บางครั้งอาจจะมีคนยอมตายแทนคนดีจริงๆ ได้ แต่พระเจ้าทรงพิสูจน์ว่าทรงรักเรา เพราะพระคริสต์เจ้าสิ้นพระชนม์เพื่อเรา ขณะที่เรายังเป็นคนบาป”⁹⁵

⁸⁶ มก 2:17.

⁸⁷ “บรรดาคนเก็บภาษีและคนบาปเข้ามาใกล้เพื่อฟังพระเยซูเจ้า ชาวฟาริสีและธรรมจารยต่างบ่นว่า คนนี้ต้อนรับคนบาปและกินอาหารร่วมกับพวกเขา” ลก 15:1, 2.

⁸⁸ ดูใน ลก 15:3-32.

⁸⁹ “พระเยซูเจ้าตรัสเล่าเรื่องอุปมานี้ให้บางคนที่มีภูมิใจว่าตนเป็นผู้ชอบธรรมและดูหมิ่นผู้อื่นฟัง” ลก 18:9.

⁹⁰ “ผู้มีใจยากจนย่อมเป็นสุข เพราะอาณาจักรสวรรค์เป็นของเขา” มธ 5:3.

⁹¹ ลก 18:13.

⁹² “เพราะว่าแอกของเราอ่อนนุ่ม และภาระที่เราให้ท่านแบกก็เบา” มธ 11:30.

⁹³ มธ 5:45.

⁹⁴ ลก 6:35.

⁹⁵ รม 5:6-8.

ดังนั้น แม้จะจริงที่ว่า ในแง่หนึ่งนั้น พระเจ้าทรงรักโลกทั้งหมดที่พระองค์ทรงค้าจุนอยู่⁹⁶ และทรงเตรียมหนทางสู่ความรอดพ้นสำหรับทุกคนที่มีความเชื่อ แต่กระนั้นก็ดี ในอีกแง่หนึ่งนั้น พระเจ้าก็ไม่ได้รักมนุษย์ทุกคนในแบบเดียวกันหมด พระองค์ทรงเลือกบางคนก่อนที่จะสถาปนาโลกให้เป็นบุตรบุญธรรมของพระองค์⁹⁷ และทรงกำหนดพวก

เขาไว้ล่วงหน้าแล้วให้เป็นผู้ได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์⁹⁸ พระเจ้าทรงมอบความรักของพระองค์ให้กับผู้ที่ได้รับเลือกสรรด้วยรูปแบบพิเศษที่ไม่เหมือนใคร⁹⁹ พระองค์ทรงนำบรรดาคนเหล่านั้นให้เข้ามาหาพระเยซูคริสต์เจ้า¹⁰⁰ และบันดาลให้เขากลับมีชีวิตใหม่¹⁰¹ ส่วนคนอื่นๆ พระองค์ทรงปล่อยไว้ให้มีใจกระด้างต่อไป¹⁰²

⁹⁶ “พระองค์ทรงแสดงพระองค์ทรงกระทำโดยอยู่เสมอ ประทานฝนจากฟ้าและประทานพืชตามฤดูกาลแก่ท่าน ประทานอาหารอย่างอุดมสมบูรณ์ และทรงบันดาลให้ใจของท่านเปี่ยมด้วยความยินดี” กจ 14:17; 17:25; มธ 5:45.

⁹⁷ “พระเจ้าทรงกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว ที่จะให้เราเป็นบุตรบุญธรรม เดชะพระเยซูคริสต์เจ้า ตามพระประสงค์ที่พอพระทัย” อฟ 1:5.

⁹⁸ “เพราะผู้ที่พระองค์ทรงทราบล่วงหน้า นั้น พระองค์ทรงกำหนดให้เป็นภาพลักษณ์ของพระบุตรของพระองค์ด้วยเพื่อพระบุตรจะได้เป็นบุตรคนแรกในบรรดาพี่น้องจำนวนมาก ผู้ที่ทรงกำหนดไว้แล้วนั้น พระองค์ทรงเรียก ผู้ที่ทรงเรียกนั้นพระองค์ทรงบันดาลให้เป็นผู้ชอบธรรม ผู้ที่ทรงบันดาลให้ชอบธรรมนั้น พระองค์ประทานพระสิริรุ่งโรจน์ให้ด้วย” รม 8:29-30; 9:11, 23; 11:7, 28; 1 ปด 1:2.

⁹⁹ “ท่านเป็นผู้ที่พระเจ้าทรงเลือกสรร เป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นที่ยรักของพระองค์ จงเห็นอกเห็นใจกัน จงมีความใจดี ความถ่อมตน ความอ่อนโยนและความพากเพียรอดทนเป็นเสมือนเครื่องประดับตน” คส 3:12; รม 11:28; 1:7; 1 ธส 1:4; ยด 1.

¹⁰⁰ “ไม่มีใครมาหาเราได้ นอกจากพระบิดาผู้ทรงส่งเรามาจะทรงชักนำเขา และเราจะทำให้เขากลับคืนชีพในวันสุดท้าย” ยน 6:44; “พระองค์ทรงตรัสต่อไปว่า ดังนั้น เราจึงบอกท่านทั้งหลายว่า ไม่มีผู้ใดมาหาเราได้ เว้นแต่ผู้ที่พระบิดาประทานให้เข้ามา” ยน 6:65.

¹⁰¹ “แต่พระเจ้าทรงเปี่ยมด้วยพระเมตตา ทรงสำแดงความรักยิ่งใหญ่ต่อเรา เมื่อเราตายไปแล้วเพราะการล่วงละเมิด พระองค์ก็ทรงบันดาลให้เรากลับมีชีวิตกับพระคริสต์เจ้า ท่านได้รับความรอดพ้นก็เพราะพระหรรษทาน” อฟ 2:4-5.

¹⁰² “แล้วเป็นอย่างไร ชาวอิสราเอลไม่ได้รับสิ่งที่ตนแสวงหา เว้นแต่ผู้ที่ได้รับการเลือกสรร ส่วนคนอื่นกลับมีจิตใจกระด้าง” รม 11:7; เทียบ มธ 11:25-26; มก 4:11-12.

นี้แสดงให้เห็นว่า มีธรรมล้ำลึกในการเลือกด้วยความรักของพระเจ้าด้วย เพราะพระองค์ทรงเลือกบางคนและไม่เลือกบางคน แต่เราก็สามารถรู้ได้แต่เพียงว่า นั่นไม่ใช่เพราะกิจการดีหรืออะไรที่พิเศษของมนุษย์เลย¹⁰³ ดังนั้น คำพูดโอ้อวดใดๆ จึงไม่อาจเกิดขึ้นได้¹⁰⁴ เพราะนี่เป็นพระคุณของพระเจ้าที่ทรงดำเนินงานตั้งแต่ต้นจนจบ¹⁰⁵ เราไม่มีอะไรที่เหมาะสมเลยเนื่องจากเราทุกคนเป็นคนบาป และทุกสิ่งทุกอย่างที่เรามีนั้นล้วนมาจากพระเจ้าผู้ทรงมีเมตตาทั้งสิ้น¹⁰⁶

ดังนั้น วิธีที่มนุษย์จะสามารถพบความรักแห่งการช่วยให้รอดของพระเจ้าได้ก็คือ การเชื่อในคำสัญญาที่ว่า “ทุกคนที่เรียกขานพระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้าก็จะรอด”¹⁰⁷

ดังนี้ จดหมายของนักบุญยูดาจึงกล่าวว่า “จงมีความรักอย่างมั่นคงในพระเจ้า”¹⁰⁸ และจดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวโรมก็มีกล่าวเช่นกันว่า “จงถือข้อสัตย์ต่อน้ำพระทัยดีงาม”¹⁰⁹ และยังได้ให้ความชัดเจนในเรื่องนี้ว่า นั่นหมายถึงให้เรามั่นคงที่จะไว้วางใจในพระเจ้านั่นเอง เพราะเรา “ยืนอยู่ได้เพราะมีความเชื่อ”¹¹⁰ ดังนั้นจึงไม่มีใครที่จะได้ความรักแห่งการช่วยให้รอดของพระเจ้ามาด้วยตัวเอง แต่เขาจะยังคงดำรงอยู่ในความรักดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเขาไว้วางใจในคำสัญญาแห่งความรักของพระเจ้า นี่จึงด้วยแม้เมื่อพระเยซูเจ้าตรัสว่า เหตุผลที่พระเจ้าทรงรักบรรดาศิษย์ของพระองค์ก็คือ เพราะพวกเขาปฏิบัติตามวาจาของพระองค์¹¹¹ เนื่องจากสาระสำคัญของพระวาจาของพระเยซูเจ้าในครั้งนั้นคือการเรียกร้องให้ดำเนินชีวิตด้วยความเชื่อ¹¹²

¹⁰³ “ยิ่งกว่านั้น นางเรเบคคาได้ตั้งครรภ์มีบุตรจากอิสอัค บิดาของเราแต่ผู้เดียว เพื่อพระประสงค์ของพระเจ้าจะได้เป็นพระประสงค์จากการเลือกโดยอิสระเสรี คือไม่ใช่จากกิจการดีของมนุษย์ แต่จากพระเจ้าผู้ทรงเรียกก่อนที่บุตรจะเกิดมา และก่อนที่เขาจะทำอะไรดีหรือไม่ดีได้ นางได้รับการบอกกล่าวว่า คนที่จะรับใช้คนน้อง ดังที่มีเขียนไว้ว่า เรารักยาโคบ มากกว่าเอซาว” รม 9:10-13.

¹⁰⁴ “ดังนั้น คำโอ้อวดของเรายอยู่ที่ไหนเล่า ไม่มีที่สำหรับจะโอ้อวดอะไรอีกแล้ว ด้วยกฎเกณฑ์อะไรหรือ ด้วยกฎเกณฑ์ของการกระทำหรือไม่ใช่ ด้วยกฎเกณฑ์ของความเชื่อ” รม 3:27; เทียบ รม 11:18, 20, 25; อฟ 2:8; ฟป 2:12, 13.

¹⁰⁵ “พระองค์ตรัสต่อไปว่า ดังนั้น เราจึงบอกท่านทั้งหลายว่า ไม่มีผู้ใดมาหาเราได้ เว้นแต่ผู้ที่พระบิดาประทานให้เข้ามา” ยน 6:65.

¹⁰⁶ “ดังนั้น ทุกสิ่งจึงขึ้นกับพระเมตตาของพระเจ้า ไม่ขึ้นกับความตั้งใจหรือความอดสาหะของมนุษย์” รม 9:16.

¹⁰⁷ รม 10:13.

¹⁰⁸ ยด 1:21.

¹⁰⁹ รม 11:22.

¹¹⁰ รม 11:20-22.

¹¹¹ “พระเยซูเจ้าตรัสตอบเขาว่า ผู้ใดรักเรา ผู้นั้นจะปฏิบัติตามวาจาของเรา พระบิดาของเราจะทรงรักเขา พระบิดาจะเสด็จพร้อมกับเรามาหาเขา จะทรงพำนักอยู่กับเขา” ยน 14:23.

¹¹² “เรื่องราวเหล่านี้ถูกบันทึกไว้เพื่อท่านทั้งหลายจะได้เชื่อว่า พระเยซูเจ้าเป็นพระคริสตเจ้า พระบุตรของพระเจ้า และเมื่อมีความเชื่อนี้แล้ว ท่านทั้งหลายก็จะมีชีวิตเดชะพระนามของพระองค์” ยน 20:31.

2.3 ความรักของมนุษย์ต่อพระเจ้า และต่อพระเยซูคริสต์เจ้า

พระเยซูเจ้าได้สรุปรวมบัญญัติทั้งหมดของพันธสัญญาเดิมมาเป็นบัญญัติให้รักพระเจ้า ด้วยสิ้นสุดจิตใจ สดวัญญาณและสุดสติปัญญา และรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง¹¹³ ความล้มเหลวในการรักพระเจ้าในลักษณะเช่นนี้พบเห็นได้ทั่วไปในหมู่ผู้นำทางศาสนาในสมัยของพระเยซูเจ้า¹¹⁴ ซึ่งการตรัสเช่นนี้ของพระ

เยซูเจ้าจึงเป็นสาเหตุทำให้พวกเขาไม่รักและไม่ยอมรับพระองค์¹¹⁵ และเนื่องจากพระองค์และพระบิดาเป็นหนึ่งเดียวกัน¹¹⁶ ดังนั้น การรักพระองค์ด้วยสิ้นสุดจิตใจก็มีความหมายรวมถึงการรักผู้อื่นด้วย

เนื่องจาก “บัญญัติที่ยิ่งใหญ่ที่สุด” คือการรักพระเจ้า จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่พระองค์จะทรงสัญญาว่าจะประทานรางวัลยิ่งใหญ่แก่ผู้ที่ปฏิบัติตาม ดังที่เปาโลกล่าวว่า “พระเจ้า

¹¹³ “พระเยซูเจ้าตรัสตอบว่า ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สดวัญญาณ สุดสติปัญญาของท่าน นี่คือนิยามบัญญัติเอกและเป็นบทบัญญัติแรก บทบัญญัติประการที่สองก็เช่นเดียวกัน คือท่านต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง ธรรมบัญญัติและคำสอนของบรรดาประกาศกก็ขึ้นอยู่กับบทบัญญัติสองประการนี้” มธ 22:37-40.

¹¹⁴ “วิบัติจงเกิดแก่ท่าน บรรดาชาวฟาริสี ท่านถวายนั่งในลิบของสระสะแหน่ สมุนไพรรวมและผักทุกชนิด แต่ละเลยความยุติธรรมและความรักต่อพระเจ้า บทบัญญัติเหล่านี้จำเป็นต้องปฏิบัติโดยไม่ละเว้นบทบัญญัติอื่นๆ” ลก 11:42.

¹¹⁵ “แต่เรารู้จักท่านทั้งหลาย เรารู้ว่าท่านไม่รักพระเจ้าเลย” ยน 5:42; เทียบ ยน 8:42.

¹¹⁶ “เรากับพระบิดาเป็นหนึ่งเดียวกัน” ยน 10:30.

ทางบันดาลให้ทุกสิ่งกลับเป็นประโยชน์แก่ผู้
ที่รักพระองค์”¹¹⁷ “สิ่งที่ตาไม่เคยเห็น และหู
ไม่เคยได้ยิน และจิตใจของมนุษย์คิดไม่ถึง
คือสิ่งที่พระเจ้าทรงเตรียมไว้สำหรับผู้รัก
พระองค์”¹¹⁸ “แต่ถ้าผู้ใดรักพระเจ้า พระองค์
ก็ทรงรู้จักผู้นั้น”¹¹⁹ นักบุญยากอบก็พูดไว้เช่น
กันว่า “เขาจะได้รับมงกุฎแห่งชีวิตซึ่งองค์พระ
ผู้เป็นเจ้าทรงสัญญาจะประทานให้ผู้รัก
พระองค์”¹²⁰ แต่ในอีกแง่หนึ่ง ก็มีคำเตือน
สำหรับผู้ที่ไม่รักพระเจ้า¹²¹ และพระคริสต
เจ้า¹²² ด้วยเหมือนกัน

ถึงตรงนี้ อาจมีคำถามว่า ถ้าประโยชน์
ดีต่างๆ ขึ้นอยู่กับความรักต่อพระเจ้าและต่อ
พระเยซูคริสตเจ้า ซึ่งในเวลาเดียวกัน ก็ขึ้นอยู่กับ
ความเชื่อด้วย แล้วอะไรคือความสัมพันธ์
ระหว่างความรักในพระเจ้าและความไว้วางใจ
ในพระองค์? เพื่อจะตอบคำถามนี้ เราจำเป็นต้อง

ต้องย้อนกลับไปพิจารณาถึงความรักที่มนุษย์มี
ต่อพระเจ้า ซึ่งไม่เหมือนกับความรักที่มนุษย์มี
ต่อเพื่อนมนุษย์ที่ต้องการความช่วยเหลือ และ
ไม่ใช่เป็นการที่พระเจ้าทรงรอคอยอะไรบาง
อย่างผ่านทาง การปรนนิบัติของเรา¹²³ แต่
ความรักต่อพระเจ้าเป็นการถวายนมัสการจาก
ภายในจิตใจของเรามนุษย์ ในความงดงาม
ในความครบถ้วนสมบูรณ์และการมีพร้อมทุกสิ่ง
ในพระองค์ ความรักพระเจ้าเป็นเรื่องของ
ความปีติยินดีในพระองค์และปรารถนาจะรู้จัก
พระองค์และเป็นหนึ่งเดียวกับพระองค์ แต่
เพื่อจะมีความยินดีในพระเจ้า เขาจะต้องมี
ความมั่นใจว่าเขาเป็นคนดี และมั่นใจด้วยว่า
อนาคตของเขากับพระองค์ย่อมเป็นชีวิตที่เต็ม
ไปด้วยความสุข กล่าวคือ เขาจะต้องมีความ
เชื่อเหมือนอย่างที่มีกล่าวถึงไว้ในจดหมายถึง
ชาวฮีบรูที่ว่า “ความเชื่อคือความมั่นใจในสิ่งที่
เราหวังไว้ เป็นข้อพิสูจน์ถึงสิ่งที่มองไม่เห็น”¹²⁴

¹¹⁷ โรม 8:28.

¹¹⁸ 1 คร 2:9 เทียบ อฟ 6:24.

¹¹⁹ 1 คร 8:3.

¹²⁰ ยก 1:12; 3:5; เทียบ 2 ทธ 4:8.

¹²¹ “จงเตือนพวกเขาเรื่องนี้ และจงกำชับพวกเขาเฉพาะพระพักตร์ของพระเจ้า อย่าได้เถียงกันเรื่องถ้อยคำ เพราะไม่มี
ประโยชน์ใด นอกจากความพินาศของผู้ฟัง” 2 ทธ 2:14; 1 ยน 2:15-17.

¹²² “ผู้ใดไม่รักองค์พระผู้เป็นเจ้า ผู้นั้นจงถูกสาปแช่งมารานาธา” 1 คร 16:22; มธ 10:37-39.

¹²³ “พระองค์ไม่ทรงต้องการการปรนนิบัติจากมือมนุษย์ประหนึ่งว่าพระองค์ทรงขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะพระองค์ทรงเป็นผู้
ประทานชีวิต ลมหายใจและทุกสิ่งให้แก่มนุษย์ทุกคน” กจ 17:25.

¹²⁴ ฮบ 11:1.

ดังนั้น ความเชื่อจึงเป็นสิ่งที่ต้องมาก่อนและจะทำให้เรารักพระเจ้า โดยมีความไว้วางใจในคำสั่งสัญญาของพระเจ้าเป็นรากฐานของความปิติยินดีในความดีงามของพระเจ้า

ยังมีอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้เราได้รับความรักของพระเจ้า กล่าวคือ ไม่ใช่เพียงแค่การมีความปิติยินดีในพระองค์และในสิ่งที่พระองค์ทรงสัญญาเท่านั้น แต่เป็นความต้องการที่จะทำให้พระองค์ “พอพระทัย” แต่ว่ายังมีที่สำหรับความรักเช่นนี้ในชีวิตของผู้มีความเชื่อหรือไม่? ที่จริง เรามี¹²⁵ แต่อย่างไรก็ตาม เราก็ต้องเฝ้าระหว่างอย่างเอาใจใส่ด้วยที่จะไม่ต่อต้านด้วยการไม่เชื่อฟังพระเจ้า โดยแกล้งทำตัวเป็นผู้อุปถัมภ์พระเจ้า จดหมายถึงชาวฮีบรูได้ชี้ทางแก่เราว่า “ถ้าไม่มีความเชื่อแล้ว จะเป็นที่ยอพระทัยของพระเจ้าไม่ได้เลย เพราะผู้ที่มาเฝ้าพระเจ้า จำเป็นต้องเชื่อว่า พระองค์ทรงดำรงอยู่และประทานบำเหน็จแก่ผู้ที่แสวงหาพระองค์”¹²⁶ นี่แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อซึ่งทำให้เราเป็นที่พอ

พระทัยของพระเจ้านั้น ยังทำให้เรามั่นใจได้ในอีก 2 ประการด้วยกัน คือ ความมั่นใจว่าพระเจ้าทรงประทับอยู่ และความมั่นใจว่าการแสวงหาพระองค์ทำให้เราได้รับบำเหน็จรางวัลจากพระองค์

ดังนั้น เพื่อที่จะรักพระเจ้าโดยหวังให้พระองค์พอพระทัยนั้น เราต้องไม่เข้าหาพระองค์ด้วยเหตุเพราะเราต้องการให้บำเหน็จรางวัลแด่พระองค์ แต่ต้องเป็นพระองค์ที่ประทานรางวัลแก่เรา ซึ่งเราจะทำให้พระองค์ทรงพอพระทัยในเราได้ก็โดยผ่านทางการน้อมรับพระเมตตาของพระองค์อย่างเต็มใจนั่นเอง วิธีการที่ดีที่สุดที่เราจะแสดงความรักของเราต่อพระเจ้าคือการที่เราดำเนินชีวิตโดยไม่ได้ทีกักเอาไว้ว่าเราเป็นผู้มีบุญคุณต่อพระเจ้า แต่เราสุภาพและเต็มใจที่จะยอมรับว่า เราเป็นผู้รับประโยชน์จากความเมตตาของพระเจ้า ใครที่ดำเนินชีวิตเช่นนี้ ถือได้ว่าเป็นผู้ที่ถือปฏิบัติตามพระบัญญัติของพระเยซูเจ้า¹²⁷ และของพระเจ้า¹²⁸ ได้อย่างแท้จริง

¹²⁵ “พระเจ้าผู้ทรงส่งเรามาสถิตอยู่กับเรา พระองค์ไม่ได้ทรงทอดทิ้งเราไว้ตามลำพัง เพราะเราทำตามสิ่งที่พระองค์พอพระทัยเสมอ” ยน 8:29; เทียบ รม 8:8; 1 คร 7:32; 2 คร 5:9; กท 1:10; 1 ธส 4:1.

¹²⁶ ฮบ 11:6.

¹²⁷ “ถ้าท่านทั้งหลายรักเรา ท่านจะปฏิบัติตามบทบัญญัติของเรา” ยน 14:15.

¹²⁸ “ความรักต่อพระเจ้าคือการปฏิบัติตามบทบัญญัติ บทบัญญัติของพระองค์มิใช่ภาระหนัก” 1 ยน 5:3.

2.4 ความรักของมนุษย์ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

พระบัญญัติประการที่สองของพระเยซูเจ้ามีว่า “ท่านต้องรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง”¹²⁹ เราได้พูดถึงความหมายของคำพูดนี้แล้วเมื่อกล่าวถึงหนังสือเลวีนิติ¹³⁰ แต่การตีความที่ดีที่สุดที่พบในพระดำรัสของพระเยซู

เจ้า¹³¹ และรวมถึงอุปมาเรื่องชาวสะมาเรียผู้ใจดี¹³² ด้วย ถือได้ว่าเป็น “กฎทอง” ของบัญญัติข้อนี้เลยทีเดียว เพราะนี่มีความหมายว่า เราต้องแสวงหา “ความดี” ของผู้อื่นอย่างซื่อสัตย์มากที่สุดเท่าที่เราต้องการให้ผู้อื่นเห็นความดีของเรา เรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงบ่อยมากที่สุดในพันธสัญญาใหม่¹³³ โดยอ้างอิงมาจากพันธสัญญาเดิม

หลังจากพระบัญญัติประการนี้แล้ว ดูเหมือนว่า ข้อความเกี่ยวกับความรักที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในพันธสัญญาใหม่คือข้อความที่พบในบทที่ 13 ของจดหมายถึงชาวโครินธ์ ฉบับที่ 1 ซึ่งในข้อความบทนี้ เปาโลได้แสดงให้เห็นว่า ยังมีคนที่เลื่อมใสในศาสนาและใจบุญสุนทาน แต่ไม่ได้มีความรักอยู่เลย¹³⁴ นี่นำมาซึ่งคำถามว่า ความรักนี้คืออะไรกันแน่? เพราะแม้มนุษย์จะยอมสละชีวิตแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้รับอีก

¹²⁹ มธ 22:39; มก 12:31; 33; ลก 10:27.

¹³⁰ “ท่านจะต้องไม่แค้นหรืออาฆาตคนชาติเดียวกับท่าน แต่จงรักเพื่อนบ้านเหมือนกันตนเอง” ลนต 19:18.

¹³¹ “ท่านอยากให้เขาทำตามท่านอย่างไร ก็จงทำต่อเขาอย่างนั้นเถิด” ลก 6:31.

¹³² ลก 10:29-37.

¹³³ “จงนับถือบิดามารดา จงรักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง” มธ 19:19; รม 13:9; ยก 2:8.

¹³⁴ “แม้ข้าพเจ้าจะแจกจ่ายทรัพย์สินทั้งปวงให้แก่คนยากจน หรือยอมมอบตนเองให้เผาไฟเสีย ถ้าไม่มีความรัก ข้าพเจ้าก็มิได้รับประโยชน์ใด” 1 คร 13:3.

คำตอบที่เราได้รับจากพระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่ก็คือ ความรักดังกล่าวตามที่เปาโลได้พูดถึงนั้น ต้องเป็นสิ่งที่ออกมาจากมูลเหตุของความรักของพระเจ้าในพระคริสตเยซู ความรักที่แท้จริงนั้นเกิดจากความเชื่อในความรักที่พระเจ้าทรงสัญญาไว้ นักบุญเปาโลได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “ทุกสิ่งที่ไม่ได้มาจากความเชื่อมั่น ย่อมเป็นบาป”¹³⁵ และท่านยังกล่าวต่อไปว่า “มีความเชื่อที่แสดงออกเป็นกรกระทำ อาศัยความรัก”¹³⁶ ซึ่งนักบุญยอห์นก็ได้พูดไว้ในทำนองเดียวกันว่า “เรารู้และเชื่อในความรักที่พระเจ้ามั่นต่อเรา ... จึงมีความรักเกิด เพราะพระองค์ทรงรักเราก่อน”¹³⁷ ดังนั้น ความรักของคริสตชนจะดำรงอยู่ได้ก็ต่อเมื่อความรักของพระเจ้า ในพระคริสตเยซูได้เป็นที่รู้จักและได้รับความไว้วางใจ นี่เป็นการเชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้งระหว่างความ

เชื่อกับความรัก และนี่เองเป็นสาเหตุที่ทำให้เปาโลกล่าวถึงความเชื่อและความรักพร้อมกันอยู่บ่อยๆ¹³⁸

แต่ทำไมความเชื่อถึง “แสดงออกผ่านทางความรัก” เสมอเล่า? คำตอบคือ เพราะหนึ่งในเครื่องหมายของความรัก คือ ความรักไม่แสวงหาสิ่งใดเพื่อตัวเอง¹³⁹ ความรักไม่คอยจับผิดคนอื่นเพื่อหวังให้ตัวเองชนะหรือได้รับอะไรตอบแทน แต่ความรักแสวงหาการให้รางวัลแก่ผู้อื่นและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน¹⁴⁰ ความรักไม่ใช่คนอื่นเพื่อเป้าหมายของตนเอง แต่ยินดีที่ตัวเองเป็นเครื่องมือทำให้คนอื่นมีความสุข แต่ว่า ถ้านี่เป็นเครื่องหมายของความรัก แล้วทำไมคนโง่ ซึ่งมีธรรมชาติเป็นคนเห็นแก่ตัว¹⁴¹ ถึงสามารถรักกันและกันได้เล่า?

¹³⁵ รม 14:23.

¹³⁶ กท 5:6.

¹³⁷ 1 ยน 4:16, 19.

¹³⁸ “เมื่อข้าพเจ้ารู้ถึงความเชื่อของท่านทั้งหลายในพระเยซู องค์พระผู้เป็นเจ้า และรู้ถึงความรักที่ท่านมีต่อบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ทุกคน” อฟ 1:15; เทียบ อฟ 6:23; คส 1:4; 1 ธส 3:6; 5:8; 2 ธส 1:3; 1 ทธ 6:11; 2 ทธ 1:13; 2:22; ทต 2:2; 3:15; เทียบ วว 2:19.

¹³⁹ “ความรักย่อมอดทนมีใจเอื้อเฟื้อ ไม่อิจฉา ไม่โอ้อวดตนเอง ไม่จองหอง ไม่หยาบคาย ไม่เห็นแก่ตัว ความรักไม่ฉุนเฉียว ไม่จดจำความผิดที่ได้รับ” 1 คร 13:4-5.

¹⁴⁰ “เรื่องเนื้อที่ถวายเป็นแต่รูปเคารพนั้น เราเห็นว่า เราทุกคนมีความรู้อยู่แล้ว แต่ความรู้ทำให้ทงนงตน สิ่งที่เราเสริมสร้างคือความรัก” 1 คร 8:1; รม 14:15; อฟ 4:16; รม 13:10.

¹⁴¹ “เราทุกคนก็เคยประพฤติเช่นนี้ในอดีต ปล่อยตนตามราคะตัณหา ปฏิบัติตนตามความต้องการและความคิดโดยธรรมชาติฝ่ายต่ำ เราจึงน่าจะถูกพระเจ้าลงโทษเช่นเดียวกับคนอื่น” อฟ 2:3.

คำตอบของพันธสัญญาใหม่ก็คือเราต้อง “เกิดใหม่” เหตุว่า “ทุกคนที่มามีความรัก ย่อมบังเกิดจากพระเจ้าและรู้จักพระองค์”¹⁴² การบังเกิดจากพระเจ้าหมายถึงการเป็นบุตรของพระองค์ มีคุณลักษณะเหมือนพระองค์ และในเวลาเดียวกัน ยังจะต้องผ่านจากความตายไปสู่ชีวิตด้วย¹⁴³ กล่าวคือ เป็นพระเป็นเจ้าเองที่ทรงดำรงอยู่ในบุตรของพระองค์ผ่านทางพระจิตเจ้า¹⁴⁴ เพื่อว่า เมื่อไรที่พวกเขารักกัน ก็เป็นเพราะความรักของพระองค์ได้ถูกทำให้สมบูรณ์ในพวกเขา¹⁴⁵

นักบุญเปาโลเองก็ได้สอนในเรื่องเดียวกันนี้เมื่อท่านกล่าวว่า ความรักเป็น “ผลของพระจิตเจ้า”¹⁴⁶ นั่นคือ “มาจากพระเจ้า”¹⁴⁷ และ “ได้รับคำสอนจากพระเจ้า”¹⁴⁸ ไม่ใช่จากมนุษย์ ความจริงที่ว่าความรักจะสามารถเกิดขึ้นได้ก็โดยพระเจ้าเท่านั้น เราพบได้ในบท

ภาวนาของเปาโลด้วยที่กล่าวว่า “ขอองค์พระผู้เป็นเจ้าโปรดให้ท่านมีความรักต่อกันและต่อทุกคน เพิ่มพูนขึ้นอย่างล้นเหลือดังที่เรารักท่าน”¹⁴⁹

ถึงตอนนี้ เราคงจะสามารถตอบคำถามที่ถามไว้ตั้งแต่ข้างต้นได้แล้วว่า ทำไมความเชื่อถึงต้องทำงานผ่านความรักเสมอ? ความเชื่อเป็นหนทางทำให้เราได้รับพระจิตเจ้า ซึ่งผลก็คือความรัก นักบุญเปาโลได้เคยถามว่า “ท่านได้รับพระจิตเจ้าโดยธรรมบัญญัติหรือโดยการฟังอาศัยความเชื่อ?” และคำตอบก็ชัดเจนว่าเป็นความเชื่อ¹⁵⁰ นี่หมายความว่า คุณลักษณะที่สำคัญของคนที่เกิดใหม่และได้รับการนำโดยพระจิตของพระเจ้าย่อมมีความเชื่อนั่นเอง¹⁵¹ ดังนั้น ขณะที่ความรักเป็นผลของพระจิตเจ้า ความรักก็ยังเป็นผลของความเชื่อด้วย เนื่องจากพระจิตเจ้าทรงดำเนินงานก็โดยอาศัยความเชื่อด้วย¹⁵²

¹⁴² 1 ยน 4:7.

¹⁴³ “เราเห็นว่า เราผ่านพ้นความตายมาสู่ชีวิตแล้ว เพราะเรารักพี่น้อง ผู้ใดไม่มีความรัก ย่อมดำรงอยู่ในความตาย” 1 ยน 3:14.

¹⁴⁴ “ทุกคนที่บังเกิดจากพระเจ้าย่อมไม่ทำบาป เพราะเชื่อชีวิตของพระเจ้าย่อมดำรงอยู่ในเขา และเขาไม่อาจทำบาปได้ เพราะเขาบังเกิดจากพระเจ้า” 1 ยน 3:9; เทียบ 1 ยน 4:12, 13.

¹⁴⁵ “ลูกที่รักทั้งหลาย จงอย่าให้ใครชักนำท่านให้หลงผิด ผู้ประพฤติดชอบยอมเป็นผู้ชอบธรรม ดังที่พระองค์ทรงเป็นผู้เที่ยงธรรม” 1 ยน 3:7.

¹⁴⁶ กท 5:22; คส 1:8; 2 ทธ 1:7.

¹⁴⁷ อฟ 6:23.

¹⁴⁸ 1 ทธ 4:9.

¹⁴⁹ 1 ธส 3:12; ฟป 1:9.

¹⁵⁰ กท 5:5.

¹⁵¹ “ผู้ใดที่ยอมรับพระองค์คือผู้ที่เชื่อในพระนามของพระองค์ พระองค์ประทานอำนาจให้ผู้ผู้นั้นกลายเป็นบุตรของพระเจ้า เขามิได้เกิดจากสายเลือด มิได้เกิดจากความปรารถนาตามธรรมชาติ มิได้เกิดจากความต้องการของมนุษย์ แต่เกิดจากพระเจ้า” ยน 1:12-13.

¹⁵² “ก็ดูเหมือนจะไร้ประโยชน์เสียแล้วจริงๆ พระองค์ผู้ประทานพระจิตเจ้าให้ท่าน และทรงแสดงการอัศจรรย์ต่างๆ ในหมู่ท่านทั้งหลาย ทรงกระทำเช่นนั้น เพราะท่านปฏิบัติตามธรรมบัญญัติ หรือเพราะท่านยอมเชื่อการประกาศข่าวดี” กท 3:5.

เพื่อจะเข้าใจขั้นตอนการทำงานของ ความเชื่อได้มากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องอาศัยอีก องค์ประกอบหนึ่งช่วย นั่นคือ “ความหวัง” เหตุเพราะความเชื่อและความหวังไม่อาจแยก จากกันได้ ความเชื่อที่แท้จริงในพระคริสต์เจ้า รวมความถึงความมั่นใจอย่างเต็มที่ว่าอนาคต ของเรานั้นปลอดภัย¹⁵³ ความเป็นหนึ่งเดียวกัน ของความเชื่อและความหวังนี้ยังช่วยเราให้ เข้าใจได้ว่าทำไมความเชื่อถึง “แสดงออกผ่าน ทางความรัก” เสมอ ใครที่มีความไว้วางใจว่า พระเจ้าทรงกระทำทุกสิ่งเพื่อประโยชน์ของเขา เขาก็จะอุ้มใจและมอบชีวิตของเขาให้แก่พระผู้ สร้างผู้ทรงความซื่อสัตย์นั้น¹⁵⁴ เขาจะเป็น อิสระจากความกระวนกระวายและความกลัว¹⁵⁵ และดังนี้ เขาจึงไม่เป็นคนฉุนเฉียวว่า¹⁵⁶ แต่ จะเป็นอิสระจากการเข้าข้างตัวเอง การ ปกป้องตัวเอง และจะเป็นห่วงเป็นใยและ กลายเป็นคนที่ “เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น”¹⁵⁷ การเป็นคนที่พอใจในการประทับอยู่และคำ

สัญญาของพระเจ้าจะทำให้เขาไม่เป็นคนที่เห็น แก่ตัวหาประโยชน์ให้ตนเอง แต่จะ “อดทน ต่อความพลาดพลั้งของคนที่อ่อนแอ และ เอาใจใส่พี่น้องเพื่อความดีและคำจูงกัน”¹⁵⁸

พูดอีกอย่างคือ การมีความหวังอย่าง มั่นคงในพระสัญญาของพระเจ้า จะทำให้เรา เป็นอิสระจากการมีทัศนคติที่เข้าข้างตัวเอง ด้วยเหตุนี้ เปาโลจึงพูดว่า ถ้าไม่มีความหวัง ในการกลับคืนชีพ “เราก็จงกินและดื่มเถิด เพราะพรุ่งนี้เราก็ตายแล้ว”¹⁵⁹ ถ้าพระเจ้า ไม่ทรงประทานให้ตามที่เราคาดหวังและรอ คอยแล้ว เราก็คงต้องแสวงหาความสุขทาง โลกให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยไม่ต้อง สนใจว่าจะต้องรักพี่น้องหรือไม่ แต่ในความ เป็นจริงแล้ว พระเจ้าได้ทรงประทานให้ตามที่ เราหวังและไว้วางใจ ดังนั้น เปาโลจึงพูดถึง ความหวังว่ามีรากฐานอยู่บนความรัก นั้นเอง “เราขอบพระคุณพระเจ้า ... เพราะ ได้ยึดถือดีสัตย์ความรักที่ท่านมีต่อบรรดาผู้ ศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง โดยมีความหวังคอยท่านอยู่ ในสวรรค์แล้ว”¹⁶⁰

¹⁵³ “ความเชื่อคือความมั่นใจในสิ่งที่เราหวังไว้ เป็นข้อพิสูจน์ถึงสิ่งที่มองไม่เห็น” ฮบ 11:1; เทียบ รม 15:13.

¹⁵⁴ “ดังนั้น ผู้ที่รับพรมานเพราะปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้า จงทำความดีต่อไป และจงมอบชีวิตของตนไว้ใน พระหัตถ์ของพระผู้สร้างผู้ทรงความซื่อสัตย์” 1 ปต 4:19.

¹⁵⁵ “จงละความกระวนกระวายทั้งหมดของท่านไว้กับพระองค์ เพราะพระองค์ทรงห่วงใยท่าน” 1 ปต 5:7; เทียบ ฟป 4:6.

¹⁵⁶ “ไม่หยาบ ไม่เห็นแก่ตัว ความรักไม่ฉุนเฉียว ไม่จดจำความผิดที่ได้รับ” 1 คร 13:5.

¹⁵⁷ 1 คร 15:32.

¹⁵⁸ เทียบ รม 15:1-2.

¹⁵⁹ 1 คร 15:32

¹⁶⁰ คส 1:3-5.

เราจึงสรุปได้ในที่นี้ว่า ความเชื่อนั้นเมื่อเราเข้าใจในฐานะที่เป็นความพึงพอใจในคำสัญญาของพระเจ้า ความเชื่อก็จะแสดงออกผ่านทางความรัก ดังนั้น วิธีที่จะทำให้เรากลายเป็นคนที่มีความรักก็คือ การตั้งความหวังไว้ในพระเจ้าอย่างมั่นคง และปิติยินดีอย่างเต็มที่ที่จะวางใจในพระเจ้าของเราว่า ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นในชีวิตแห่งความนบนอบเชื่อฟังของเรา ล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเราทั้งสิ้น

ความรักที่บังเกิดใหม่จากความเชื่อและพระจิตเจ้านี้ ได้แสดงให้เห็นอย่างพิเศษในครอบครัวของคริสตชนและในหมู่คณะของผู้มีความเชื่อ ความรักนี้ได้เปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างสามี-ภรรยาให้ตั้งอยู่บนรูปแบบเดียวกับความรักของพระคริสตเจ้า¹⁶¹ นี่ถือเป็นเรื่องที่สำคัญของหมู่คณะคริสตชน เพราะความรักจะ “รวมเราไว้เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างสมบูรณ์”¹⁶² ความรักจะทำให้สมาชิกทุกคน “พากเพียรอดทนต่อกัน” ด้วยความอ่อนโยนและด้วยใจถ่อมตนเสมอเมื่อมีใครทำผิด¹⁶³

¹⁶¹ “สามีก็จงรักภรรยาดังที่พระคริสตเจ้าทรงรักพระศาสนจักร และทรงพลีพระชนม์เพื่อพระศาสนจักร” อฟ 5:25; เทียบ อฟ 5:28, 33; คส 3:19; ทต 2:4.

¹⁶² คส 3:14; 2:2; ฟป 2:2; 1 ปต 3:8.

¹⁶³ “จงถ่อมตนอยู่เสมอ จงมีความอ่อนโยน พากเพียรอดทนต่อกันด้วยความรัก” อฟ 4:2; 1 คร 13:7.

ความรักไม่ใช่และไม่สามารถที่จะมีขอบเขตจำกัดกับเพื่อนพี่น้องได้ พระเยซูเจ้าทรงตรัสว่า “ท่านทั้งหลายได้ยินคำกล่าวว่าจะรักเพื่อนบ้าน จงเกลียดศัตรู แต่เรากล่าวแก่ท่านว่า จงรักศัตรู จงอธิษฐานภาวนาให้ผู้ที่เบียดเบียนท่าน”¹⁶⁴ ท่าที่เช่นนี้ได้รับการถือปฏิบัติในหมู่คริสตชนนับแต่สมัยแรก¹⁶⁵ ความปรารถนาอย่างแรงกล้าของคริสตชนที่จะกระทำความดีต่อศัตรูของตนและภาวนาให้พวกเขา นั้นเป็นเพราะหวังว่าพวกศัตรูเหล่านั้นจะได้หยุดการเป็นศัตรู และกลับมาสรรเสริญพระเจ้าพร้อมกัน¹⁶⁶ ดังนั้น ไม่ว่าจะ เป็นเพื่อนหรือศัตรู ความรักยังคงมีทัศนคติเหนือคริสตชนในทุกสิ่ง “จงทำทุกสิ่งด้วยความรักเถิด”¹⁶⁷ เพราะความรักเป็น “ทางที่ประเสริฐยิ่งกว่า”¹⁶⁸ ของชีวิต และเนื่องจากความรักไม่เคยทำผิดต่อใคร แต่แสวงหาความ

ดีของทุกสิ่ง ความรักจึงทำให้บัญญัติทั้งหมดของพระเจ้าสำเร็จไป¹⁶⁹ แต่ไม่ได้เป็นไปได้โดยอัตโนมัติ และยังสามารถจางหายไปได้ด้วย ดังนั้น คริสตชนจึงต้องตั้งความรักไว้ให้เป็นเป้าหมายของชีวิตของตน และ “หาทางปลุกใจกันและกันให้มีความรักและประกอบกิจการดี”¹⁷⁰ และเราเองก็ต้องอธิษฐานภาวนาด้วย เพื่อพระเจ้าจะได้ทำให้ความรักของเรา ยิ่งที่ยิ่งทวีมากขึ้น¹⁷¹

และที่สุด เราต้องฟังความคิดของเราไปที่แบบอย่างความรักของพระคริสต์เจ้า¹⁷² และบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์¹⁷³ ซึ่งโดยวิธีการนี้ เราจะสามารถทำให้การเรียกและการเลือกสรรของเรานั้นคง¹⁷⁴ และยังสามารถเป็นประจักษ์พยานในโลกถึงความจริงแห่งความเชื่อของคริสตชนได้อย่างเข้มแข็ง

¹⁶⁴ มธ 5:43-44; ลก 6:27.

¹⁶⁵ ผ่านทางหลักฐานที่พบในจดหมายฉบับต่างๆ เช่น รม 12:14; 19-21; 1 คร 4:12; กท 6:10; 1 ธส 3:12; 5:15; 1 ปด 3:9 เป็นต้น

¹⁶⁶ “จงมีความประพฤติดีงามในหมู่คนต่างศาสนา แม้เขาจะใส่ร้ายท่านว่าประพฤติชั่วร้าย เขาจะต้องยอมรับว่ากิจการที่ท่านทำนั้นเป็นกิจการดี และจะสรรเสริญพระเจ้าในวันที่พระองค์เสด็จมา” 1 ปด 2:12; 3:14-16; ทด 2:8, 10.

¹⁶⁷ 1 คร 16:14.

¹⁶⁸ 1 คร 12:31.

¹⁶⁹ “พระบัญญัติกล่าวว่า อย่าคิดประเวณี อย่าฆ่าคน อย่าลักขโมย อย่าโลภ และถ้ามีบัญญัติอื่นอีกก็สรุปได้ในข้อความนี้ว่า จงรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง” รม 13:9; เทียบ มธ 7:12; 22:40; กท 5:14; ยก 2:8; เปรียบเทียบ รม 8:4 กับ กท 5:22.

¹⁷⁰ ฮบ 10:24.

¹⁷¹ “ข้าพเจ้าอธิษฐานภาวนาขอให้ความรักของท่านทวียิ่งขึ้น ทำให้เกิดความรู้และวิจารณ์ญาณทุกเรื่อง” ฟป 1:9; 1 ธส 3:12, 13.

¹⁷² “เราให้บทบัญญัติใหม่แก่ท่านทั้งหลาย ให้ท่านรักกัน เรารักท่านทั้งหลายอย่างไร ท่านก็จงรักกันอย่างนั้นเถิด” ยน 13:34; เทียบ ยน 15:12, 17; อฟ 5:2; 1 ยน 3:23; 2 ยน 1:5.

¹⁷³ “เราเห็นคนน้อยทำงานหนักด้วยน้ำพักน้ำแรงของเราเอง เมื่อถูกด่าว่า เราให้พร เมื่อถูกเบียดเบียน เราก็ตอน” 1 คร 4:12; เทียบ 1 คร 4:15-17; 1 ทธ 4:12; 2 ทธ 1:13; 3:10.

¹⁷⁴ “พี่น้องทั้งหลาย จงเอาใจใส่กระทำให้การที่พระเจ้าทรงเรียกและเลือกสรรท่านมีความมั่นคง ถ้าท่านปฏิบัติเช่นนี้ ท่านจะไม่สะดุดล้มเลย” 2 ปด 1:10.

บทสรุป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ คงพอสรุปได้ว่า ความรักตามความหมายของพระคัมภีร์นั้น นอกจากจะมีความหมายเหมือนกับที่เราใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันแล้ว พระคัมภีร์ยังพูดถึงความรักที่มีต่อคนที่ไม่พึงปรารถนา และรวมถึงความรักต่อศัตรูด้วย ซึ่งในกรณีนี้ ความรักไม่ได้หมายถึงความยินดี หรือความพึงพอใจในสภาพที่คนเหล่านั้นเป็น แต่หมายถึงความปรารถนาที่จะช่วยพวกเขาเหล่านั้นให้เป็นอย่างที่เขาควรจะเป็น

แต่อย่างไรก็ตาม หากใครมีความปรารถนาที่จะมีความรักเช่นนั้น และพยายามจะทำเช่นนั้นด้วยพลังอำนาจของตัวเอง คงยากที่จะประสบผลสำเร็จได้ เพราะความรักเช่นนี้จะเป็นไปได้ก็เมื่อมีความวางใจในพลังอำนาจของพระเจ้า ผ่านทางความเชื่อในพระเยซูคริสต์เจ้าเท่านั้น

Bray, Gerald. *God is Love : A Biblical and Systematic Theology*. Wheaton, Illinois: Crossway, 2012.

Morris, Leon. *Testaments of Love: A Study of Love in the Bible*. Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1981.

Leon-DuFour, Xavier. *Dictionary of Biblical Theology*. London: Geoffrey Chapman, 1972.

[หมวดปรัชญา]

“ความรักกับสวาท”

ศ.กิริติ บุญเจือ

ศาสตราจารย์และราชบัณฑิต อติต สนข. อดีตหัวหน้าภาควิชาปรัชญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อดีตคณบดีคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
ประธานโครงการปรัชญาเอกปรัชญาและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ประธานบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมปรัชญาของราชบัณฑิตยสถาน
บรรณาธิการจัดทำสารานุกรมวิสามานยนามศาสนาสาขาสากลของราชบัณฑิตยสถาน
อนุกรรมการศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรมวุฒิสภา
ที่ปรึกษากรรมการศาสนาและวัฒนธรรมสภาผู้แทนราษฎร
กรรมการคุณธรรมจริยธรรมสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ประธานกิตติมศักดิ์องค์การศาสนาเพื่อสันติภาพแห่งประเทศไทย สอบถามเรื่องปรัชญา โทร.08-6045-5299.

ปัญหาเรื่องคำ

Love ภาษาอังกฤษมีปัญหาเหมือนความรักในภาษาไทย เพราะอาจจะแปลว่าเมตตาก็ได้และแปลว่าสวาทก็ได้ ภาษาละตินเดิม amor แปลว่า ความรักและ libido แปลว่าสวาท ภายหลังมีผู้อยากจะยกย่องสวาทให้มีศักดิ์ศรีเสมอความรัก จึงใช้ความรักแทนสวาททำให้ผู้ต้องการให้แยกความหมายกันให้ชัดเจน ต้องพยายามหาคำมาทดแทน เช่น ความซาบซึ้งในภาษาไทยและ agape ในภาษาตะวันตกทั้งหลาย ก็เลยปล่อยให้ความรักและ love มีความหมายลอยตัวภายในวงญาติและระหว่างผู้ใหญ่/ผู้น้อยจนถึงพระเจ้า/มนุษย์ แต่เดิมกับพระเจ้าเราใช้คำความรักได้คำเดียวและเป็นความรักแท้ คือรักด้วยภักดี ไม่หวังผลและถ้าใช้ความรักเช่นนี้กับผู้ที่มีฐานะอื่นต่ำกว่าพระเจ้า ก็รักเพราะเห็นแก่พระเจ้า ส่วนกับผู้หากินทางเพศก็จะใช้คำสวาทโดยเฉพาะ กับคู่ชีวิตใช้ได้ทั้งความรักและสวาทควบคู่กันหรือแยกกันก็ได้ กับโสเภณีอาจจะใช้ทั้ง 2 คำ โดยมีเงื่อนไขต่างกัน เช่น ชายคนหนึ่งอาจจะพูดว่า ฉันมีสวาทลึกซึ้งกับคู่ขาคนหนึ่งอยู่ 5 ครั้ง หลังจากนั้นฉันเริ่มรักเธอและต่อมาอีก 3 เดือนฉันก็ขอให้เธอเลิกอาชีพและแต่งงานเป็นตัวเป็นตนกับฉัน

เดิมภาษาอังกฤษมีคำ lust แปลว่าสวาท ส่วน mercy แปลงมาจากคำฝรั่งเศส

ว่า “merci” ขอบใจและให้ความหมายว่าเมตตาคือความรักที่ผู้ใหญ่มีต่อผู้น้อย ซึ่งผู้น้อยต้องขอบใจด้วยจริงใจ ครั้นเรียนภาษาละตินก็แผลงคำ libido เป็น love และใช้ในความหมายกว้างๆ สำหรับแปลได้ทั้ง lust และ mercy เมื่อคนไทยเรียนภาษาอังกฤษแปลคำ love ด้วยคำว่าความรักแล้วก็ค่อยๆ ลืม คำสวาทไปทีละน้อย เพื่อให้คำว่ารักมีความหมายเท่ากับคำว่า love ทำให้คำความรักมีความกำกวมพอๆ กับคำว่า love ไปด้วยโดยปริยาย เช่น ประโยคว่า “ความรักเป็นเหตุของความทุกข์ก็ได้หรือเป็นทางนำไปสู่ความสุขก็ได้”

ภาษารีกมีคำ eros สำหรับหมายถึงสวาท ส่วนคำ philia กับ agape แปลว่าความรักได้ทั้ง 2 คำ มีผู้พยายามแยกความหมายให้ philia หมายถึงความรักที่เอื้ออาทรต่อกัน เช่น philosophia แปลว่า ความรักปรัชญาญาณ เพราะรักแล้วได้ประโยชน์และขณะเดียวกันก็เอื้อประโยชน์ให้ปรัชญาญาณได้รับความนิยม ส่วน agape ใช้กับความรักที่หวังดีไม่หวังการตอบแทนชนิดใกล้ชิดสนิทสนม จึงใช้เรียกการเลี้ยงอาหารสมานมิตรว่า agape ซึ่งให้ความหมายได้ดีว่าเป็นการสมานมิตรระหว่างผู้ร่วมรับประทานอาหารด้วยกัน แสดงมิตรไมตรีต่อกันก็รู้สึกทำให้ความอบอุ่นขึ้นมีสนิทชิดเชื้อต่อกันและกันก็น่าพอใจ สำหรับพระเป็นเจ้าและชาวสวรรค์

ที่เชื่อว่าการร่วมการขุมนุมด้วย แต่ไม่ได้เอื้ออาหารต่อกันเหมือนระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ชาวสวรรค์ร่วมด้วยจิตเมตตาต่อมนุษย์ แต่มนุษย์มิได้มีเมตตาต่อชาวสวรรค์ กลับกันไม่ได้ เพราะมนุษย์มีความกตัญญูเป็นการตอบแทนพระเป็นเจ้าและชาวสวรรค์จึงถือว่ามี caritas ต่อมนุษย์ ส่วนมนุษย์เป็นฝ่ายมีความรักดี (pietas) และในความรักดีนั้นต้องมีความรักชนิด amor ด้วยจึงจะสมบูรณ์และชาวสวรรค์มีความรักชนิด gratia ต่อมนุษย์ และในความเอ็นดูนั้นต้องมีความรักชนิด amor ด้วยจึงจะสมบูรณ์ ไม่ใช่มนุษย์มี caritas ต่อพระเจ้าและมี gratia ต่อพระเป็นเจ้าก็ไม่เหมาะสมอีก แต่ภาษาไทยมีคำที่ใช้ได้ดีกับทุกกรณี คือ ความสนิทชิดใกล้ (intimacy)

ในระหว่าง 3 พระบุคคลในพระตรีเอกภาพ จะต้องมีความรักต่อกันอย่างแนบแน่นและความรักเช่นนั้นก็ต้องเป็น amor เพียงอย่างเดียว จะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ ความรักที่พระเป็นเจ้าทรงมีต่อมนุษย์ใช้ amor, gratia และความรักที่มนุษย์มีต่อพระเป็นเจ้าใช้ amor, pietas

สรุปได้ว่า

1. ภาษากรีกมีคำ eros (รักสวาท), philia (รักประโยชน์), agape (รักด้วยมฤตดาจิต) สามคำนี้ใช้เป็นเกณฑ์อ้างอิงได้

2. ภาษาละตินมีคำ libido, amor, caritas, gratia, pietas
3. ภาษาอังกฤษมีคำ lust, love, charity, mercy, gracefulness, intimacy
4. ภาษาไทยมีคำ สวาท ความรัก ความเมตตา ความรักดี ความสนิทชิดใกล้
5. ความรัก love amor philia เป็นคำกลางๆ อาจมีความหมายได้ทั้ง 3 ระดับ คือ
  - 5.1 สวาท lust libido eros
  - 5.2 การชอบพอ like placentia philia
  - 5.3 เมตตา charity caritas gratia pietas agape เมตตาต่อผู้น้อย ความจงรักภักดีต่อผู้ใหญ่ เรียกรวมๆ ว่าความสนิทชิดใกล้

บทบาทของความรัตามเอดิปัส

ในทางตะวันตก ผู้ที่วิเคราะห์บทบาทของความรักเป็นคนแรกน่าจะได้แก่เอดิปัส (Empedocles ก.ค.ศ. 492-30) นักปรัชญาชาวกรีกแห่งมหาอาณาจักรเมการาของอิตาลี เป็นเจ้าของความคิดประนีประนอมเรื่องปฐมธาตุที่เธลีสชี้ว่าได้แก่น้ำ แอนนิซิเมอนิสว่าได้แก่ลม เฮรัคลายเติสว่าเป็นไฟ แลพาร์เมน

เนอดิสว่าเป็นดินนั้น เอ็มเพดเดอซลิส ประนีประนอมทั้ง 4 ฝ่ายว่าได้แก่ทั้ง 4 ธาตุที่ว่ามา จึงหมายความว่าสิ่งต่างๆ ที่เราเห็นในโลกในน้ำและบนท้องฟ้า นั้น ประกอบขึ้นจากปฐมธาตุ 4 อย่างคือ ดิน น้ำ ลม ไฟ สิ่งทั้งหลายจึงไล่เลียงไปถึงที่สุดได้ว่าเกิดจากธาตุ 4 และถึงกำหนดก็จะสลายตัวลงเป็นธาตุ 4 ไม่มีอะไรมากหรือน้อยไปกว่านี้ ทฤษฎีธาตุ 4 นี้ประยุกต์ใช้กับการศึกษาทางแพทย์ได้ดีที่สุด อธิบายสาเหตุของการเกิดโรคได้ทุกชนิด สามารถใช้อธิบายอาการต่างๆ ของสุขภาพได้อย่างแนบเนียน สามารถใช้อธิบายเหตุผลของการรักษาพยาบาล จนถึงความเป็นไปของการตายและการสลายตัวของศพและการเกิดชีวิตใหม่

เอ็มเพดเดอซลิสในฐานะนักปรัชญาจึงมีเหตุผลเชิงปรัชญาว่า การเปลี่ยนแปลงทั้งหลายได้แก่การเกิด การเจริญ การสลายตัว และการเกิดใหม่ เป็นไปตามวัฏจักรการเจริญตามธรรมชาติของธาตุ 4 โดยมีสัญชาตญาณ 2 ตัวที่เป็นสัญชาตญาณระดับสสาร คือความรัก (love) และความจงชัง (strife) ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นในปัญญาของเอ็มเพดเดอซลิสจากการสังเกตดูเหตุการณ์รอบๆ ตัวและสรุปด้วยอหังตึกญาณ (intuition) เอ็มเพดเดอซลิสเรียกสัญชาตญาณทั้ง 2 นี้ว่าพลังรัก (love) และพลังเกลียด (strife) พลังรักทำบทบาทเชิงรวมและพลังเกลียดทำบทบาทเชิง

แยกองค์ประกอบจนถึงองค์ประกอบสุดท้ายดังต่อไปนี้ พลังรักและพลังเกลียดผลัดเปลี่ยนกันแสดงอิทธิพลในการทำให้ธาตุ ๔ รวมตัวและแยกตัวออกจากกัน ผลก็คือเอกภพมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามที่เฮรัเรอคลายเกลิสชี้บ่งไว้ แต่ตัวธาตุ ๔ ชนิดมีความคงตัวถาวรนิรันดร์อย่างที่ว่าพาร์เมนเนออสต้องการ ผลอีกข้อหนึ่งก็คือการเปลี่ยนแปลงของเอกภพเป็นวัฏจักร คือเมื่อพลังความรักแสดงบทบาทรวมธาตุเข้าด้วยกันเป็นสรรพสิ่งอย่างงดงามเต็มที่แล้วก็คลายบทบาทให้พลังความเกลียดเข้าทำการแยกธาตุทั้ง ๔ ออกจากกันและรวมตัวกันเป็นธาตุบริสุทธิ์จนถึงที่สุด แล้วพลังความเกลียดก็เริ่มคลายบทบาทแทนที่ที่ละน้อยจนเต็มที่ เช่นนี้คือวัฏจักรนิรันดร์ไม่มีต้นกำเนิดและไม่มีจุดจบ

วัฏจักรนิรันดร์เป็นไปได้ด้วยพลังรักตามเอ็มเพดเดอซลิส

เนื่องจากเป็นวัฏจักร จึงหมุนเวียนเช่นนี้เรื่อยมา และจะเป็นเช่นนี้เรื่อยไปโดยไม่มีจุดเริ่มต้น และไม่มีจุดจบ จึงถือได้ว่าไม่มีผู้สร้าง ในระบบความคิดเช่นนี้เพราะการสร้างหมายความว่ามิจุดเริ่มต้น อย่างไรก็ตามอไควเนสคิดว่าการสร้างแต่อดีตนิรันดร์เป็นไปได้ เหตุผลจะอธิบายอย่างไร เป็นเรื่องของยุคกลางจะต้องหาคำตอบ ในสมัยของเอ็มเพดเดอซลิสนั้นว่าเพียงพอแล้วที่จะรับรู้ว่ามี

จุดเริ่มต้นของวัฏจักรการเปลี่ยนแปลง ในความเป็นจริงสำหรับเอมเพด เดอซลิส จะมีก็แต่จุดเริ่มต้นทางตรรกะ กล่าวคือในมิติแห่งความเข้าใจของมนุษย์ โดยที่เราเข้าใจอะไรต้องมีจุดเริ่มต้นของความเข้าใจ จึงจะเข้าใจตามลำดับต่อไปจนครบวัฏจักร แล้วจึงคิดตลบอีกทีว่าวัฏจักรเป็นเช่นนี้โดยไม่มีจุดเริ่มต้น กล่าวได้อีกอย่างว่าต้องสมมุติจุดเริ่มต้นเพื่อความเข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้วก็กลับการเริ่มต้นทิ้งเสีย นับเป็นเทคนิคเชิงปฏิบัติสำหรับความเข้าใจ

พลักรักในมนุษย์ตามเอมเพดเดอซลิส

มนุษย์ทุกคนประกอบด้วยธาตุ 4 ดิน น้ำ ลม ไฟ ในอัตราส่วนต่างๆ กัน อัตราส่วนที่เยี่ยมที่สุดคือ 1 : 1 : 1 : 1 ซึ่งเป็นอัตราส่วนกลมกลืนสมบูรณ์ (perfect harmony) เป็นอัตราส่วนที่พลักรักควบคุม 100% มีความกลมกลืนสูงสุดในทุกด้าน เป็นภาวะที่มีความสุขไร้ทุกข์อย่างสิ้นเชิง อัตราส่วนอื่นๆ ทั้งหมดเป็นผลจากการมีพลักรักเกลียดเข้าแทรก มากน้อยแล้วแต่การสูญเสียความกลมกลืนซึ่งก็หมายถึงความสุขลดน้อยลงและความทุกข์เข้าแทรก จนถึงขั้นแตกสลายคือธาตุ 4 แยกออกจากกันเป็น ดิน/น้ำ/ลม/ไฟ ไม่เป็นคน ไม่มีความกลมกลืน และไม่มีความสุข มีแต่ความสับสนวุ่นวายระดับกลีภาพ (chaos)

แอร์เรสทาตเถิลกับทฤษฎีความรัก

แอร์เรสทาตเถิล (Aristotle ก.ค.ศ. 384-322) เอาความคิดของเอมเพดเดอซลิสไปต่อยอดโดยการวิเคราะห์วิญญาณ (psyche) ออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. **Bios or vegetative** เป็นวิญญาณระดับพืชมีบทบาทในการมุ่ง (appetition) หาอาหาร (nutrition) และหาอาหารอย่างมากที่สุดโดยไม่หยุดหย่อนตั้งแต่เกิดจนตายไม่รู้จักพอ เมื่อได้สมหวังก็มีความสุขตามประสาพืช

2. **Zoon or sensitive** เป็นวิญญาณระดับรู้สึกรู้สีกมีคุณสมบัติของวิญญาณพืชและเพิ่มสัญชาตญาณ (percetion) ซึ่งอาจจะเป็นการเห็น การได้ยิน การลิ้มรส การได้กลิ่น และความรู้สึกทางผิวหนังอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เมื่อมุ่งหาที่จะมีความสุขตามประสาสัตว์โลกจนถึงความพอใจก็จะหยุดยั้ง

3. **Nous or intellective** เป็นวิญญาณระดับปัญญา มีคุณสมบัติของวิญญาณพืช สัตว์และเพิ่มการคิด การเข้าใจ การเห็นเหตุผล การมีความทุกข์/สุข การได้พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยปัญญา เป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ซึ่งเมื่อมุ่งหาที่จะมีความสุขและเมื่อได้ตามที่มุ่งก็มีความสุขและเป็นสุขสงบอิมเม็บ

มนุษย์มีทั้ง 3 ระดับจึงมีความรักได้ 3 ระดับ คือ ระดับพีชมีความรักแบบชอบ ระดับรู้สึกมีความรักแบบสวาทและระดับปัญญามีความรักแบบจงรักภักดีต่อผู้สูงกว่าและเมตตาต่อผู้ต่ำกว่า

ทฤษฎีความรักตามนักหลังนวยค

โดยปรับทฤษฎีความรักของแอร์เริส ทาทเกลกับการวิเคราะห์ความรักตามอรรถปริวรรตหลังนวยค พบว่ามนุษย์แต่ละคนมีสมรรถนะมุ่งหาความสุขได้ 4 ระดับ เรียกว่าความสุขตามสัญญาตญาณ 4 ระดับของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์มีเสรีภาพที่จะเลือกหาความสุขระดับใดก็ได้ คือ

ผู้เกิดมากับกระบวนทรรศน์ใหม่ ย่อมตระหนักได้โดยตนเองว่าคนมีปัญญา ไม่น่าจะมีรสนิยมพอใจกับสัญญาตญาณที่อยู่ต่ำกว่าระดับปัญญา ไม่ว่าเขาจะเกิด ณ ที่ใดเขาย่อมตระหนักได้ว่ามนุษย์ทุกยุคสมัย ย่อมมีสัญญาตญาณ 4 ระดับ โดยที่แต่ละระดับต่างก็มุ่งพัฒนาชีวิตตามสัญญาตญาณของตน คือ

1. สัญญาตญาณสสาร ชอบความคงตัวไม่ดิ้นรน ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง แต่ชอบการอยู่โดดเดี่ยว แข็งทื่อ ไม่สนใจการพัฒนา ในมนุษย์จึงได้แก่สันดานเกียจคร้าน ไม่ชอบบริการใคร แต่ชอบรับบริการจากผู้อื่น มีความสุขกับการตอบสนองพลังเฉื่อยของ

สสารที่มีในตน เขาชอบคนที่เอาใจเขา

2. สัญญาตญาณพีช ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนเองเท่านั้น โดยไม่คำนึงว่าจะเกิดความเสียหายแก่ใครหรืออะไรเท่าใดและอย่างไร เหมือนต้นไม้ที่ชอบขอรากไปดูดหาอาหารกินโดยไม่เกรงใจใครหรืออะไรทั้งสิ้น ขอให้ตัวเองมีชีวิตอยู่ได้และอยู่ได้อย่างดีที่สุดเป็นพอ ในมนุษย์จึงได้แก่สันดานเห็นแก่ตัวเอาเปรียบทุกคนและทุกอย่างที่ขวางหน้า หากถูกขัดขวางก็จะหันเหไปเอาเปรียบผู้อื่นๆ ต่อไป เพราะมีความสุขกับการได้เปรียบเขาชอบคนที่ยอมเสียเปรียบเขาทุกอย่างที่ขวางหน้า สุขทุกอย่างที่ไม่ขวางคอ มีความสุขกับการตอบสนองพลังกอบโกยของชีวิตพีชในตน

3. สัญญาตญาณสัตว์ ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของอื่นของตนและของผู้ที่รู้สึกว่ามีถิ่นเหมือนหรือคล้ายกับของตน เป็นการดิ้นรนที่รุนแรง ยอมเสี่ยงชีวิตและความพอใจด้านอื่นๆ ทั้งหมดเพื่อแลกกับความพอใจที่สืบยีนหรือปกป้องยีนแม้เพียงครั้งเดียว ในมนุษย์ได้แก่ สันดานเจ้าชู้ มุทะลุ ชอบใช้อารมณ์รุนแรง เพื่อได้สำเร็จสัญญาตญาณสืบพันธุ์และสัญญาตญาณบำรุงเผ่าพันธุ์ที่มีถิ่นของตนหรือเหมือนตน รวมเรียกว่าพลังอารักขาอื่นและมีความสุขกับมัน เขาชอบคนที่ไม่ถนอมนวลสงวนตัว

4. สัญชาตญาณปัญญา มุ่งสู่ความสุขแท้ตามความเป็นจริง หากปัญญามั่นใจว่าอะไรเข้าช่ายนี้จะยอมสละได้ทุกอย่าง แม้ชีวิตและสัญชาตญาณทั้ง 3 อย่างข้างต้น หากสัญชาตญาณนี้ทำการจริงจัง สัญชาตญาณอื่นจะหมดฤทธิ์ ดับสนิท เข้าภาวะนิพพานตามคติพุทธ หรือภาวะนักบุญตามคติคริสต์ หรือภาวะสูงสุดตามคติที่ศาสนาสอนในศาสนาอื่นๆ ตามเกณฑ์หลังนยุคสัญชาตญาณนี้มุ่ง**ทำการสร้างสรรค์ ปรับตัว ร่วมมือ แสวงหา**สิ่งโพ้นธรรมชาติ และร่วมมือกันสร้างสังคมอารยะ(civil society) แต่ถ้าผิดหวังก็จะประหลาดอย่างรุนแรง กลายเป็นปัญหาในสังคมที่สังกัดเพราะมั่นใจว่าสังคมไม่เข้าใจธรรมชาติแท้ของมนุษย์จึงต่อต้านด้วยการปลิดตัวจากสังคม วิจารณ์สังคม รวมกลุ่มกันทำอารยขัดขึ้นต่อสังคม พวกเขาทำด้วยความมั่นใจว่าตนเองกำลังสร้างสรรค์ ปรับตัว ร่วมมือและแสวงหา พวกเขาารู้สึกมีความสุขแท้ตามความเป็นจริง (authentic happiness) เขาชอบคนร่วมอุดมการณ์ และรักทุกคน เพราะเห็นแก่พระเป็นเจ้า

หากสังคมได้รับรู้คุณค่าของการปรับเปลี่ยนกระบวนทรรศน์ ผู้เกิดมากับกระบวนทรรศน์ใหม่จะแสดงตัวเป็นผู้นำความคิดและการเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยชักชวนให้ใช้สัญชาตญาณทุกระดับให้เป็นพลังเสริมสร้างกันเพื่อความสุขแท้ตามความเป็นจริงบนหลักการ

ว่า มนุษย์คือผู้มีปัญญาสามารถเอาชนะสัญชาตญาณอื่นด้วยการเปรียบเทียบจนพบว่าคนทุกคนย่อมแสวงหาความสุขกับสัญชาตญาณใดสัญชาตญาณหนึ่ง แต่สัญชาตญาณของปัญญาเท่านั้นที่ให้ความสุขแท้ตามความเป็นจริง ทำให้คนกลายเป็นมนุษย์ จึงหาวิธีคุมพลังทั้งหมดมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการสร้างสรรค์ ปรับตัว ร่วมมือ และแสวงหา ต่อมาคุณธรรมจะระเบิดเข้าไป (implosion) เขาจะทำทุกอย่างเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะรู้สึกว่ามันคือความสุขแท้ตามความเป็นจริง เขาจะมุ่งและทุ่มเทหามันโดยอัตโนมัติ และนั่นคือทางสู่ความสุขแท้ตามความเป็นจริงทั้งในโลกนี้และโลกหน้า หากไม่ทำอย่างนี้ต่อมคุณธรรมจะฝ่อ หากทำอย่างนี้ต่อมคุณธรรมจะระเบิดเข้าไป มีพลังเพิ่มไม่รู้จบจากความสุขที่ทำให้ผู้อื่น มีความสุขด้วยรักแท้ไม่หวังผลตอบแทน

ประยุกต์ความคิดหลังนยุคกับการอบรมให้ดีพร้อม

การอบรมให้เป็นคนดีพร้อมแบบหลังนยุค ไม่แยกอบรมทีละคุณธรรม (virtue education) แต่มุ่งปลูกจิตสำนึกให้ต่อมคุณธรรมระเบิดเข้าไป ด้วยการวิเคราะห์ธรรมชาติของมนุษย์ว่าอยากทำดีเพื่อมีความสุขตามระดับสัญชาตญาณ และจูงใจให้ตระหนักถึงอันสูงสุดจากการได้รู้ความเป็นจริงของความสุข

เป็นมนุษย์ ก็จะมีง่ทำดีเป็นนิสัย (character education) โดยไม่ต้องปรับเทียบเกณฑ์คุณธรรมแต่ละอย่าง แต่เน้นการทำดีในทุกโอกาสของชีวิตของตนเป็นหลักให้ดีแบบที่เรียกว่าดีพร้อมเฉพาะบุคคล (person's integrity) ซึ่งในทุกกรณีจะต้องประกอบด้วย

1. ความรอบคอบ (phronesis)
2. ความพอเพียง (metrispathia)
3. ความเข้มแข็ง (tharros)
4. ความเสียสละ (dikaiosune)

ซึ่งเทียบได้กับฆราวาสธรรม 4 ในพระไตรปิฎก และ 4 cardinal virtues ใน Summa Theologica ของศาสนาคริสต์

ความดีพร้อมตามกระบวนทรรศน์

แต่ละกระบวนทรรศน์ย่อมเป็นบ่อเกิดของความต้องการอบรมคุณธรรมตามทรรศน์วิสัยของแต่ละกระบวนทรรศน์ราวกับว่าเป็นสัญญาตญาณด้านปัญญาที่สร้างจิตสำนึกแห่งการทำดี/ทำชั่วในแต่ละบุคคล ความรักมักจะเป็เหตุผลอ้างให้ทำดี โดยมีความหมายต่างกัันตามกระบวนทรรศน์ของผู้อ้าง

1. กระบวนทรรศน์ดึกดำบรรพ์ ผู้ที่เชื่อว่าการปฏิบัติทั้งหลายเป็นไปตามน้ำพระทัยของเบื้องบนซึ่งไม่ถูกควบคุมโดยกฎเกณฑ์ใดทั้งสิ้น ย่อมมีแนวโน้มที่จะสำนึกว่าการทำดีคือการพยายามรู้น้ำพระทัยของเบื้องบนเพื่อจะทำตาม จึงพยายามเกลี้ยกล่อมเจตจำนงของ

ตนเองและของผู้ที่ตนมีหน้าที่อบรมให้คิดอย่างนั้นและทำอย่างนั้น เพราะถือว่าเป็นการทำดีได้คุณและป้องกันการทำชั่วให้โทษ เมื่อกระทำจนเคยชินก็จะกลายเป็นคุณธรรมจริยธรรม จะเรียกว่าเป็นสัญญาตญาณในปัญญาของเขาก็ว่าได้ ครั้นเห็นใครไม่อยู่ในครรลองนี้ก็อยากให้เบี่ยงบนลงโทษ แต่ความจริงแล้วเขาเดินตามสัญญาตญาณพืช คือพยายามทำตามน้ำพระทัยของเบื้องบนเพื่อเลี่ยงการเสียผลประโยชน์และค้ำประกันผลประโยชน์สูงสุดของตนเป็นหลัก

กระบวนทรรศน์ดึกดำบรรพ์ เริ่มในสังคมที่ว่ต่างคนต่างอยู่ ถ้าใครใครอยู่ อยู่ใครใครนอน ชอบใจอะไรทำอย่างนั้น ไม่มีกฎไม่มีเกณฑ์ ไม่พอใจถ้านี้ก็ไปหาถั่วอื่น เห็นปลอดภัยเข้าไปอยู่ได้เลย ไม่ต้องขออนุญาตใคร ถ้าเบื้องบนไม่ห้ามเป็นใช้ได้ ถ้าถั่วนั้นมีใครอยู่ก่อนแล้วก็ไล่เขาออกไปให้ได้ มิฉะนั้นก็ไปหาถั่วอื่นอยู่ดีกว่า ต้องการคุ้มครองก็ออกไปด้อมๆ มองๆ พอใจคนไหนไม่ต้องพ่ร่วมทำเพลง ดีหัวให้สลบติงผมลากเข้าถ้าเป็นเสร็จพิธี ถ้าไม่สลบก็ตีอีกทีอย่าให้แรงถึงตาย หากบังเอิญพลั้งมือถึงตายจริงๆ ก็เขี่ยลงเหว เดินหน้าหาใหม่ จนกว่าจะถูกใจและใช้วิธีเดิมจนกว่าจะสมใจ หากเธอมีผู้คุ้มกันก็ดูว่าพอสุไหว่ไหม มิฉะนั้นก็ถอยดีกว่าเพราะเบื้องบนยังไม่ประทานให้ คิดได้แค่นั้นก็หมดเรื่อง

มนุษย์ดึกดำบรรพ์ไม่คิดจะเสียสละอะไรให้ใคร จนกว่าจะมีลูกสืบสันดาน จึงรู้จักทำเพื่อลูกตามสัญชาตญาณ แม้แต่เป็องบนเขายอมตามพระประสงค์เพราะกลัวจะเสียประโยชน์ เขาจะเอาใจเป็องบนก็เพราะหวังได้ประโยชน์ ปมคุณธรรมของเขาก็คือประโยชน์ส่วนตนและทำตามสัญชาตญาณเห็นแก่ตัวหรืออัตตานิยม (egoism) ผู้มีชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันยังมีจำนวนมากที่มีกระบวนการศรัทธาแบบนี้และปมคุณธรรมของเขาอยู่ตรงนี้ บางทีทำไปโดยไม่รู้ตัว บางทีทำทั้งๆ ที่รู้ เพราะสมัครใจจะเป็นคนอย่างนั้น ใครจะทำไม่อยากให้คนประเภทนี้ทำอะไร จี้ให้ถูกปมคุณธรรม (ซึ่งเขาคิดว่าดีพอแล้วสำหรับเขา) เขาจะเต็มใจทำทุกอย่างอย่างทุ่มเท ไม่เชื่อก็ลองดูได้ ไม่ถือว่าเสียหาย มีแต่ได้กับพอดัวอย่างรักก็ตาม คนใกล้ชิดพึงระวังว่าอัตตานิยมของเขาอาจจะแปรสภาพเป็นการหลอกลวงและทุจริตที่แนบเนียนภายใต้โฉมหน้าแห่งความสุจริตเชิงกลยุทธ์ได้ง่ายมาก

ความรักที่เป็นไปได้ของคน กระบวนทรรศน์นี้ก็คือ ความภักดีต่อเป็องบน (pietas) เพื่อประโยชน์เฉพาะตน คนอื่นทุกคนเป็นเพียงเครื่องมือ เครื่องใช้ให้เขาแสดงภักดีต่อเป็องบน ดังที่มนุษย์ดึกดำบรรพ์ชอบฆ่าคนบูชายันต์ แม้ลูกเมียก็ไม่ละเว้นหากเชื่อว่าเป็องบนต้องการ

2. กระบวนทรรศน์โบราณ ผู้ที่เชื่อว่าการปฏิบัติทั้งหลายเป็นไปตามกฎเกณฑ์ตายตัว แม้แต่เป็องบนก็ไม่ได้รับการยกเว้นย่อมมีแนวโน้มที่จะสำนึกว่าการทำดีคือการพยายามรู้กฎเกณฑ์ของสิ่งที่ตนจะต้องเกี่ยวข้องจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดและพ้นภัยเสียหาย จึงพยายามเกลี้ยกล่อมเจตจำนงของตนเองและของผู้ที่ตนมีหน้าที่อบรม ให้ชอบรู้กฎและสนุกกับการทำตามกฎ ยิ่งเคร่งเท่าใดก็ยิ่งสนุกเท่านั้น เพราะถือว่าเป็นการทำดีได้ประโยชน์ และหลีกเลี่ยงการละเมิดกฎซึ่งถือว่าเป็นการทำชั่วให้ร้ายเนื่องจากคนส่วนใหญ่ไม่รู้วิธีหากฎด้วยตนเอง จึงยกย่องผู้ที่ตนเชื่อว่ารู้กฎเป็นเจ้าสำนักและมองว่าสำนักอื่นๆ ทั้งหมดเป็นคู่แข่งกับสำนักของตน ความดีคือการทำตามกฎ และการละเมิดกฎเป็นความเลว ความชั่ว และบาปเมื่อกระทำจนเคยชินก็กลายเป็นคุณธรรมจริยธรรม จะเรียกว่าเป็นสัญชาตญาณในปัญญาของเขาก็ได้ ครั้นเห็นใครไม่อยู่ในครรลองนี้ก็อยากให้ถูกระเบิดลงโทษ เจ้าสำนักและผู้ทำดีมากๆ ในสำนักก็จะได้ชื่อว่าบุคคลต้นแบบและนักบุญ คุณธรรมที่เจ้าสำนักกระบูชื้อไว้ก็จะเป็นคุณธรรมต้นแบบ ทั้งบุคคลต้นแบบและคุณธรรมต้นแบบจะกลายเป็นประเด็นแข่งขันระหว่างสำนักที่รู้จักกัน

ในด้านสังคม กระบวนทรรศน์โบราณเริ่มเมื่อคนเราจำเป็นต้องออกจากถ้ำมารวม

กลุ่มกันเพื่อความอยู่รอด “รวมกันเราอยู่ สู้คนเดียวห่วยหาย” จำเป็นต้องมีหัวหน้าจำเป็นต้องมีกฎมีระเบียบเพื่อสังคมอยู่รอด จงรักภักดีและกฎจะรักษาตัวท่าน (และทุกคนที่ท่านรัก) ปมคุณธรรมอยู่ที่ความรักเสียสละต่อหมู่คณะของตนยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตนและส่วนครอบครัว ใครทำได้ถือว่าเป็นวีรบุรุษวีรสตรี เทพ เทวีประจำหมู่คณะ ใครแปรพักตร์ไปทำประโยชน์ต่อหมู่คณะอื่นถือว่าเป็นทรยศ และไม่มีหมู่คณะใดไว้วางใจ ไปอยู่ได้อย่างมากก็ในฐานะคนต่างด้าวพึ่งใบบุญ มิฉะนั้นตกเป็นทาส การขับไล่ออกจากหมู่คณะถือว่าเป็นโทษร้ายแรงยิ่งกว่าการประหาร เพราะไม่ตายก็เหมือนตาย แต่ต้องลำบากมากก่อนตาย คนอย่างนี้ยังพอจะมีบ้างในสังคมของเรา จี้ให้ถูกปมคุณธรรมของเขา (ซึ่งเขาคิดว่าดีพอสำหรับเขา) เขาจะเต็มใจทำทุกอย่างอย่างทุ่มเท ไม่เชื่อก็ลองดูได้

พวกนี้ดูเหมือนว่าปมคุณธรรมของเขาจะอยู่ระดับสูงกว่าพวกแรก แต่ต้องระวังความเลวเถิดของพวกเขาในด้านพหุนิยม (racism) ซึ่งอาจจะเป็นชนวนความเดือดร้อนในสังคมได้เพียงแต่เพราะหวังสร้างจุดเด่นเพื่อคะแนนนิยม เขาอาจจะคิดว่าเป็นคุณธรรมแต่มันเป็นคุณธรรมที่ไม่ครอบคลุมประกอบจึงเป็นเพียงคุณธรรมเทียม

ความรักที่กระบวนทรรศน์นี้เน้นก็คือ philia อันเป็นผลจากการคำนวณตามกฎเกณฑ์

ของตนอย่างละเอียดยิบแล้วเท่านั้น ไม่ว่าจะ เป็นด้านผลประโยชน์หรือสวาท บางครั้งอาจจะเสแสร้งรักด้วยมุทิตา แต่ลึกๆ แล้วก็คือได้ประโยชน์มากที่สุดหากใช้วิธีเสแสร้ง

3. กระบวนทรรศน์ยุคกลาง ผู้ที่เชื่อว่าโลกหน้าที่มีแต่ความสุขสมบูรณ์แบบไร้ความทุกข์ใดๆ เจ็บป่วย ย่อมมีแนวโน้มที่จะยอมสละอะไรก็ได้ในโลกนี้แม้แต่ชีวิตเพื่อแลกกับความสุขดังกล่าว ชาวคริสต์ในช่วงแรกๆ แข่งกันขึ้นตะแลงแกงด้วยความเชื่อมั่นดังกล่าว หากมีใครชวนไปเสี่ยงชีวิตเพื่อปกป้องศาสนา พวกเขาก็จะแย่งกันสมัครตายเป็นคนแรก พวกเขายพยายามเกลี้ยกล่อมเจตจำนงของตน และของผู้ที่ตนมีหน้าที่อบรมให้พร้อมเสมอที่จะฉวยโอกาสดีๆ ดังกล่าวโดยถือว่าเป็นยอดแห่งความปรารถนา พวกเขาร่วมใจกันยกย่องทุกคนที่ได้ฉวยโอกาสดังกล่าวว่าเป็นบุคคลต้นแบบที่โชคดี และประสบผลสำเร็จสุดยอดในชีวิตของคนคนหนึ่ง และยกย่องการถูกฆ่าตายด้วยเหตุผลทางศาสนาเป็นสุดยอดแห่งคุณธรรม จะเรียกว่าเป็นสัญชาตญาณในปัญญาของเขาก็ได้

กระบวนทรรศน์ยุคกลาง เริ่มจากการมีศาสดาและคนส่วนใหญ่เพื่อศาสดามากกว่าเชื่อผู้นำชุมชน จะรับใครเป็นผู้นำชุมชนก็เพราะมั่นใจว่าเขาปกครองตามคติของศาสดา มิฉะนั้นจะเปลี่ยนผู้นำชุมชนแทนเปลี่ยนศาสนา ต่อมาคุณธรรมของคนกลุ่มนี้คือศาสนนิยม

(religionism ซึ่งอาจจะถึงขั้น fundamentalism และ fanaticism) บางคนอาจจะยอมเสียสละทุกอย่างแม้แต่ชีวิตอย่างไร้เหตุผลเพียงพอ จึงอาจจะตกเป็นเครื่องมือของผู้หวังอำนาจหรือผลประโยชน์ใดๆ โดยอ้างคำสอนหรือศรัทธาเป็นที่ตั้ง แต่บิดเบือนเจตนาของศาสนาเพื่อให้ตนหรือพรรคพวกของตนได้ประโยชน์ โดยไม่คำนึงว่าใครจะเดือดร้อนประการใด คนประเภทนี้ดูเหมือนว่าต่อมคุณธรรมของเขาอยู่ระดับสูงกว่า 2 ประเภทแรก แต่พึงระวังและสงสัยหาความจริงใจของพวกเขา เพราะอุดมการณ์ที่พวกเขากล่าวอ้างสูงส่งที่สุดนั้นอาจจะเป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น อันเป็นความสูญเสียที่ไม่ควรเกิดขึ้น ความสูญเสียในอดีตน่าจะเพียงพอแล้วที่จะสร้างความจำเป็นให้ช่วยกันดูแลอย่าให้เกิดซ้ำขึ้นมาอีกเป็นอันขาด

ศูนย์กลางของความรักในกระบวนการธรรมาคือผู้บันดาลให้ได้ความสุขนิรันดร์ในโลกรหน้า ซึ่งผู้เสียสละอาจจะรักแท้ด้วยภักดีหรือรักเทียมด้วยความต้องการประโยชน์ส่วนตัวคือความสุขในโลกหน้าโดยอาศัยผู้ช่วยให้รอดเป็นเพียงเครื่องมือหรือทางผ่านเท่านั้น ความรักแท้วัดได้จากมุกตาจิตและภักดี เพราะเหตุนี้เองจึงไม่ต้องแปลกใจที่พระศาสนจักรมีความพิถีพิถันมากในการสอบสวนรอบด้านก่อนจะรับรองสถานภาพนักบุญซึ่งจะต้องเป็นตัวอย่างของรักแท้ไม่หวังผลตอบแทน

4. กระบวนทรรศน์นวยุค ผู้ที่เชื่อว่าวิธีการวิทยาศาสตร์เท่านั้นที่สามารถรับรองความจริงทุกเรื่อง ย่อมมีแนวโน้มที่จะสำนึกว่าการทำดีคือการส่งเสริมหาความจริงและเผยแพร่ความจริงที่นักวิทยาศาสตร์รับรองเท่านั้น เพราะเชื่อมั่นว่าวิธีการนี้จะช่วยขจัดไสยศาสตร์ที่ทำให้มนุษย์ชาติเสียเวลาและทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์ และเหมาเอาโดยพลการว่าศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของไสยศาสตร์เป็นพื้น มอมเมาขนานแรงกว่าไสยศาสตร์ บางคนก็คิดอย่างนี้อ่างรุนแรงเพราะมีอำนาจก็จะใช้อำนาจบังคับให้ทำดีในเชิงลดอุปสรรคคือทำลายศาสนาและไสยศาสตร์และทำดีในทางสร้างสรรค์คือส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ทุกวิถีทาง ถึงกับมีบทลงโทษตั้งแต่สถานเบาคือกักขังจนถึงสถานหนักคือประหารชีวิต โดยยกย่องว่าเป็นคุณธรรมจริยธรรมระดับสูง จะเรียกว่าเป็นสัญลักษณ์ในปัญญาของพวกเขาก็น่าจะได้

กระบวนทรรศน์นวยุคหรือยุคใหม่ เริ่มจากความกระตือรือร้นถึงขั้นหลงใหลในผลสำเร็จของวิธีการวิทยาศาสตร์จนกลายเป็นความหวังว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะช่วยแก้ปัญหาทุกอย่างของมนุษย์ได้สักวันหนึ่ง จนอาจจะแปลงโลกนี้ให้เป็นสวรรค์บนดินก็เป็นได้ นั่นคือเราจะพบวิธีการจัดการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เพื่อรักษาความสมดุลให้มีพลโลกอยู่เท่าเดิม ป้องกันโรคได้ทุกชนิด ป้องกันอุบัติเหตุ

ได้ทุกอย่าง ที่กระทบกระเทือนชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ จัดระเบียบสังคมใหม่ให้ทุกคนแบ่งงานกันทำอย่างทั่วหน้าอย่างน้อยที่สุด และใช้เวลาหาความบันเทิงให้มากที่สุด พวกเขาจึงคิดว่าการทุ่มเทเพื่อเป้าหมายดังกล่าวเป็นความเสียสละต่อมวลมนุษยทั้งโลก ต่อมาคุณธรรมของพวกเขาคือลัทธิมนุษยนิยม (humanism) คือทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยอย่างไร้พรมแดนแห่งประเทศชาติ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และภาษา อยากให้คนประเภทนี้ทำอะไร ลองจีให้ลูกต่อมคุณธรรมของเขา เขาจะเต็มใจทำทุกอย่าง แต่ก็พึงระวังความเลวเกิดของเขา จนกลายเป็นเครื่องมือของผู้นำชาวนาฉลาดอย่างฮิตเลอร์ หรือสตาลิน ชักชวนให้ช่วยกันทำลายอุปสรรคทุกอย่างที่ขวางหน้า โดยไม่แคร์ว่าจะต้องฆ่าคนที่ไม่เห็นด้วยไปสักเท่าใด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเร็วอย่างไร

ความสุขตามเกณฑ์วิทยาศาสตร์ก็คือความรู้สึกพึงพอใจ (satisfied pleasure) ตามสูตร “ความสุขมากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุด” (the greatest happiness of the greatest number) และต้องสุขที่นิยมตามหลักวิทยาศาสตร์ก็คือความพึงพอใจที่ได้รับการตอบสนอง จึงไม่นับความสุขอันเกิดจากความสงบจิตตคติเลสและระงับความพึงพอใจ แต่กลับรวมความสุขอันเกิดจากการใช้อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์กระตุ้นให้เกิดความ

อยากและสามารถตอบสนองได้ จึงไม่ต้องแปลกใจที่มีชาวในบางสังคมจะมีการส่งเสริมการผลิต การแจกจ่ายและการแนะนำให้ใช้อุปกรณ์พร้อมทั้งแนะนำให้คุมกำเนิดอย่างไม่มีเงื่อนไข ความรักในกระบวนทรรศน์นี้จึงเน้นที่การช่วยกันตามสูตรความสุขมากที่สุดข้างต้น มีความพยายามใช้ด้านจิตวิทยาให้เกิดมูทิตาจิตอย่างแท้จริงจากกระบวนทรรศน์นี้ คือ ฉันไม่ได้ความสุขไม่เป็นไร ให้คนอื่นได้ก็แล้วกันแต่ก็ยากมากๆ เพราะไม่แน่ใจว่าจะมีกรณีเช่นนี้ได้จริงใจหรือจะมีแต่การเสแสร้ง

5. กระบวนทรรศน์หลังนวยุค เป็นผลจากการปรับเปลี่ยนครั้งล่าสุดของมนุษยชาติ ซึ่งฮันทิงตันถือว่าเป็นผลจากการปรับเปลี่ยนกระบวนทรรศน์ที่ทำให้กำแพงเบอร์ลินทะลุได้โดยไม่ต้องเสียเลือดเนื้อ ที่ทำให้สงครามเย็นผ่านพ้นไปอย่างใจหายใจจว่า เพราะเชื่อกันว่าจะต้องเกิดสงครามโลกครั้งที่ 3 เสียก่อนแต่ก็ไม่ต้องเกิด ผู้ถือกระบวนทรรศน์นี้ย่อมมีแนวโน้มที่จะสำนึกว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือการทำดี และการทำชั่วได้แก่ การปล่อยปละละเลยให้คุณภาพชีวิตตกต่ำ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีความสุขคือสัญญาตญาณในปัญญา มันเป็นสัญญาตญาณของปัญญาที่ปรับตัวมาจนถึงจุดสุดยอดของชีวิต และในฐานะที่เป็นสัญญาตญาณสูงสุด การกระทำใดๆ ในครรลองนี้จึงถือได้ว่า ให้ความสุขสุดยอดแก่

มนุษย์ทุกคน จึงเป็นสิ่งที่น่าเสียดายสุดขีดหาก มีผู้ไม่รู้เรื่องนี้ซึ่งเป็นเรื่องของมนุษย์โดยแท้ ส่วนผู้รู้และไม่ปรับตัวให้ถึงขั้นระดับ สัญชาตญาณสูงสุดของมนุษย์ ย่อมได้ชื่อว่า น่าสมเพศและน่าสงสารอย่างที่สุด เพราะเขามีสภาพเหมือนใกล้เกลือกินต่าง มีโอกาสแต่ไม่รู้ว่าทำไมจะต้องฉวยโอกาสไขว่คว้ารับเอา ความสุขสูงสุดที่มนุษย์พึงมีพึงได้ งานวิจัยนี้จึง พยายามหาข้อพิสูจน์มาชี้แจงให้ทุกคนสามารถ เข้าใจได้ถึงข้อเท็จจริงข้อนี้ในชีวิต และเกลี้ย กล่อมให้รับเป็นนโยบายแห่งชีวิตด้วยความเชื่อ มั่น ถึงจุดนี้เรียกว่าจู่ถูกต่อมคุณธรรม และ เขาจะอยากทำตัวอย่างมีความสุข

กระบวนทรรศน์หลังนวยุค เป็นกระบวน ทรรศน์แห่งการไม่ยึดมั่นอย่างมีวิจารณญาณ จึงถือคติสายกลางว่ายึดเหนี่ยวแต่ไม่ยึดติด คือ ยึดเหนี่ยวทางสายกลางที่เลือกส่วนดีจาก 2 ข้างที่สุดชั่ว เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เรื่อยไปอย่างไม่ยึดติดที่ขึ้นใดเลย เมื่อมี คุณภาพชีวิตในระดับหนึ่งแล้วก็หาสิ่งที่ดีกว่าต่อ ไปอีกชนิดหนึ่ง เมื่อได้แล้วก็แสวงหาต่อไปอีก ชนิดหนึ่ง ตลอดชีวิตจึงมีแต่การแสวงหา การ แสวงหาคือการยึดเหนี่ยวแต่จะไม่ยอมยึดติดอยู่ ที่ขึ้นใดเลย ไม่ยึดติดและไม่สนใจว่าจุดหมาย ปลายทางจะเป็นอย่างไร ขอให้มีความสุขกับ การพัฒนาสู่คุณภาพชีวิตที่มองเห็นในขั้นต่อไป ก็พอใจแล้ว

วิจารณ์ญาณของการยึดเหนี่ยวแต่ไม่ยึด ติดก็คือ กระทำด้วยองค์ประกอบ 4 ของ คุณภาพชีวิตซึ่งศาสนาคริสต์และอิสลามเรียก ว่าคุณธรรมแม่บท 4 และศาสนาพุทธเรียก ฆราวาสธรรม 4 อันได้แก่

1. ความรอบคอบ (phronesis) คือ แสวงหาความรอบรู้อย่างรอบคอบถึงขั้นตัดสินใจได้ด้วยตนเองอย่างมั่นใจว่าเป็นสัจจะแห่ง ชีวิต

2. ความกล้าหาญ (tharros) คือกล้า ที่จะทำตามที่รู้ว่าดีในแต่ละขณะ โดยมีทมะ ช่มใจไม่ห่อเหี่ยวต่ออุปสรรคใดๆ

3. ความพอเพียง (metrispatheie) หรือทางสายกลาง ไม่ขาดไม่เกิน ฝึกใจให้มี ขันติ ไม่โลภทำดีเกินไป และไม่เกียจคร้านที่ จะทำดีเมื่อมีโอกาส

4. ความเป็นธรรม (dikaiosune) ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และยินดีให้ทุกคนที่ เกี่ยวข้องได้ตามสิทธิ แม้จะต้องเสียเปรียบก็ ยินดีบริจาคเพื่อฝึกจาคะ

จึงเห็นได้ว่าองค์ประกอบ 4 แห่ง คุณภาพชีวิตที่แอร์เรสทาเทิลชาวกรีกคิดขึ้น เป็นคนแรก ที่แท้ก็มีก่อนแล้วในพระไตรปิฎก เพราะเทียบได้กับฆราวาสธรรม 4 ได้พอ สมควรทีเดียว

ดังนั้นต่อมคุณธรรมของคนกลุ่มนี้ก็คือ มีความสุขที่ได้ทำทุกอย่างเพื่อคุณภาพชีวิตของ ตนเองและของเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งของ

เอกภพทั้งหมดด้วย เขาถือลัทธิพลโลกนิยม (cosmopolitanism) อย่างสมบูรณ์แบบ คือ ดูแลให้ทุกคนและทุกสิ่งมีส่วนร่วมใน คุณภาพของกันและกัน (sharing and caring) โดยถือสัจธรรมว่าทุกสิ่งจะเดินหน้า ไปด้วยความดีพร้อม integrity โดยดูแล กันตามความรู้ความสามารถ

ความรักแท้ตามความเป็นจริงเป็นองค์ ประกอบสำคัญของกระบวนทรรศน์นี้ โดยที่ เป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้สำหรับการทำดีมี สุขของคนกระบวนทรรศน์นี้ซึ่งพระพุทธเจ้า ระบุว่าได้แก่จาคะ และแอร์เรสทาเทิลใช้คำ ว่า dikaiosune นิยามได้ตามเจตนาของนัก ปราชญ์ยิ่งใหญ่ทั้ง 2 ของโลกว่า พึงให้แก่ ทุกคนและแต่ละคนตามที่เขาควรจะได้ ซึ่ง หมายถึงไปถึงด้วยว่ารักแท้ตามความเป็นจริงต้อง เสียสละโดยไม่ต้องจดจำไว้คอยเอาคืน ซึ่งพระ เยชูเจ้านิยามตามโวรหารที่ทรงโปรด คือ ยก กรณศึกษาขึ้นมาให้แต่ละคนนำเอาไปตรึกตรอง และนิยามเอาเองตามความเหมาะสมของสภาพ ชีวิตของแต่ละคนว่า (มัทธิว 25 : 34-40) “แล้วพระมหากษัตริย์จะตรัสแก่ผู้ที่อยู่ เบื้องขวาว่า เชิญมาเถิด ท่านทั้งหลายที่ได้รับ พระพรจากพระบิดาของเรา เชิญมารับ อาณาจักรเป็นมรดกที่เตรียมไว้ให้ท่านแล้ว ตั้งแต่สร้างโลก เพราะว่าเมื่อเราหิว ท่านให้ เรากิน เรากระหาย ท่านให้เราดื่ม เราเป็น แยกแปลกหน้า ท่านก็ต้อนรับ เราไม่มีเสื้อผ้า

ท่านก็ให้เสื้อผ้าแก่เรา เราเจ็บป่วย ท่านก็มา เยี่ยม เราอยู่ในคุก ท่านก็มาหาบรรดาผู้ชอบ ธรรมจะทูลถามว่าพระเจ้าข้า เมื่อไรเล่า ข้าพเจ้าทั้งหลายเห็นพระองค์ทรงหิว แล้ว ถวายพระกระยาหาร หรือทรงกระหาย แล้ว ถวายให้ทรงดื่ม เมื่อใดเล่าข้าพเจ้าทั้งหลาย เห็นพระองค์เป็นแยกแปลกหน้า แล้วต้อนรับ หรือทรงไม่มีเสื้อผ้า แล้วถวายให้ เมื่อใดเล่า ข้าพเจ้าทั้งหลายเห็นพระองค์ประจวบหรือทรง อยู่ในคุกแล้วไปเยี่ยม พระมหากษัตริย์จะตรัส ตอบว่า เราบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลายว่า ท่านทำสิ่งใดต่อพี่น้องผู้ต่ำต้อยที่สุดของเราคน หนึ่ง ท่านก็ทำสิ่งนั้นต่อเรา”

ความรักระดับนี้คือความรักแท้ไม่หวังผล ตอบแทนเป็นความสนิทชิดใกล้ agape, caritas, piety, gracefulness, charity, intimacy ผลตอบแทนที่พึงหวังมีอย่างเดียวคือการพัฒนา คุณภาพชีวิตของตนเองและทุกคน

ประยุกต์สู่โครงการทำดีมีสุขทุกอาชีพ

โครงการนี้เริ่มต้นจากที่ผู้วิจัยได้เสนอให้ คณะอนุกรรมาธิการศีลธรรมคุณธรรม จริยธรรมของวุฒิสภาลองใช้โครงการ Character Education ของสหรัฐอเมริกา คู่มือหาวิธีระงับความเสื่อมของความสุจริตใน สังคมไทย ครั้นแปลเป็นไทยก็มีปัญหาที่คำ Character ซึ่งแปลกันได้หลายอย่างและหา คำไทยให้ตรงจริงๆ ยาก คณะอนุกรรมาธิการ

จึงแนะนำให้ใช้คำไทยว่า “อบรมบ่มนิสัย” โดยไม่ถือว่าเป็นคำแปลจากคำใด แต่ให้หมายถึงวิธีการของเราเองอันประกอบด้วย

อบ คือปลูกจิตสำนึกด้วยการให้ความรู้พื้นฐานทำดีมีสุข 3 ชั่วโมง

รม แนะนำให้ติดต่อกับเครือข่ายทางเฟซบุ๊ก เพื่อไม่ให้เป็นไฟไหม้ฟาง แต่ให้รมควันแห่งบรรยากาศของเครือข่ายไปเรื่อยๆ จะได้ไม่ลืมจิตสำนึกที่ปลูกไว้

บ่ม อย่างทะนุถนอม เหมือนบ่มมะม่วงให้สวยและอร่อยน่ารับประทาน จึงได้แก่การปลูกจิตสำนึกต่อไปในเวลาอันยาวนานของชีวิตที่หล่อด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งออนไลน์ การสัมมนา การพบปะสังสรรค์ การออกภาคสนามเพื่อให้ผู้อื่นมีความสุขโดยวิทยากรก็ได้ความสุขไปด้วย โดยมีเพื่อนจิตอาสาไปอบและรมเพื่อนที่อยากรู้ โดยผู้อบรมก็บ่มนิสัยของตนไปพร้อมกันด้วย รวมเรียกว่า **อบรมบ่มนิสัย** โดยไม่ต้องไปคิดว่าตรงกับภาษาอังกฤษคำใด ปล่อยให้เป็นของไทยแท้ๆ อยู่อย่างนี้แหละดีที่สุด

อบรมบ่มนิสัย เป็นวิธีการ เป้าหมายคือ ทำดีมีสุขทุกอาชีพ สำนักงานได้ร่มพระบารมี ได้อนุมัติรับหลักการของโครงการและเริ่มดำเนินการแล้ว ผู้สนใจสร้างศูนย์เครือข่ายจะใช้ชื่อใดก็ได้ ขอให้แสดงเจตนาว่าต้องการสนับสนุนนโยบายของโครงการในเรื่องทำดีมีสุขแท้ (Authentic Happiness According to Reality = AHAR หรือ อะฮ้า!) นอกนั้นช่วยกันด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์แก่กันโดยผ่าน internet ของเราคือ ทำดีมีสุข@gmail.com หรือ good happiness all @gmail.com ท่านที่มีกลุ่มหรือโครงการชักชวนกันทำติดอยู่แล้ว ขอให้ชวนวิทยากรได้ร่มพระบารมีไปสนทนาชี้แนะให้ทำดีมีสุขตามสายอาชีพของท่าน โทร.086-045-5299 (อ.กิริติ) หรือมาเข้ารับการอบรมวิทยากรของโครงการฯ ที่สำนักงานได้ร่มพระบารมี อาคาร กสท. ชั้น 29 โทร.02-267-2600-7 (เจ้าหน้าที่โครงการฯ)

*****

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม. **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่**. กรุงเทพฯ :

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกพระคัมภีร์, 2007.

กิริติ บุญเจือ. งานวิจัยปัญหาและทางแก้เกี่ยวกับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม (รวมศีลธรรม) ในประเทศไทยจากมุมมองของแฮมมิลตัน ฮันทิงตัน, ตามความต้องการของคณะอนุกรรมการศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ในคณะกรรมการคุณธรรม จริยธรรม ศาสนา และวัฒนธรรมวุฒิสภา, ด้วยทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2555.

Bauman, Zygmund. **Postmodern Etlucls**. Oxford : Blackwell, 1997.

Devine, Tony. **Cultivating Heart and Character** : New York : International Educational Foundation, 2000.

Huntington, Thomas. **The clash of civilization and the Making of the World Order**. New York : Simon and Shuster, 1996.

[หมวดชีวิตด้านจิตใจ]

“รัก ไม่ รู้ โรย”

บาทหลวงปรีชา ธรรมนิม O.M.I.

เมื่อชื่อของบทความผ่านสายตา ทุกคน
คงนึกทันทีถึงละคร/นิยายน้ำเน่า (ซึ่งแท้จริง
แล้วก็คือชีวิตของคนธรรมดาเรานี่เอง!!!)
บทความนี้ใคร่เสนอมุมมองมุมหนึ่งของ
“ความรัก” ประรณานำเสนอ “ความรัก”

แบบองค์พระคริสต์ผู้เชิญชวนให้ศิษย์ของ
พระองค์ก้าวไปจนถึง “รักแท้ศัตรู” อันเป็น
ท่าทีที่แท้จริงของคริสตศาสนิกชนทุกคน
ผู้พยายามมองและยอมรับรู้ว่า “ผู้อื่นคือของ
ขวัญ” จากพระเจ้า

นักบวชของคณะธรรมทูตแห่งมารีนิรมล (O.M.I.)

ก่อนจะมีความรักเพื่อนมนุษย์ ความรักพระเจ้าจากสายสัมพันธ์กับพระองค์ต้องมาก่อน ดังนั้นรักเพื่อนมนุษย์ได้ก็คือรักตนเองก่อน รักตนเองได้ก็คือต้องรักพระเจ้าก่อน เพราะเหตุผลที่ว่าเราเป็นภาพลักษณ์ของพระเจ้า เราจึงต้องรักแบบพระเจ้า ความรักเพื่อนมนุษย์คือความรักตนเองที่ไหลล้นไปสู่ผู้อื่น ความรักตนเองจึงเป็นความรักที่ไหลล้นมาจากความรักพระเจ้า เมื่อเราพยายามรักพระเจ้า เราจะรู้จักรักพระองค์ เมื่อรู้จักรักพระองค์ เราจะค่อยๆ เรียนรู้การเคารพตัวเองและรักษาตนเอง ยังมีสายสัมพันธ์กับพระเจ้าเข้มข้นขึ้นเท่าใด ก็จะเป็นการช่วยเราให้รักพระองค์ รักตนเอง และรักเพื่อนมนุษย์มากขึ้นเท่านั้น

ความรักเพื่อนพี่น้อง/เพื่อนมนุษย์

ในบรรดาเพื่อนพี่น้อง/เพื่อนมนุษย์นั้น มีบางคนหรือหลายคนที่เป็นคนพิเศษสำหรับเรา คือ เพื่อน/มิตร มิตรภาพแบบคริสตชนคือรูปแบบหนึ่งของความรักเพื่อนพี่น้อง/เพื่อนมนุษย์ แต่เป็นอะไรที่เราเลือก (และเขาก็เลือกเราด้วย) ในขณะที่เราสามารถรักใครสักคนก็ได้โดยมิได้หวังให้เขารักเราตอบ (รักศัตรู) และยังมีผู้ที่ไม่ถูกชะตาเรา ครั้งใดจะเจอเจอเขาก็เป็นอันมีความรู้สึกถูกรบกวน แต่เราต้องรู้ว่าพระเจ้าที่เรารักหาใช้พระเจ้าแห่งมายากลผู้คอย**บิดปรับ**สิ่งสร้างทุกอย่างให้พอใจเรา การไม่ถูกชะตานี้อาจเกิดจากความเจ็บปวดจาก

เหตุการณ์ของการได้เจอเจอกันครั้งโน้น ครั้งนั้น

ถ้าเราก้าวลึกลงไปในมิตรภาพ เราต้องพานพบกับความเจ็บปวด ทุกครั้งที่เราพยายามสร้างความรัก พยายามรัก เราจะพบกับ**พลังชั่วร้าย**ที่คอยสกัดกั้นความพยายามของเรา ไม่ว่าจะเป็นความอิจฉาริษยา ความอยากได้ ความหลงผิดนานาประการ หรือความอยากเป็นเจ้าของ วิธีแห่งความรักจึงเป็นหนทางที่ยาวไกล จำเป็นต้องมีความเพียรทน โดยไม่ยอมท้อแท้ นักบุญเทเรซาแห่งพระกุมารเยซูเคยกล่าวไว้ว่า “กระแสน้ำของมาเซอร์ คือ รัก” ในจดหมายของนักบุญเปาโลอัครธรรมทูตถึงชาวโรมมีเขียนไว้ว่า “อย่าเป็นหนี้ผู้ใด นอกจากเป็นหนี้ความรักซึ่งกันและกัน [...]” (โรม 13 : 8)

เราเห็นภาพลักษณ์ของพระเจ้าผู้ทรงเป็นองค์ความรัก ความรักเท่านั้นคือพลังอันยิ่งใหญ่ พระเจ้าทรงมีพระประสงค์ให้พวกเราช่วยพระองค์ในผลงานแห่งความรักนี้ คุณแม่เทเรซาแห่งกลักตตาได้กล่าวอย่างแน่วแน่นว่า “ถึงอย่างไรก็ต้องรัก” ในชีวิตจริงของคุณแม่ คุณแม่ได้รู้จักช่วงเวลา 50 ปี แห่ง**ความเจียบของพระเจ้า** แต่ชีวิตของท่านก็ไม่หยุดยั้งในการแผ่รังสีแห่งความยินดี แม้ไม่สามารถลิ้มรสอย่างต่อเนื่องแห่งการประทับอยู่ของพระเจ้า แต่ท่านไม่บ่นเลย แบบอย่างของท่านน่าจะช่วยพวกเราให้**บ่นน้อยลง และไม่ควรโยนเหตุ**

ไปให้คนอื่นแบกรับแทน เพราะคนอื่นมีชะตากรรมที่ต้องแบกเป็นส่วนตัวมากพออยู่แล้ว คริสตศาสนิกชนต้องเป็นผู้รับใช้ในความรัก เมื่อฉันรับใช้ ฉันรับใช้ด้วยความรัก (ไม่ อึดอาด ไม่หน้าบึ้ง ไม่ทำเพื่อเอาหน้า...) นี่คือการกระแสรักโดยแท้ของความเป็นคริสตศาสนิกชน

ความรักจากหัวใจเนื้อ

...“ชาวสะมาเรียผู้หนึ่งเดินทางผ่านมา ใกล้ๆ เห็นเขา ก็รู้สึกสงสาร...” (ลูก 10 : 33) บ่อยครั้งเราอาจคิดว่าเพื่อนมนุษย์ของเราคือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายคนนั้นที่นอนนำเวทนาอยู่ข้างถนน ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของเราโดยมิได้คาดคิดมาก่อน ส่วนองค์พระเยซูทรงย้อน

ถามกลับว่า “...ใครเป็นเพื่อนมนุษย์ของคนที่ถูกโจรปล้น” องค์พระเยซูทรงปรารภนาสอนให้เข้าใจจริงๆว่า เพื่อนมนุษย์หาใช่ผู้ที่ได้รับความเมตตากรุณาไม่ แต่ต้องเป็นผู้ที่**ได้แสดงความเมตตากรุณา** พระองค์จึงตรัสกลับไปว่า “ท่านจงไป และทำเช่นเดียวกันเถิด” (ลูกา 10 : 37)

ชาวสะมาเรียผู้นั้นมีดวงใจที่พร้อมจะรัก ดวงใจที่ “ตื้นตันด้วยความเมตตากรุณา” เป็นหัวใจ “เนื้อ” ที่เต้นด้วยความเมตตาสงสารอยู่ภายใน รุ่มร้อนในอก ในส่วนลึกของตัวตน หัวใจที่สั่นไหวเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นเข้าในชีวิตของตน มีแต่**หัวใจที่มีความรู้สึก**เท่านั้นที่สร้างพลังในการสามารถรักเพื่อนพี่น้อง/เพื่อนมนุษย์ พระสันตะปาปาภักติคุณ เบเนดิกต์ที่ 16 เมื่อครั้งเป็นพระคาร์ดินัล Ratzinger ได้ตรัสไว้ว่า “หัวใจของชาวสะมาเรียผู้นั้นบอกถึงความรักเผื่อแผ่ (charity) นั่นคือ ช่วยทุกคนที่ต้องการความช่วยเหลือ ที่นี่และเดี๋ยวนี้ โดยพยายามทำเท่าที่ตนสามารถ ไม่บ่ายเบี่ยงผลัดวันประกันพรุ่ง...” ความรักพระเจ้าต้องทำให้ดวงใจของเราอ่อนโยนขึ้น หัวใจที่มีความปิิตอันเป็นผลมาจากความรัก หัวใจที่พยายามต่อสู้ลดหย่อนความรุนแรงในการตัดสินความผู้อื่น จำเป็นที่เราต้องพยายามลดความแข็งแกร่งด้างในหัวใจให้อ่อนลง

หัวใจที่เต้นด้วยความเมตตาสงสารนี้เอง จะช่วย**ดึงให้เราตื่น** มองเห็นสภาพความเป็น

จริงได้มาก (มีสภาพความเป็นจริงส่วนหนึ่งที่หลุดรอดการมองของเราอยู่เสมอ) ดังเราให้ออกจากกระดองของเรา ให้ออกจากมายาคติของเรา จากความฝันหรือความกลัว เมื่อนั้นเราจะพบว่า การรัก/ความรักหาใช่เป็นเพียงการแสดงออกซึ่งความรักไม่ ไม่ควรปนความรักกับการบำเพ็ญภาวนาหรือสะสมบริการเพื่อจะได้เป็นมืออาชีพนานา (อยากทำโน่น อยากเป็นนี่ ฯลฯ...)

ความรักจากดวงใจเนื้อนี้ต้องทำให้เราเห็นเพื่อนพี่น้อง/เพื่อนมนุษย์เป็นภาพลักษณ์ของพระบิดาเจ้า มาจากสายพันธุ์เดียวกันคืออาดัม นี่คือการล้าลึกประการหนึ่ง

ที่ทรงศรัทธาให้ทุกคนที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของเราเป็นเพื่อนพี่น้อง/เพื่อนมนุษย์ เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ชีวิตของเรา (ทั้งในทางลบและทางบวก) ธรรมล้าลึกแห่งความเชื่อเตือนพวกเราว่า พวกเราต้องตระหนักรู้ว่าพวกเรามีส่วนร่วมในชะตากรรมของเผ่าพันธุ์เดียวกับอาดัม บาปทำให้ภาพลักษณ์ของพระเจ้าซึ่งเป็นตัวเราถูกบิดเบือนไป การสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพขององค์พระเยซูคริสต์ได้ให้ภาพลักษณ์นี้กลับคืนมาในสภาพเดิม ความรักจากดวงใจเนื้อดวงนี้จะช่วยดึงเราให้ออกจากตนเองมองทุกสิ่งสร้างด้วยดวงตาที่บริสุทธิ์สดใสเพื่อชื่นชอบและชื่นชม

อยากมองเห็นหน้าคนขอทานจริงๆ ทำไมบ่อยครั้ง เราไม่ค่อยกล้านั่งข้างๆ คนที่นั่งทานข้าวอยู่คนเดียวในห้องอาหาร แต่กลับมองหาคนที่เรารู้จักเพื่อไปนั่งด้วย ทำไมเราไม่ค่อยชอบหยิบโทรศัพท์เพียงเพื่อบอกว่าหรือแสดงว่าเราคิดถึงกันและกัน (คงไม่ใช่สถานการณ์ในโลกออนไลน์ในปัจจุบัน??) ทำไมจึงเป็นการยากจริงๆ ที่จะยอมยืมให้หรือปลอมโยนคนที่เรารู้จัก ทำไมบ่อยครั้งจึงเป็นการยากที่จะแสดงความขอบคุณอาจารย์อย่างจริงจัง หรือแสดงความชื่นชมนักศึกษาอย่างไม่เลือกที่รักมักที่ชัง หรือชื่นชมแม่ครัวพ่อครัว คนงาน คนสวน หรือแม้กระทั่งสละที่นั่งในรถโดยสารให้ผู้อาวุโส คนตั้งครรภ์ สตรีผู้ถือของพะรุงพะรัง ทำไมเราคอยเลียงหลบกันและกัน โดยมุ่งความสนใจไปยังสิ่งหรือคนที่สำคัญกว่าเสมอ

อาจเป็นเพราะว่า พวกเรามี**มายาคติ** **เคร่งเกินไป** ว่าพวกเราแตกต่างจากผู้อื่นจนไม่สามารถถอดวาง**เกราะเหล็ก**อันหนักอึ้งหนาทึบของเรา และมายอมรับความ**เปราะบาง**ของกันและกัน อาจเป็นได้เช่นกัน ว่าพวกเรามีความคิด ความเห็น ความเชื่อมั่นอยู่เต็มสมอง จนไม่สามารถเจียดที่ว่างพอจะฟังหรือเรียนรู้จากผู้อื่น”

จึงจำเป็นที่หัวใจของความรักสร้างสรรค์นี้จุดประกายของความ**มีเสน่ห์ดึงดูดกันและกัน** จะทำได้ก็ต่อเมื่อเรา “ขจัดความขมขื่น ความ

ขุ่นเคือง ความโกรธ การชู้ตะคอก การนินทาว่าร้าย และความไม่ดีไม่งามทั้งหลาย” (เทียบเอเฟซัส 4 : 31) **รักคือการพบเจอกัน**

ส่วนหนึ่งของบัญญัติเอกที่องค์พระเยซูได้ทรงสั่งมอบแก่บรรดาอัครธรรมทูตคือ “จงรักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง” พระองค์ตรัสอีกว่า “จงรักกันและกันเหมือนที่เรารักพวกท่าน” กฎทองนี้หมายความว่า “การพบเจอกัน” อย่างลุ่มลึกที่แฝงด้วยความพยายาม**เอาชนะ** ความเย็นเฉยไม่รู้ร้อนรู้หนาว เป็นการยืนยันว่าผู้ที่เราพบรู้สึก**ว่าเขามิตัวตน** ให้คำพูดของเขามี**น้ำหนัก**และ**ความหมาย**สำหรับเรา

พระแม่มารีย์กำลังตั้งครรภ์ได้เยี่ยมและรับใช้นางเอลิซาเบธ พระแม่มิได้ถูกกระชากลากออกจากตัวตนของพระแม่ แต่ด้วยแรงดลใจขององค์พระจิตพระแม่ได้ไปพบเจอญาติของพระแม่ด้วย**ความเต็มใจ** เหมือนดอกไม้ที่ยอมวายว้างเพื่อผ่นออกมาเป็นผล

การพบเจอระหว่างองค์พระเยซูและสตรีชาวสะมาเรียเป็นแบบอย่างของการพบเจออย่างลุ่มลึก พระองค์**ปล่อย**ให้เธอ**บอกชีวิตของเธอ**และให้เขามีส่วนในประสบการณ์ชีวิตของพระองค์ การพบเจอครั้งเดียวอาจเป็นเหตุการณ์ที่ตรึงตราตลอดชีวิต ยิ่งถ้าการพบเจอนี้สร้างความประทับใจมากเท่าไรก็เหมือนเป็นการ**ได้มีชีวิตใหม่** ได้สร้างพลังในการดำเนินชีวิตต่อไป พระเจ้าได้ทรงสร้างเอวาจากซี่ข้างของอาดัม จริงๆ แล้วพระองค์

สามารถสร้างเอาไว้ใหม่เหมือนช่วงปิ่นที่เอาผงคลีดินมาปั้นเป็นเอวาก็ได้ แต่พระองค์ทรงปรารถนาความมี**ธรรมชาติเดียวกัน**ของทั้งสอง จึงจำเป็นต้องข้ามความกลัว การลังเลใจ เพื่อจะได้รักจริงและพบเจอเขา/เธอ

การพบเจอนี้เป็นผลจากการมอง/เห็นอีกฝ่ายหนึ่งว่าเป็น “คน” มี “**ศักดิ์ศรี**” **เท่าเทียมกัน**แม้ในสถานภาพต่างกัน (ไม่หยุดอยู่แค่ระบบ “อุปถัมภ์”) เป็นการมองอีกฝ่ายด้วยความชื่นชม (admiration) และชื่นชอบในความรักแท้ **นี้** แม้เราคิดว่าต้องรักโดยไม่หวังการตอบแทน ก็จริง แต่ลึกๆ แล้วมิตรสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้สร้างสายใยของความผูกพันทำให้มีปฏิกิริยา**ย้อนกลับ**อันลุ่มลึก มิเช่นนั้นความรักก็จะโรยราไป สายใยแห่งความผูกพันนี้จึงเป็น “พระพร” ที่**รู้จัก**รับ ที่**รู้จัก**ให้ ในประสบการณ์ชีวิตของคนส่วนใหญ่จะพบว่า แม้มีความตั้งใจดีสักเท่าไร ความมีน้ำใจดีถ้า**วางผิดที่** ผิดกาลเวลาอาจทำลายมากกว่า**สร้าง** เพราะความรักแบบนี้เป็นการสร้าง มิใช่การ**ยึดเยียด**ให้ แต่ช่วยให้**ความต้องการ**ของผู้อื่นและยื่นมือเข้าช่วยเหลือโดยมี**ต้องถูกขอร้อง**

องค์พระเยซูจึงได้ตรัสว่า ให้รักพระเจ้าสุดใจ และรักเพื่อนเหมือนรักตนเอง รวมไปถึงรักศัตรู **พระเจ้าทรงสอนให้เรารัก**

ในพระธรรมเดิม ภาพรวมๆ คือพระเจ้าทรงมีความ**ห่วงใยอาทร**และมีความ

เมตตากรุณา/เมตตาปราณี ด้วยการเสด็จมารับสภาพมนุษย์ องค์พระเยซูได้ทรงพลิกหน้าใหม่ของจดหมายรักที่พระเจ้า พระบิดาได้ทรงอักษรมายังมนุษย์ เป็นประวัติความรักที่ไม่มีใครกล้ากังขา

แต่ในความรักของพระเจ้านี้ มีสิ่งหนึ่งที่มนุษย์กลัวและไม่กล้าเข้าถึง ยิ่งถ้าเป็นของคนอื่น คือ ความทุกข์ยาก ความลำเค็ญในชีวิตมนุษย์ ในหนังสืออพยพพระเจ้าตรัสกับโมเสสว่า “เราสังเกตเห็น**ความทุกข์ยาก/ความลำเค็ญ**ของประชากรของเราในอียิปต์” (อพยพ 3 : 7) พระเจ้าทรงสังเกตเห็นความทุกข์ยาก/ความลำเค็ญของประชากรของพระองค์เพราะพระองค์**ทรงรัก** มนุษย์มีดวงตาของเหยี่ยวที่แหลมคม คอยสังเกตและ**เห็นข้อบกพร่องของผู้อื่นได้ง่าย** แต่เขาไม่เห็นความทุกข์ยาก/ความลำเค็ญของผู้อื่น เมื่อถูกปลุกกระดมปั่นหัว (แม้ผู้มีความรู้สูงๆ) ก็กลายเป็นคนแสดงความป่าเถื่อน **เห็นคนไม่เป็นคน** กล้ายื่นมือมองดูคนฆ่ากันด้วยรอยยิ้มสะใจ พระเจ้าไม่เคยทรงสอนให้เราเป็นแบบนั้น องค์พระเยซูไม่เคยสอนแบบนั้น (อ่านได้พิจารณาได้ ไตร่ตรองได้...จากพระวรสาร) พระเจ้าแม้ในบางเหตุการณ์ของประวัติโดทร้ายแต่สุดท้ายก็จบลงด้วย**ความใจอ่อน ความเมตตาปราณี** (อ่านอับราฮัมต่อรองพระเจ้า)

บ่อยครั้งความบกพร่องเพียงน้อยนิดกลายเป็น**ผลสะท้อน**อันรับไม่ได้ หลายครั้ง

เราบ่นอย่างเคยชินว่า “เธอไม่เข้าใจฉันหรือ เธอไม่ได้เป็นอย่างฉันนี่” แต่ก็ลืมถามตนเองไปว่า “เออ แล้วฉันเข้าใจหรือพยายามเข้าใจเขา/เธอหรือเปล่า มากแค่ไหน” เรามักหลงหรือจมอยู่กับความเห็นแก่ได้ ความเห็นแก่ตัว จนมองไม่เห็นแบบอย่างความรักขององค์พระเยซู อาจเป็นเพราะว่าหัวใจของเราขาด**ความเที่ยงธรรม** (เป็นใคร ทำอะไร อยู่ที่ไหนต่อหน้าพระเจ้า)

ผู้มีความรักแท้จะพบว่าทุกความทุกข์ลำเค็ญของผู้อื่นอาจเป็นการพบเจอครั้งใหม่ คนที่ไม่เห็น**ความทุกข์ยาก/ห้วง**ของคนอื่นจะตัดสินความทันที แต่ในดวงใจของผู้เห็น**ความลำเค็ญ/ห้วง**ของคนอื่น ความรักอันลุ่มลึกก็เกิดขึ้น นั่นคือ ความเมตตาปราณีอันมาจากพระเจ้าและเป็นพระพรของพระเจ้า

องค์พระเยซูทรงเงยพระพักตร์ขึ้น ตรัสว่า “พวกนั้นไปไหนหมด ไม่มีใครลงโทษเธอเลยหรือ” สตรีนั่นตอบว่า “ไม่มีใครเลยพระเจ้าข้า” พระองค์จึงตรัสว่า “เราก็ไม่ลงโทษเธอเช่นกัน ไปเถิด แล้วอย่าทำบาปอีก” (เทียบยอห์น 8:10-11) องค์พระเยซูมิได้ทรงสอนให้เราตัดสินใคร มิเคยทรงสอนให้ชี้นิ้วใคร (นอกจากชี้มาที่ตนเอง) แต่ก็ได้ละเลยในการสอนให้ตักเตือนกันฉันพี่น้อง **สรุป**

จำเป็นที่เราคริสตศาสนิกชนต้อง**มอง**คำสอนขององค์พระเยซู**อีกครั้ง คิดใหม่อีก**

ครั้ง และปฏิบัติการใหม่อีกครั้ง ให้สอดคล้องกับ “การประกาศพระวรสารใหม่อีกครั้ง” เพื่อสามารถลบกฎของตาต่อตา ฟันต่อฟัน “แค่นี้ต้องชำระ” ออกไปจากจิตใจ กระทำได้ดังนี้คำว่า “ศัตรู” อาจหายไปจากจิตใจและความคิดของเรา เพราะถ้าเราสามารถเห็นความทุกข์ยาก/ห้วงของผู้อื่นแล้ว เข้าใจแม้กระทั่งผู้ที่ทำให้เราเจ็บปวด ผู้ที่เกลียดเรา ผู้ที่คิดต่างกับเรา เราจะมีศัตรูได้อย่างไร เพราะในความรักนี้แฝงไว้ด้วยความเห็นอกเห็นใจและการให้อภัย

เป็นการท้าทาย/การเรียกร้องที่องค์พระเยซูทรงมอบให้พวกเราพยายามทำให้เป็นจริง ในชีวิตคริสตชน พระเจ้ารักเราเสมอ และความรักของพระองค์ไม่มีทางเหือดหาย เมื่อเราน้อมรับความรักนี้อันเป็นของขวัญล้ำค่าจากพระองค์ใจของเราก็จะรักตลอดกาล รักพร้อมกับความยินดีของตนเองและของคนอื่น รักพร้อมกับความทุกข์ลำเค็ญของตนเองและของคนอื่น

Maite Girtanner เขียนไว้ว่า “เราต้องมีความปรารถนาอันแรงกล้าเพื่อสามารถให้อภัย แต่การให้อภัยต้องใช้เวลา 40 ปีให้หลัง Maite สามารถให้อภัยฆาตนาซีที่เคยทรมาณเธอ

บุญราศี Damien VOESTER ได้รับเชิญให้นั่งกินข้าวกับคนโรคเรื้อนและต้องทานด้วยมือ เมื่อนึกถึงโรคเรื้อนที่กัดกร่อนคนทั้ง

หลาย เมื่อนึกถึงบาปต่างๆ ที่องค์พระคริสต์ได้รับแบกไว้กับพระองค์ ท่านได้รับคำเชิญและทานอาหารกับคนโรคเรื้อน ต่อมาตัวท่านเองได้ติดโรคเรื้อน นี่คือตัวอย่างหนึ่งของพยานแห่งความรักแท้ เป็นภาพสะท้อนการรับสภาพมนุษย์ขององค์พระบุตร เพราะ**ความรักของพระเจ้าไม่รู้รอย**

“พระองค์ประทานกำลังใจในความทุกข์ลำบากต่างๆ ของเรา เพราะเราได้รับกำลังใจจากพระเจ้าแล้ว เราจึงให้กำลังใจผู้ที่มีความทุกข์ทั้งมวลได้ เราได้รับการทรมานร่วมกับองค์พระคริสต์มากเท่าใด เมื่อเราได้รับความทุกข์ยาก เราก็ได้รับกำลังใจเดชะองค์พระคริสต์มากเท่านั้น” (เทียบ 2 โครินธ์ 1 : 4-5)

นักบุญเทเรซาแห่งพระกุมารเยซูเขียนไว้ว่า “**ไม่ควรใช้คำพูดรุนแรงกระด้างกับใคร ไม่ควรตีสีหน้าบอกบุญไม่รับ จงมีความอ่อนโยน... วิญญาณบางดวงเป็นเหมือนคนเจ็บ ทุกดวงทุกข์ทรมาน เราควรมีความอ่อนโยนสำหรับดวงวิญญาณเหล่านั้น การตัดสินความของเราต้องกระทำเพื่อคุณประโยชน์ของเพื่อนพี่น้องก่อนเสมอ**”

[หมวดปรัชญา]

“รักแท้ขึ้นเป็นฉันทิ”

ดร.สุภาวดี นัมคณิสสรณ์

บทนำ

เมื่อมีผู้ตั้งคำถาม ถามว่า ความรักคืออะไร? คำตอบที่ได้รับก็จะมีมากมายหลากหลาย เช่น ความรักคือน้ำผึ้ง คือความมหัศจรรย์ คือความผูกพัน คือการเติมเต็มซึ่งกันและกัน คือรุ่งอรุณแห่งความสดใส คือความสวยงามของชีวิต และอื่นๆ นี่คือนิยามของนิยามของความรักของกลุ่มคนที่มี

ประสบการณ์เกี่ยวกับความรักในเชิงบวก และดอกไม้ที่แทนความรักของคนกลุ่มนี้ก็จะเป็นกุหลาบสีชมพูหรือกุหลาบสีแดง

นิยามของความรักสำหรับบางคนนั้น ความรักสำหรับเขาคือยาพิษ คือความเห็นแก่ตัว คือพันธนาการ คือความหลงกลวง คือความเจ็บปวด คือสิ่งที่ทำให้คนตาบอด และ

อาจารย์ประจำคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร

อื่นๆ นิยามดังกล่าวนี้ก็จะมาจากกลุ่มคนที่อาจจะมีประสบการณ์ในเชิงลบกับความรัก และดอกไม้ที่แทนความรักของคนกลุ่มนี้ก็จะเป็นกุหลาบสีดำ

ความหมายของความรัก

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ความหมายของ คำว่า “ความรัก” ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้จึงเป็นความหมายตามประสบการณ์ของแต่ละคน ส่วนความหมายของความรักตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 นั้น ได้ให้ความหมายของคำว่า “รัก” เอาไว้ว่า “รัก” เป็นคำกริยา หมายถึง มีใจผูกพันด้วยความ

ห่วงใย เช่น พ่อแม่รักลูก รักชาติ รักชื่อเสียง มีใจผูกพันด้วยความสนใจ มีใจผูกพันฉันคู่สาว เช่น ชายรักหญิง ชอบ เช่น รักสนุก รักสงบ

ความหมายของ ความรัก ตามพจนานุกรมนั้น ความรักจึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้ระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือระหว่างบุคคลกับสิ่งต่างๆ เช่น บุคคลสามารถรัก สถาบัน วัตถุสิ่งของ สัตว์ หรือกิจกรรม หากพวกเขาอุทิศตนเองผูกมัดกับสิ่งนั้น หรือพิจารณาเห็นว่าตนเองเป็นอย่างเดียวกับสิ่งนั้น

นอกจากนี้ ท่าน ว.วชิรเมธี ก็ได้อธิบายความหมายของ “ความรัก” เอาไว้

ว่า “ความรัก” ถ้าจะมองในแง่ของ ภาษาศาสตร์ น่าจะมาจากคำว่า “ราคะ” คำว่า ราคะ ได้กร่อนลงเหลือเพียงคำสั้นๆ ว่า “รัก” ซึ่งมีความหมายว่า ความปรารถนา ความต้องการ ความอยากได้ใคร่ครอบครอง ความจริงจัง คลั่งไคล้ ใหลหลง ซึ่งเรามีต่อคน สัตว์ สิ่งของ รวมทั้งภวชนามธรรมต่างๆ เช่น ลัทธิ นิกาย ตลอดจนถึงอุดมการณ์ ศาสนา แม้กระทั่งว่าเทวโองการของพระเจ้าเบื้องบน

จากนิยามของความรักตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานและของท่าน ว.วชิรเมธี ทำให้เราได้ทราบถึงความหมายกว้างๆ ของความรัก แต่ความรักนั้นเป็นสิ่งที่ละเอียดลึกซึ้งและมีมุมมองที่สลับซับซ้อนที่บางครั้งก็ยากที่จะอธิบาย อย่างไรก็ตามก็ได้มีความพยายามที่จะทำความเข้าใจและอธิบายความรักในมิติและแง่มุมต่างๆ ซึ่งในบทความนี้ผู้เขียนก็จะขอหยิบยกเอามาเพียงบางแง่มุมของความรักที่ผู้เขียนคิดว่า จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนเองและต่อท่านผู้อ่านตามสมควร

ความรักเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เจ้าของทฤษฎีทางจิตวิทยาที่มีชื่อว่า ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) ได้เรียงลำดับขั้น

ความต้องการของมนุษย์เป็น 5 ขั้น ดังนี้คือ

- ขั้นที่ 1 ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) คือ ความต้องการปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น ความต้องการทางปัจจัยสี่
- ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security Needs) คือ ความต้องการที่จะมีชีวิตที่มั่นคงและปลอดภัย
- ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการที่จะมีความรัก ความผูกพันกับผู้อื่น เช่นความรักจากเพื่อนเพื่อนร่วมงาน ครอบครัว หรือคนรัก เป็นต้นซึ่งความรักดังกล่าวนี้มีความหมายรวมทั้งการให้และการรับความรัก
- ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self-Esteem Needs) ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ มีคุณค่า และต้องการให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าและยอมรับนับถือ ยกย่อง
- ขั้นที่ 5 ความต้องการในการเข้าใจและรู้จักตนเอง (Self-

Actualization Needs) เป็นการรับรู้ถึงความเป็นตัวตนที่แท้จริง เป็นความต้องการที่จะได้รับความสมหวังในชีวิต เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่บุคคลปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในสิ่งที่ตนคิดและตั้งความหวังเอาไว้

จากทฤษฎีความต้องการ 5 ขั้นของมนุษย์นั้น จะเห็นได้ว่าความต้องการความรักนั้นก็เป็นหนึ่งในความต้องการของมนุษย์และหากความต้องการความรักของมนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนองมนุษย์ก็จะไม่สามารถที่จะพัฒนาขึ้นไปสู่ขั้นตอนที่มีลำดับสูงขึ้นไปได้ ดังนั้นตามทฤษฎีทางจิตวิทยา มนุษย์ทุกคนต้องการความรัก ดังนั้นมนุษย์แต่ละคนก็จะต้องมี

ประสบการณ์เกี่ยวกับความรักในแง่หรือในมุมใดมุมหนึ่งของความรักอย่างแน่นอน ผู้เขียนจะขอเริ่มศึกษาความรักในมุมมองของพุทธศาสนาเป็นอันดับแรก และตามด้วยมุมมองทางปรัชญาจีนและปรัชญากรีก เป็นอันดับต่อไป

ความรักในทฤษฎีของพุทธศาสนา

ท่าน ว.วชิรเมธี ได้แสดงทฤษฎีในเรื่องความรักไว้ว่า ความรักนั้นมีทั้งสัดส่วนของ อารมณ์และปัญญาหรือเหตุผล หลักธรรมะที่มีชื่อว่า **พรหมวิหาร 4** ซึ่งได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขานั้น ถ้าหากจะพิจารณากันแล้ว **เมตตา กรุณา มุทิตา** จะมีเนื้อหาโดยรวมซึ่งกล่าวถึงความรักทั้งหมด และเป็นความรักที่มีอยู่ในหมู่มวลมนุษยชาติ และเป็นความรักที่เป็นส่วนของ **อารมณ์** ส่วน **อุเบกขา** ซึ่งก็คือความรักอีกประเภทหนึ่งเช่นกัน แต่เป็นความรักต่อธรรม ต่อความเป็นธรรม ต่อความถูกต้อง ความรักชนิดนี้จึงเป็นความรักที่วางรากฐานอยู่บน **ปัญญา** ซึ่งก็คือความรักในระดับของเหตุผลนั่นเอง

ดังนั้น ความรักจึงมีฐานที่เกิดทั้งจากกิเลส ซึ่งเป็นความรักในระดับอารมณ์ และจากฐานที่เกิดคือปัญญา ซึ่งส่งผลเป็นความรักแท้ ในระดับเหตุผล ที่เราเรียกว่า **อุเบกขา** หรืออีกชื่อหนึ่งเรียกว่า **ความกรุณา**

ประเภทของความรัก

จากฐานที่เกิดของความรักนี้เอง ท่าน ว.วชิรเมธี ได้แบ่งความรักออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. **รักตัวกลัวตาย** ความรักประเภทนี้เป็นความรักที่อิงตามสัญชาตญาณของการเอาชีวิตรอด เนื่องจากสิ่งมีชีวิตทุกประเภทจะต้องมีความเห็นแก่ตัวอยู่เป็นพื้นฐานดั้งเดิมและความเห็นแก่ตัวนี้เองที่เราอาจจะเรียกว่า ความรักตัวเอง และเมื่อเรามีความรักตัวเองแล้วเราก็จะพยายามปกป้องตัวเองให้พ้นจากอันตรายในทุกรูปแบบ และด้วยความรักตัวเองอีกเช่นกันที่ทำให้เราเรียนรู้ที่จะป้องกันตัวเองจากภัยอันตรายทุกอย่างที่จะมาทำอันตรายต่อชีวิตและความมั่นคงของเรา การที่เรารักตัวกลัวตายนี้เอง เราจึงต้องพยายามแสวงหาเงินทอง อำนาจ เกียรติยศชื่อเสียง มาปรุงแต่งให้ชีวิตของเรามีความมั่นคงยิ่งขึ้น คนที่รักตัวกลัวตายมาก ๆ จะมีโอกาสที่จะเป็นคนเห็นแก่ตัวมากกว่าเห็นประโยชน์ของส่วนรวม คนเหล่านี้จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อความอยู่รอดของตนเองและเพื่อที่จะเอาตัวรอดนี้เอง

ในบางครั้งอาจจะต้องทำร้ายทำลาย เช่นฆ่า หรือลงมือประหารประหารผู้อื่น หรือแม้กระทั่งก่อสงครามต่อเพื่อนมนุษย์ เพียงเพื่อให้ตนอยู่รอดปลอดภัย ซึ่งเราก็สามารถเห็นตัวอย่างที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งในอดีตและในปัจจุบันเช่น การคดโกง การขายชาติบ้านเมือง การทำร้ายสิ่งแวดล้อมหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

2. **รักใคร่ปรารถนา** ความรักประเภทนี้เป็นความรักที่อิงสัญชาตญาณของการดำรงเผ่าพันธุ์ ซึ่งมีอยู่ทั้งในคน สัตว์ พืช รวมไปถึงสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ซึ่งสัญชาตญาณในการดำรงเผ่าพันธุ์นี้ได้ถูกฝังรากลึกถึงที่สุดในระดับของจิตใต้สำนึกซึ่งศัพท์ในทางพุทธศาสนาเรียกว่า ตัณหา ด้วยเหตุนี้เองความรักใคร่ปรารถนาจึงเป็นความรักที่มีแรงขับที่ลึกซึ้งเข้มข้น และมีพลังอย่างมหาศาล ดังตัวอย่างที่กล่าวไว้ในวรรณคดีไทย เรื่อง มัทนะพาธา ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ดังนี้คือ

ความรักเหมือนโรคา	บันดาลตาให้มีตมณ
ไม่เย็นและไม่ยล	อุปะสัคคะใดใด
ความรักเหมือนโคถึก	กำลังศึกผิขังไว้
ก็โลดจากคอกไป	บยอมอยู่ ณ ที่ขัง
ถึงหากจะผูกไว้	ก็ดึงไปด้วยกำลัง
ยิ่งห้ามก็ยิ่งคลั่ง	บหวลคิดถึงเจ็บตาย

บทพระราชนิพนธ์ตอนนี้บรรยายให้เห็นถึงภาพของคนที่กำลังอยู่ในความรักแบบรักใคร่ปรารถนาซึ่งเป็นความรักในเชิงชู้สาว ได้อย่างสมจริงที่สุด ผู้ที่กำลังตกอยู่ในช่วงเวลาแห่งความรักจะไม่ยอมรับรู้ รับฟังเหตุผลใดๆ ทั้งสิ้นไม่ว่าจะถูกหรือผิดและจะไม่มี ความกลัวอะไรทั้งสิ้นและจะสามารถทำได้ทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อที่จะได้สมหวังในความรักที่มีอยู่

ความรักประเภทนี้ ท่าน ว.วชิรเมธี เห็นว่าก็ยังคงถือว่าเป็นความรักที่มีความเห็นแก่ตัวปนอยู่ทั้งนี้ก็เพราะว่าความรักประเภทนี้ ถึงแม้ว่าเราจะไม่ได้รักเฉพาะตัวเราเองแต่เรายังรักคนอื่นด้วยแต่การที่เรารักคนอื่นก็เพื่อให้เขารักเราตอบแทนด้วยเช่นกัน ซึ่งเราก็คงจะยินดีฟังตัวอย่างมาบ้างเช่น จากข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ เช่น “ข้ารัก ผูกคอตาย หน้าโรงเรียนแพน” “รักไม่สมหวัง นักเรียน ม.6 คิดสั้นผูกคอตาย” สาวประสบปัญหาหัวใจโตสะพานดับ” ซึ่งตัวอย่างของ ข่าวเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นว่า ความรักในลักษณะนี้ก็ยังคงเป็นความรักที่ยังเห็นแก่ตัวอยู่ เพราะเป็นความรักเพื่อให้ผู้ที่เรารักรักตอบเราหรือรักเพื่อการครอบครองและเมื่อไม่ได้ตามที่ปรารถนาก็ไม่สามารถจะทนมีชีวิตอยู่ต่อไปได้อีก

3. รักเมตตาอารี คือความรักที่อิงเงื่อนไขในทางวัฒนธรรม ความ เป็นสายเลือดเดียวกัน สัญชาติเดียวกัน ศาสนาเดียวกัน เผ่าพันธุ์เดียวกัน เช่น พ่อแม่รักลูก ครูรักศิษย์ ความรักเมตตาอารีจึงเป็นความรักที่ยังมีข้อจำกัด นั่นคือจะต้องอาศัยบางสิ่งบางอย่างมาเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดความรู้สึกรัก ความรักชนิดนี้จึงเป็นความรักที่ยังคงอิงอยู่ในอารมณ์และความรู้สึกเป็นพื้น

ฐานแต่เป็นอารมณ์หรือความรู้สึก
เชิงบวกมากกว่าเชิงลบแต่ก็ยังเป็น
เชิงบวกที่ไม่สมบูรณ์แบบเนื่องจาก
ยังมีข้อจำกัดบางประการดังที่ได้
กล่าวมาแล้ว

4. **รักมีแต่ให้** เป็นความรักชั้นสูง ซึ่ง
วางรากฐานอยู่บนคุณธรรมความ
กรุณา และปัญญาที่แท้ ซึ่งความ
รักชนิดนี้จะเกิดขึ้นได้หลังจากที่ใคร
คนใดคนหนึ่งเกิดการรู้แจ้งทางจิต
วิญญาณหรือทางปัญญาอย่างลึกซึ้ง
อย่างที่พุทธศาสนาเรียกว่า “การ
ตื่นรู้” และเมื่อใครก็ตามที่เกิดการ
รู้แจ้งทางจิตหรือทางปัญญาขึ้นมา
แล้วจิตใจของคนผู้นั้นก็จะหลุดพ้น
จากมายาคติซึ่งทำให้เกิดอคติ 4
คือ ความลำเอียงเพราะรัก ความ
ลำเอียงเพราะชัง ความลำเอียง
เพราะเขลา และความลำเอียง
เพราะกลัว **รักแท้ คือกรุณา**
เมื่อเกิดขึ้นเพราะล่วงรู้ความจริง
ถึงที่สุดแล้วจะสามารถก้าวข้าม
มายาคติ ก้าวข้ามอคติและทำให้ผู้
ที่บรรลुरुความรักชนิดนี้ได้ค้นพบกับ
อิสรภาพภายในจิตใจของตนเอง
อย่างแท้จริง จนสามารถยกระดับ
ความรักให้สูงขึ้นจนกลายเป็นความ
รักที่ไร้ขอบเขต และสามารถมอบ

ความรักนั้นให้กับผู้คนทั้งโลกได้
อย่างไร้ขีดจำกัด ดังนั้น **รักมีแต่
ให้ จึงเป็นความรักแท้ ตาม
พระสอนของพุทธศาสนา**

คุณธรรมที่สำคัญของปรัชญาจีนคือความรัก

ในหนังสือปรัชญาจีน ซึ่งเรียบเรียงโดย
ผศ.ปานทิพย์ ศุภนคร ได้อธิบายไว้ว่า นัก
ปรัชญาจีนแห่งลัทธิขงจื๊อมีพระสอนว่า ความ
รักของมนุษย์ที่มีต่อบิดามารดาเป็นความรัก
ที่มาพร้อมกับกำเนิดของมนุษย์ เป็นความรัก
ที่ไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ใดๆ ทั้งสิ้น ในขั้นต่อมา
ความรักดังกล่าวได้รับการพัฒนาด้วยการ
ปฏิบัติ นั่นคือ หลังจากที่มีมนุษย์เริ่มฝึกรักบิดา
มารดาของตนอันดับแรกแล้ว ขั้นต่อก็รัก
คนอื่นและถ้าเป็นไปได้ก็ต้องรักไปถึงมวลมนุษย์
ทั้งหลาย หรืออาจกล่าวได้ว่าสัมพันธ์ภาพ
ระหว่างตนเองกับมวลมนุษยชาติ นั่นคือความ
รักและเมตตา ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้รับการพัฒนามา
จากคุณธรรมพื้นฐานคือความรักที่มีต่อบิดา
มารดา และในทางกลับกัน ถ้าผู้ใดละเลย
หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติคุณธรรมความรักต่อบิดา
มารดาของตนเอง เขาก็จะละเลยและเพิกเฉย
ที่จะปฏิบัติความรักต่อมนุษย์คนอื่นๆ ด้วย

คุณธรรมความรักที่กล่าวถึงในปรัชญา
จีนได้ถูกนำไปปฏิบัติจริงในวิถีของชาวจีนดังนี้
คือ

1. วิถีชีวิตครอบครัว ความรักต่อบิดามารดาย่อมกำหนดให้บุตรมีหน้าที่ที่จะรักษาสายเลือดของบิดามารดาไว้ เพราะฉะนั้นการแต่งงานจึงถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญของบุตรเพื่อที่จะให้กำเนิดบุตรของตนเอาไว้สืบสายเลือดของบิดามารดาและบรรพบุรุษด้วยเหตุนี้เองการแต่งงานในวิถีของครอบครัวจึงมิใช่เป็นเพียงสัญญาตามกฎหมายตามธรรมชาติเท่านั้น แต่แฝงปรัชญาความรักต่อบิดามารดาเอาไว้ด้วย
2. วิถีปฏิบัติทางศาสนา ถึงแม้ว่าปรัชญาจีน เช่น ขงจื๊อจะไม่ชอบที่จะกล่าวถึงเรื่องของพระเจ้า ชีวิตหลังความตาย แต่จะเน้นถึงคำสอนสำหรับชีวิตในปัจจุบัน แต่ทว่า คำสอนเรื่องความรักต่อบิดามารดาก็ทำให้ชาวจีนมีวิถีปฏิบัติที่ใกล้เคียงกับวิถีปฏิบัติทางศาสนา วิถีปฏิบัตินั้นก็คือ **การบูชาบรรพบุรุษ** ทั้งนี้ก็เพราะว่าปรัชญาความรักต่อบิดามารดา ทำให้บุตรธิดามีใจแต่เพียงปฏิบัติต่อบิดามารดาในขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่เท่านั้นแต่ต้องปฏิบัติต่อบิดามารดาแม้เมื่อท่านได้หาชีวิตไปแล้วด้วย
3. วิถีชีวิตสังคม วิถีชีวิตของจีนตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรักในมวล

มนุษยชาติซึ่งเป็นความรักที่แผ่กว้างมาจากความรักต่อบิดามารดา สังคมจีนนั้นก่อตัวขึ้นมาในลักษณะที่มีความใกล้ชิดเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ ระบบเครือญาตินั้นเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดมาจากการแต่งงาน ส่วนหมู่บ้านก็เป็นความใกล้ชิดกันทางถิ่นที่อยู่ ครูและเพื่อนก็เกิดจากการศึกษาในอาชีวะเดียวกันหรือโดยความเสนหาต่อกัน ด้วยเหตุนี้เองชีวิตทางสังคมของจีนจึงเป็นวิถีชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความใกล้ชิดและความคุ้นเคย เพราะฉะนั้นจึงเป็นวิถีชีวิตที่แฝงเอาไว้ด้วยความรักและความเมตตาต่อกันและกันไว้ด้วย

4. วิถีชีวิตทางการเมืองและการปกครอง เนื่องจากสังคมของจีนมีลักษณะของความใกล้ชิดดังได้กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้นในการปกครองของสังคมหนึ่งๆ จึงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ**ความรัก** กล่าวคือ ในหมู่บ้านหนึ่งๆ จะมีหัวหน้าหมู่บ้านซึ่งได้รับความเคารพจากสมาชิกของหมู่บ้านเหมือนดังที่สมาชิกให้ความเคารพต่อหัวหน้าครอบครัวของตน ดังนั้นเมื่อเวลาที่มีข้อพิพาทระหว่างครอบครัวในหมู่บ้านเดียวกัน หัวหน้าหมู่บ้านก็จะเป็นผู้

ที่ทำหน้าที่ในการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นนั้น

ความรักในปรัชญาจีนนั้นจึงมีจุดเริ่มต้นมาจากการรักบิดามารดาและด้วยความรักต่อบิดามารดานี้เองที่จะทำให้ชาวจีนสามารถที่จะพัฒนาความรักของตนเองเพื่อแผ่ไปยังมนุษยชาติต่อไป

ความรักในทฤษฎีของปรัชญากรีก

ปรัชญากรีกแบ่งความรักออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. Philia เป็นความรักที่มีต่อเพื่อน เช่น มิตรภาพ ซึ่งรวมไปถึงความรักที่มีต่อสถาบัน เช่น ความรักชาติ
2. Eros เป็นความรักที่ประกอบไปด้วยความปรารถนาหรือ ความอยากได้ครอบครองสิ่งของหรือคนที่ตนรัก เช่น ความปรารถนาในการที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลที่เราปรารถนาก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของความรักแบบ Eros
3. Agape ความรักชนิดนี้เป็นความรักที่เป็นสากล ซึ่งมาจากหลักคำสอนในคริสต์ศาสนาทั้งนี้เพราะคริสต์ชนมีความเชื่อว่า “พระเจ้าทรงเป็นองค์ความรัก ผู้ใดดำรงอยู่ในความรัก ย่อมดำรงอยู่ในพระเจ้าและพระเจ้าย่อมทรงดำรงอยู่ในเขา” (1ยอ 4:16) ความรัก

ของพระเจ้านั้นไม่มีขอบเขตและไม่มีเงื่อนไข พระเยซูคริสต์เจ้าทรงสอนให้รักทุกคนอย่างไม่มีเงื่อนไข รักแม้กระทั่งศัตรู เหมือนพระเจ้าพระบิดาที่ “พระองค์โปรดให้ดวงอาทิตย์ของพระองค์ขึ้นเหนือคนดีและคนชั่ว โปรดให้ฝนตกเหนือคนชอบธรรมและคนอธรรม” (มธ 5:45) บนกางเขนพระเยซูคริสต์เจ้าทรงภาวนาขอให้พระเจ้าพระบิดาทรงอภัยความผิดแก่ผู้ที่ทำผิดต่อพระองค์ “พระบิดาเจ้าข้า โปรดอภัยความผิดแก่เขาเถิด เพราะเขาไม่รู้ว่ากำลังทำอะไร” (ลก 23:34) และพระเยซูคริสต์เจ้าก็คือเครื่องหมายที่แสดงถึงความรักอันสูงสุดของพระเจ้า ด้วยการไถ่บาปให้แก่มนุษยชาติโดยการสิ้นพระชนม์บนกางเขนและกลับคืนชีพซึ่งเป็นการชนะบาปและความตายและนำมนุษย์ไปสู่ชีวิตใหม่ ดังที่พระวรสารของนักบุญยอห์นกล่าวว่า “พระเจ้าทรงรักโลกอย่างมาก จึงประทานพระบุตรเพียงพระองค์เดียวของพระองค์เพื่อทุกคนที่มีชีวิตเชื่อในพระบุตรจะไม่พินาศแต่จะมีชีวิตนิรันดร์” (ยอ 3:16)

ความรักของพระเจ้าจึงเป็นพื้นฐานของความรักที่มนุษย์มีต่อพระเจ้าและความรักที่มนุษย์นั้นมีต่อมนุษย์ด้วยกัน “จงมีความรักเถิด เพราะพระองค์ทรงรักเราก่อน ถ้าผู้ใดพูดว่า “ฉันรักพระเจ้า” แต่เกลียดชังพี่น้องของตน ผู้นั้นย่อมเป็นคนพูดเท็จ เพราะผู้ไม่รักพี่น้องที่แลเห็นได้ ย่อมไม่รักพระเจ้าที่เขาแลเห็นไม่ได้ เราได้รับบทบัญญัตินี้จากพระองค์คือให้ผู้รักพระเจ้ารักพี่น้องของตนด้วย” (1ยอห์น 4:19-21)

ดังนั้น การเชื่อและการตอบสนองต่อความรักของพระเจ้านั้นจะส่งผลต่อชีวิตจิตของ

คริสตชนเพราะคริสตชนจะสามารถรักเพื่อนมนุษย์ทุกคนได้ สามารถรักและให้อภัยได้แม้กระทั่งศัตรู ความรักนี้จึงเป็นความรักที่ไม่มีขอบเขตและปราศจากเงื่อนไข เป็นความรักที่แท้จริง ดังที่นักบุญเปาโลสรุปไว้ว่า “ความรักย่อมอดทน มีใจเอื้อเฟื้อ ไม่อิจฉา ไม่โอ้อวดตนเอง ไม่จองหอง ไม่หยาบคาย ไม่เห็นแก่ตัว ความรักไม่ฉุนเฉียว ไม่จดจำความผิดที่ได้รับ ไม่ยินดีในความชั่ว แต่ร่วมยินดีในความถูกต้อง ความรักให้อภัยทุกอย่าง เชื่อทุกอย่าง หวังทุกอย่าง อดทนทุกอย่าง” (1โครินธ์ 13:4-7)

บทสรุป

จากการศึกษาพระคัมภีร์ในเรื่องความรัก ทั้งในปรัชญาจีน พุทธศาสนาและคริสต์ศาสนา ต่างก็เห็นตรงกันว่า มนุษย์สามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาความรักในระดับพื้นฐานไปสู่ความรักที่สมบูรณ์ นั่นก็คือ **รักแท้** ซึ่งเป็นความรักที่ไม่มีขอบเขตและไม่มีเงื่อนไข เป็นความรักที่มีให้เพื่อนมนุษย์ทุกคน หลายท่านอาจจะคิดว่าความรักแบบนี้เป็นความรักในอุดมคติและไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง

และผู้ที่จะสามารถปฏิบัติความรักแบบนี้ได้ก็ คงจะมีแต่ศาสดาของแต่ละศาสนา หรือพระอรหันต์ หรือนักบุญ เท่านั้นแต่โดยความเป็นจริงแล้ว คนธรรมดาแบบเราๆ ท่านๆ นี้แหละก็สามารถที่จะทำได้ เช่นการให้รอยยิ้มกับทุกคนที่อยู่รอบข้างของเราก็เป็นการแสดงออกซึ่งความรักแบบง่ายๆ ที่ทุกคนสามารถให้แก่กันและกันได้ ไม่ว่าจะเป็นรอยยิ้มแห่งความเป็นมิตร หรือรอยยิ้มเพื่อเป็นกำลังใจ

ในสังคมบริโภคนิยมที่ทุกคนต่างก็ดิ้นรนแสวงหาแต่วัตถุเพื่อ
มาสนองความต้องการของตนเองให้ได้มากที่สุดจนลืมคิดถึงคน
ที่อยู่รอบข้าง ผู้คนมีวัตถุไว้ครอบครองมากมายแต่ไม่เคยมี
ความสุขที่แท้จริงในชีวิต ผู้เขียนเชื่อว่าด้วยความรักที่แท้จริง
นี้เท่านั้นจึงจะสามารถช่วยให้มนุษยชาติและสังคมได้พบกับ
สันติและความสุขที่แท้จริงได้

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. **พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่**. กรุงเทพมหานคร :
องค์การอมตธรรมเพื่อชีวิต, 2545.

นวลละอ อ สุภาพล. **ทฤษฎีบุคลิกภาพ**. กรุงเทพมหานคร : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2527.

ปานทิพย์ศุภนคร. **ปรัชญาจีน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. **มัทนะพาธา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2525.

ว.วชิรเมธี. **มหัศจรรย์แห่งรัก**. กรุงเทพมหานคร : เทน้ำเต้า, 2552.

ความรัก วิกีพีเดีย th.wikipedia.org/wiki/ความรัก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2545 rirs3.royin.go.th/word1/word-1-ao.asp

[หมวดทั่วไป]

รักวัวให้ผูก รักลูกให้เป็น

ดร. ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

“ไม่มีความรักใดจะยิ่งใหญ่เท่ากับความ
รักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก” ความรักเป็นสิ่งสากล
ไม่ต้องมีเหตุผลหรือนิยาม ไม่มีรูปแบบที่
ตายตัวจับต้องไม่ได้ แต่ทุกคนทุกชาติทุกภาษา
สามารถสัมผัสถึงความรักได้โดยเฉพาะความ
รักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก รัก เลี้ยงดูให้ลูกมี

ความสุข โศกเศร้าเสียใจทุกครั้งที่ลูกเจ็บป่วย
ไม่ว่าจะเป็นทางกายหรือจิตใจ เป็นความรักที่
ไม่จีจาง แม้ลูกจะเติบโตใหญ่เพียงใด ความรัก
ของพ่อแม่เป็นความรักที่แท้จริง ดังจดหมาย
ของนักบุญเปาโลถึงชาวโครินธ์ “ความรักยอม
อดทน มีใจเอื้อเฟื้อ ไม่อิจฉา ไม่โอ้อวด

อาจารย์ประจำสาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ตนเองไม่จองหอง ไม่หยาบคาย ไม่เห็นแก่ตัว ไม่อุนเฉียว ไม่จดจำความผิดที่ได้รับ ไม่ยินดีในความชั่ว แต่ร่วมยินดีในความถูกต้อง ความรักให้อภัยทุกอย่าง เชื่อทุกอย่าง หวังทุกอย่าง อดทนทุกอย่าง ความรักไม่มีสิ้นสุด แม้การประกาศพระวาจาจะถูกยกเลิก แม้การพูดภาษาที่ไม่มีใครเข้าใจจะยุติ แม้ความรู้จะหมดสิ้น” (1 คร 13:1-8) พ่อแม่อดทนทำงาน เลี้ยงดูเอื้อเฟื้อลูกทุกอย่าง ไม่อิจฉาเวลาลูกได้มีความสุข หากร่วมยินดีกับลูกทุกครั้งและอยู่เคียงข้างเสมอเมื่อลูกเจ็บป่วย พ่อแม่ไม่เคยโอ้อวดตนเองกับลูก ไม่หยาบคาย ไม่อุนเฉียว ใส่ลูก แม้จะโหม่มากเพียงใดก็ตาม พ่อแม่พร้อมที่จะเป็นผู้ให้และอภัยให้ลูกได้เสมอ จนกว่าชีวิตจะหาไม่

กระนั้นก็ตาม ด้วยความรักและหวังที่จะให้ลูกมีแต่ความสุข ความสบาย โดยเฉพาะความสุขสบายฝ่ายข้างโลกโลกในสังคมปัจจุบันอาจทำให้พ่อแม่หลงลืมในสิ่งที่ควรรักควรให้ด้วยความเหมาะสมอย่างมีขอบเขต คอยแต่จะให้ จะเอื้อเฟื้อ หรือให้อภัยในการกระทำที่ไม่ถูกต้องของลูกเพราะกลัวลูกจะไม่มีความสุขหรือต้องได้รับการลงโทษ แต่หากเราหวนกลับไปดูถึงสุภาษิตไทยที่กล่าวว่า “**รักวัวให้ผูก..รักลูกให้ดี**” ก็คงเข้าใจความหมายกันดีกว่า ถ้ารักวัวก็ให้ผูกล่ามหรือขังไว้ วัวจะได้ไม่ถูกลักขโมยหรือหนีหายไป ถ้ารักลูกก็ให้อบรมสั่งสอนลูกและอบรมสั่งสอนทำโทษลูกเมื่อลูกทำผิด ซึ่งตั้งแต่สมัยโบราณกาล พ่อแม่มักจะอบรมสั่งสอนลูกโดยการว่ากล่าวตักเตือนหรือลงโทษด้วยการตี ซึ่งมาจากความรักและห่วงใย อยากให้ลูกมีความสุขและเป็นคนดีด้วย ไม่ใช่มีความสุข แต่ประพฤตินิสัยที่ไม่ถูกไม่ควร

จนถึงปัจจุบัน ความรักของพ่อแม่ก็ไม่เคยเปลี่ยนแปลงไปจากความรักของพ่อแม่ในอดีต แต่วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตของครอบครัวในปัจจุบันมีความแตกต่างไปจากสมัยก่อน พ่อแม่ในปัจจุบันไม่ค่อยนิยมตีลูกกันเหมือนในอดีต สุภาษิตดังกล่าวก็ค่อยๆ เลือนไปจากความทรงจำ เด็กสมัยใหม่ไม่เคยได้ยินหรือไม่ค่อยเข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม ความหมายของสุภาษิตดังกล่าว

ยังคงสามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคทุกสมัยเรียกว่า เป็นสภาวะจิตร่วมสมัยได้เลยทีเดียวเพราะไม่ว่า ยุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรโลกจะพัฒนา ไปมากน้อยเพียงใด พ่อแม่ก็ยังคงต้องการให้ ลูกมีความสุข และเป็นคนดี พ่อแม่ต้องเลี้ยง ครอบบรมสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดีมีศีลธรรม โดย วิธีที่หลากหลายและแยบยล ซึ่งคงต้องเปลี่ยน จาก “รักวัวให้ผูก..รักลูกให้ตี” เป็น “รักวัวให้ ผูก รักลูกให้เป็น” และต้องไม่ใช่ “รักวัวให้ ผูก..รักลูกให้ตัง” หรือ “รักวัวให้ผูก..รักลูก ให้ Iphone/Ipad” เหมือนสำนวนที่พบเจอใน ปัจจุบัน

“รักวัวให้ผูก รักลูกให้เป็น” เป็น หน้าที่สำคัญของพ่อแม่ที่ต้องเลี้ยงครอบบรมสั่ง สอนลูกด้วยความรัก ให้ลูกเป็นคนดี มีความ สุข มีภูมิคุ้มกัน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา เป็น มีทักษะในการดำเนินชีวิต และช่วยจุด ประกายให้ลูกมีความรัก ความเชื่อ ความหวัง มีพลังและเป้าหมายในชีวิต และหน้าที่ของลูก คือการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ แม่ “บุตรจงเชื่อฟังบิดามารดา เพราะการ กระทำเช่นนี้ถูกต้อง พระบัญญัติที่ว่า จงให้ เกียรติบิดามารดา เป็นบัญญัติแรกแล้วท่านจะ อยู่บนแผ่นดินอย่างเป็นสุขและ มีอายุยืน ส่วนบิดาอย่ายำสอนจนบุตรขุ่นเคือง แต่จง อบรมสั่งสอนและตักเตือนเขาตามหลักธรรม ของ พระเป็นเจ้า” (อฟ 6:1-4) ในความคิด ของผู้เขียนนั้นการ “รักลูกให้เป็น” คือ

1. **ให้ลูกมีความรัก ความเชื่อ ความไว้วางใจใน พระเจ้า** เชื่อในพระเจ้าผู้ประทานความรักอัน ยิ่งใหญ่แก่ลูกและมนุษย์ทุกคน มีชีวิตที่สนิท สัมพันธ์กับพระองค์ผ่านทาง การเข้าร่วมพิธี บวชา-ขอบพระคุณ การแก้บาป การรับศีล มหาสนิท การสวดรำพึงภาวนา การพูดคุย กับพระเจ้าอย่างสม่ำเสมอ

2. **ให้ลูกน้อมรับคำสอนและเชื่อในพระ เยซูคริสตเจ้า** พระบุตรผู้ทรงไถ่โลก นำคำสั่ง สอนของพระองค์มาใช้เป็นหลักใน การดำเนิน ชีวิต เพื่อสู่ชีวิตที่รอดพ้น เพราะ “มนุษย์มิได้ ดำรงชีวิตด้วยอาหารเท่านั้น แต่ดำรงชีวิตด้วย พระวาจาที่ออกมาจากพระโอษฐ์ของพระเจ้า” (เทียบ มธ. 4:4)

3. ให้ลูกน้อมรับและเชื่อในพระจิตเจ้า
 ที่พระเจ้าจะประทานมาสู่ทุกคน ที่จะนำพาให้
 ลูก มีสติปัญญา มีพลังเพื่อบรรลุสู่เป้าหมาย
 ในชีวิต เพราะ “ผลผลิตของพระจิตเจ้าคือ
 ความรัก ความชื่นชม ความสงบ ความ
 อดทนความเมตตา ความใจดี ความซื่อสัตย์
 ความอ่อนโยนและการรู้จักควบคุมตนเอง”
 (กม 5:22)

4. ให้ลูกเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์
 “จำเริญขึ้นในด้านสติปัญญา ด้านร่างกายและ
 พระพรหรรษา” (ลก 2:5) เหมือนที่พระแม่มารีย์
 สอนพระเยซูคริสตเจ้า “ฝึกอบรมพระองค์ใน
 เรื่องการรอบรู้ระดับมนุษย์ เกี่ยวกับพระ
 คัมภีร์ และแผนการความรักของพระเจ้าที่ทรง
 มีต่อประชากรของพระองค์และในการ
 สรรเสริญพระบิดา”¹ โดยให้ลูกคิดเป็น ทำ
 เป็นแก้ปัญหาเป็น เติบโตอย่างมีภูมิคุ้มกัน

คิดเป็น คิดบวก : ส่งเสริมและเปิด
 โอกาสให้ลูกคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ให้ลูก
 ฉลาดในการเรียนรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ข้อมูล
 เหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสบพบเจอ ไตร่ตรอง
 อย่างรอบคอบ ลึกซึ้ง คิดได้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใด
 ไม่ดี สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ต่างๆ ที่
 พบเห็น เข้าใจความต้องการของตนเอง เอื้อ
 อารมณ์ต่อความรู้สึกของผู้อื่น รู้จักคิดหา
 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และสามารถ

ปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกสิ่ง
 ที่สำคัญคือ การคิดบวก โดยเริ่มจากการมอง
 ตนเองในแง่บวก เชื้อมั่น ในตนเอง และแผ่
 ไปถึงเพื่อนๆ ด้วย การยอมรับและเคารพ
 ความคิดของตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้ พ่อแม่
 อาจช่วยส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นของลูก
 โดยเปิดโอกาสให้ลูกสามารถแสดงความคิดเห็น
 และซักถาม ในสิ่งที่สนใจเรียนรู้ พร้อมทั้งจะ
 อธิบายในสิ่งที่ลูกถาม หรือร่วมเรียนรู้ด้วยกัน

ทำเป็น เลือกเป็น : ส่งเสริมลูกมี
 ความรับผิดชอบ ฝึกให้ลูกได้ลงมือทำสิ่งต่างๆ
 ด้วยตนเอง มอบหมายความรับผิดชอบอย่าง
 เหมาะสมกับวัยและกำลังความสามารถ ทั้ง
 งานของตนเอง ของครอบครัว และของกลุ่ม
 เพื่อน และส่วนรวม ให้ลูกได้ลงมือปฏิบัติจริง
 ได้เรียนรู้ในการคิด การเลือก การทำ ที่ลูก
 ต้องดิงาม รวมถึงการแก้ไขปัญหาหรือข้อผิด
 พลาดที่เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการคิด
 การทำ การเลือกให้ดียิ่งขึ้น

แก้ปัญหาเป็น : เปิดโอกาสให้ลูกได้
 เผชิญกับอุปสรรค ความยากลำบากหรือ
 ปัญหาในชีวิตบ้าง เพื่อจะได้ให้ลูกได้รับรู้และ
 ยอมรับถึงความยากลำบาก ปัญหา หรือข้อ
 ผิดพลาดที่เกิดขึ้น และหาวิธีการหรือแนวทาง
 การแก้ไข จัดอุปสรรค และฟันฝ่าความยาก
 ลำบากนั้นด้วยตนเอง เพื่อฝึกฝนให้ คิดเป็น

¹ Paul II, CATECHESI TRADENDAE. n.p. 1979 : 73.

ทำเป็น เลือกเป็นได้ดีมากยิ่งขึ้น ฝึกฝนให้มีความเข้มแข็ง อดทน ทั้งนี้ โดยการดูแลอยู่ห่างๆ ของพ่อแม่

ให้กำลังใจและระแวงระวัง : ส่งเสริมให้ลูกได้มีพัฒนาการทั้งครบ ให้กำลังใจเมื่อลูกทำดีเพื่อให้เกิดแรงจูงใจและความเชื่อมั่นในการทำความดีของตน และให้กำลังใจเมื่อลูกผิดพลาด ท้อถอย ท้อแท้ เพื่อให้ลูกรู้สึกเชื่อมั่นในพ่อแม่ ครอบครัวย และมีความตั้งใจในการดำเนินชีวิตต่อไป และคอยเอาใจใส่ดูแลลูกให้ดำเนินชีวิตในทางที่ชอบ ไม่ทำตัวเสเพล ติดเหล้าติดการพนัน

“จงคอยระวังว่า ท่านดำเนินชีวิตอย่างไร จงดำเนินชีวิตอย่างผู้เฉลียวฉลาดมิใช่ออย่างผู้ขาดสติปัญญา จงใช้เวลาปัจจุบันให้ดีที่สุด เพราะเราอยู่ในยุคแห่งความเลวร้ายอย่าเป็นคนโง่เขลา แต่จงพยายามเข้าใจว่าพระเป็นเจ้าทรงประสงค์สิ่งใด อย่าเสพสุราจนเมามาย เพราะสุราเป็นสาเหตุของการปล่อยตัวเสเพล แต่จงยอมให้พระจิตเจ้าทรงนำชีวิตท่าน” (อฟ 5:15-18)

5. ให้ลูกได้รับแบบอย่างที่ดี พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของลูก นำพาลูกสู่ชีวิตในทางที่ชอบ ไม่ว่าพ่อแม่จะให้คำอบรมสั่งสอน

ที่ดีมากเพียงใด หากพ่อแม่มิได้ปฏิบัติตนตาม
สิ่งที่ตนเองสั่งสอน คำอบรมสั่งสอนนั้นก็ไร้ค่า
ไร้ความหมายต่อลูก พ่อที่เมาเหล้าเป็นประจำ
คงไม่สามารถสอนลูกให้เห็นว่า การดื่มเหล้า
เป็นสิ่งที่ไม่ดีได้ “ผู้ปกครองดูแลจะต้อง
ประพฤติดีไม่มีที่ตำหนิ แต่งงานเพียงครั้งเดียว
รู้จักประมาณตน มีสติสัมปชัญญะสุภาพ
เรียบร้อย มีอัธยาศัยไมตรีและรู้จักสอนต้อง
ไม่ใช่รักดื่มหรืออันธพาล แต่จะต้องมีใจเยือก
เย็น ไม่ชอบทะเลาะวิวาท ไม่โลภทรัพย์สิน
เงินทอง รู้จักปกครองคนในบ้าน ได้ดี มี
ความประพฤติดี อบรมบุตรธิดาให้อยู่ใน
โอวาท” (1 ทธ 4:14)

ลูกจะเติบโตเป็นบุคคลเช่นใด ขึ้นอยู่กับความรักและความเอาใจใส่เลี้ยงดูของพ่อแม่

ถ้าลูกได้รับแต่คำตำหนิ	ลูกจะรู้สึกผิดหวัง วิตกกังวล
ถ้าลูกได้รับแต่ความอับอาย	ลูกจะรู้สึกไร้ค่า ไม่มั่นใจในตนเอง
ถ้าลูกได้รับแต่ความเย็นชา	ลูกจะเห็นแก่ตัว ไม่สนใจมิตรภาพ
ถ้าลูกได้รับแต่สิ่งของ	ลูกจะไม่รู้คุณค่าของความรักและความสำคัญของจิตใจ
ถ้าลูกได้รับแต่กำลังใจ	ลูกจะมีความเชื่อมั่น ความหวัง และพลัง
ถ้าลูกได้รับแต่ความรักอบอุ่น	ลูกจะมีความรักในตนเองและผู้อื่น
ถ้าลูกได้รับภูมิคุ้มกันที่ดี	ลูกจะมีแต่ความสุขความเจริญในชีวิต

“ จงรักลูกให้มาก และรักลูกให้เป็น ”
อนาคตของลูก..อยู่ที่การเลี้ยงดูด้วยหัวใจรัก..ของพ่อแม่

[หมวดการศึกษา]

SILICON VALLEY

เพราะรักจึงก่อเกิด :

กำเนิดแห่งเทคโนโลยี กำเนิดแห่งซิลิคอน วาลเลย์

พิเชษฐ รุ่งลาวัลย์

รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

ผู้สอนรายวิชาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และรายวิชาฝึกปฏิบัติการผลิตและการนำเสนอมีเดียเพื่อการศึกษาสาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษาวิทยาลัยแสงธรรม

ผู้สอนรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร

ผู้สอนรายวิชาเทคโนโลยีมีเดีย สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร

ผู้สอนรายวิชาการออกแบบสิ่งพิมพ์ทางธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร

ความรักในที่นี้มีได้หมายถึงความรักแบบหนุ่มสาว หากแต่มีพลังอำนาจไม่แพ้กัน เป็นพลังที่ช่วยผลักดันให้เกิดสิ่งใหม่ๆ อันเป็นคุณูปการแก่โลกในยุคปัจจุบัน ความรักนี้คือความรักแห่งเทคโนโลยี อันก่อให้เกิดซิลิคอน วัลเลย์ (Silicon Valley) ศูนย์กลางแห่งการปฏิวัติเทคโนโลยีและนวัตกรรมของโลก

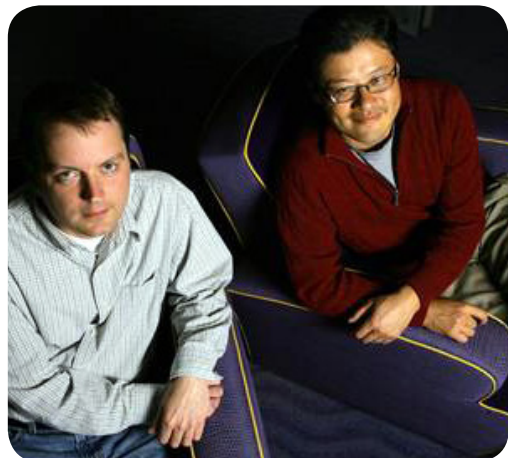
ในอดีตมีผู้คนจำนวนหนึ่งที่หลงใหลในเทคโนโลยีเป็นอันมาก และมุ่งมั่นทุ่มเทเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดประโยชน์ (และโทษ) จนกระทั่งเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตของคนทั้งโลก หากย้อนกลับไปเมื่อปี 1934 ในเมืองเล็กๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณหุบเขาที่เรียกกันว่า พาโล อัลโท เมืองซานฟรานซิสโก รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ได้มีบัณฑิตหนุ่มสองคนจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (ซึ่งตั้งอยู่ตรงใจกลางของพาโล อัลโท) แทนที่จะตระเวนหางานเป็นลูกจ้างเฉกเช่นบัณฑิตทั่วไป กลับตัดสินใจหมกตัวอยู่ในโรงรถแคบๆ โดยแบกความฝันเล็กๆ แต่ยิ่งใหญ่ เพื่อที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างเทคโนโลยีที่ทั้งสองคนหลงรักและเชื่อมั่นให้โลกได้ประจักษ์ สองบัณฑิตที่ว่านี้คือ วิลเลียม ฮิวเลตต์ (William Hewlett) และ เดวิด แพคการ์ด (David Packard) จากจุดเริ่มต้นเพียงโรงรถแคบๆ กับเงินจดทะเบียนเพียงไม่กี่ร้อยดอลลาร์ บวกกับ

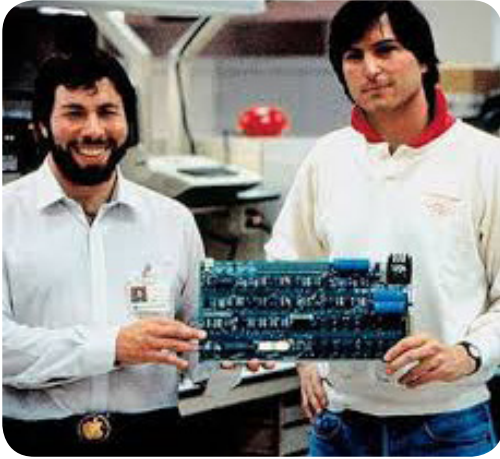

ความรัก ความทุ่มเท จนก่อให้เกิดบริษัท ฮิวเลตต์-แพคการ์ด (HP) ผู้ผลิตคอมพิวเตอร์ อันดับหนึ่งของโลก และถือเป็นหนึ่งในบรรดา ผู้บุกเบิกซิลิคอน วอลลีย์ เมืองแห่งเทคโนโลยี นี้

อีก 60 ปีต่อมา ในปี 1994 เจอร์รี่ หยาง (Jerry Yang) และเดวิด ฟิโล (David Filo) สองคู่หูที่จบจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ที่หลงใหล ตื่นตาตื่นใจไปกับโลกแห่ง เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต และพบว่าการเข้า เว็บไซต์ในยุคนั้นช่างสับสนอลหม่านเหมือนเขาวงกต ทั้งสองจึงได้จัดหมวดหมู่เว็บไซต์ต่างๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้นตามหมวดหมู่ที่ต้องการ และเรียกมันว่า ไกด์บุ๊กของเจอร์รี่ สำหรับท่องอินเทอร์เน็ต (Jerry's Guide to the World Wide Web) และได้พัฒนา ไปสู่เว็บท่า (Web Portal) ที่ใหญ่ที่สุดในโลกนามว่า Yahoo ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ต้องการจะเข้าเว็บไซต์โดยไม่ต้องจำ URL ของเว็บไซต์นั้นๆ เพียงแต่คลิก เข้าไปตามหมวดหมู่ที่ต้องการ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษา กีฬา เป็นต้น

คู่หูบันลือโลกอีกคู่หนึ่งคือ วอซและ จอบส์ พบกันในขณะฝึกงานที่บริษัทฮิวเลตต์-แพคการ์ด โดย สตีฟ วอซนิแอค (Steve Wozniak) หนุ่มร่างใหญ่ ผู้มีความสามารถด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ที่เป็นเลิศ กับ สตีฟ จอบส์ (Steve Jobs) หนุ่มกำพรวด

ร่างเพรียวลม ที่ได้รับการอุปการะจากพ่อแม่บุญธรรม ที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน พาโล อัลโท ผู้เป็นอัจฉริยะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมล้ำโลก ทั้งสองได้ร่วมกันสร้าง Apple Inc. บริษัทผู้เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ล้ำๆ ที่คนทั่วโลกอยากจับจอง ไม่ว่าจะเป็น เครื่องเล่นเพลง mp3 แบบพกพาอย่าง iPod, Tablet อุปกรณ์ที่มีหน้าจอใหญ่ เพื่อการเข้าถึงโลกอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกทุกที่ทุกเวลา อย่าง iPad, SmartPhone ที่ทำให้การสื่อสารนั้นง่ายขึ้น ทั้งคุย แชนแนล อย่าง iPhone, Application ที่ทำลายกำแพงแห่งค่ายเพลง สามารถ Download เพลงจากค่ายต่างๆ ได้ตามชอบใจรวบรวมไว้ในที่เดียวกันอย่าง iTunes, Notebook คุณภาพสูงทั้งวัสดุ รูปแบบ และสมรรถนะอย่าง Macbook ที่จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของเจ้าของให้ดูดีมีชาติตระกูลได้เป็นอย่างดี นวัตกรรมอันสุดเลิศหรูเหล่านี้เริ่มต้นจากโรงรถในบ้านของจอบส์นั่นเอง

จากนั้นในปี 1998 แลร์รี เพจ (Larry Page) และ เซอร์เกย์ บริน (Sergey Brin) ทั้งคู่ได้มอบเทคโนโลยีที่มีผู้ใช้งานมากที่สุดในโลก จากโครงการวิจัยปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดของทั้งคู่ สู่ Search Engine อันดับหนึ่งของโลกอย่าง Google อันเปลี่ยนพฤติกรรม การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตแบบเดิมๆ ผ่านเว็บทำอย่าง

Yahoo สู่การค้นหาผ่านคำสำคัญ (Key-word) และการคิดค้นวิธีการหารายได้ผ่านการประมูลคำสำคัญต่างๆ แทนการโฆษณาและจ่ายตามจำนวนครั้งที่คลิก (Cost per Click) ทำให้หน้าแรกของเว็บไซต์ Google เรียบง่ายปราศจากโฆษณาต่างๆ นอกจาก Search Engine ที่ทำงานได้อย่างฉลาดล้ำแล้ว ยังมีแผนที่ Google Map ที่มีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มี Google Doc ที่ทำให้งานด้านเอกสารออนไลน์ทำได้อย่างสะดวกในทุกที่ทุกเวลา ฯลฯ นอกจากนี้ยังควบรวมกิจการของ Youtube เว็บไซต์ Video Sharing อันดับหนึ่งของโลกไว้อีกด้วย เรียกได้ว่า

Google กลายเป็นจุดเริ่มต้นและผู้นำแห่งโลกของ Web 2.0 อย่างแท้จริง โลกของข้อมูลข่าวสารที่ผู้ใช้ทั่วโลกเป็นผู้นำเสนอด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังได้พัฒนาระบบปฏิบัติการบนมือถือที่มีผู้ใช้มากที่สุดอย่างแอนดรอยด์ (Android) แนวคิดที่เด่นชัดของ Google นั้นคือผู้ใช้ไม่ต้องจ่ายค่าบริการ หากแต่จะจัดเก็บจากผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์อีกทีหนึ่ง อันเป็นแนวคิดที่ประเสริฐที่สุดในสายตาผู้ใช้บริการอย่างเราๆ ท่านๆ

มาร์ก ซักเคอร์เบิร์ก (Mark Zuckerberg) นักศึกษามหาวิทยาลัยฮาวาร์ด อัจฉริยะด้านการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ พอเรียนชั้นปีที่ 2 เขาสร้างโปรแกรมที่ชื่อ “คอร์ส

แมตซ์” ที่ให้ผู้ใช้สามารถตัดสินใจเรื่องการเลือกเรียนรายวิชาจากการตัดสินใจของเพื่อน นักศึกษาคนอื่นๆ และยังช่วยให้พวกเขารวมกลุ่มการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ต่อจากนั้นไม่นาน เขาสร้างโปรแกรมที่แตกต่างกันออกไป เรียกว่า “เฟซแมช” โดยจะมีการสุ่มวางรูป 2 รูป อาจเป็นรูปของผู้ชาย 2 คน หรือผู้หญิง 2 คน ผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์จะเลือกว่า ใครร้อนแรงกว่ากัน (Hot or Not) และรวบรวมจัดอันดับเป็นผลโหวต เว็บไซต์เปิดในช่วงวันหยุด แต่พอถึงเช้าวันจันทร์ เว็บไซต์ก็ถูกปิด โดยมหาวิทยาลัย เว็บไซต์ดังกล่าวได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงเวลาอันสั้น จนทำให้เซิร์ฟเวอร์ของฮาวาร์ดล่ม นักศึกษาจึงถูกห้าม

เข้าเว็บไซต์ นอกจากนั้นมึนักศึกษาหลายคน ร้องเรียนเรื่องภาพที่ไม่ได้รับอนุญาต มาร์กจึงถูกพักการเรียน และได้ตัดสินใจลาออกจากมหาวิทยาลัยในที่สุด โดยออกมาก่อตั้งเว็บไซต์ Facebook ซึ่งผู้ใช้สามารถสร้างข้อมูลส่วนตัว เพิ่มรายชื่อผู้ใช้อื่นในฐานะเพื่อนและแลกเปลี่ยนข้อความ รวมถึงได้รับแจ้งโดยทันทีเมื่อพวกเขาปรับปรุงข้อมูลส่วนตัว นอกจากนั้น ผู้ใช้ยังสามารถรวมกลุ่มความสนใจส่วนตัว จัดระบบตาม สถานที่ทำงาน โรงเรียน มหาวิทยาลัย ฯลฯ เว็บไซต์เฮลิคเนตเวิร์กนี้มีผู้คนเข้าใช้มากที่สุดในปัจจุบัน กลายเป็นเว็บไซต์ที่ทรงอิทธิพลที่สุด ที่อาจทำให้ใครหลายๆ คนต่างเสพติดการโพสต์ข้อความ

รูปภาพ และการเข้าไปสอดส่องหน้าวอลล์ของเพื่อนๆ คนรู้จัก หรือคนที่อยากรู้จักอย่างสนุกสนานผลิตเพลิน เว็บไซต์ที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารไร้ซึ่งขีดจำกัดอย่างแท้จริง เปิดโลกแห่งการแชร์ข้อมูลอย่างมากมายมหาศาล

ความมหัศจรรย์ของหมู่บ้านเล็กๆ ที่ชื่อซิลิคอน วาเลย์ นั้นอยู่ตรงที่ว่า บริษัทไฮเทคหลักๆ ในโลกนั้นล้วนแล้วแต่มีสำนักงานใหญ่หรือศูนย์วิจัยอยู่ที่นี้ และยังเป็นแหล่งกำเนิดของตำนานผู้ก่อตั้งบริษัทยักษ์ใหญ่โดยเริ่มก่อร่างสร้างตัวจากโรงรถ (Garage Entrepreneur) เริ่มจากสิ่งเล็กๆ ที่มีอยู่สู่ความยิ่งใหญ่ที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยความรัก ความหลงใหลในโลกแห่งเทคโนโลยีนี้ เขาเหล่านี้จึงเป็นตำนานแห่งยุคสมัย ยุคที่ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนอยู่ในรูปแบบดิจิทัล หลอมรวม

ทุกสิ่งทุกอย่างมาบรรจบกัน (Digital Convergence) ทั้งกล้องดิจิทัล พีดีเอ เครื่องเล่นเพลงmp3 ทีวี โทรศัพท์ จีพีเอส และเล่นอินเทอร์เน็ตได้ในเครื่องๆ เดียวกัน อย่าง SmartPhone ทำให้ผู้ใช้สามารถสัมผัสประสบการณ์ดิจิทัลได้อย่างหลากหลาย สะดวกสบายยิ่งขึ้น การเกิดขึ้นของ Youtube, Wiki, Blog, Facebook ฯลฯ ทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตธรรมดาๆ สามารถแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการนำเสนอหรือรายงานข่าวแบบมีสื่อสมัครเล่นที่มาจากประชาชนทั่วไป (Citizen Journal) ได้อย่างฉับไว ไร้ขอบเขต การสูญหายไปของอุปสรรคขวางกั้นนี้ ทำให้เกิดข้อมูลข่าวสารมากมายในโลกอินเทอร์เน็ต กลายเป็นวัฒนธรรมแห่งมือสมัครเล่น (The Cult of the Amateur) ที่ทำให้

facebook

Search

Mark Zuckerberg

🏠 Founder and CEO at Facebook 🎓 Studied Comp
Palo Alto, California 🌐 Knows English, Mandarin C
Born on May 14, 1984

Wall

RECENT ACTIVITY

📺 Mark subscribed to updates from N
York Times · [Subscribe](#)

คุณภาพของข้อมูลข่าวสารนั้นต่ำลงตามความขาดแคลนและภูมิปัญญาของคนในสังคมนั้นๆ ซึ่งย่อมส่งผลเสียหายหากผู้รับข่าวสารมิได้แสวงหาข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้าน หรือตั้งใจที่จะเปิดรับเฉพาะข่าวสารที่ตนเองเชื่อและชื่นชอบ ดังจะเห็นได้จากปัญหาทางสังคมการเมืองในประเทศของเราในขณะนี้ ที่ซึ่งข่าวสารถูกบิดเบือนอย่างจงใจ ผู้ที่เสพข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตจึงต้องใช้อย่างมีวิจารณญาณ และรู้เท่าทัน

เทคโนโลยีและนวัตกรรมเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากความรัก ความทุ่มเทของบุคคลผู้เป็นตำนานดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นจึงควรใช้เพื่อประโยชน์ในด้านความรักเป็นสำคัญ อย่าได้ใช้

เพื่อการประหัตประหารซึ่งกันและกัน เพราะนั่นจะนำพาทั้งเทคโนโลยีและผู้ใช้สู่ความเสื่อมแห่งยุคดิจิทัล ยุคที่ผู้คนใช้ข้อมูลข่าวสารมาทำลายล้างกันผ่านเทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แทนการใช้อาวุธยุทธโธปกรณ์เฉกเช่นอดีต ยุคที่สงครามจะก่อตัวขึ้นจากโลกเสมือน ผ่านการสร้างกระแสในสังคมออนไลน์ จนขยายวงกว้างสู่โลกแห่งความเป็นจริง หากเป็นเช่นนั้นจริง ความรักจะกลายเป็นความเกลียดชัง เทคโนโลยีจะกลายเป็นอาวุธ ข้อมูลที่บิดเบือนจะกลายเป็นกระสุนที่ใช้ยิงต่อสู้กันจนแหลกลาญไปด้วยกันทั้งสองฝ่าย ขออย่าให้เป็นเช่นนั้นเลย...

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. 2553. แนวพินิจใหม่ในสื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการเมธีวิจัย
อาวุโส ฝ่ายวิชาการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (สกว.)
- ฉัฐธา ภาระตะศิลปิน. 2554. การใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Buckingham, D. 2004. *The Media Literacy of Children and Young People*.
London : McGraw Hill.
- Golsmith, J., & Tin Wu. 2006. *Who Controls the Internet*. Oxford University
Press.

[หมวดทั่วไป]

ความรักในมุมมองของ บรรณารักษ์ : ผู้เป็นทั้งมารดาและภรรยา

สุจิต เพชรแก้ว

ความรักเป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ทุกคนบนโลก ต้องการได้รับและขณะเดียวกันการได้ให้ความรักก็เป็นสิ่งอึดใจ เมื่อเป็นผู้มอบความรักแก่บุคคล หรือสิ่งรอบตัวเช่นกัน จึงสามารถกล่าวได้ว่า “ความรักเป็นสิ่งเติมเต็มให้ชีวิต ไม่รู้สึกขาดอะไรไป”

ในบางสถานการณ์หรือบางจังหวะของชีวิตความรักเป็นได้ทั้ง ความหวัง กำลังใจ ความเชื่อมั่น และศรัทธาในกันและกัน “บางคนที่มีักพูดว่าตนเป็นคนไร้รักหรือคิดว่าตนไม่เคยได้รับความรักจากใคร” อันที่จริงเขาเหล่านั้นไม่เข้าใจ จึงยังไม่เห็นคุณค่าของความรัก ทั้งที่

หัวหน้าบรรณารักษ์ วิทยาลัยแสงธรรม

ความรักรายล้อมอยู่รอบตัวเราเสมอ หากแต่ลักษณะรูปแบบของรักที่แสดงออกมานั้นต่างกันไป เนื่องจากสถานะความสัมพันธ์ของผู้ให้และผู้รับ

ครอบครัวได้ทำให้ความรัก เป็นสิ่งที่ เป็นพลังใจ ที่สำคัญที่สุดในการหล่อเลี้ยง เติบโตเต็มในทุกด้านของครอบครัว ความรักเป็น พลังแห่งการเริ่มคิดเป้าหมายของชีวิต ร่วม เป็นกำลังใจ ร่วมฝัน และก้าวไปข้างหน้า หลายคนมักจะกล่าวว่า เมื่อมีครอบครัวแล้ว ชีวิตมั่นคงเป็นหลักฐานกว่าชีวิตโสด ซึ่งอันที่จริงแล้วมันเกิดจากพลังแห่งรักเพียงสิ่งเดียว เพราะรักทำให้เราต้องการทำเพื่อผู้อื่น เพื่อ ครอบครัว ซึ่งนี่คือแรงผลักดันสำคัญที่เหนือ กว่าการที่เราคิดแค่เพียงทำเพื่อตนเอง

ชีวิตครอบครัวยังเป็นการเริ่มเส้นทาง สายใหม่ของความรัก ที่ทุกคนในครอบครัวจะต้องสร้างทางเดินสายใหม่นี้ไปด้วยกันและเป็น ธรรมดาที่ทุกคนจะมีความคิด Ego ในตนเอง ที่แตกต่าง จึงจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเข้าหากัน ทำความเข้าใจ และรู้จักคำว่า เสียสละ รู้จัก ให้ ตลอดจนการเปิดใจพูดคุยกันโดยเฉพาะวัย รุ่นที่จะต้องใส่ใจเป็นพิเศษทั้งการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีการ สื่อสารที่เหมาะสม และที่สำคัญอย่าให้อารมณ์ อยู่เหนือเหตุผล อย่าเพิ่งคิดว่าความรักที่ พ่อ แม่ และลูกที่มีต่อกันเป็นเพียงหน้าที่เท่านั้นไม่ได้อยู่บนพื้นฐาน ของความรัก ความอบอุ่น ที่แท้จริง ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันด่านแรกของ

ครอบครัว เราไม่สามารถสร้างทางเดินสาย ใหม่ของ “ความรัก” มั่นคง และสมบูรณ์ แท้จริงดังที่หวังไว้ร่วมกัน

จากประสบการณ์ในชีวิต โชคชะตา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ความรักได้มี อิทธิพลกับจิตใจเป็นอย่างมาก ความรัก สามารถทำให้มีความหวัง มีความฝัน มีความ สุข และทุกข์ ความรักคือสิ่งที่ไม่สามารถ นิยามได้อย่างตายตัว เพราะรักจะแฝงอยู่ใน ทุกๆความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อความรู้สึก และพฤติกรรม ครอบครัวทำให้ความรักเป็น ความรู้สึกที่อบอุ่นอยู่เหนือกาลเวลา ไม่จาง หาย และจดจำ

ข้อคิดเตือนใจในเรื่องความรัก อันที่จริง ความรักเป็นเรื่องที่นิยามและคำอธิบายที่ ตายตัวได้ยาก เนื่องจากความรักเปรียบ เหมือนศิลปะ จึงทำให้เกิดปัญหา หรือคำถาม ในบางคำถามในรักนั้นไม่สามารถหาคำตอบที่ ชี้อัดได้ว่า นั่นถูก นี่ผิด จึงฝากข้อคิดไว้ในมู มองที่ว่า “ความรักจะยาวนานหรือแสนสั้น ทุกอย่างขึ้นอยู่กับ วิธีการรัก” **รักอย่างไรให้ สุข รักอย่างไรให้ยาว**

ไม่ว่าจะเป็นความรักในความสัมพันธ์ ระหว่างสามี-ภรรยา ระหว่างเพื่อน ระหว่าง ลูก สิ่งสำคัญที่ใช้เป็นวิธีการรัก นั่นคือ “เข้าใจ” เข้าใจในตัวตนของเขา ซึ่งหากเรา ใช้ความเข้าใจ เราจะอยู่กับความสัมพันธ์นั้น ได้โดยไม่มีคำว่า **อดทน**

เมื่อเราเข้าใจในผู้อื่นแล้ว การให้จึงเป็นองค์ประกอบและเป็นปัจจัยที่สำคัญในความรัก การให้เป็นจุดเริ่มต้นของความรู้สึที่ดีๆ อย่างเช่น การให้ความช่วยเหลือ การให้ที่เป็นการแบ่งปันสิ่งของ การให้อภัยความผิดพลาดของผู้อื่น และการให้โอกาส ซึ่งการให้นี้มีที่มา จากสิ่งสำคัญนั่นคือ “การเสียสละ”

จากที่กล่าวมานี้ ขอฝากข้อคิดให้แก่ผู้อ่านว่า การเริ่มรักไม่สำคัญเท่ากับการประคองความรัก ซึ่งความเข้าใจ และการเสียสละเป็นข้อดีของการรัก ที่จะนำไปสู่ความรักที่ยืนยาว และนำไปยึดถือใช้ได้กับทุกสถานะความสัมพันธ์ ที่มอบสิ่งทีวี่เศษที่สุดที่เราทุกคนเรียกว่า “ความรัก”

[หมวดจิตวิทยา]

“เพราะรัก”

พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์

“หน้าที่แรกของความรัก คือ การฟัง”
(Paul Tillich)

นักจิตวิทยาการปรึกษา, รองผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม
อาจารย์พิเศษด้านจิตวิทยาในสถาบันอุดมศึกษา, วิทยากรฝึกอบรมและบรรยายด้าน Counseling Psychology,
Family Counseling, Congruent Communication และ Self-empowerment

เมื่อถามว่า “มีใครไม่เคยมีความรักบ้าง?” อาจจะมีบางคนตอบว่า ไม่เคยมีทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว ยากนักที่จะมีใครสักคนไม่เคยสัมผัสกับความรัมาก่อนเลยในชีวิต ด้วยเหตุว่า ความรักนั้นมีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นความรักที่มีต่อพระเจ้า ความรักที่มีต่อบิดามารดา ความรักของบิดามารดาที่มีต่อบุตร ความรักฉันทนุ่่มสาว ความรักและมิตรภาพในหมู่เพื่อน ฯลฯ จนดูเหมือนว่า ความรักจะเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวของเรา ทั้งที่เรารู้ตัวหรือไม่ก็ตาม

ขณะเดียวกัน หากจะถามว่า เพราะความรักทำให้เกิดอะไรขึ้นมาบ้าง? เชื่อแน่ว่าหลายคนคงจะมีคำตอบ ที่ทำให้เข้าใจได้ว่า **เพราะรักจึงมีสิ่งต่างๆ เกิดขึ้น** ซึ่งมีความหมายอย่างยิ่งต่อชีวิตของเรา

เพราะรัก ความรักของพระเจ้าจึงปรากฏให้เราเห็นกล่าวคือ “พระเจ้าทรงส่งพระบุตรพระองค์เดียวมาในโลก เพื่อเราจะได้มีชีวิตโดยทางพระบุตรนั้น ความรักอยู่ที่ว่าพระเจ้าทรงรักเรา และทรงส่งพระบุตรของพระองค์มาเพื่อชดเชยบาปของเรา” (1 ยอห์น 4: 9-10) **เพราะรัก** พระเจ้าจึงทรงยอมลงมาบังเกิดและพลีพระชนม์เพื่อไถ่บาปของมวลมนุษย์ เพราะความรักนี้แหละที่ทำให้เราควรที่จะรักกัน “เพราะพระองค์ทรงรักเราก่อน” (1 ยอห์น 4: 19)

เพราะรัก เราจึงพยายามทำความเข้าใจในความรักว่า มีกำเนิดหรือที่มาที่ไปอย่างไร ตลอดจนพยายามค้นหาความหมายที่แท้จริง เพื่อที่เราจะได้เข้าใจในรักและปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม

เพราะรัก เราคริสตชนจึงเชื่อว่า ความรักมาจากพระเจ้า ผู้ทรงเป็นองค์ความรัก ดังที่มีกล่าวไว้ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ จากบทจดหมายของนักบุญยอห์นว่า “เราจงรักกัน เพราะความรักมาจากพระเจ้า และทุกคนที่มีความรัก ย่อมบังเกิดจากพระเจ้า และรู้จักพระองค์ ผู้ที่ไม่มีความรักย่อมไม่รู้จักพระเจ้า เพราะพระเจ้าทรงเป็นความรัก” (1 ยอห์น 4: 7-8) ความรักที่มาจากพระเจ้าจึงเป็นพลังสำคัญที่จะเติมเต็มชีวิตของเรามนุษย์ให้สมบูรณ์ครบครัน

ขณะที่ชาวกรีกและชาวโรมันในสมัยโบราณ มีความเชื่อว่า วินัส เทพีแห่งความงามเป็นผู้ให้กำเนิดความรัก โดยมีอีรอสหรือคิวปิด บุตรชายเป็นผู้แผลงศรรักแก่มนุษย์ สัตว์ หรือเทพ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นรักกัน ขณะที่ชาวอารยันในลุ่มแม่น้ำสินธุ ก็มีความเชื่อคล้ายๆ กันว่า พระลักษมี เทพีแห่งความงามและความรัก เป็นผู้ให้กำเนิดความรัก โดยมีกามเทพ พระโอรสเป็นผู้มอบความรักนั้นแก่มวลมนุษย์

ทางด้านจิตวิทยาก็มีการศึกษาพบว่าความรักแบบโรแมนติก (Romantic love) มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับอารมณ์ แรงงูใจ และพฤติกรรม (Liebowitz, 1983; Hatfield and Sprecher, 1986; Tennov, 1979; Harriis, 1995 cited in Sternberg and Wies, 2006) ความรักแบบโรแมนติกเริ่มต้นจากบุคคลหนึ่งสนใจในบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพิเศษ จนกระทั่งทุ่มเทความสนใจ และพลังงานภายในตนเพื่อให้บุคคลนั้นเลือกและยอมรับเขาในฐานะคู่รัก นอกจากนี้ ความรักแบบโรแมนติกยังเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ยากที่จะควบคุม และไม่มี ความแน่นอนว่า จะคงอยู่นานแค่ไหน (Tennov, 1979; Hatfield and Sprecher, 1986; Harriis, 1995 cited in Sternberg and Wies, 2006)

Robert Sternberg (1986) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันและศาสตราจารย์ด้านการพัฒนามนุษย์ ได้ทำการศึกษาจนพบว่า ความรักประกอบด้วยองค์ประกอบสามอย่างที่แตกต่างกัน คือ **ความใกล้ชิดสนิทสนม** (intimacy) **การผูกมัด** (commitment) และ**ความหลงใหล** (passion) ความใกล้ชิดเป็นรูปแบบที่บุคคลสองคนแบ่งปันความเชื่อมั่นและชีวิตส่วนตัวต่อกัน มีความคุ้นเคยใกล้ชิดกันในการรู้สึก มีความเข้าใจกันอย่างลึกซึ้ง เอื้ออาทรต่อกัน สื่อสารกันได้อย่างดี และมีความไว้วางใจต่อกัน ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว จะแสดงออกในรูปของมิตรภาพและความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติก ส่วนการผูกมัดเป็นการคาดหวังว่า ความสัมพันธ์นี้จะคงอยู่ถาวร ไม่เปลี่ยนแปลง และ ความหลงใหลเป็นความปรารถนา รวมถึงแรงผลักดัน ที่ดึงดูดชายหญิงเข้าหากัน ความ

หลงใหลจะแสดงออกมาในลักษณะของความ รู้สึกโรแมนติก ความต้องการใกล้ชิดทางด้าน กายภาพ และการมีเพศสัมพันธ์

Sternberg ยังพบอีกว่า หากเรามีหรือ ขาดองค์ประกอบในแต่ละด้าน คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความหลงใหล และการผูกมัด จะทำให้เกิดความรักได้ 8 รูปแบบที่แตกต่าง กัน กล่าวคือ ถ้าในความรักนั้นไม่มีองค์ประกอบใดๆ อยู่เลย ก็จะกลายเป็น “ไร้รัก”

ถ้ามีความใกล้ชิดสนิทสนม มีความหลงใหลแต่ไม่มีการผูกมัด ก็จะกลายเป็น “รักแบบโรแมนติก” (Romantic love) ถ้ามีความใกล้ชิดสนิทสนม แต่ไม่มีความหลงใหลและการผูกมัด ก็จะกลายเป็น “รักแบบชอบพอ” (Liking) ถ้ามีความหลงใหล และการผูกมัด แต่ไม่มีความใกล้ชิดสนิทสนม ก็จะกลายเป็น “รักหลง” (Fatuus love) แต่ถ้ามีความหลงใหล แต่ไม่มีความใกล้ชิดสนิทสนมและการผูกมัด ก็จะกลายเป็น “รักแบบหลงใหล” (Infatuation) ถ้ามีความใกล้ชิดและการผูกมัด แต่ปราศจากความหลงใหล ก็จะกลายเป็น “รักแบบเพื่อน (Companionat love) ถ้ามีการผูกมัด แต่ไม่มีความใกล้ชิดสนิทสนมและความหลงใหล ก็จะกลายเป็น “รักหลอกๆ” (Empty love) แต่ถ้ามีทุกองค์ประกอบ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความหลงใหลและการผูกมัด ก็จะกลายเป็น “รักแท้” (Consummate love)

เพราะรัก เราจึงตั้งใจศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ จนกระทั่งเกิดความรู้ความเข้าใจใน ความรู้สึกที่เรียกว่า “รัก”

เพราะรัก เราจึงมีแรงจูงใจ และรับรู้ ถึงพลังสำคัญที่คอยผลักดันเรา ให้กระทำการ ต่างๆ พลังของความรักนั้นว่า ยิ่งใหญ่และมี อานุภาพมหาศาล ทำให้เรากระทำการต่างๆ อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย อาทิเช่น ความรัก ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ทำให้บุคคลที่เป็นพ่อแม่ ยอมเหน็ดเหนื่อย รวากับไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เพื่อดูแลลูกน้อยตั้งแต่แรกเกิดด้วยความรัก ทะนุถนอม เอาใจใส่อย่างดีที่สุด เพื่อให้ลูก เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ในบทจดหมายของนักบุญยอห์นมีกล่าว ไว้ว่า “ถ้าผู้ใดพูดว่า ฉันรักพระเจ้า แต่เกลียดชังพี่น้องของตน ผู้นั้นย่อมเป็นคนพูด เท็จ เพราะผู้ไม่รักพี่น้องที่เขาแลเห็นได้ ย่อม ไม่รักพระเจ้า ที่เขาแลเห็นไม่ได้” (1 ยอห์น 4 : 20) และอีกประโยคที่ว่า “จงมีความรัก เกิด เพราะพระองค์ทรงรักเราก่อน” (1 ยอห์น 4 : 19) ดังนั้น เพราะความรักที่มีต่อ พระเจ้าอย่างแท้จริงจึงกลายเป็นแรงผลักดัน สำคัญ ให้เรามีความรักต่อเพื่อนมนุษย์รอบ ข้าง ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใครและอยู่ในฐานะใด

เพราะรัก เราจึงมักคิดถึงบุคคลที่เรารัก แทบจะตลอดเวลา อยากรับรู้ความเป็นไปของ อีกฝ่าย มีอารมณ์ตัวอย่างผิดสังเกต รู้สึกอยาก จะเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น บางครั้งอาจมี

ความผิดปกติบางประการเกิดขึ้น เช่น หัวใจเต้นเร็วเมื่ออยู่ใกล้ หายใจไม่ทั่วท้อง ประหม่า และอาจมีเหงื่อออกโดยเฉพาะบริเวณฝ่ามือ เป็นต้น

เพราะรัก เราจึงอยากจะอยู่ใกล้ๆ คนที่เรารัก อยากจะใช้ชีวิตร่วมกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน จนกระทั่งนำไปสู่การแต่งงาน เริ่มต้นชีวิตคู่อย่างถูกต้องตามธรรมเนียมประเพณี ทั้งนี้ เมื่อดูจากสถิติการจดทะเบียนสมรส ตั้งแต่ปี พ.ศ.2478 ถึงปี พ.ศ.2551 หรือประมาณ 73 ปีที่ผ่านมา โดยกรมการปกครองพบว่า มีการจดทะเบียนสมรสมาแล้วประมาณ 15.3 ล้านคู่ ปีละประมาณ 3 แสนคู่ นอกจากนี้ ตามข้อมูลของสำนักงาน

สถิติแห่งชาติยังพบว่า ในปี พ.ศ.2553 ประชากรอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป จำนวน 55.2 ล้านคน มีผู้สมรสทั้งสิ้น 31.5 ล้านคน (ร้อยละ 57) เพราะรักใช่หรือไม่ ที่ทำให้เราเลือกที่จะใช้ชีวิตคู่ เลือกที่จะเสียสละความเป็นส่วนตัว เพื่อดำเนินชีวิตร่วมกันทั้งในยามสุขและยามทุกข์ ทั้งในยามเจ็บป่วยและยามสบายดี

เพราะรัก เราจึงพยายามทำตามหน้าที่ของเราอย่างดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ สาวิภรรยา พี่น้อง เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ฯลฯ โดยที่เราไม่รู้สึกรู้ว่า หน้าที่นี้คืออะไร คือสิ่งที่น่าเบื่อ ตรงกันข้ามเพราะรักเรากลับรู้สึกอยากจะทำสิ่งต่างๆ แม้จะเหมือนเดิมที่เคยทำทุกๆ วันอย่างมีความสุข

การทำหน้าที่ของเราอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดผลดีที่สุดด้วยความรักเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง มีงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยอัลเบอร์ตา ประเทศแคนาดาพบว่า คนที่มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับพ่อแม่มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตรักด้วย ทั้งนี้จากการติดตามข้อมูลของคน 2,970 คน ผ่านการสัมภาษณ์ 3 ครั้งในช่วงชีวิตตั้งแต่ช่วงเป็นวัยรุ่นจนเริ่มเป็นผู้ใหญ่ ช่วงอายุประมาณ 12 ถึง 32 ปี พบว่า ผู้ที่มีความสัมพันธ์อันดีกับพ่อแม่ในวัยเด็ก จะมีคุณภาพของความสัมพันธ์แบบโรแมนติกที่ดีกว่าในอีกหลายปีต่อมา งานวิจัยยังบ่งบอกว่า เราควรจะมีคามตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตัวเองในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และแต่ละคนก็ต้องรับผิดชอบต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะตามมาด้วย (Johnson and Galambos, 2014)

เพราะรัก เราจึงพร้อมที่จะรับฟัง แม้บางครั้งเราอาจจะเหนื่อยจากภารกิจงานต่างๆ แต่ด้วยสายตาแห่งรัก เราจะรับรู้ถึงความปรารถนาที่อยากจะพูดให้ใครสักคนฟัง ในสิ่งที่บุคคลนั้นรู้สึกอัดอัด หรือแม้แต่เรื่องน่ายินดีที่อยากจะแบ่งปันเล่าสู่กันฟัง

Paul Tillich นักเทววิทยาและนักปรัชญาชาวอเมริกัน เชื่อสายเยอรมันได้กล่าวไว้ว่า **“หน้าที่แรกของความรัก คือ การฟัง”** ซึ่งเราจะพบว่า บุคคลในสังคมปัจจุบันฟังกันน้อยลง พ่อแม่ฟังลูกน้อยลง สามภรรยาต่าง

อยากจะเป็นผู้พูดมากกว่าผู้ฟัง ลูกๆ ขาดการฟังและเชื่อในคำพูดคำสั่งสอนของพ่อแม่ ฯลฯ อันที่จริง การรับฟังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในครอบครัว การรับฟังเป็นการแสดงออกขั้นพื้นฐานของความรัก ที่แสดงให้ผู้พูดรับรู้ เรารักเขา เราจึงให้เกียรติและเห็นคุณค่าของเขา ผ่านทางการรับฟัง นอกจากนี้ การรับฟังยังเป็นการแสดงออกถึงการเอาใจใส่ได้ง่ายที่สุด แต่ก็สำคัญที่สุดสำหรับการสร้างเสริมความรัก ที่คนรักกันพึงกระทำ บางที่แทนที่เราจะคิดว่า เราควรจะทำอะไร เราอาจจะคิดใหม่ว่า เราควรจะได้รับฟัง ด้วยท่าทีของความรัก ที่แสดงออกทางการรับฟังอย่างใส่ใจแทน

เพราะรัก เราจึงอดทนต่อสิ่งต่างๆ ที่ไม่ถูกใจเรา เพราะรักเราจึงยอมอดในสิ่งที่เราอยากได้ และยอมทนอยู่กับสิ่งที่เราไม่ยอมมี ไม่อยากได้ แต่ถ้าเราไม่รัก ความอดทนของเราจะมีขีดจำกัด เราจะไม่เข้าใจว่า เราจะทนไปทำไม แม้มีความจำเป็นต้องทน ก็จะกลายเป็นความจำทน ซึ่งไม่มีบุคคลใดปรารถนาจะให้เป็นอย่างนั้น

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 จนถึงปี พ.ศ.2551 ปรากฏว่า อัตราการจดทะเบียนสมรสของคนไทยค่อยๆ ลดน้อยลง แต่การจดทะเบียนหย่ากลับเพิ่มมากขึ้น โดยมีการจดทะเบียน

สมรสลดลงเฉลี่ยปีละ 0.6% ในขณะที่การจดทะเบียนหย่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 6%

นอกจากนี้ยังพบว่า ในปี พ.ศ.2553 ประชากรอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป จำนวน 55.2 ล้านคน มีผู้หย่าร้าง 6.7 แสนคน (ร้อยละ 1.2) แยกกันอยู่ 1.3 ล้านคน (ร้อยละ 2.35) แสดงให้เห็นว่า คนเรามีความอดทนน้อยลง ยิ่งไม่รักกันจริงๆ ด้วยแล้ว ก็ยากที่จะอดทนหรือสร้างเป็นรักกันได้

เกี่ยวกับเรื่องความอดทนนี้ นักบุญเปาโลได้อธิบายถึงลักษณะของความรักแบบคริสตชน ที่นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการดำเนินชีวิต นั่นคือ “ความรักย่อมอดทน มีใจเอื้อเพื่อ ไม่อิจฉา ไม่โอ้อวดตนเอง ไม่

จองหอง ไม่หยาบคาย ไม่เห็นแก่ตัว ความรักไม่ฉุนเฉียว ไม่จดจำความผิดที่ได้รับ ไม่ยินดีในความชั่ว แต่ร่วมยินดีในความถูกต้อง ความรักให้อภัยทุกอย่าง เชื่อทุกอย่าง หวังทุกอย่าง อดทนทุกอย่าง” (1 โครินธ์ 13 : 4-7)

เราจะเห็นได้ว่า **ความอดทน**เป็นคุณลักษณะประการแรกของความรัก ที่นักบุญเปาโล กล่าวถึง ความอดทนจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญประการแรกของบุคคลที่มีความรักความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ไม่ใช่เฉพาะความรักฉันหมั้นสาวเท่านั้น เหตุว่ามนุษย์แต่ละบุคคลล้วนมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกัน มีความคิดทัศนคติพื้นฐาน ตลอดจน

ค่านิยมที่ต่างกัน ตามแต่การอบรมเลี้ยงดูในอดีต รวมถึงการเรียนรู้ที่แต่ละบุคคลได้รับ ตลอดชีวิตที่ผ่านมา

ส่วนคุณลักษณะอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นใจที่เอื้อเพื่อเกื้อกูล ไม่อิจฉาริษยา ไม่เห็นแก่ตัว ฝ้ายเดียว ใจที่รู้จักการให้อภัย ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นคุณลักษณะสำคัญ ที่จะทำให้อุบัติบุคคลใดก็ตามที่ได้สัมผัส จะรับรู้ได้ถึงความรัก ความปรารถนาดีที่มีต่อกันได้อย่างแน่นอน

เพราะรัก เราจึงให้อภัยในความผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งที่เราเองเป็นผู้กระทำ และที่บุคคลอื่นกระทำต่อเรา การให้อภัยไม่ได้ช่วยให้ความสัมพันธ์ของเรากับบุคคลอื่นดีขึ้นเท่านั้น การให้อภัยยังส่งผลดีต่อสุขภาพของเราด้วย

เพราะรัก เราจึงให้ความสำคัญกับมิตรภาพ ให้ความใส่ใจบุคคลที่เรารัก ดูแลเอาใจใส่เท่าที่จะทำได้ ด้วยความเอาใจใส่ที่มี

ต่อกันจึงทำให้เราได้คนรักและเพื่อนสนิท ที่มีความเชื่อใจต่อกัน เพราะรัก เราจึงไม่แน่ใจว่า จะต้องทำอะไรมากมายเพื่อคนที่เรารัก หากแต่จะทำอะไรต่างๆ อย่างใส่ใจด้วยรักที่เรามี

เพราะรัก เราจึงมีความสุข มีความหวัง มีกำลังใจ มีพลังที่จะทำอะไรต่างๆ อย่างดี

เพราะรัก เราจึงรู้สึกขอบคุณพระเจ้า ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม ตลอดจนบุคคลที่เรารักและบุคคลที่รักเรา เนื่องจากบุคคลและสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เราถึงได้สัมผัสถึงสิ่งมหัศจรรย์ที่เรียกว่า “รัก” ที่ช่วยหล่อหลอมบุคลิกลักษณะของเรา ช่วยให้เราได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความภาคภูมิใจในตนเอง และค้นพบความหมายที่ยิ่งใหญ่ของการมีชีวิต

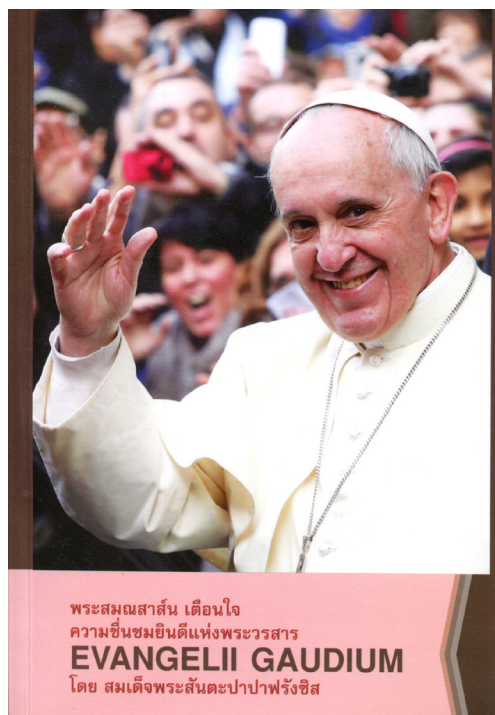
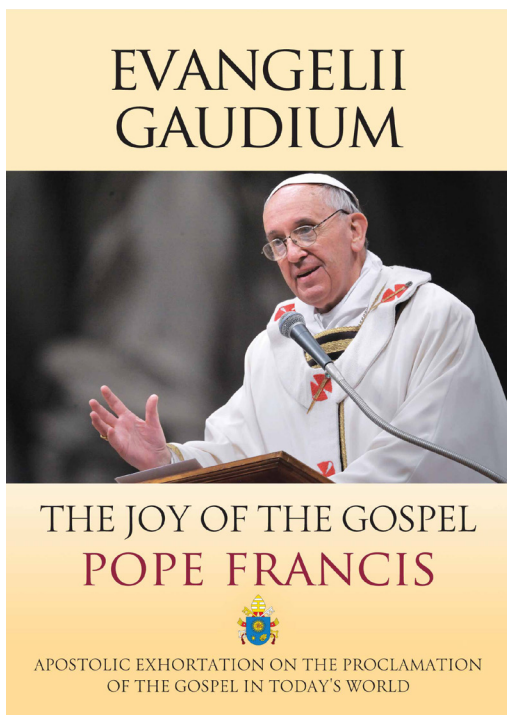
เพราะรัก สิ่งดีงามต่างๆ จึงก่อเกิด และงอกงามในใจของเราเสมอ

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2545). พระคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาใหม่. กรุงเทพมหานคร : องค์การอมตธรรมเพื่อชีวิต.
- Johnson, D. (1997). Reaching out: Interpersonal effectiveness and self-actualization. 6th ed. Needham Heights, MA : Allyn & Bacon.
- Johnson, M.D. and Galambos, N.L. (2014). Paths to Intimate Relationship Quality From Parent-Adolescent Relations and Mental Health. Journal of Marriage and Family, 76 (February 2014): 145-160.
- Myers, D. (2001). Psychology. 6th ed. New York: Worth.
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. Psychological Review, 93, 119-135.
- Sternberg, R. J. (1988). The triangle of love. New York : Basic.
- Sternberg, R.J. & Weis, K. (2006). The new psychology of love. New York: Yale University Press.
- Walster, E. & Walster, G. (1978). A new look at love. Reading, MA : Addison-Wesley.

แนะนำหนังสือ

บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

ชื่อหนังสือ	พระสมณสาส์น เตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร (Evangelii Gaudium)
ผู้เขียน	สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ผู้แปล	เซอร์มารี หลุยส์ พรฤกษ์งาม
ผู้จัดพิมพ์	สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย
พิมพ์ครั้งแรก	2557/2014
จำนวนหน้า	248 หน้า

บาทหลวงสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี, อาจารย์สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

พระสมณสาสน์ เตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร (Evangelii Gaudium) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส เป็นพระสมณสาสน์ฉบับที่สอง ต่อจากพระสมณสาสน์ฉบับแรก “*แสงสว่างแห่งความเชื่อ*” เป็นพระสมณสาสน์ เตือนใจที่สืบเนื่องจากการประชุมสมัชชาพระสังฆราชครั้งที่ 13 ในปีแห่งความเชื่อเมื่อวันที่ 7-28 ตุลาคม ค.ศ.2013 ในหัวข้อ “*การประกาศพระวรสารครั้งใหม่ เพื่อถ่ายทอดความเชื่อคริสตชน*” พระสันตะปาปาฟรังซิสได้นำข้อเสนอของบรรดาพระสังฆราชคาทอลิกทั่วโลก พร้อมทั้งประสบการณ์ ของพระองค์ รวมทั้งประสบการณ์ของพระศาสนจักรคาทอลิกในส่วนต่างๆของโลก นำเสนอเป็นพระสมณสาสน์ เตือนใจฉบับนี้

โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วย เนื้อหาจำนวน 5 บท แบ่งเป็นวรรคตอนหรือเป็นข้อๆ 288 ข้อ และจำนวน 246 หน้า

บทนำ (ข้อ1-18) สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรงเขียนเพื่อให้กำลังใจบรรดาคริสตชนผู้ซื่อสัตย์ เพื่อเชื่อเชิญทุกคนเข้าสู่การประกาศพระวรสารครั้งใหม่ ซึ่งเน้นถึงความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสารที่เปี่ยมล้นจิตใจและชีวิตของบรรดาผู้พบพระเยซูเจ้า ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน และทรงชี้ แนวทางการปฏิบัติพันธกิจของงานอภิบาลของพระศาสนจักรใหม่ในอนาคต

ความชื่นชมยินดีที่ฟื้นฟูขึ้นใหม่และแบ่งปันกันได้ พระสันตะปาปาฟรังซิสเชิญชวนคริสตชนแต่ละคน ให้ฟื้นฟูการตัดสินใจพบปะกับพระเยซูคริสตเจ้าในแต่ละวัน เพื่อพบความชื่นชมยินดีที่พระคริสตเจ้าทรงนำมาให้ พระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมและใหม่เป็นพระวาจาของพระเจื่อก็บอกกับเราเช่นนั้น

ความชื่นชมยินดีที่อ่อนหวาน และส่งเสริมกำลังใจในการประกาศพระวรสาร “*เพราะความรักของพระคริสตเจ้าผลักดันเรา*” (2คร5:14) แม้ต้องแลกด้วยน้ำตา ต้องหวาดด้วยความลำบาก ขวามิได้มาจากผู้ประกาศที่โศกเศร้า หมดกำลังใจ หรือกังวล แต่มาจากศาสนบริกรแห่งพระวรสารที่มีชีวิตเต็มด้วยความกระตือรือร้นแห่งความชื่นชมยินดีของพระคริสตเจ้า **ความใหม่อันเป็นนิรันดร์**คือ พระเจ้าทรงแสดงความรักอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ในพระเยซูคริสตเจ้า ผู้ทรงสิ้นพระชนม์ และกลับคืนพระชนมชีพ พระองค์ทำให้ผู้เชื่อในพระองค์ใหม่อยู่เสมอ เราต้องระลึกถึงธรรมเนียมล้ำลึกปัสกาในชีวิตประจำวันของเราทุกวัน โดยเฉพาะในพิธีบูชาขอบพระคุณ

การประกาศพระวรสารครั้งใหม่ เพื่อถ่ายทอดความเชื่อ เราประกาศข่าวดีแก่

1. บรรดาคริสตชนผู้ปฏิบัติศาสนกิจอยู่แล้วเพื่อให้เติบโตในความเชื่อ และสามารถตอบสนองความรักของพระเจ้าให้ดียิ่งขึ้น

2. ผู้รับศีลล้างบาปแต่ไม่ได้ดำเนินชีวิตตามข้อเรียกร้องของศีลล้างบาป 3. ผู้ที่ไม่รู้จักพระคริสตเจ้าหรือผู้ปฏิเสธพระองค์ พระศาสนจักรต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมธรรมทูตเป็นลำดับแรก ต้องมีกระบวนการค้นพบพันธกิจในทุกกิจการของพระศาสนจักร พระสมณสาส์นฉบับนี้ให้ความสำคัญกับบทบาทพระศาสนจักรท้องถิ่นและบทบาทของพระศาสนจักรสากล ต้องมีการกระจายอำนาจจากศูนย์กลางอย่างถูกต้อง และกำหนดขอบข่ายและแนวทางการประกาศพระวรสารเป็นรูปธรรม เพื่อการปฏิบัติให้เป็นจริง

บทที่ 1 การเปลี่ยนแปลงด้านธรรมทูตของพระศาสนจักร (ข้อ 19-49)

1.1 พระศาสนจักรออกเดินทาง (20-24) ทุกคนได้รับเรียกสู่การออกเดินทางธรรมทูตครั้งใหม่นี้คือ การออกจากความสะดวกสบายปลอดภัยของตน และมีความกล้าหาญที่จะไปยังทุกพื้นที่ที่ต้องการแสงสว่างแห่งพระวรสาร ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสารคือความชื่นชมยินดีแห่งธรรมทูต ซึ่งทำให้ออกเดินทางไปทุกแห่งทุกโอกาส “เพราะเรามาเพื่อจุดประสงค์นี้” (มก1:38) ความสัมพันธ์ของพระศาสนจักรกับพระคริสตเจ้าเป็นสนธิสัมพันธ์แบบธรรมทูต พระศาสนจักรที่ “ออกเดินทาง” เป็นชุมชนศาสนิกชนที่มีความคิดริเริ่มไม่กลัว แสวงหาผู้อยู่ห่างไกล ถูกทอดทิ้ง

มอบความเมตตา การลงมือกระทำ การเป็นเพื่อนร่วมเดินทาง นำไปสู่การบังเกิดผล และการเฉลิมฉลอง

1.2 งานอภิบาลและการกลับใจ (25-32) การประกาศข่าวดีจะเป็นไปได้ ชุมชนทุกแห่งจะต้องกระทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ก้าวหน้าในหนทางแห่งการกลับใจด้านงานอภิบาลและธรรมทูต การฟื้นฟูพระศาสนจักรมีอาจารย์ได้ แม้แต่โครงสร้างพระศาสนจักรต้องปฏิรูปให้มีโครงสร้างธรรมทูตมากยิ่งขึ้น หน่วยงานอภิบาลต้องมีทัศนคติของการออกไป เพื่อพระศาสนจักรจะไม่ตกในอันตรายของการเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง ชุมชนวัดต้องส่งเสริมการอบรมให้สมาชิกเป็นผู้ประกาศข่าวดี เป็นศูนย์กลางส่งธรรมทูต กลุ่มคริสตชนพื้นฐาน องค์กร ขบวนการ รูปแบบสมาคมอื่นๆ ในพระศาสนจักร พระจิตเจ้าทรงบันดาลให้เกิดขึ้นเพื่อการประกาศพระวรสาร พระศาสนจักรท้องถิ่นได้รับเรียกให้กลับใจแบบธรรมทูต มุ่งสู่กระบวนการพิเคราะห์แยกแยะ การชำระให้บริสุทธิ์ และการปฏิรูป พระสังฆราชต้องส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวแบบธรรมทูตในสังฆมณฑล พระสันตะปาปาและโครงสร้างศูนย์กลางพระศาสนจักรสากลต้องกลับใจเชิงอภิบาลด้วย ต้องมองงานอภิบาลด้วยมุมมองธรรมทูต ต้องกล้าคิดค้นใหม่ มีการทบทวนตนเองร่วมกัน ถึงเป้าหมาย โครงสร้าง รูปแบบ และวิธีการประกาศพระวรสารในชุมชนของตน

1.3 เริ่มจากใจกลางของพระวรสาร (34-39) แก่นหลักของการประกาศข่าวดี คือ ความรักที่ช่วยให้รอดของพระเจ้า ซึ่งแสดงออกในพระเยซูคริสตเจ้า ผู้ทรงสิ้นพระชนม์ และเสด็จกลับคืนพระชนมชีพ ในข้อความเชื่อมีฐานานุกรมลำดับความจริง “มีความเชื่อที่แสดงออกเป็นการกระทำอาศัยความรัก” (กท5:6) ความเมตตากรุณาเป็นคุณธรรมที่ยิ่งใหญ่ เป็นคุณธรรมของพระเจ้า การประกาศพระวรสารต้องไม่เน้นเพียงข้อความเชื่อหรือจริยธรรมบางประการ การประกาศข่าวดีต้องเน้นแก่นแท้ของพระวรสาร ความเมตตา กรุณา ความดีใจ ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย แต่มีความลึกซึ้งและความจริง น่าเชื่อถือและชัดเจน

1.4 พันธกิจที่ก่อร่างสร้างขึ้นในข้อจำกัดของมนุษย์ (40-45) การประกาศข่าวดีมีเนื้อหาและวิธีการกล่าวถึงเนื้อหา นั้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว เราจึงต้องสนใจวิธีการและภาษาที่ใช้สื่อสารความจริง เป็นเพื่อนร่วมทางชีวิตด้วยความเมตตากรุณาและพากเพียรอดทนในศีล อภัยบาป และให้ความบรรเทาใจจากความรักของพระเจ้า เหนือความผิดพลาดและความล้มเหลวของมนุษย์ แม้ผู้ประกาศพระวรสารมีข้อจำกัดด้านภาษาและสิ่งแวดล้อม แต่ยอมรับ”เป็นผู้อ่อนแอเพื่อชนะใจผู้อ่อนแอ เป็นทุกอย่างสำหรับทุกคน” (1คร9:22) ไม่

ปฏิเสธความดีที่ทำได้ แม้เสี่ยงที่จะเปื้อนโคลนในหนทางนั้น

1.5 มารดาที่มีหัวใจเปิดกว้าง (46-49) พระศาสนจักรที่ออกเดินทางเป็นพระศาสนจักรที่เปิดกว้าง เป็นบ้านสู่พระบิดา วัดทุกแห่งเปิดประตูกว้างต้อนรับทุกคน เป็นประตูแห่งศีลศักดิ์สิทธิ์ พระศาสนจักรเป็นบ้านพระบิดาสำหรับทุกคนที่มีปัญหา ผู้ยากไร้ ให้แบบให้เปล่า พระสันตะปาปาทรงชื่นชมพระศาสนจักรที่ต้องประสบอุบัติเหตุ บาดเจ็บ และสกปรกมากกว่าพระศาสนจักรที่ป่วยเพราะขัดตนเองอยู่ในความสะดวกสบายและที่ปลอดภัยของตน

บทที่ 2 ในวิกฤติเรื่องหน้าที่ของชุมชน (50-108) พระสันตะปาปาฟรังซิสได้มองดูพิเคราะห์แยกแยะสภาพสังคมปัจจุบันในทัศนะของการอภิบาลของศาสนศิษย์ธรรมทูต สิ่งที่มีอิทธิพลกับการประกาศข่าวดีในสมัยปัจจุบันมีดังนี้

2.1 ข้อท้าทายบางประการของโลกปัจจุบัน (52-75) มนุษยชาติกำลังก้าวหน้าทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นคือ ด้านสุขภาพ การศึกษา และการสื่อสาร แต่ยังมีปัญหามากมายที่เราควรมองด้วยความเข้าใจใหม่

1. ปฏิเสธระบบเศรษฐกิจที่กีดกันและความเหลื่อมล้ำทางสังคมการแข่งขันผู้แข็งแกร่งอยู่รอดบริโภคนิยม

2. ปฏิเสธการบูชาเงินตรา บูชารูปเคารพใหม่ ระบบผูกขาด คนกลุ่มน้อยได้ประโยชน์ การทุจริตคอร์รัปชัน
3. ปฏิเสธเงินตราที่เป็นนายแทนที่จะรับใช้ เงินต้องรับใช้ ไม่ใช่ครอบงำเศรษฐกิจและการเงิน ต้องมีจริยธรรมที่ส่งเสริมความเป็นมนุษย์
4. ปฏิเสธความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความรุนแรง ถ้าระบบสังคมและเศรษฐกิจขาดความยุติธรรม ปราศจากความเท่าเทียมกันทางโอกาส บริโคมมากเกินไปจะนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในสังคมและมะเร็งร้ายการทุจริตคอร์รัปชัน เต็บโตและหยิ่งรากลในสังคม รูปแบบความก้าวร้าวรุนแรงและสงครามก็จะเพิ่มขึ้น
5. ข้อท้าทายทางวัฒนธรรมบางประการ เสรีภาพทางศาสนาถูกคุกคาม มีการเบียดเบียนคริสตชนจากพวกยิวหลักอย่างสุดโต่ง การเมินเฉยต่อศาสนา และการใช้ชีวิตแบบสัมพัทธ์นิยม การให้ความสำคัญกับสิ่งภายนอก รวดเร็ว ผิวเผิน ชั่วคราว มากกว่าสิ่งที่เป็นจริง อิทธิพลภายนอกจากสื่อต่างๆ กระทบวัฒนธรรม การแต่งงานและ

ครอบครัว กระบวนการของกระแสโลก ครอบครัวที่ต้องผ่านวิกฤติทางวัฒนธรรม ปัญเจกนิยม

6. ข้อท้าทายของการนำความเชื่อสู่วัฒนธรรม การชำระวัฒนธรรมให้บริสุทธิ์ และการบรรลุภูมิภาวะการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น การติดสุรา ความรุนแรงในครอบครัว การไม่ไปวัด ความเชื่อไสยศาสตร์ ฯลฯ ความศรัทธาของประชาชน (popular piety) จะช่วยข้อบกพร่องเหล่านี้ การถ่ายทอดความเชื่อสู่อีกรุ่นหนึ่ง อิทธิพลของสื่อสัมพันธ์นิยม บริโคนิยม ขาดการอภิบาลผู้ยากจน ขาดการต้อนรับด้วยมิตรไมตรี การสร้างมิติตามเชื่อในบริบทความเชื่อทางศาสนาที่หลากหลาย การนำความเชื่อและความเป็นหนึ่งเดียวสู่วัฒนธรรม
7. ข้อท้าทายของวัฒนธรรมเมือง การมองดูเมืองด้วยสายตาแห่งความเชื่อ พระเจ้าประทับอยู่ร่วมเดินทางชีวิต เมื่อต้องการการประกาศพระวรสารใหม่ ช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆ ของชีวิตในเมือง มีส่งเสริมการภาวนาและความเป็นหนึ่งเดียวกันกับชุมชนเมือง

2.2. การประจัญที่ผู้อภิบาลต้องเผชิญ (ข้อ 76-109)

1. **ตอบรับข้อท้าทายของจิตตารมณ์ธรรมทูต** (ข้อ 78-79) ปัญหาปัจเจกนิยม วิฤติอัตลักษณ์ และความกระตือรือร้นลดลง เป็นตัวกระตุ้นกันและกัน อย่าให้วิถีชีวิตการยึดติดความปลอดภัยทางเศรษฐกิจ ชื่อเสียง อำนาจ มีอิทธิพลมากกว่าการอุทิศตนมอบชีวิตเพื่อผู้อื่นในพันธกิจ ด้วยความรักและความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร
2. **ปฏิเสธความเกียจคร้านที่เห็นแก่ตัว** (ข้อ 81-83) การทำงานต้องเน้นบุคคล ต้องรู้จักรอคอย ยอมรับ การขัดแย้ง การวิพากษ์วิจารณ์ ความล้มเหลว และกางเขน ต้องไม่ให้ความชื่นชมยินดีถูกขโมยไป
3. **ปฏิเสธการมองโลกในแง่ร้ายที่ไร้ผล** (ข้อ 84-86) ไม่มีใครจะเอาความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสารไปจากเราได้ (ยน 16:22) อย่ายอมแพ้ต่อวิฤติที่ทำลาย “พระหรรษทานของเราเพียงพอสำหรับท่าน” (2คร 12:9) ชัยชนะของคริสตชนคือกางเขนเสมอ กางเขนเป็นธงแห่งชัยชนะ เราถือนี่ด้วยความรักในการต่อสู้กับความชั่ว

4. **ตอบรับความสัมพันธ์ใหม่ที่เกิดจากพระเยซูคริสตเจ้า** (ข้อ 87-92) ต้องออกจากชีวิตจิตมุ่งที่จะอยู่ดีกินดีและรักความสะดวกสบาย แต่ไม่ช่วยเหลือพี่น้องที่มีความทุกข์ยาก เราควรสนับสนุนให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว การให้กำลังใจกัน การเป็นพี่น้องในจิตภาวนา

5. **ปฏิเสธจิตตารมณ์ทางโลก** (spiritual worldliness) (ข้อ 93-97) คือ การยึดเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง ต้องออกจากตนเอง เปิดตนให้พระจิตเจ้าได้สัมผัสเรา ช่วยให้เราเป็นอิสระ มีพระคริสตเจ้าเป็นศูนย์กลางชีวิต และทำงานเพื่อผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ยากจน

ปฏิเสธสงครามระหว่างพวกเรา (ข้อ 98-101) ความแตกแยก ความเกลียดชัง ความอิจฉาริษยา การดูถูก ฯลฯ เสริมสร้างการคืนดีความเป็นหนึ่งเดียว (ยน 17:21) ชนะความชั่วด้วยความดี (รม 12:21) ไม่ท้อแท้ในการทำ ความดี (กท 6:9)

7. **ข้อท้าทายอื่นๆ ของพระศาสนจักร** (ข้อ 102-109) ส่งเสริมบทบาทของบรรดาฆราวาส บทบาทของบรรดาสตรีในพระศาสนจักร ทำงานอภิบาลเยาวชน ทำงานอภิบาล

กระแสนี้เรียกพระสงฆ์และนักบวช
อยู่ในความจริง รักษาความชื่นชม
ยินดี ความกล้าหาญ การอุทิศตน
ด้วยความหวัง รักษาและเพิ่มพูน
พลังธรรมทูตอยู่เสมอ

บทที่ 3 การประกาศพระวรสาร (ข้อ 110-175) การประกาศพระวรสารที่แท้จริงต้องมีการประกาศว่า “พระเยซูเจ้าทรงเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้า” และมีการประกาศถึง “การสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพของพระเยซูคริสตเจ้า”

3.1. ประชากรทั้งมวลของพระเจ้าประกาศพระวรสาร (ข้อ 111-134)

1. ประชากรเพื่อทุกคน (ข้อ 112-114) ความรอดที่พระเจ้าทรงมอบแก่เรา เป็นผลแห่งพระเมตตากรุณาของพระองค์ พระองค์ประทานความรอดให้ทุกคน ทำให้มนุษย์เป็นหนึ่งเดียวกัน และเป็นประชากรของพระองค์ในพระศาสนจักร และมีส่วนร่วมในพันธกิจการประกาศข่าวดี เพื่อนำความรอดแก่ทุกคนในโลก

2. ประชากรที่มีใบหน้าหลากหลาย (ข้อ 115-118) ศาสนาคริสต์มิได้มีรูปแบบวัฒนธรรมเดียว แต่มีหลายวัฒนธรรมของประชากรที่หลากหลาย

หลาย แต่ไม่คุกคามเอกภาพของพระศาสนจักร ธรรมทูตทำงานสอดคล้องกลมกลืนกับคริสตชนพื้นเมือง เพื่อทำให้ความเชื่อและชีวิตพระศาสนจักรแสดงออกอย่างเหมาะสมตามวัฒนธรรม

3. เราทุกคนเป็นสานุศิษย์ธรรมทูต (ข้อ 119-121) คริสตชนทุกคนได้รับเรียกให้เป็นพยานแห่งความเชื่อ

4. พลังการประกาศพระวรสารในความศรัทธาของท้องถิ่น (popular piety) (ข้อ 122-126) ความศรัทธาของท้องถิ่น เช่น การเดินทางแสวงบุญไปยังสักการสถาน การสวดสายประคำ การจุดเทียนในบ้าน ฯลฯ ความศรัทธาของท้องถิ่น เป็นผลของพระวรสารที่ได้รับ การปลูกฝังในวัฒนธรรม เป็นพลังในการประกาศพระวรสาร

5. จากบุคคลถึงบุคคล (ข้อ 127-129) การประกาศพระวรสารประการแรก คือ การสนทนาส่วนตัว การแบ่งปันความเชื่อ การเป็นพยานส่วนตัว พระศาสนจักรต้องพัฒนารูปแบบการประกาศข่าวดีให้เข้ากับวัฒนธรรม

6. พระพรพิเศษเพื่อรับใช้ความเป็นหนึ่งเดียวในการประกาศพระ

วรสาร (ข้อ130-131) พระจิตเจ้าทรงทำให้พระศาสนจักรประกาศพระวรสารโดยพระพรพิเศษต่างๆ ที่หลากหลาย เป็นพลังแห่งการประกาศพระวรสาร

7. วัฒนธรรม ความคิด และการศึกษา (ข้อ 132-133) การประกาศพระวรสารแก่วัฒนธรรมเรียกร้องให้ประกาศแก่ วิชาชีพ วิทยาศาสตร์ องค์ความรู้ต่างๆ มีการพบปะระหว่างความเชื่อ เหตุผล และวิทยาศาสตร์ งานวิจัยทางเทววิทยาส่งเสริมการเสวนากับวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ เทววิทยาเพื่อการประกาศข่าวดี

3.2. บทเทศน์ (ข้อ 135-144) การเทศน์ในพิธีกรรมเป็นหน้าที่สำคัญ พระเจ้าทรงปรารถนาเข้าถึงผู้อื่น โดยผ่านทางผู้เทศน์ พระเยซูเจ้าตรัสว่า “ให้อยู่กับพระองค์ เพื่อจะถูกส่งออกไปเทศน์สอน” (มก3:14)

1. บริบททางพิธีกรรม (ข้อ 137-138) บทเทศน์เน้นการสนทนาระหว่างพระเจ้า และประชากรของพระองค์ มีรูปแบบเฉพาะ การเฉลิมฉลองความเชื่อ บทเทศน์ควรสั้น และมุ่งสู่ความเป็นหนึ่งกับพระคริสตเจ้าใน ศีลมหาสนิทที่เปลี่ยนแปลงชีวิตของเรา

2. การสนทนาของผู้เป็นมารดา (ข้อ 139-141) พระศาสนจักรเป็นมารดาและเทคน์สอนแก่ประชากร เหมือนมารดาพูดกับบุตร พระจิตเจ้าทำงานเป็นเสมือนต้นธารแห่งน้ำทรงชีวิต อาศัยวัฒนธรรมแห่งความอบอุ่น ความยินดี ความอ่อนโยน พระเยซูเจ้าสนทนาหรือเทศน์มีความรักความเมตตากรุณาที่ซ่อนอยู่เสมอ

3. ถ้อยคำที่ทำให้ดวงใจเราร้อน (ข้อ 142-144) บทเทศน์ต้องมีลักษณะของศีลศักดิ์สิทธิ์ “ความเชื่อมาจากการฟัง สิ่งที่ฟังมาจากพระวาจาของพระคริสตเจ้า” (รม10:17) ผู้เทศน์รวมจิตใจที่รักกัน คือพระทัยของ พระเจ้าและจิตใจของประชากรของพระองค์

3.3. การเตรียมบทเทศน์ (ข้อ 145) เป็นภารกิจที่สำคัญ ต้องใช้เวลาศึกษา ภาวนา พิจารณาไตร่ตรอง ผู้ไม่เตรียมเทศน์เป็นผู้ไม่มีชีวิตจิต ไม่ซื่อสัตย์และไม่รับผิดชอบต่อพระพรที่ได้รับ แนวทางการเตรียมเทศน์

1. การเคารพต่อความจริง (ข้อ146-148) เราต้องถ่อมตนยอมรับว่าพระวาจาของพระเจ้าเปลี่ยนแปลง เราเสมอ ต้องใช้เวลาศึกษาพระคัมภีร์ด้วยความใส่ใจมากยิ่งขึ้น

ด้วยท่าทีของสานุศิษย์ “ตรัสเถิด พระเจ้าข้า ผู้รับใช้ของพระองค์กำลัง ฟังอยู่” (1ซมอ3:9) เราควรใช้เวลา ศึกษาพระคัมภีร์จนเกิดความมั่นใจว่า เราเข้าใจพระวาจา และเชื่อมตัวบท พระวาจาบทนั้นกับพระคัมภีร์ ทั้งหมด

2. **ทำให้พระวาจามีลักษณะส่วนบุคคล** (ข้อ149-151) ผู้เทศน์ต้องคุ้นเคย เป็นส่วนตัวกับพระวาจาของพระเจ้า
3. **การอ่านพระวาจาด้วยการภาวนา** (Lectio Divina) (ข้อ152-153) ควรค้นหาว่าพระวาจาต้องการบอกอะไรกับเราในสถานการณ์ชีวิตของเราในปัจจุบัน เราสามารถนำมาใช้ ในชีวิตของเราอย่างไร และเราแบ่งปันประสบการณ์พระวาจาเกิดผลกับชีวิตของเราแก่ผู้อื่นอย่างไร
4. **การฟังประชากร** (ข้อ154-155) ผู้เทศน์ต้องฟังประชากรด้วยเพื่อ ค้นหาสิ่งที่สัตบุรุษต้องการจะได้ยิน ด้วย
5. **เครื่องมือในการเทศน์สอน** (ข้อ156-159) เนื้อหาบทเทศน์มีความสำคัญ และวิธีการเทศน์ก็สำคัญด้วย บทเทศน์ที่ดีควรประกอบด้วย “ความคิด ความรู้สึก และภาพพจน์” ต้องเรียบ

ง่าย ชัดเจน ตรงประเด็น และมี การปรับให้เข้ากับผู้ฟัง

3.4. การประกาศพระวรสารเพื่อทำให้ความเข้าใจเรื่องการประกาศลึกซึ้งยิ่งขึ้น (ข้อ160-175) การเป็นธรรมชาติของพระเยซูเจ้า เป็นการเรียกให้เติบโตในความเชื่อ จึงมีการอบรมต่อเนื่องให้เติบโตสู่วุฒิภาวะแห่งความเชื่อ

1. **การสอนคำสอนในเรื่องการประกาศพระเยซูเจ้าและการสอนคำสอนก่อนและหลังรับศีลล้างบาป** (ข้อ163-168) การสอนคำสอนเพื่อให้ก้าวหน้าในความเชื่อต้องมีเนื้อหาที่พระศาสนจักรให้แนวทางไว้ การประกาศความเชื่อเรื่องพระเยซูคริสต์เจ้าครั้งแรกเป็นแก่นคำสอนที่ต้องอยู่ในชีวิตประจำวันของเรา การประกาศข่าวดีควรมีลักษณะ
  - 1.มีความใกล้ชิดเข้าถึงง่าย 2.เปิดสู่การเสวนา 3.ก่อให้เกิดความมานะพากเพียร 4.มีการต้อนรับฉันมิตร 5.ปราศจากการประนาม การสอนคำสอนได้ก้าวหน้าโดยนำ “การสอนคำสอนก่อนและหลังรับศีลล้างบาป” มาใช้โดยให้ชุมชนและพิธีกรรมมีส่วนร่วมอบรมเตรียมสู่ชีวิตคริสตชน

2. การเป็นเพื่อนร่วมทางส่วนตัวใน กระบวนการเติบโต (ข้อ169-173)

ศิลปะแห่งการเป็นเพื่อนร่วมทาง คือเคารพจังหวะความสัมพันธ์ที่ช่วยให้รอด เคารพและเห็นใจ ช่วยปลดปล่อยให้เป็นเป็นอิสระ ช่วยให้เติบโตสู่วุฒิภาวะ เป็นลักษณะศาสนศิษย์ธรรมทูตเป็นเพื่อนร่วมทางกับศาสนศิษย์ธรรมทูต

3. พระวาจาของพระเจ้า (ข้อ174-175) พระวาจาเป็นหัวใจของกิจการทุกอย่างของพระศาสนจักร พระวาจาทำให้มีชีวิตและเกิดผล เตรียมศีลศักดิ์สิทธิ์ ในศีลศักดิ์สิทธิ์ พระวาจาบรรลุผลสูงสุด การศึกษาพระคัมภีร์ต้องเป็นประตูที่เปิดสู่ผู้มีความเชื่อทุกคน และเสนอให้สังฆมณฑล ชุมชนวัด กลุ่มคริสตชน ศึกษาพระคัมภีร์ อย่างจริงจัง และจริงจัง

บทที่ 4 มิติด้านสังคมของการประกาศพระวรสาร (ข้อ176-258)

4.1. การสะท้อนความเชื่อในชุมชนและในสังคม (ข้อ177-185)

1. การยืนยันความเชื่อและความรับผิดชอบด้านสังคม (ข้อ178-179)

พระเจ้าทรงไถ่มิใช่เฉพาะบุคคล

เท่านั้นแต่ความสัมพันธ์ด้านสังคมด้วย จากแก่นพระวรสาร เรามองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างการประกาศข่าวดีและการส่งเสริมมนุษย์ เพื่อปกป้องความดีของผู้อื่น การประกาศข่าวดีมีความสัมพันธ์กับความรักฉันทัน พี่น้อง

2. พระอาณาจักรที่เรากำลังรอ

(ข้อ180-181) การประกาศพระวรสาร คือทำให้พระอาณาจักรพระเจ้าปรากฏอยู่ในโลก ส่งเสริมสังคมที่มีความเป็นหนึ่งเดียว ยุติธรรม สันติ และมีความเคารพศักดิ์ศรีของมนุษย์ทุกคน

3. คำสอนของพระศาสนจักรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคม (ข้อ182-185)

พระศาสนจักรไม่สามารถ และต้องไม่แยกตนออกจากการต่อสู้เพื่อความยุติธรรม คริสตชนทุกคนได้รับการเรียกให้เป็นห่วงกังวลถึงการสร้างโลกให้ดีขึ้นเพราะคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรเป็นเรื่องเชิงบวก

4.2. การให้ผู้ยากไร้มีส่วนร่วมในสังคม (ข้อ186-216) จากความเชื่อในพระคริสตเจ้า ผู้ทรงเป็นคณายากจนและใกล้ชิดกับคนยากจนเสมอ

1. **ในความเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้า**
เรารับฟังเสียงร้อง (ข้อ187-192)
เราเป็นเครื่องมือของพระเจ้าเพื่อรับฟังคนยากจน และเพื่อตอบสนองอย่างเต็มความสามารถ มีโชอาหารเท่านั้น แต่การมีชีวิตที่เหมาะสมในด้านๆ เช่น การศึกษา สุขภาพ การงานอาชีพ มีชีวิตที่มีศักดิ์ศรี การศาสนา ฯลฯ
2. **ความซื่อสัตย์ต่อพระวรสาร “เพื่อที่จะไม่วิ่งโดยไร้ประโยชน์”**
(ข้อ193-196) พระคัมภีร์เชิญเราอย่างจริงจังให้มีความรักฉันทน์้อง ปฏิบัติความยุติธรรมและความเมตตากรุณาต่อผู้ยากไร้
3. **บทบาทพิเศษของผู้ยากไร้ในประชากรของพระเจ้า** (ข้อ197-201) คนยากจนมีที่พิเศษในดวงพระทัย พระเจ้าใน พระเจ้าผู้ถ่อมพระองค์ลงมาเป็นคนยากจนเพื่อเราเพื่อให้เราร่ำรวยจากความยากจนของพระองค์ (2คร8:9) การเลือกอยู่ข้างผู้ยากไร้ต้องแสดงออกถึงการใส่ใจด้านศาสนาเป็นพิเศษและเป็นลำดับแรก
4. **เศรษฐกิจและการกระจายรายได้**
(ข้อ202-208) จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาโครงสร้างของความยากจน

ตลาดการค้าเสรี การเก็งกำไรด้านการเงิน โครงสร้างความปลอดภัยทางสังคม การรับใช้ความดีส่วนรวม ส่งเสริมนักการเมืองที่ดีที่คิดถึงสังคม ประชาชน และคนยากจน ชุมชนพระศาสนจักรทุกแห่งต้องช่วยเหลือผู้ยากจน

5. **เอาใจใส่ผู้อ่อนแอ** (ข้อ209-216)
ผู้ไร้ที่อยู่ ผู้ติดยาเสพติด ผู้อพยพชนพื้นเมือง ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ผู้เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ สตรีผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง เด็กที่ยังไม่เกิด ฯลฯ และการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

4.3. **ความดีส่วนรวมและสันติภาพในสังคม**
(ข้อ217-237) เสียงของประกาศต้องเกิดขึ้นหลัก 4 ประการเพื่อเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม

1. **กาลเวลายิ่งใหญ่กว่าพื้นที่**
(ข้อ222-225)
2. **เอกภาพมีชัยชนะเหนือความขัดแย้ง** (ข้อ226-230)
3. **ความเป็นจริงสำคัญกว่าความคิด**
(ข้อ231-233)
4. **ภาพรวมยิ่งใหญ่กว่าการแยกส่วน**
(ข้อ234-237)

4.4. **การเสวนาทางสังคมเป็นการเสริมสร้างสันติภาพ** (ข้อ238-258) การประกาศ

พระวรสารเรียกร้องให้เดินในเส้นทางการเสวนาด้วย การเสวนาในด้านต่างๆ มีดังนี้

1. **การเสวนาระหว่างความเชื่อ เหตุผล และวิทยาศาสตร์** (ข้อ242-243)
2. **การเสวนาคริสตศาสนสัมพันธ์** (ข้อ244-246) หน้าที่ด้านคริสตสัมพันธ์เป็นการตอบสนองต่อคำภาวนาของพระเยซูเจ้า “เพื่อให้ทุกคนเป็นหนึ่งเดียว” (ยน17:21) เพื่อการเป็นโดยพยานก้าวข้ามความแตกแยกในอดีต
3. **ความสัมพันธ์กับศาสนายูดาห์** (ข้อ247-249) การเสวนาและมิตรภาพกับบรรดาบุตรของอิสราเอล เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตศาสนศิษย์ของพระเยซูเจ้า
4. **การเสวนาระหว่างศาสนา** (ข้อ250-254) การเสวนากับศาสนาต่างๆ ที่มีใช้คริสตชนในสังคมของเรา ด้วยทัศนคติเปิดรับในความจริงและในความรัก เป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับสันติภาพในโลก การเสวนากับผู้นับถือศาสนาอิสลามมีความสำคัญในยุคของเรา
5. **การเสวนาทางสังคมในบริบทของอิสราภาพในการนับถือศาสนา** (ข้อ255-258) การเสวนาและสร้างมิตรภาพกับผู้ไม่มีศาสนา

บทที่ 5 ผู้ประกาศพระวรสารด้วยจิตวิญญาณ (ข้อ252-288) การประกาศพระวรสารด้วยจิตวิญญาณ เป็นการประกาศพระวรสารพร้อมกับพระจิตเจ้า เพราะพระองค์ทรงเป็นจิตวิญญาณของพระศาสนจักรที่ประกาศพระวรสาร

5.1 แรงแบนดาลใจของพลัทธิธรรมทูตที่ได้รับการฟื้นฟูขึ้นใหม่ (ข้อ262-263) ผู้ประกาศพระวรสารพร้อมกับพระจิตเจ้าหมายถึง ผู้ประกาศพระวรสารที่ภาวนาและทำงานจากมุมมองของการประกาศพระวรสาร เช่นเดียวกับบรรดาคริสตชนสมัยแรกเริ่มที่มีความกระตือรือร้นในการประกาศข่าวดี แม้จะต้องพบปัญหามากมายในสมัยนั้น แรงแบนดาลใจในการเลียนแบบท่านเหล่านั้นในสมัยปัจจุบันคือ

1. **การพบปะส่วนตัวกับความรักของพระเยซูเจ้าที่ช่วยให้เราให้รอด** (ข้อ264-267) แรงแบนดาลใจแรกในการประกาศพระวรสาร คือความรักของพระเยซูเจ้าและประสบการณ์แห่งการช่วยให้รอดที่เราได้รับพระองค์ ผู้ทรงผลักดันให้เรารักพระองค์มากขึ้นเสมอ เราต้องค้นพบจิตวิญญาณแห่งจิตภาวนาในแต่ละวัน ตระหนักในความรักของพระเจ้าผ่านทางพระเยซูคริสต์เจ้าที่ช่วยปลดปล่อยเราให้เป็นอิสระจากบาปและความตายเป็นหนึ่งใน

เดียวกับพระคริสตเจ้าในแสวงหา
พระสิริรุ่งโรจน์ของพระบิดาเจ้าใน
ชีวิตประจำวัน

2. **ความสุขใจฝ่ายจิตที่ได้เป็น
ประชากร** (ข้อ268-274) พระ
วาจาของพระเจ้าบอกเราว่า “เรา
เป็นประชากรของพระเจ้า”
(1ปต2:10) พระเยซูคริสตเจ้าทรง
ปรารถนาใช้เรา เพื่อพระองค์จะได้
ใกล้ชิดกับประชากรของพระองค์
พระเยซูเจ้าเข้าถึงบุคคลอื่น พระ
วาจาของพระเจ้าบอกให้เรามีความ
สัมพันธ์ใหม่กับผู้อื่น “ด้วยความอ่อน
โยนและด้วยความเคารพอย่างบริสุทธิ์
ใจ” (1ปต3:16) “อยู่อย่างสันติกับ
ทุกคน” (รม12:18) “ชนะความ
ชั่วด้วยความดี”(รม12:21) “ไม่
ท้อแท้ในการทำความดี” (กท6:9)
คิดว่า “ผู้อื่นดีกว่าตน” (ฟป2:3)
การรักผู้อื่น คือพลังฝ่ายจิต
วิญญานที่ช่วยให้พบพระเจ้า ผู้ไม่
รักพี่น้องของตน “เดินอยู่ในความ
มืด”(1ยน2:11) เราเองเป็นพันธกิจ
บนโลก ให้เราทำพันธกิจด้วยจิต
วิญญาน เพื่อดำเนินชีวิตกับผู้อื่น
และเพื่อผู้อื่น

3. **กิจกรรมอันล้ำลึกของพระผู้เสด็จ
กลับคืนพระชนมชีพและพระจิต**

ของพระองค์ (ข้อ275-280)
พระเจ้าทรงเชื่อเชิญเราให้รู้จัก
พระองค์ ให้ดำเนินชีวิตกับพระองค์
พระคริสตเจ้าผู้เสด็จกลับคืนพระ
ชนมชีพประทับในพระสิริรุ่งโรจน์
ทรงเป็นต้นธารอันลึกซึ้งแห่งความ
หวังของเรา พระองค์ทรงช่วยเหลือ
เรา ให้ทำพันธกิจของพระองค์
สำเร็จไป การกลับคืนพระชนมชีพ
ของพระคริสตเจ้า ก่อให้เกิดเมล็ด
พันธ์แห่งโลกใหม่ ซึ่งซึมซาบเข้าไป
ในร่องรอยที่ซ่อนเร้นของ
ประวัติศาสตร์ ให้เราก้าวหน้าใน
การทำหน้าที่ของเราอย่างเต็มที่ที่
ปล่อยให้พระองค์ทำให้ความ
พยายามของเราบังเกิดผลคืออย่าง
ที่พระองค์พอพระทัย

4. **พลัทธิธรรมทูตแห่งการภาวนา
วิงวอน (intercessory
prayer)** (ข้อ281-283) การภาวนา
วิงวอนและการขอบพระคุณพระเจ้า
ทำให้เราตระหนักในการมอบตนเพื่อ
ประกาศพระวรสารเพื่อความดีของ
ผู้อื่น

5.2. **พระนางมารีย์ พระมารดาแห่งการประ
กาศพระวรสาร** (285-288) พร้อมกับพระจิต
เจ้า พระนางมารีย์ทรงประทับอยู่ท่ามกลาง
ประชากรเสมอ พระนางทรงอยู่กับบรรดา

ศิษย์เพื่อวิงวอนขอพระเจ้า พระนางทรงเป็นมารดาของพระศาสนจักรผู้ประกาศพระวรสารร่วมกับพระนางเราเข้าใจถึงจิตวิญญาณการประกาศพระวรสารใหม่ได้อย่างดียิ่งขึ้น

1. พระพรของพระเยซูเจ้าแก่ประชากรของพระองค์ (ข้อ 285-286) ธรรมล้ำลึกแห่งพันธกิจการช่วยให้รอด พระเยซูเจ้าทรงมอบพระมารดาของพระองค์ให้เป็นมารดาของเรา พระองค์ไม่ทรงต้องการให้เราเดินทางชีวิตโดยปราศจากพระแม่ พระนางเป็นเครื่องหมายแห่งความหวัง สำหรับประชากรที่ทุกข์ทรมานด้วยความเจ็บปวดที่จะคลอดบุตร จนกระทั่งความยุติธรรมได้บังเกิดขึ้น พระนางทรงเป็นธรรมทูตที่ใกล้ชิดเรา เป็นเพื่อนร่วมทางชีวิต

2. ดวงดาราแห่งการประกาศพระวรสารใหม่ (ข้อ 287-288) พระนางมารีย์ทรงยอมให้พระจิตเจ้าเป็นผู้นำหนทางแห่งความเชื่อ สู่จุดหมายแห่งการรับใช้และการบังเกิด

ผล พระนางทรงเป็นสตรีที่ภาวนาทำงานหนัก และพร้อมออกเดินทางไปช่วยเหลือผู้อื่น พระนางเป็นแบบอย่างของพระศาสนจักรในการประกาศพระวรสาร เราวิงวอนขอพระนาง อาศัยคำภวานาฉันมารดาขอโปรดทรงช่วยเหลือเรา ทำให้พระศาสนจักรเป็นบ้านสำหรับทุกคน ทำให้การเกิดโลกใหม่เป็นไปได้พร้อมกับพระนางมารีย์ ให้เราก้าวหน้าไปด้วยความวางใจ สู่พระสัญญาของพระเจ้า “ดูซิ เราทำทุกสิ่งขึ้นใหม่” (วว 21:5)

พระสมณสาส์นจบด้วยบทภาวนาถึงพระเจ้าผ่านทางพระนางมารีย์ พระมารดาของพระเยซูคริสตเจ้าและพระมารดาของเรา พระนางทรงเป็นดวงดาราแห่งการประกาศพระวรสารครั้งใหม่ โปรดทรงช่วยเหลือเราสะท้อนและส่องสว่างด้วยประจักษ์แห่งความเป็นหนึ่งเดียว การรับใช้ ความเชื่อที่กระตือรือร้น และความใจกว้าง โปรดภาวนาเพื่อข้าพเจ้าทั้งหลายด้วยเทอญ อาแมน อัลเลลูยา

คณะนิพนธ์

บาทหลวง ผศ.สมชัย พิตยาพงศ์พร

ชื่อหนังสือ

ระลึกถึงวาติกันที่ 2 สังฆธรรมนูญว่าด้วยพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์
(Sacrosanctum Concilium)

ผู้เขียน

คุณพ่อ G. Giampietro (P.I.M.E)

ผู้แปล

คุณพ่อ ทศไนย์ คมกฤษและคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม

ผู้จัดพิมพ์

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม

พิมพ์ครั้งแรก

2556/2013

จำนวนหน้า

224 หน้า

บาทหลวงสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี, อาจารย์สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

หนังสือระลึกถึงวาติกันที่ 2
สังฆธรรมนูญว่าด้วยพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์
 (Sacrosanctum Concilium)
 เป็นหนังสือที่น่าสนใจแปลจาก หนังสือระลึก
 ถึงวาติกันที่ 2 : รุ่งอรุณแห่งการรอคอย
 (Remember VaticanII : a dawn in
 waiting) เขียนโดยคุณพ่อG.Giampietro
 (P.I.M.E) ที่เขียนเป็นบทความลงในหนังสือ
 “Sunday Examiner” (ภาษาอังกฤษ) และ
 “Kungaopo” (ภาษาจีน) หนังสือพิมพ์
 คาทอลิกรายสัปดาห์ของสังฆมณฑลฮ่องกงเพื่อ
 เฉลิมฉลองครบรอบ 50 ปีของสภาสังคายนา
 วาติกันที่ 2 โดยเฉพาะสังฆธรรมนูญว่าด้วย
 พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ (Sacrosanctum
 Concilium) ต่อมามีการรวบรวมบทความทำ
 เป็นหนังสือ เพื่อส่งเสริมคริสตชนให้เข้าใจ
 เรื่องพิธีกรรมตามเจตนารมณ์ของสภา
 สังคายนาวาติกันที่ 2 และมีส่วนร่วมใน
 พิธีกรรมอย่างเต็มที่และอย่างแข็งขัน

หนังสือมีบทนำ 3 หัวข้อ มีเนื้อหา 8
 บท และเนื้อหาของสังฆธรรมนูญว่าด้วย
 พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมด เนื้อหาของหนังสือ
 โดยสังเขปมีดังนี้

บทนำ ระลึกถึงวาติกันที่ 2 :
รุ่งอรุณแห่งการรอคอย

1). เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หลังจาก
 สมเด็จพระสันตะปาปาโยฮันที่ 23 ทรงได้
 รับเลือกตั้งเป็นพระสันตะปาปาในวันที่ 25

มกราคม ค.ศ.1958 ไม่ถึง 3 เดือน
 พระองค์ทรงแจ้งพระประสงค์จะเรียกประชุม
 สภาสังคายนาสากล องค์การงานบริหารส่วน
 กลางของพระศาสนจักร (the Roman
 Curia) รู้สึกประหลาดใจ แต่บรรดาพระ
 สังฆราชและผู้นำบ้านเมืองจำนวนมากได้ตอบ
 สนองในด้านบวก สภาสังคายนาวาติกันที่ 2
 มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากสภาสังคายนา
 ครั้งก่อนๆ โดยมีการเชิญพระสังฆราชทุกองค์
 ทั่วโลกจำนวน 2860 องค์ จาก 79 ประเทศ
 รวมทั้งตัวแทนพระสงฆ์ นักบวช ข้าราชการ
 ผู้เชี่ยวชาญแขนงต่างๆ รวมทั้งตัวแทนของ
 พระศาสนจักรออร์ทอดอกซ์และบรรดาคริสต์
 จักรตะวันตกอื่นๆ เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์
 ในการประชุมสภาสังคายนาครั้งนี้ด้วย คณะ
 กรรมการจัดการสภาสังคายนาต้องใช้เวลา
 เตรียมการณ์ พระสันตะปาปาได้กำหนดให้
 วันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ.1962 เป็นวันเปิด
 ประชุมสภาสังคายนาพระองค์ทรงประสงค์ให้
 ผู้ร่วมการประชุมได้รับการต้อนรับและรู้สึกเป็น
 กันเองที่กรุงโรมเนื่องจากมีผู้ร่วมประชุมจำนวน
 มาก จึงต้องใช้ช่องทางเดินตรงกลางของพระ
 มหาวิหารนักบุญเปโตรเป็นห้องประชุมใหญ่
 ของการประชุมสภาสังคายนา เปิดโอกาสให้ผู้
 สื่อข่าวได้ทำงานอย่างอิสระ พระสันตะปาปา
 โยฮันที่ 23 ตรัสว่า **“พระศาสนจักร
 ต้องการเสวนากับโลกปัจจุบัน พร้อมทั้งจะใช้
 ภาษาที่ทุกคนเข้าใจเพื่อประกาศพระธรรมล้ำ**

ลึกเรื่องพระคริสตเจ้าแก่ทุกคน ถึงเวลาแล้วที่จะเปิดหน้าต่างของพระศาสนจักรเพื่อให้อากาศสดชื่นพัดเข้ามา”

2). จุดเริ่มการฟื้นฟูใหม่ ช่วงเวลาทศวรรษ 1950 มีการปรับเปลี่ยนการสอนเทววิทยาแบบอัสมาจารย์นิยม (Scholastic teaching) มาสอนโดยใช้พระคัมภีร์และบิดาจารย์วิทยา และใช้ภาษาอธิบายธรรมล้ำลึกของคริสตศาสนาให้ประชาชนเข้าใจได้ง่ายขึ้น บรรดาพระสังฆราชผู้ร่วมสภาสังคายนาทุกคนได้เลือกคณะกรรมการของสภาสังคายนา 10 คณะใหม่และจัดให้มี “ร่างการประชุมใหม่” แทนคณะบุคคลและร่างการประชุมที่คณะกรรมการเตรียมการประชุมจัดไว้ล่วงหน้าพระสันตะปาปายอห์นทรงรักที่จะใช้คำว่า “aggiornamento” การทำให้ทันสมัย เพื่อให้พระศาสนจักรเป็นเครื่องหมายที่เรียบง่าย น่าเชื่อถือและทุกคนเข้าใจได้ถึงการประทับอยู่ของพระเจ้าในโลก เอกสารที่จะออกมาจากสภาสังคายนาจะเขียนเพื่อการอภิบาล ช่วยบรรดาคริสตชนดำเนินชีวิตคริสตชนประจำวันในโลกปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น เน้นการปฏิรูปพิธีกรรม ความสำคัญของพระวาจาของพระเจ้าในพระศาสนจักร ท่าทีใหม่ต่อน้องคริสตชนที่แยกตัวจากพระศาสนจักร ต่อศาสนาต่างๆ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเรื่องการประกาศข่าวดี ความหมายการพัฒนามนุษย์และความยุติธรรม ฯลฯ

3). ทำไมสภาสังคายนาจึงเลือกพิจารณาพิธีกรรมเป็นเรื่องแรก สภาสังคายนาตั้งใจจะทำให้ชีวิตคริสตชนพัฒนาขึ้นจะปรับปรุงธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้ให้เข้ากับความเป็นจริงของยุคสมัย ส่งเสริมให้คริสตชนมีเอกภาพ เสริมพลังทุกสิ่งที่มีส่วนช่วยเชิญชวนมนุษย์ทุกคนเข้าสู่ครอบครัวพระศาสนจักร (SC1) **พิธีกรรมช่วยพระศาสนจักรให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของสภาสังคายนาครั้งนี้** 1.พิธีกรรมเป็นจุดยอดของความศักดิ์สิทธิ์ของผู้มีความเชื่อ (SC10) 2.พิธีกรรมจำแนกความสำคัญของความเชื่อที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ออกจากองค์ประกอบที่เปลี่ยนแปลงได้ตามเวลาและวัฒนธรรม (SC21) 3.พิธีกรรมรวมผู้มีความเชื่อให้เป็นหนึ่งเดียวกัน (SC7) 4.พิธีกรรมเชื่อมโยงกับการประกาศข่าวดี นำผู้ไม่มีความเชื่อให้รู้จักพระเจ้าและเข้าสู่พระศาสนจักร พิธีกรรมส่งผู้มีความเชื่อไปประกาศข่าวดี (SC9) พิธีกรรมเป็นกิจกรรมของพระคริสตเจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าผู้ทรงชีวิต ทรงปฏิบัติภารกิจการไถ่กู้ต่อไปในพิธีกรรม พระคริสตเจ้าทรงเป็นปัจจุบันเสมอในพิธีกรรม ทำให้คริสตชนพบกับพระคริสตเจ้าและพระศาสนจักร พิธีกรรมเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้มีความเชื่อดำเนินชีวิตแสดงพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้าและพระศาสนจักรให้ผู้อื่นแลเห็น (SC2) การปฏิรูปพิธีกรรมเพื่อให้คริสตชนร่วมพิธีกรรมและสัมผัสพระธรรมล้ำลึกของพระ

คริสตเจ้าและพระศาสนจักรมากยิ่งขึ้น สภาสังคายนาเลือกพิธีกรรมเป็นเรื่องแรก เพราะพิธีกรรมมีความสำคัญต่อพระศาสนจักร พิธีกรรมเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์

บทที่ 1. พิธีกรรมคืออะไร เทววิทยาของพิธีกรรมอธิบายว่า พิธีกรรมของคริสตศาสนาไม่ใช่การเฉลิมฉลอง “สิ่งศักดิ์สิทธิ์” แต่เป็นการเฉลิมฉลอง “พระเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์” คือพระเจ้าผู้ทรงพระชนม์

1.1 พระเยซูคริสตเจ้าประทับอยู่ในพิธีกรรม เพื่อทรงต่องานกอบกู้ของพระองค์ และทรงปฏิบัติพระภารกิจนี้ผ่านทางเครื่องหมาย” เฉพาะเจาะจง พระคริสตเจ้าประทับในพระศาสนจักร โดยเฉพาะในพิธีกรรม พระองค์ประทับในพิธีบูชาขอบพระคุณ ในตัวผู้ประกอบพิธี ในศีลมหาสนิท ในพระวาจา ในศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ และทรงประทับอยู่ท่ามกลางเรา “*ที่ใดมีสองหรือสามคนชุมนุมในนามของเรา เราอยู่ที่นั่นในหมู่พวกเขา*” (มธ 18:20;SC7)

1.2 พิธีกรรมเป็นการที่พระเยซูคริสตเจ้าทรงปฏิบัติหน้าที่สงฆ์ (SC7) พิธีกรรมเป็นพระราชกิจของพระเยซูคริสตเจ้า ศีรษะของพระศาสนจักร ซึ่งเป็นเสมือนพระกายของพระองค์ พระเยซูเจ้าสมณะเพียงพระองค์เดียว ทรงแบ่งปันสมณภาพของพระองค์กับ

พระวรกายทั้งหมด ทั้งสมณภาพสามัญของผู้รับศีลล้างบาป และสมณภาพของศาสนบริการแก่แต่ละคน (SC14;LG10) คริสตชนทุกคนจึงร่วมในพิธีกรรมอย่างมีสำนึก อย่างเลื่อมใสศรัทธาและแข็งขัน

1.3 ในพิธีกรรม พระเจ้าทรงได้รับการถวายพระสิริรุ่งโรจน์อย่างสมบูรณ์ และทรงบันดาลความศักดิ์สิทธิ์แก่มนุษย์ (SC7) พิธีกรรมเป็นการกระทำของพระเจ้าต่อเราผ่านทางพระเยซูคริสตเจ้า พระเจ้าทรงกอบกู้และบันดาลให้เราศักดิ์สิทธิ์ เราจึงถวายคารวกิจต่อพระองค์ได้ พิธีกรรมหมายถึง “*งานของพระเจ้าเพื่อบันดาลให้เราศักดิ์สิทธิ์ และงานของเราเพื่อถวายคารวกิจแด่พระเจ้า*” การปรับปรุงพิธีกรรมเพื่อให้คริสตชนร่วมพิธีกรรมอย่างเต็มที่และอย่างแข็งขัน เพราะพิธีกรรมเป็นบ่อเกิดแรกและจำเป็นที่ผู้มีความเชื่อจะดักดวงชีวิตจิตคริสตชนอย่างแท้จริง ดังนั้น คริสตชนทุกคนควรได้รับการอบรมด้านพิธีกรรมอย่างเหมาะสม เริ่มจากผู้อภิบาลเองซึมซับจิตตารมณ์และพลังของพิธีกรรม และกลับเป็นครูสอนเรื่องนี้แก่ผู้อื่น

1.4 ในพิธีกรรม มนุษย์ได้รับความศักดิ์สิทธิ์อาศัยเครื่องหมายที่ประสาทรับรู้แลเห็นได้ และบังเกิดผลตามความหมายเฉพาะของเครื่องหมายแต่ละประการ (SC7) พระเยซูเจ้าทรงปฏิบัติงานผ่านทางเครื่องหมายเหล่านี้แต่ละอย่าง และทรง

บันดาลให้เกิดผลตามที่เครื่องหมายเหล่านี้หมายถึง โดยวิธีนี้จึงทรงทำให้การบันดาลความศักดิ์สิทธิ์แก่เรา และการถวายพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระเจ้าสำเร็จไป ขนบปึงและเหล่าอู้งุ่นของงานเลี้ยงปัสกาหมายถึงอิสรภาพจากการเป็นทาส และหมายถึงพันธสัญญาใหม่กับพระเจ้า พระเยซูเจ้าทรงทำให้ขนบปึงและเหล่าอู้งุ่นบรรลุถึงความหมายอย่างสมบูรณ์ พระเยซูเจ้าทรงเสกขนบปึงกับเหล่าอู้งุ่น และทรงเปลี่ยนให้เป็นพระกายและพระโลหิตของพระองค์ ผู้ที่กินขนบปึงและเหล่าอู้งุ่นนี้ จึงมีส่วนในการถวายบูชาของพระองค์บนไม้กางเขน กลับเป็นประชากรในพันธสัญญาใหม่ ได้รับอาหารหล่อเลี้ยงสำหรับการเดินทางชีวิต บันดาลความศักดิ์สิทธิ์และเป็นการถวายพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระเจ้า และเช่นเดียวกันสำหรับเครื่องหมายของศีลศักดิ์สิทธิ์แต่ละศีล

1.5 ทำไมเราจึงต้องการเครื่องหมายที่แลเห็นได้ มีเหตุผลสามด้าน 1.ด้านมานุษยวิทยา มนุษย์ประกอบด้วยกายและจิต จิตต้องการกายเพื่อรับรู้ผ่านทางประสาททั้งห้า 2.ด้านคริสตวิทยาพระเจ้าที่แลเห็นไม่ได้ทรงแสดงพระองค์ให้เราแลเห็นได้ผ่านทาง “พระเยซูคริสตเจ้า” ผู้ทรงเป็นมนุษย์และพระเจ้า 3.ด้านพระศาสนจักรเป็นพระกายทิพย์ของพระเยซูคริสตเจ้า เป็น “เครื่องหมายให้บรรดาบุตรพระเจ้าซึ่งอยู่กระจัดกระจายได้มาอยู่ร่วมกัน” (SC2)

บทที่ 2 พิธีกรรมประกอบด้วยส่วนที่พระเจ้าทรงกำหนด จึงเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และประกอบด้วยส่วนที่เปลี่ยนแปลงได้ ส่วนนี้เมื่อเวลาล่วงไปอาจหรือต้องเปลี่ยนแปลง (SC21) พระเยซูเจ้ามิได้กำหนดเครื่องหมายในพิธีกรรมไว้ทุกอย่าง เครื่องหมายจำนวนมากถูกเพิ่มเข้ามาตลอดเวลาหลายศตวรรษ เครื่องหมายเหล่านี้อาจไม่เหมาะสมกับสมัยของเรา พระศาสนจักรจึงปรับปรุงพิธีกรรมส่วนที่เปลี่ยนแปลงได้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของพิธีกรรม (SC21)

บทที่ 3 การประกอบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์

3.1 การประกอบพิธีกรรมเป็นการเฉลิมฉลองร่วมกัน พิธีกรรมมิใช่กิจการส่วนตัว แต่เป็นการเฉลิมฉลองของพระศาสนจักร สภาสังคายนาได้รื้อฟื้นธรรมเนียมโบราณการถวายบูชาขอบพระคุณแบบสหบูชา พระสงฆ์ถวายบูชาขอบพระคุณร่วมกัน (SC57)

3.2 การประกอบพิธีกรรมเป็นการเฉลิมฉลองที่มีระเบียบ ในพิธีกรรม แต่ละคน ทั้งศาสนบริกรและสัตบุรุษผู้มีหน้าที่ต้องทำเฉพาะหน้าที่นั้นทั้งหมดซึ่งเป็นของตน ตามลักษณะของพิธีและตามกฎของพิธีกรรม (SC28)

บทที่ 4 การมีส่วนร่วมพิธีกรรมอย่างแข็งขัน

4.1 การมีส่วนร่วมการประกอบพิธีกรรมอย่างแข็งขันของประชาชน “การปรับปรุงและส่งเสริมพิธีกรรมมีจุดประสงค์ให้ประชากรทั้งหมดร่วมพิธีกรรมอย่างเต็มที่และอย่างแข็งขัน เพราะพิธีกรรมเป็นบ่อเกิดแรกและจำเป็นที่ผู้มีความเชื่อจะดัดดวงชีวิตจิตแบบคริสตชนอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้อภิบาลจึงต้องพยายามสุดความสามารถที่จะให้ผู้มีความเชื่อได้รับการอบรมด้านพิธีกรรมอย่างเหมาะสม” (SC14)

4.2 ทำไมข้อความว่า “บรรดาผู้มีความเชื่อจะได้รับการแนะนำให้มีส่วนร่วมประกอบพิธีกรรมอย่างเต็มที่โดยรู้สำนึกและอย่างแข็งขัน” (SC14) จึงมีความสำคัญเช่นนี้ สถาสังคายนาให้เหตุผล 2 ประการคือ 1.ธรรมชาติของพิธีกรรมเรียกร้องเช่นนี้ ในพิธีกรรม พระคริสตเจ้าทรงทำให้พระศาสนจักรมีส่วนร่วมกับพระองค์ในพิธีกรรม การถวายพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระเจ้าอย่างสมบูรณ์ และบันดาลความศักดิ์สิทธิ์แก่มนุษย์ อาศัยเครื่องหมายที่ประสาทรับรู้แลเห็นได้ เพื่อให้คริสตชนเข้าใจง่าย จะได้ร่วมพิธีอย่างแข็งขันเต็มเปี่ยมร่วมกัน (SC21) 2.การมีส่วนร่วมพิธีกรรมของคริสตชนในฐานะ “ชาติที่ทรงเลือกสรร เป็นสมณราชตระกูล เป็นชนชาติศักดิ์สิทธิ์ (1ปต2:9) มีสิทธิหน้าที่อาศัยศีลล้างบาป (SC14)

4.3 การปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมพิธีกรรมต้องมีจุดประสงค์ก่อนอื่นหมด ที่จะให้ประชากรทั้งหมดร่วมพิธีกรรมอย่างเต็มที่และอย่างแข็งขัน (SC14) พระศาสนจักรปฏิรูปพิธีกรรม แต่พิธีกรรมก็ปฏิรูปพระศาสนจักรด้วย พระสงฆ์ทุกคนที่ถวายมิสซาพร้อมกับประชาชนรู้ว่า มิสซามีอิทธิพลอย่างมากในการอบรมคริสตชนอย่างต่อเนื่อง คำภาวนาของคริสตชนค่อยๆถูกปลูกฝังไว้ในจิตใจให้ภาวนาพร้อมกับพระคริสตเจ้า ในพระจิตเจ้า ต่อพระบิดาเจ้า

4.4 ประชากรทั้งหมดร่วมพิธีกรรมอย่างเต็มที่และอย่างแข็งขัน เพราะพิธีกรรมเป็นบ่อเกิดแรกและจำเป็นที่ผู้มีความเชื่อจะดัดดวงชีวิตจิตแบบคริสตชนอย่างแท้จริง (SC14) ในพิธีกรรมพระคริสตเจ้าทรงเป็นผู้ประทาน “ชีวิตจิตคริสตชนอย่างแท้จริง” อาศัยธรรมล้ำลึกปัสกา การรับพรมาน การสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพ การเสด็จสู่สวรรค์ โดยธรรมล้ำลึกนี้ คริสตชนได้รับชีวิตใหม่ร่วมภารกิจการไถ่กู้และการถวายพระเกียรติพร้อมกับพระองค์ (SC5) การดำเนินชีวิตจิตต้องมีการภาวนาส่วนตัวด้วย พระเยซูเจ้าทรงสอนว่า “จงอธิษฐานภาวนาอยู่เสมอ” (ลก18:1) ก่อนร่วมพิธีกรรมต้องมีความเชื่อและกลับใจก่อน (SC9)

4.5 บรรดาผู้อภิบาลจึงต้องพยายามสุดความสามารถในงานอภิบาลทั้งหมด ที่จะให้ผู้มีความเชื่อได้รับการอบรมอย่างเหมาะสม

สม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ความสำคัญ
อันดับแรกแก่การอบรมเรื่องพิธีกรรม(SC14)
ต้องมีการอบรมตั้งแต่ในสามเณรลัยและบ้าน
นักบวช มีการอบรมฆราวาส และครูสอนที่
ให้การอบรมเรื่องได้ดีที่สุดคือพิธีกรรมเอง

บทที่ 5 ธรรมประเพณีที่ดำรงและความ ก้าวหน้าที่ชอบธรรม

5.1. เพื่อรักษารธรรมประเพณีที่ดำรงไว้
และเพื่อเปิดทางสำหรับความก้าวหน้าที่ชอบ
ธรรม (SC23) พิธีกรรมประกอบด้วยส่วนที่
พระเจ้ายกกำหนด จึงเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และ
ประกอบด้วยส่วนที่เปลี่ยนแปลงได้ตามความ
เหมาะสม(SC21) การปฏิบัติพิธีกรรมเป็นความ
ก้าวหน้าที่ถูกต้อง และตั้งอยู่บนธรรม
ประเพณีที่ดำรง

5.2 การปฏิบัติเป็นแบบเดียวกันอย่าง
เคร่งครัด (Rigid Uniformity) และ
ความแตกต่างที่อนุญาตให้มีได้ (Legiti-
mate Variations) “ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับ
ความเชื่อหรือคุณประโยชน์ส่วนรวมของทั้ง
ชุมชน พระศาสนจักรไม่ปรารถนาที่จะวางข้อ
บังคับให้ปฏิบัติแบบเดียวกันอย่างเคร่งครัด
แม้ในเครื่องพิธีกรรม (SC37) ความแตกต่าง
ที่อนุญาตให้มีได้โดยมีเงื่อนไขว่าเอกภาพสาระ
สำคัญของจารีตโรมันยังต้องเก็บรักษาไว้
(SC38)

บทที่ 6 ศิลปะด้านพิธีกรรม ศิลปะด้าน
ศาสนาและศิลปศักดิ์สิทธิ์ โดยธรรมชาติแล้ว
มุ่งจะแสดงความงดงามไร้ขอบเขตของพระเจ้า
ออกมาโดยผ่านทางผลงานของมนุษย์ ศิลปะ
เหล่านี้จะมุ่งไปหาพระเจ้าเพื่อสรรเสริญและ
ถวายพระเกียรติแด่พระองค์ได้มากที่สุด ส่ง
เสริมให้นิมนต์จิตใจมนุษย์ไปหาพระเจ้าอย่าง
ศรัทธาด้วยผลงานของตน(SC122)

6.1 การสร้างโบสถ์ใหม่และบูรณะ
ปรับปรุงโบสถ์ที่มีอยู่แล้ว ในการสร้างอาคาร
ศักดิ์สิทธิ์ บรรดาพระสังฆราชจะต้องเอาใจใส่
อย่างพิถีพิถันให้อาคารเหล่านี้เหมาะสำหรับ
ประกอบพิธีกรรม และส่งเสริมให้สัตบุรุษมี
ส่วนร่วมในพิธีกรรมอย่างแท้จริง (SC124)

6.2 พระแท่นบูชา บรรณฐาน ตู้ศีล
และสถานที่ประกอบพิธีศีลล้างบาป
สังฆธรรมนูญว่าด้วยพิธีกรรมได้ปรับปรุงกฎ
ระเบียบ การสร้างโบสถ์ การสร้างพระแท่น
ความสง่างาม ที่ตั้ง และความปลอดภัยของ
ตู้เก็บศีลมหาสนิท สถานที่ตั้งเหมาะสม และ
มีศักดิ์ศรีของที่ประกอบพิธีศีลล้างบาป
(SC128)

บทที่ 7 ดนตรีศักดิ์สิทธิ์ จุดประสงค์ของ
ดนตรีศักดิ์สิทธิ์ คือพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า
และการบันทาลความศักดิ์สิทธิ์แก่ผู้มีความเชื่อ
(SC112) ต้องเก็บรักษาและส่งเสริมมรดก
ทางดนตรีศักดิ์สิทธิ์ไว้ด้วยความเอาใจใส่อย่าง

ยิ่ง ควรเอาใจใส่ส่งเสริมคณะนักขับร้อง โดยเฉพาะนักขับร้องประจำอาสนวิหาร (SC114) ดนตรีศาสนามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการประกอบพิธีกรรม ส่งเสริมการภาวนา ความเป็นหนึ่งเดียว ทำให้พิธีกรรมสง่างาม พระศาสนจักรรับรองศิลปะแท้ทุกรูปแบบที่มีลักษณะเหมาะสม และยอมรับนำมาใช้ในคารวกิจต่อพระเจ้า (SC112)

บทที่ 8 สรุป สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 เชื่อว่าโดยการปฏิรูปและส่งเสริมพิธีกรรม พระศาสนจักรจะทำให้การประชุมสภาฯ บรรลุจุดประสงค์ของตน รวมทั้งการประกาศข่าวดีแก่ผู้ที่ยังไม่เชื่อในพระเยซูเจ้าด้วย จุดประสงค์ของการปฏิรูปพิธีกรรมคือ เพื่อนำ

ประชาชนให้มีส่วนร่วมในพิธีกรรมอย่างแข็งขัน เพื่อเขาจะได้พบกับพระคริสตเจ้าผู้กลับคืนพระชนมชีพ ผู้ประทับอยู่ และทรงทำงานในพิธีกรรม ในพระวาจา ในศีลศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระคริสตเจ้าผู้ทรงส่งเราไปเป็นพยาน และประกาศพระคริสตเจ้าให้ผู้อื่นรู้จัก “พิธีกรรมเป็นจุดยอดที่กิจกรรมของพระศาสนจักรมุ่งไปหา และในเวลาเดียวกันก็เป็นบ่อเกิดที่พลังทั้งหมดของพระศาสนจักรหลั่งไหลออกมา” (SC10)

ตอนท้ายของหนังสือนี้ได้ให้เอกสาร **สังฆธรรมนูญว่าด้วยพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ (Sacrosanctum Concilium)** ได้รับการปรับปรุงแก้ไข และแปลใหม่ด้วยภาษาที่ทันสมัยน่าอ่าน.

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

ใบสมัครสมาชิก/ต่ออายุสมาชิก/ยกเลิกสมาชิก/เปลี่ยนที่อยู่

ข้าพเจ้า บาทหลวง/ภคินี/นาย/นาง/นางสาว.....ความจำนาง

( ) 1.สมัครสมาชิกใหม่ ในนาม ( ) องค์การ (โปรดระบุชื่อ).....

( ) บุคคล (โปรดระบุชื่อ).....

โดยเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ..... (หรือ ปีที่..... ฉบับที่.....) (ปีละ 3 ฉบับ อัตราค่าสมาชิก ปีละ 300 บาท)

ที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

( ) 2.ต่ออายุสมาชิก หมายเลข.....ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

( ) 3.ยกเลิกการเป็นสมาชิก หมายเลข.....ตั้งแต่ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

( ) 4.เปลี่ยนที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร ของ.....สมาชิกเลขที่.....

เป็นดังนี้ เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

( ) 5.สมทบทุนในการจัดพิมพ์วารสารแสงธรรมปริทัศน์ ปีที่.....ฉบับที่.....(หากต้องการระบุปี/ฉบับ)

พร้อมกันนี้ ขอส่งเงินค่า ( ) สมาชิกใหม่ ( ) ต่ออายุสมาชิกใหม่

( ) ยอดค้างชำระค่าสมาชิก ( ) สมทบทุน

เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)

โดยช่องทาง

( ) เงินสด ( ) ตัวแลกเงินไปรษณีย์

( ) เช็คขีดคร่อม (ส่งจ่าย “แสงธรรมปริทัศน์”)

( ) ธนาณัติ (ส่งจ่าย “บาทหลวงอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ”) ปณ.อ้อมใหญ่ 73160

( ) โอนเข้าบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทสโก้ โลตัส สามพราน นครปฐม

บัญชีเงินฝาก ออมทรัพย์ ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4

โดยกรุณาส่งสำเนาใบนำเข้าบัญชี (Pay-in-Slip) พร้อมระบุ ชื่อ-ชื่อสกุลและหมายเลขสมาชิก

(ถ้ามี) มาทางโทรสาร หรือ โทร.แจ้งการนำเงินเข้าบัญชีมาที่ ฝ่ายจัดทำวารสารแสงธรรมปริทัศน์

ลงชื่อ.....ผู้สมัครสมาชิก

วันที่...../...../.....